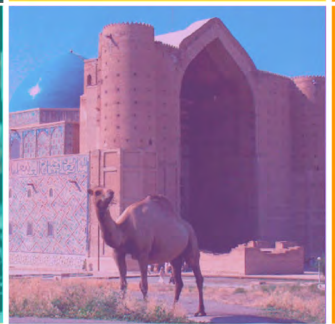
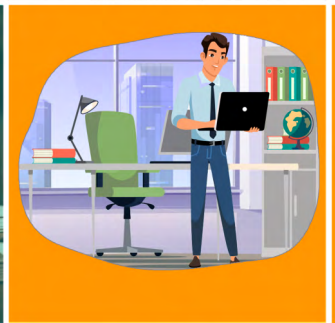
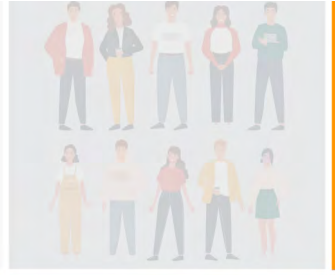

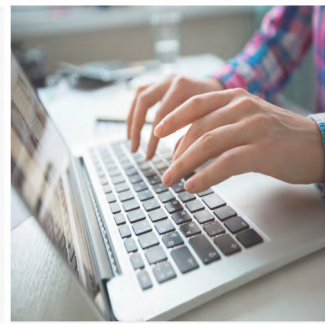
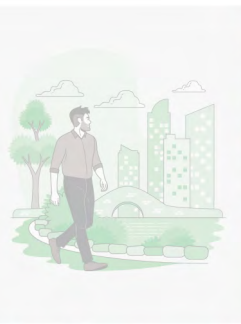
Kazak dili

Yurtdışında kazak diasporası için evrensel

DERS KİTABI

ORTA SEVİYE

KAZAK Dili

YURTDIŐINDAKI KAZAK DIASPORASI İÇİN EVRENSEL DERS KİTABI

ORTA SEVİYE (B1)

ASTANA, 2022

EOS 811.512.122 (075.8)
KBS 81.2 Қа3-923
B22

Kazakistan Cumhuriyeti Bilim ve Yüksek Eğitim Bakanlığı
Dil Politikası Komitesi
NPS «S. Shayakhmetov Til-Kazyna» Ticari olmayan Anonim Şirketi adına
Yurtdışındaki kazak diasporası için yazılmıştır
«Kazak Dili» evrensel ders kitabı
(B1-orta seviye)

Yazarlar:

A.K. Balabekov - Nazarbayev Üniversitesi Filoloji Yüksek Lisans Uzmanı, Kazak Dili Öğretmeni.
A.T. Bozbayeva-Hung - Filoloji Bilimleri Adayı.

Editorial yazım ekibi:

G.K. Rakhimbayeva - Astana Uluslararası Üniversitesi Pedagoji Enstitüsü'nde yardımcı doçent, filoloji Bilimleri adayı.

Kazak Dili: Orta Seviye (B1): Yurtdışındaki kazak diasporası için evrensel ders kitabı. – Astana: 2022. – 252 s.

ISBN 978-601-7504-71-7

B22 İşbu ders kitabı, Kazak dilinin temel seviyesinin üzerinde bir seviyede bağımsız çalışma için hazırlanmıştır. Günlük yaşamda kullanılan 10 sözcüksel konuyu kapsar. Ders kitabındaki her konu yeni sözcük ve dilbilgisi minimumlarının yanı sıra pratik dersler ve ses metinleri sunar.

Kazak dili ders kitabı, bir iletişim yetkinliğinin ve yazma becerilerinin, dinleme, telaffuzun oluşumunu geliştirmek içindir.

İÇERİK

BÖLÜM 1. ANKETE KATIL

5

1.A	Kendin hakkında konuş ...	6
1.B	Geçen haftada ...	10
1.C	Benim yakınlarım	14
1.Ç	İş, iş yeri, iş	16
1.D	Tekrarlama	19

BÖLÜM 2. EĞİTİM

21

2.A	Teneffüs	22
2.B	Uluslararası okul	25
2.C	Geleceğin mesleği	29
2.Ç	Konferansa çağırıyoruz	34
2.D	Tekrarlama	38

BÖLÜM 3. DÜNYA MUCİZELERİ

41

3.A	Müzedeki gece	42
3.B	İlginç hikayeler	47
3.C	Gizemli yerler	50
3.Ç	Bu hakkında duydunuz mu?	56
3.D	Tekrarlama	60

BÖLÜM 4. SOSYAL AĞLAR

62

4.A	Ben TikTokçu'yum	63
4.B	İş yönetme yöntemleri	67
4.C	«Youtube»	71
4.Ç	Bilgi akışı	75
4.D	Tekrarlama	79

BÖLÜM 5. SPOR

82

5.A	Spor dünyası	83
5.B	Olimpiyat oyunları	87
5.C	«GGG» ve Kazakistan sporu	92
5.Ç	Ulusal oyunlar	96
5.D	Tekrarlama	100

KELİMELER

210

DOĞRU CEVAPLAR

243

BÖLÜM 6. SİZ INANIYOR MUSUNUZ?

102

6.A	Sayı sırları	103
6.B	Burçlar	107
6.C	İnançlar	115
6.Ç	Avuç içi sırları söyler (el falı)	121
6.D	Tekrarlama	125

BÖLÜM 7. KÖY VE ŞEHİR

128

7.A	Yaşam tarzı	129
7.B	Ekoloji	133
7.C	İş yerleri	138
7.Ç	Binalar	143
7.D	Tekrarlama	147

BÖLÜM 8. HİZMET ALANI

149

8.A	Güzellik salonu	150
8.B	Teknik onarımı	154
8.C	Alo, efendim!	159
8.Ç	Siparişleri kabul ediyoruz	162
8.D	Tekrarlama	165

BÖLÜM 9. KOLEKTİF

167

9.A	Benim meslektaşlarım	168
9.B	Siz hangi bölümde çalışıyorsunuz?	173
9.C	Üye etkinlikleri	177
9.Ç	Toplantı ne zaman olacak?	181
9.D	Tekrarlama	185

BÖLÜM 10. %1 YETENEK %99 İŞ GÜCÜ

187

10.A	Hayaller gerçekleşiyor	188
10.B	İş dünyasındaki kadınlar	192
10.C	XXI yüzyılın olanakları	198
10.Ç	XXI yüzyıl ve biz	203
10.D	Tekrarlama	208

SESLİ METİNLER

230

Sevgili arkadaşım!

Kazak Dilinin B1 seviyesini (orta seviye) öğrenmenin heyecanlı yolculuğuna hoş geldin!

Bu ders kitabı, yurtdışındaki Kazak diasporası için 2021’de yayınlanan bir dizi evrensel ders kitabının A1 ve A2 seviyelerinin devamıdır. Ders kitabı, modern metodolojik yaklaşımla Kazak dilinin kolay öğrenilmesini amaçlamaktadır. Evrensel ders kitabının yardımıyla Kazak dilini çalışarak, günlük iletişim düzeyinden daha profesyonel bir düzeye geçebileceksiniz ve sonucunda İnternet ve diğer kaynaklardaki bilgileri anlama becerileri kazanacaksınız. Ders kitabı sadece 10 bölümden, her bölüm 5 dersten oluşmaktadır. Her bölümün sonunda kelimeler, görevlere doğru cevaplar ve dinleme metinleri eklenmiştir.

Ders kitabında yer alan bölümler aşağıdaki gibi konuları kapsamaktadır:

- I. Ankete katıl
- II. Eğitim
- III. Dünya mucizeleri
- IV. Sosyal ağlar
- V. Spor
- VI. Siz inanıyor musunuz?
- VII. Şehir ve köy
- VIII. Hizmet alanı
- IX. Kolektif
- X. %1 becerik %99 iş gücü

Modern konular, günlük hayatın talep ve ihtiyaçlarını karşılar. Burada tanışma, kendin hakkında bilgi verme, interneti kullanma, sosyal ağlar, iş yapma, kendini geliştirme, spor yapma, sağlıklı yaşam tarzı ve çok daha fazlası gibi konuları öğrenebilirsiniz.

Ders kitabı her konuda diyaloglar, monologlar içerir. Dil birimleri konuya göre değişir. Sonuç olarak bilgi edinme, bir isteğini ifade etme, açıklama, yargılama, netleştirme, hitap etme gibi iletişim becerilerinizi geliştirebilirsiniz. Konuşma durumlarında diyalog kurmak, konuşma motivasyonunu harekete geçirir. Ön okuma, dinleme ile çalışma türlerini gerçekleştirdikten sonra konuşma etkinliği önerilir.

Size Kazak dili dünyasına başarılı bir yolculuk diliyoruz! Bir sonraki seviyede görüşmek üzere!

1 BÖLÜM

ANKETE KATIL

- 1.A Kendin hakkında konuş ...
- 1.B Geçen haftada ...
- 1.C Benim yakınlarım
- 1.Ç İş, iş yeri, iş
- 1.D Tekrarlama

1 Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz? İşaretleyin «+»,«-».

☐ отбасы	☐ бос уақыт	☐ келбет
☐ мекенжай	☐ әуес іс	☐ мінез
☐ тұру	☐ жұмыс істеу	☐ тағам
☐ мамандық	☐ мемлекет	☐ сүйікті
☐ туған жер	☐ саяхат	☐ әнші
☐ ұлт	☐ тіл	☐ тіл білу

2 Dinleyin. Kelimeleri işaretleyin.

☐ атым	☐ мамандық	☐ спорт	☐ отбасы	☐ әуес іс
☐ мекенжай	☐ туған жерім	☐ жұмыс істеймін		
☐ телефон нөмірі	☐ ұлтым	☐ ұнату		
☐ жақсы көру	☐ тұрамын	☐ бос уақыт	☐ жастамын	

3 Azamat hakkında konuşun.

Үлгі: Оның аты – Азамат, ол – қазақ / оның ұлты – қазақ.

ОНЫҢ ...

ОЛ ...

4 Kendiniz hakkında ne söyleyebilirsiniz.

- есім • жас • жұмыс • мемлекет • ұлт •
- мекенжай • туған жер • отбасы т.б.

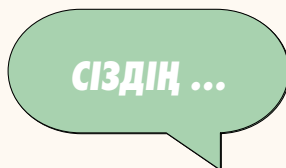
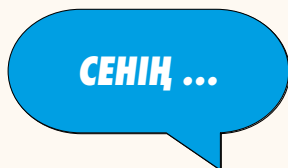
МЕНИҢ ...

МЕН ...

5 Sorular sorun. Cevaplar alın.

Үлгі: Сенің мекенжайың қандай?

- есім • жас • жұмыс • мемлекет • ұлт
- мекенжай • туған жер • отбасы т.б.

Кім ? Неше? Қайда?
Қандай? ма\ме? ...?

6 Kendiniz hakkında bilgi verin.

Үлгі: Менің сүйікті кітабым – «.....». Мен Қазақстанда, Түркияда болдым.

Кітаптар

.....
.....
.....

Фильмдер

.....
.....
.....

Музыка (әндер)

.....
.....
.....

Саяхат (елдер)

.....
.....
.....

Тілдер

.....
.....
.....

Тағам

.....
.....
.....

Спорт

.....
.....
.....

Талант

.....
.....
.....

Мінез

.....
.....
.....

Келбет (бой, шаш)

.....
.....
.....

Әуес іс

.....
.....
.....

Сүйікті орын

.....
.....
.....

7

İki arkadaşınıza soru sorun ve cevap alın.

Тіл білу

Самал, сен қандай тілдерді білесің?

Саяхат

Тағам

Кітап

Әуес іс

Музыка

Әнші

Әртіс

Фильм

8

Anket sorularını yazın. Arkadaşınıza verin.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

9

Arkadaşınızın anketindeki sorulara cevap yazın.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

10 Okuyun.

- A) Bilmediğiniz kelimeleri yazın.
- B) Sözlükten bakın veya öğretmenden, arkadaşınızdan sorun.
- C) Metinle ilgili 5 soru hazırlayın.
- Ç) Arkadaşınıza soru sorun ve cevap alın.

Өзім туралы ...

Мен Атырау қаласы, Махамбет ауданы, Алға селосында тұрамын. Мен «Массагет» сайтына 2 ай бұрын тіркелдім. «Массагет» керемет сайт екен! Бұл сайттан жаңалықтарды оқимын, бейнебаяндарды көремін!!!

Мен 1999 жылы 2-ақпанда тудым. Қарапайым отбасында тұрамын. Бауырларым бар. Мақсаттарым көп ...

Мен тез ашуланамын, бірақ тез ұмытып кетемін. Шыдамсызбын. Көпшілік ортаны жақсы көремін. Қараңғы бөлмені, әсерлі музыканы, жалғыз қалуды ұнатпаймын. Көңіл-күйім болмаса, кітап оқимын, өлең жазамын. Мен

кәсіби суретші болмасам да, сурет салуды, суретке түсіруді өте жақсы көремін. Селфиге түсуді де ұнатамын.

Ашық түстерді жақсы көремін, мысалы: ашық көк, ашық қызыл, сары т.б.

Сіздер де өздеріңіз жайлы айта отырыңыздар...!!!

Салигат Ахметова.

11 Kendiniz hakkında bilgi verin.

- а) туған жеріңіз; отбасыңыз; әуес ісіңіз; мінезіңіз т.б. туралы

1 Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz? İşaretleyin «+»,«-».

☐ оқу	☐ келу	☐ туралы
☐ үйрену	☐ өткен	☐ жайлы
☐ жазу	☐ кір жуу	☐ түстен кейін
☐ сөйлесу	☐ кеше	☐ машина жуу
☐ жасқа толуды	☐ кешке қарай	☐ семинарға қатысу
☐ жазылу	☐ күндіз	☐ машина жөндеу

Есте
сақтаңыз!

2 Dinleyin. İlgili kelimeyi yazın.

Өткен шақ (жекеше түрі)

Жалғаулары: - *ді*, -*ды*, -*ті*, -*ты*

Жалғануы: *бару*-бар+*ды*+жіктік жалғауы

Болымды түрі:

Мен дүкенге бар*дым*.

Сен дүкенге бар*дың*.

Сіз дүкенге бар*дыңыз*.

Ол дүкенге бар*ды*.

Болымсыз түрі:

Мен дүкенге бар*мадым*.

Сен дүкенге бар*мадың*.

Сіз дүкенге бар*мадыңыз*.

Ол дүкенге бар*мады*.

Өткен шақ (көпше түрі)

Жалғаулары: - *ді*, -*ды*, -*ті*, -*ты*

Жалғануы: *бару*-бар+*ды*+жіктік жалғауы

Болымды түрі:

Біз дүкенге бар*дық*.

Сендер дүкенге бар*дыңдар*.

Сіздер дүкенге бар*дыңыздар*.

Олар дүкенге бар*ды*.

Болымсыз түрі:

Біз дүкенге бар*мадық*.

Сендер дүкенге бар*мадыңдар*.

Сіздер дүкенге бар*мадыңыздар*.

Олар дүкенге бар*мады*.

1. Біз өткен сабақта Салидат туралы мәтін

.....

2. Мәтіннен жаңа сөздер

.....

Ол сөздер:

3. Мен өткен сабақта өзім туралы блог

.....

4. Біз өткен сабақта өзіміз туралы

.....

5. Мен өткен жылы 30 жасқа

.....

6. Мен өткен аптада қазақ тілі курсына

.....

7. Мен өткен айда Түркиядан

.....

3

Cevapları yazın.

Sіз не істедіңіз?

Үлгі: Мен кеше досымның үйіне бардым.

кеше	бүгін	өткен аптада	өткен айда	өткен жылы
таңертең	бүгін таңертең	кеше күндіз	кеше кешке қарай	өткен жұмада

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4

Көнушун.

A) Onlara isim verin;

B) Onlar ne yapmadı? Cevap verin.

Үлгі: Асқар кеше түстен кейін футбол ойнамады.

5 Fiilleri uygun formda yazın.

1. Біз өткен аптада жоба туралы (сөйлесу).
2. Мен өткен жұмада семинарға (қатысу).
3. Ол кеше отбасы жайлы фильм (көру).
4. Сіз бүгін түстен кейін эссе (жазу).
5. Сен кеше күндіз шахмат (ойнау).
6. Біз таңертең тамақ (жасау/дайындау/әзірлеу).

6

2 soruya «evet» ve 3 soruya «hayır» diye cevap verin.
«biz» zamirini kullanın.

1. Сендер кеше кітап оқыдыңдар ма?
2. Сіздер өткен аптада курсқа жазылдыңыздар ма?
3. Сендер кешке қарай кафеге бардыңдар ма?
4. Сіздер түстен кейін сабақ оқыдыңыздар ма?
5. Сендер өткен жылы Бурабайға бардыңдар ма?
6. Сіздер кеше таңертең ерте тұрдыңыздар ма?

7

Resim boyunca metin yazın.

a) Bir resmi seçin.

б) «Biz» zamirini kullanarak kısa metin yazın: жазу,

шахмат ойнау, музыка тыңдау, кино көру, сөйлесу, презентация жасау, семинарға қатысу, сұрақ қою, жауап беру

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8

Okuyun.

Мен өткен аптада бір күнімді интернетсіз өткіздім. Сабағымды оқыдым. Екі сіңілім мен екі інімнің сабақтарына және анама үй шаруасына көмектестім. Атам мен әжемнің қызықты әңгімелерін тыңдадық. Өз отбасыммен әңгімелесу маған өте қатты ұнады. Кешке қарай бір кітап оқып шықтым. Менің бір күнім осылай өтті. **Ал сіздің бір күніңіз қалай өтті?**

Cevap yazın.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1 Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz? İşaretleyin «+»,«-».

☐ отбасы	☐ туралы	☐ күндіз
☐ туысқан	☐ түстен кейін	☐ үйрену
☐ дос	☐ ең жақын	☐ әңгімелесу
☐ көрші	☐ араласу	☐ хабарласу
☐ әріптес	☐ қонаққа шақыру	☐ өткен аптада
☐ бауыр	☐ көмектесу	☐ жұмыс істеу
☐ сөйлесу	☐ жайлы	

2 Geçmiş zamanda yazın.

1. Мен отбасыммен саябаққа барамын.
2. Ол туысқандарын қонаққа шақырады.
3. Біз достарымызбен кездесеміз.
4. Менің бауырым қалаға келеді.
5. Ол әріптестерімен хабарласады.
6. Біз көршілерімізбен жиі араласамыз.
7. Мен эссе жазуды досымнан үйренемін.

3 Geçmiş zamanda cevap verin. Kelimeleri kullanın.

кеше	бүгін	өткен аптада	өткен айда	өткен жылы
таңертең	бүгін таңертең	кеше күндіз	кеше кешке қарай	өткен жұмада

1. Сіз досыңызбен қашан хабарластыңыз?
2. Сіз әріптесіңізді қашан көрдіңіз?
3. Сіз отбасыңызбен қашан мейрамханаға бардыңыз?
4. Сізді туысқандарыңыз қашан қонаққа шақырды?
5. Сіз бауырыңызға қашан телефон соқтыңыз?

4

Dinleyin. Görevleri tamamlayın.

A) Sorulara cevap verin.

1. Мәтін кімдер туралы?
2. Мәтінде қандай орындар айтылды?

B) Geçmiş zaman filleriini işaretleyin, doğru formda yazın.

ETİCTİK

ӨТКЕН ШАҚ

араласу

тұру

оқу

араласу

үйрену

хабарласу

ETİCTİK

ӨТКЕН ШАҚ

келу

көмектесу

шақыру

жұмыс істеу

әңгімелесу

сөйлесу

5

Bilgileri yazın.

«Менің жақын адамдарым ...»

№	Есімі	Кім болып келеді?	Мамандығы	Тұратын қаласы
1.	Асхат	әріптес	мұғалім	Астана
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				

6

İki insanı seçin. Onlar hakkında birkaç bilgi verin.

Үлгі: Асхат – менің ең жақын әріптесім. Біз университетте бірге жұмыс істедік. Ол – қазақ тілі мұғалімі. Ол маған жұмыста үнемі көмектесті. Мен одан көп нәрсе үйрендім. Ол өте білімді және сабырлы адам.

1 Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz? İşaretleyin «+»,«-».

☐ кеңсе	☐ жиналыс	☐ шаршау
☐ туысқан	☐ кездесу	☐ мамандық
☐ жұмыс уақыты	☐ мекеме	☐ лауазым
☐ бөлім	☐ араласу	☐ мемлекеттік
☐ әріптес	☐ сағат	☐ бастық
☐ жұмыс күндері	☐ көмектесу	☐ көмекші
☐ демалыс күндері	☐ жекеменшік	

2 Иgili kelimeyi yazın.

- Сағат 09:00-18:00 *жұмыс уақыты*
- Дүйсенбі - жұма
- Сенбі - жексенбі
- 09:00, 15:00, 20:00
- Мұғалім, сатушы, дәрігер
- Көп жұмыс істеу

3 Görevi tamamlayın.

- A) Olumlu/olumsuz formun geçmiş zaman kipinde cümleler kurun.
 B) Geçmiş zamanda soru hazırlayın.
 C) Sınıf arkadaşınıza soru sorun ve cevap alın.

Үлгі:

- a) әріптес – Мен өткен аптада әріптестерімді қонаққа шақырдым.
 ә) әріптес – Семинарға барлық әріптестер келді ме?
 - Жоқ, кейбір әріптестер келмеді \ Иә, барлық әріптестер келді.

кездесу	жұмыс істеу	сөйлесу	жасқа толу	қатысу
хабарласу	көмектесу	жиналыс	жұмыс күні	бастық

4

Dinleyin. Görevleri tamamlayın.**a) Röportajda söylenen sözleri işaretleyin.**

кеңсе ☐	қайда? ☐	жекеменшік ☐
сауалнама ☐	жиналыс ☐	мекенжай ☐
жұмыс уақыты ☐	кездесу ☐	мамандық ☐
бөлім ☐	қаржы бөлімі ☐	қаржыгер ☐
әріптес ☐	сағат ☐	мемлекеттік ☐
жұмыс күндері ☐	қаржы ☐	бастық ☐

c) Daulet ve şirket hakkında bilgi verin.**1) Сұхбат кімдердің арасында және қайда болды деп ойлайсыз?****Үлгі:** Дәрігер мен келушінің арасында емханада болды, себебі

.....

в) Заполните информацию о Даулете и фирме.

Жұмыс орны: Фирма түрі:

Бөлім: Мекенжай:

Мамандығы: Телефон:

5

Севар verin.

1. Аты-жөніңіз кім?
2. Сіз қайда жұмыс істейсіз?
3. Жұмыс орныңыз мемлекеттік пе немесе жекеменшік пе?
4. Қандай бөлімде жұмыс істейсіз?
5. Кім болып жұмыс істейсіз?
6. Жұмыс орныңыздың мекенжайы қандай?
7. Жұмыс орныңыздың телефон нөмері қандай?

6 Geçmiş zamanda yazın.

1. Ол кеңседе жұмыс істейді. —
2. Ол жұмысқа сағат 9:00-да келеді. —
3. Ол бүгін жиналысқа қатысады. —
4. Оның жұмыс уақыты сағат 18:00-да аяқталады. —
5. Ол жекеменшік фирмада жұмыс істейді. —
6. Ол әріптестерімен кездесуге барады. —

7 Görevleri tamamlayın.

- A) Okuyun.
- B) Bildiğiniz kelimeleri işaretleyin.
- C) Bilmediğiniz kelimeleri yazın.
- Ç) Metinle ilgili 5 soru hazırlayın.
- D) Sınıf arkadaşınıza soru sorun.
- E) Sınıf arkadaşınızın cevaplarını kontrol edin

Бұл – Арман. Оның мамандығы – қаржыгер. Ол қала орталығында жекеменшік мекемеде қаржы бөлімінде жұмыс істейді. Ол қаржы бөлімінің бастығы. Оның кеңсесі 2-қабатта орналасқан. Оның жеке көмекшісі бар. Көмекшісі кездесу, жиналыс т.б. шараларды ұйымдастыруға көмектеседі. Арман кейде демалыс күндері де жұмыс істейді. Оның жұмыс уақыты нақты емес. Кейде сағат 9:00-дан 20:00-ге дейін немесе 22:00-ге дейін болады.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1 Kelimeleri kullanarak cümle kurun.

өткен апта	әріптес	жиналыс	ең жақын	мемлекеттік
жайлы	хабарласу	семинар	кездесу	үйрену

.....

.....

2 10 cevap yazın.

Сіз өткен аптада\айда не істедіңіз?

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

3 Kelimeleri kullanarak soru hazırlayın. Arkadaşınıza sorun ve cevap alın.

отбасы	мекенжай	әуес іс	жұмыс істеу	араласу
көмектесу	тіл білу	жұмыс уақыты	жеке меншік	көмекші

.....

.....

4 Kendiniz hakkında bilgi verin.

Аты-жөніңіз: Жасыңыз:

Туған күн, ай, жылыңыз: Қалаңыз:

Мекенжайыңыз:

Телефон нөмеріңіз:

Жұмысыңыз: (мекеме, бөлім, мамандық)

Жұмыс мекенжайы:

5

Arman hakkında bilgi almak için soru hazırlayın.

Үлгі: 9:00-18:00 // Оның жұмыс уақыты қандай?

Сағат 9:00-18:00

Жақын әріптес,
Асан

Абай көшесі,
56 -үй

Мемлекеттік
мекеме

04 қараша,
1979 жыл

Аудармашы,
аударма бөлімі

Қазақ, орыс,
ағылшын тілдері

6

Durum.

- A) Meslektaşlarınızdan anket almak istendi. 10 anket sorusu hazırlayın.
- B) Sınıf arkadaşınıza soru sorun.
- C) Sınıf arkadaşınızın cevaplarını okuyun.
- Ç) Sınıf arkadaşınız hakkında cevaplar üzerine kısa bir metin yazın.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2

BÖLÜM

EĞİTİM

- 2.A Teneffüs
- 2.B Uluslararası okul
- 2.C Geleceğin mesleği
- 2.Ç Konferansa çağırıyoruz
- 2.D Tekrarlama

1 Cevap verin.

1. Сіз қай мемлекетте тұрасыз?
2. Сүйікті тағамыңыз қандай?
3. Қандай мекемеде жұмыс істейсіз?
4. Мамандығыңыз қандай?
5. Қандай тілдерді білесіз?
6. Демалыс күндері не істедіңіз?
7. Жұмыс уақытыңыз сағат нешеде басталады?
8. Соңғы рет кімге қонаққа бардыңыз?
9. Мекенжайыңыз қандай?
10. Кеше кешке қарай кіммен хабарластыңыз?

2

Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz?
İşaretleyin «+», «-».

☐ үзіліс	☐ уақыт өткізу	☐ араласу
☐ демалу	☐ көңіл көтеру	☐ қажет
☐ ойындар	☐ қызметкер	☐ тиімді
☐ кітапхана	☐ ауысым	☐ мүмкіндік беру
☐ ұйымдастыру	☐ бағдарлама	☐ сергу
☐ сөйлесу	☐ ойлау	☐ жаттығу жасау
☐ сабақ арасында	☐ есте сақтау	☐ түскі үзіліс
☐ үзіліс уақыты	☐ тамақтану	☐ қоңырау\сабақ кестесі
☐ үстел ойындары	☐ көмектесу	

3 Cevap verin.

Үлгі: Оқушыларға үзіліс достарымен араласу үшін қажет.

Оқушыларға\студенттерге
сабақ арасында үзіліс не
үшін керек?

Жұмыста түскі үзіліс
не үшін қажет?

Есте
сақтаңыз!

4 Örnek boyunca söyleyin. Cevap verin.

1. Арманның түскі үзілісі сағат **13:00-ден 14:00-ге дейін**.

- 1) Дәулет – 14:00-15:00
- 2) Сырым – 14:30-15:30
- 3) Азамат – 15:00-16:00
- 4) Сіздің түскі үзілісіңіз қашан?

2. Оқушыларда сабақтар арасында **5 минут** үзіліс болады.
Оқушыларда әр**бірінші** сабақтан кейін **5 минут** үзіліс болады.

1) 3-сабақтан кейін қанша минут үзіліс болады?

...-ден ...-ға дейін

Сағат **13:00-ден 14:00-ге дейін**.
Бірінші сабақтан екінші сабаққа
дейін.

А нүктесі	мағына	Б нүктесі
13:00-ден	уақыт	14:00-ге дейін
Сабақ+тан	уақыт	сабақ+қа дейін.
....-дан\ден\ тан\тен\ нан\нен		...-қа\ке\ға\ге дейін

ҚОҢЫРАУ

КЕСТЕСІ

Ауысым	Бірінші	Екінші	Үзіліс
1 сабақ	08.30-09:15	14.00-14:45	5 минут
2 сабақ	09.20-10.05	14.50-15.35	5 минут
3 сабақ	10.20-11.05	15.50-16.35	5 минут
4 сабақ	11.10-11.55	16.40-17.25	5 минут
5 сабақ	12.00-12.45	17.30-18.15	5 минут
6 сабақ	12.50-13.35	18.20-19.05	5 минут

5 Görevleri tamamlayın.

- A) Okuyun.
- B) Bildiğiniz kelimeleri işaretleyin.
- C) Bilmediğiniz kelimeleri yazın.
- Ç) Metinle ilgili 5 soru hazırlayın.
- D) Sınıf arkadaşınıza soru sorun.
- E) Sınıf arkadaşınızın cevaplarını kontrol edin.

Үзіліс кезіндегі ойын-жаттығулар

Үзіліс уақыты оқушыларға сабақ арасында демалу, бір-бірімен араласу, ойнау үшін қажет. Назарбаев Зияткерлік мектебінің химия пәні лаборанттары оқушылар үшін үзілісте қызықты үстел ойындарын ұйымдастырды.

«Үстел ойындары – демалуға және уақытты көңілді өткізуге арналған тамаша құрал. Ойындар оқушылардың ойлау, есте сақтау, зерттеу дағдыларын дамытудың және сабақ арасындағы уақытты тиімді өткізудің жақсы жолы. Бұл мектеп бағдарламасын сапалы меңгеру үшін өте маңызды», - дейді ұйымдастырушылар.

Үзіліс жасаңыз.

Мектепті еске түсіріңіз. Сабақ 45 минутқа созылады. Университет, колледжде де үзіліс болады. Бұл уақыт өте маңызды, себебі 45 минут өткен соң адам шаршай бастайды. Сондықтан әр 45 минут сайын 5 минуттық үзіліс жасау қажет. Үзілісте орныңыздан тұру, жүру, демалу, кофе немесе шай ішу, жаттығу жасау керек. Сол кезде адамның миы демалады, жұмысқа деген ынта артады.

Мәтіндер ұқсастығы	Мәтіндер айырмашылығы

6

Cevap verin.

1. Мектепте үзіліс не үшін керек?
2. Жұмыста не үшін үзіліс жасау қажет?
3. Үзілістің қандай пайдасы бар?

7

Onlar hakkında konuşun.

Үзіліс уақыты

Асқар

1. достармен ойнау
2. жаттығу жасау
3. кітапханаға бару
4. тамақтану
5. тапсырма орындау
6. мұғалімге көмектесу

Сәуле

1. достармен кездесу
2. демалу
3. кафеге бару
4. әлеуметтік желіде отыру
5. электронды пошта тексеру
6. жаттығу залына бару

8

Yazma.

Сіз түскі үзілісіңізде не істейсіз? (Үзілісіңізді қалай пайдаланасыз?)

.....

.....

1

**Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz?
İşaretleyin «+»,«-».**

☐ үзіліс	☐ уақыт өткізу	☐ емтихан тапсыру
☐ мектеп	☐ көңіл көтеру	☐ жергілікті
☐ халықаралық	☐ түлек	☐ заманауи
☐ ақылы	☐ ауысым	☐ мүмкіндік беру
☐ ұйымдастыру	☐ бағдарлама	☐ білікті
☐ мектеп бітіруші	☐ әдіс	☐ құрал
☐ білім сапасы	☐ пән	☐ үйірме
☐ үзіліс уақыты	☐ оқу тілі	☐ қоңырау\сабақ
☐ шет тілі	☐ білім	☐ кестесі

2

Görevleri tamamlayın.

A) İfade kurun.

1. үзіліс	☐	☐ а) ұйымдастыру	
2. ақылы	☐	☐ ә) кезінде	
3. екінші	☐	☐ б) алу	
4. білім	☐	☐ в) мектеп	
5. заманауи	☐	☐ г) ауысым	
6. үйірме	☐	☐ ғ) әдіс	

B) İfadelerle cümle kurun.

1.
2.
3.
4.
5.
6.

C) Cevap verin. Cevabınızda yukarıdaki ifadeleri kullanın.

1) Асқар қай ауысымда оқиды?	4) Мұғалімдер қандай шара жасады?
2) Ол қандай мектепте оқиды?	5) Мұғалім қандай әдістерді қолданады?
3) Олар кітапханаға қашан барды?	

3

Görevleri tamamlayın.

A) İşbu kelimeleri kullanarak sor hazırlayın.

B) Arkadaşınıza sorun ve cevap alın.

мектеп бітіруші	емтихан тапсыру	мүмкіндік беру	халықаралық бағдарлама
халықаралық мектеп	оқу тілі	шет тілі	заманауи құрал

4

Dinleyin. Görevleri tamamlayın.

A) İşaretleyin.

Олар не туралы сөйлесті?

үзіліс ☐	үйірме ☐
бағдарлама ☐	сабақ уақыты ☐
шет тілі ☐	білім сапасы ☐
әдіс ☐	ауысым ☐
мектеп ☐	оқу тілі ☐

B) İfadenin ikinci bölümünü yazın.

- 1) ақылы
- 2) халықаралық
- 3) үшінші
- 4) кішкентай
- 5) өте
- 6) Астана

C) Eşleşme bulun.

1. Балаңыз қандай мектепте оқиды? ☐	☐ а) Қазір үшінші сыныпта оқиды.
2. Балаңыз нешінші сыныпта? ☐	☐ ә) Өте жеңіл әрі қызықты.
3. Балаңызға мектеп ұнайтын шығар? ☐	☐ б) Халықаралық мектепте.
4. Мектеп бағдарламасы қиын емес пе? ☐	☐ в) Таңғы 8:30-нан 17:00-ке дейін.
5. Сабақ нешеге дейін? ☐	☐ г) Иә, әрине. Әсіресе, үйірмелер.

Ç) Çocuk Azamat ve okul hakkında kısa bir bilgi yazın. Sınıfta okuyun.

Үлгі: Оның баласы халықаралық мектепте оқиды.

.....

.....

.....

.....

5 Görevleri tamamlayın.

- A) Okuyun.
- B) Bilmediğiniz kelimeleri yazın.
- C) Metinle ilgili 5 soru hazırlayın.

- Ç) Sınıf arkadaşınıza soru sorun.

Мен – Астана қаласындағы халықаралық мектепте мұғаліммін. Мектепте жергілікті оқушылармен бірге шетелдік балалар да білім алады. Сол себепті мектеп бағдарламасы қазақстандық және шет елдік білім стандарттарына сай білім береді. Сондықтан мектепте барлық пәндер оқытылады. Мектепте пәндер қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде жүргізіледі. Жергілікті мектептерден бір айырмашылығы біздің мектепте оқушылар тек бір ауысымда оқиды. Оқушылар мектепке таңғы 08:30-нан кешкі 18:00-ға дейін болады. Бұл ата-аналар үшін өте тиімді. Негізінен пәндер түскі сағат 13:00-ге дейін болады, 13:00-ден 14:00-ге дейін үзіліс.

Үзіліс кезінде оқушылар тамақтанады, сосын кіші сыныптарда ойын уақыты, ал үлкен сыныптарға бос уақыт беріледі.

Негізгі сабақтармен қатар мектепте түрлі үйірмелер бар. Үйірмелер сағат 14:00-ден 16:30-ға дейін өтеді. Оқушылар осы аралықта бірнеше үйірмеге қатысады.

Үйірмелер оқушылардың уақытын қызықты өткізуге және сабақтан кейін демалуға, ойлау, есте сақтау қабілетін дамытуға арналған. Үйірмелерді пән мұғалімдері емес, арнайы білікті мамандар жүргізеді. Бұл оқушының білім алуына және білім сапасына жақсы әсер етеді. Жалпы мектеп туралы көп нәрсе айтуға болады. Мектептің негізгі мақсаты – заманауи әдістер арқылы сапалы білім беру және білімді ұрпақ тәрбиелеу. Сондай-ақ мектеп өз оқушыларына халықаралық оқу орындарына түсуге мүмкіндік береді. Мектебіміздің түлектері еліміздегі және шет елдегі оқу орындарына емтихан тапсыру үшін арнайы бағдарлама арқылы дайындалады.

6

Tabloyu doldurun. Zamanları tekrarlayın.

А уақыты

Б уақыты

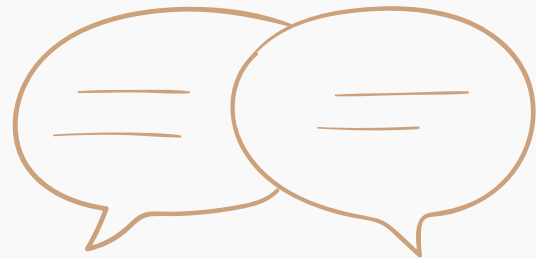

7

Grupla çalışma.

Aşağıdaki sorular boyunca arkadaşınızla diyalog kurun. Cevaplar metinle ilgili olmalı. Diyalogu sınıfta okuyun.

- 1) Мәтіннің авторы кім?
- 2) Автор қандай мектеп туралы ақпарат берді?
- 3) Мектептің қандай ерекшеліктерін айтты?
- 4) Мектептегі үйірмелер туралы қандай ақпарат берді?
- 5) Үйірмелердің қандай пайдасы бар?
- 6) Мектептің негізгі мақсаты қандай?

8

Durum.

Uluslararası okul hakkında bilgi hazırlamalısınız. Aşağıdaki gereklilikler üzerinde kısa bir metin hazırlayın.

1) Мектептің атауы.	5) Үзіліс уақыты.
2) Орналасқан қаласы.	6) Сабақтар уақыты.
3) Оқу тілі.	7) Үйірмелер туралы.
4) Пәндер туралы ақпарат.	8) Мектептің артықшылығы.

1 Saule hakkında konuşmak için aşağıdaki bilgileri kullanın.

Халықаралық мектеп

9-сынып

08:30-13:30 - сабақтар

Қазақ, орыс, ағылшын тілі

мүмкіндік

үйірмелерге қатысу

емтиханға дайындалу

шет елдік университет

2 Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz?
İşaretleyin «+»,«-».

☐ мамандық

☐ маман

☐ халықаралық

☐ сұранысқа ие

☐ ұйымдастыру

☐ мектеп бітіруші

☐ білім сапасы

☐ қажетті

☐ жұмысқа орналасу

☐ мамандық таңдау

☐ кеңсе

☐ түлек

☐ ғылым

☐ келісу

☐ жетістік

☐ ақпараттық технология

☐ бағдарламашы

☐ қарқынды даму

☐ қайта даярлау

☐ ізденіс

☐ жергілікті

☐ заманауи

☐ сала

☐ қаржы

☐ болашақ

☐ жойылу

☐ бәсекелестік

☐ ой\пікір

3 İlgili kelimeyi yazın.

1) Халықаралық мектептердің негізгі мақсаты – білім

2) таңдау – маңызды іс болып табылады.

3) Жұмысқа үшін құжаттар жинадым.

4) Қазіргі кезде – сұранысқа ие мамандық.

5) Ақпараттық технология күн сайын дамуда.

6) Ғылыммен айналысу үшін көп қажет.

7) Асан қайта курсынан өтті.

8) Бұл салаға бөлу керек.

қарқынды

қаржы

ізденіс

сапасы

мамандық

бағдарламашы

орналасу

даярлау

4

Bilgi verin. Aşağıdaki kelimeleri kullanın.

Үлгі: Мен өткен аптада жұмысқа орналастым.

жұмысқа орналасу

ұйымдастыру

іздену

емтихан тапсыру

мамандық таңдау

қайта даярлау

жетістікке жету

мүмкіндік алу

**Есте
сақтаңыз!**

**Ауыспалы осы және келер шақ
(болымды түрі)**

-а\е\й (и) + **мын\мін\сың\сің\сыз\сіз\ды\ді**

Мен бағдарламашы мамандығын
таңдай**мын**.

Сен қайта даярлау курсың
ұйымдастыр**асың**.

Сіз жетістікке жет**есіз**.
Ол ғылыммен айналыс**ады**.

**Ауыспалы осы және келер шақ
(болымсыз түрі)**

.....+ма\ме\ба\бе\па\пе+й+мын\мін\сың
сің\сыз\сіз\ды\ді

Мен бағдарламашы мамандығын
таңдамай**мын**.

Сен қайта даярлау курсың
ұйымдастырмай**сың**.

Сіз жетістікке жетп**ейсіз**.
Ол ғылыммен айналысп**айды**.

5

Örnek boyunca değiştirin.

білім алу

жұмыс істеу

демалу

қызығу

жұмыс іздеу

Мен	білім аламын	білім алмаймын

Сен	білім аласың	білім алмайсың

Сіз	білім аласыз	білім алмайсыз

Ол	білім алады	білім алмайды

6

İşbu cümleleri olumsuz şekilde kurun.

1. Мектепте шетелдік балалар да білім алады.
2. Мектепте барлық пәндер оқытылады.
3. Мектепте пәндер қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде жүргізіледі.
4. Мен бірінші ауысымда оқимын.
5. Сіз мектепте таңғы 08:30-нан кешкі 18:00-ға дейін боласыз.
6. Үзіліс кезінде оқушылар тамақтанады.
7. Оқушылар осы аралықта бірнеше үйірмеге қатысады.
8. Мектеп оқушыларға халықаралық оқу орындарына түсуге мүмкіндік береді.

7

Örnek boyunca değiştirin.

мамандық таңдау

ұйымдастыру

үзіліске бару

көмектесу

Біз	мамандық таңдаймыз	мамандық таңдамаймыз
Сендер		
Сіздер		

**Ауыспалы осы және келер шақ
(болымды түрі)**

-a\e\й (и)+мыз\міз\сыңдар\сіндер\
сыздар\сіздер\ды\ді

Біз бағдарламашы мамандығын
таңдаймыз.

Сендер қайта даярлау курсың
ұйымдастырасыңдар.

Сіздер жетістікке жетесіздер.

Олар ғылыммен айналысады.

**Ауыспалы осы және келер шақ
(болымсыз түрі)**

.....+ма\ме\ба\бе\па\пе
+й+мыз\міз\сыңдар\сіндер\
сыздар\сіздер\ды\ді

Біз бағдарламашы мамандығын
таңдамаймыз.

Сендер қайта даярлау курсың
ұйымдастырмайсыңдар.

Сіздер жетістікке жетпейсіздер.

Олар ғылыммен айналыспайды.

8 Kendi fikrinizi paylaşın.

1. Қазіргі таңда қай мамандық сұранысқа ие деп ойлайсыз?
2. Қандай мамандықтар жойылып барады деп ойлайсыз? Неге?

мұғалім	ұшқыш	полиция	аспаз	қаржыгер
инженер	ІТ маман	диқаншы	журналист	әртіс
механик	менеджер	есепші	көлік жүргізуші	сатушы
ғарышкер	адвокат	шаштараз	редактор	әнші

Қай мамандықты оқып-үйренуге болады?

Қай мамандық талантқа қатысты?

әртіс шаштараз заңгер әнші ақын сатушы аспаз

9 Okuyun. Görevleri tamamlayın.

- A) Bilmediğiniz kelimeleri yazın, sözlükten bakın;
- B) Metinle ilgili 5 soru hazırlayın;
- C) Sınıf arkadaşınıza soru sorun.

Ғалымдардың болжамы бойынша, әлемде 2030-жылға қарай қазіргі кездегі 57 мамандық жойылып, 186 жаңа мамандық пайда болады екен. Оның басты себебі – ақпараттық технологиялардың және ғылымның дамуы. Себебі ғылым мен болашақ мамандықтары бір-бірімен тығыз байланысты. Қазіргі мектеп оқушыларының 63 пайызы болашақта қазір аты белгісіз мамандықтар бойынша жұмыс істейтін болады. Мысалы: ГИО агроном, қала фермері, биоэтика, қаржылық инженер т.б.

Сарапшылардың пікірі бойынша, «цифрлы дәуір» болашақ мамандардан үлкен ізденісті, бәсекелестікті, қайта даярлауды, сапалы білім алуды талап етеді. Кейбір сарапшылардың айтуынша, болашақта ірі компанияларда фрилансерлер сұранысқа ие болады, себебі олар бір мезгілде бірнеше жұмысты қатар атқарады. Сонымен бірге, болашақта офистік қызметкерлерге деген сұраныс төмендейді. Ақпараттық технологиялардың қарқынды дамуына қатысты офиске деген қажеттілік те азаяды. Сондықтан қазіргі мектеп бітіруші түлектер болашақта жақсы жұмысқа орналасу үшін дұрыс мамандық таңдаулары қажет.

10 Tabloyu doldurun.

Ғалымдардың ойы:	
Мамандықтардың жойылу себебі:	
Белгісіз мамандық бойынша жұмыс істеу пайызы:	
Цифрлы дәуірдің талабы:	
Компаниялардың сұранысы:	

11 Kendi fikrinizle paylaşın.

Мәтіндегі осы оймен келіспеймін, себебі

Мәтіндегі осы пікірмен келісемін, себебі

12 Aşağıdaki sorular boyunca kendi fikrinizi yazın.

- 1) Қандай мамандықтарды болашақ мамандығы деп ойлайсыз? Неге?
- 2) Сізге қайта даярлау курсың ұсынса, қай мамандықты таңдар едіңіз? Неге?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1

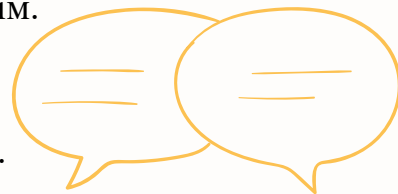
**Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz?
İşaretleyin «+»,«-».**

☐ мәселе	☐ өткізу уақыты	☐ мақала
☐ арналған	☐ шақыру	☐ заманауи
☐ халықаралық	☐ ғалым	☐ талқылау
☐ ғылыми-тәжірибелік	☐ ереже	☐ сөз сөйлеу
☐ ұйымдастырушы	☐ жетістік	☐ болашақ
☐ конференция бағыттары	☐ ақпараттық технология	☐ жауап беру
☐ білім сапасы	☐ тіркелу	☐ бәсекелестік
☐ тақырып	☐ байланыс телефоны	☐ ой\пікір алмасу
☐ мақсат	☐ республикалық	
☐ жұмыс тілі	☐ ізденіс	

2

Gelecek zamanda yazın.

1. Мен өткен аптада халықаралық конференцияға қатыстым.
2. Мен конференцияда білім мәселесі туралы сөз сөйледім.
3. Мен ұйымдастырушыларға мақала жібердім.
4. Конференция қазақ, ағылшын тілдерінде өтті.
5. Конференция тақырыбы бойынша пікір алмасу болды.
6. «Болашақ мамандығы» атты конференцияға тіркелдім.
7. Конференцияға көптеген отандық ғалымдарды шақырды.

3

Görevleri tamamlayın.

A) İfadeler kurun.

1. мәселені ☐	☐ а) жіберу	
2. ғылыми-тәжірибелік ☐	☐ ә) талқылау	
3. конференция ☐	☐ б) шақыру	
4. спикерлер ☐	☐ в) тақырыбы	
5. мақала ☐	☐ г) конференция	
6. конференцияға ☐	☐ ғ) тіркелу	

B) İfadelerle cümle kurun.

.....

.....

4 Doğru cevabı seçin.

1) Қандай конференцияға қатыстыңыз?

- а) халықаралық ☐
- ә) мақала ☐

3) Ол кім?

- а) мақсат ☐
- ә) ұйымдастырушы ☐

2) Қандай мәселе талқыланды?

- а) сөз сөйлеу ☐
- ә) білім сапасы ☐

4) 8-702-680-55-07?

- а) байланыс нөмері ☐
- ә) мәселе ☐

5

Aşağıdaki sorular boyunca arman ve arman'ın katıldığı konferans hakkında kısa bir bilgi verin.

Үлгі: Ол ғылыми-тәжірибелік конференцияға қатысты.

- 0) ғылыми-тәжірибелік
- 1) тақырып, мамандық таңдау
- 2) мақала жазу, жіберу
- 3) сөз сөйлеу, талқылау, жауап беру
- 4) жұмыс тілі: қазақ, орыс, ағылшын
- 5) отандық, шетелдік ғалымдар, шақыру
- 6) мақсат, заманауи мамандықтар
- 7) ереже, 10 минут сөйлеу

6

6

Dinleyin. Görevleri tamamlayın.

A) Fiilleri doğru formda yazın.

өту
шақырылу

қабылдану
қатыса алу

B) İfadelerin ikinci bölümünü yazın.

- 1) мектеп 2) мектеп бітіруші 3) ғылыми-практикалық
- 4) отандық 5) конференцияға
- 6) 11-сынып оқушылары 7) өтінімдер
- 8) 12-сәуірге

C) Durum.

Sizi konferansa katılmaya davet etti. Sizin konferans hakkında bilginiz var. Bu bilgi üzerinde sorulara cevap verin.

- 1) Қашан өтеді? 2) Қайда өтеді? 3) Тақырыбы қандай? 4) Кімдер шақырылады?
- 5) Кімдер қатыса алады? 6) Өтінімдер қабылдау мерзімі қашан аяқталады?
- 7) Жұмыс тілі қай тілдерде? 8) Байланыс телефондары қандай?

7

Okuyun. Görevleri tamamlayın.

- A) Bilmediğiniz kelimeleri yazın, sözlükten bakın.
- B) Metinle ilgili 5 soru hazırlayın.
- C) Sınıf arkadaşınıza soru sorun.

2022 жылдың 15-16 қарашасында Алматы қаласында «Халықаралық мектеп және мамандық таңдау мәселелері» атты III халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция өтеді. Конференцияға шет елдік және отандық ғалымдар, университет оқытушылары мен докторанттары, магистранттары қатысады. Конференция онлайн форматта өтеді. **Конференцияның мақсаты:** еліміздегі халықаралық мектептердің

тәжірибесін тарату, мектеп түлектеріне мамандық таңдауда қолдау көрсету.

Конференцияның негізгі бағыттары:

- Халықаралық мектептердің тәжірибесі;
- XXI ғасырдағы сұранысқа ие мамандық таңдау;
- Психологиялық тренингтер.

Конференцияның жұмыс тілі: қазақ, орыс, ағылшын.

Конференцияны өткізу уақыты: 14-сәуір 2022 жыл, сағат 10.00.

Мақаланы тіркеу және ұсыну мерзімі: 2021 жылдың 7-сәуіріне дейін.

Конференцияға қатысу үшін өтінімдер электрондық нұсқада **7-сәуірге дейін** e-mail-да қабылданады: konferencia@gmail.com

Байланыс телефондары: 8-702-680-55-07; 8-778-196-72-42

8

Durum.

Siz konferans gerçekleştirmelisiniz. Gececek konferans hakkında bilgi verin.

Тақырыбы:
Өтетін орны және мерзімі:
Қатысушылары:
Мақсаты:
Бағыттары:
Жұмыс тілі:
Тіркеу:
Байланыс телефоны:
Ұйымдастырушылар:

9

Konferansa katılmaya başvuru kağıdını doldurun.

Аты-жөніңіз:
Мамандығыңыз :
Жұмыс орныңыз:
Мекенжайыңыз:
Телефон нөмеріңіз:
E-mail:
Мақала тақырыбы:

10

Kendi fikrinizle paylaşın.

Конференцияға не үшін қатысу қажет?

Менің ойымша,
ғылыми жаңалықтарды
білу үшін

Менің пікірімше,
мақала жариялау үшін

Менің ойымша,
.....

Менің пікірімше,
.....

1 **Konu boyunca tabloya kelimeleri yazın.**

демалу, бағдарлама, сабақ арасында, ақылы, маман, көңіл көтеру, тамақтану, қоңырау, мүмкіндік беру, пән, ауысым, жұмыс тілі, сөз сөйлеу, қайта даярлау, бағдарламашы, жұмысқа орналасу, жойылу, мақсат, шақыру, тіркелу.

Үзіліс	Мектеп	Мамандық	Конференция
1.	1.	1.	1.
2.	2.	2.	2.
3.	3.	3.	3.
4.	4.	4.	4.
5.	5.	5.	5.

2 **Kelimeleri kullanarak cümle kurun.**

• Ұйымдастыру • уақыт өткізу • жаттығу жасау • халықаралық • жергілікті
• қарқынды даму • мамандық таңдау • мақала • пікір алмасу • ғылыми-тәжірибелік.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

3 **Kelimeleri kullanarak soru hazırlayın.
Sınıf arkadaşınıza sorun ve cevap alın.**

1) мәселе; 2) ғалым; 3) болашақ; 4) үзіліс кезінде; 5) жетістік;
6) түлек; 7) қайта даярлау; 8) оқу тілі; 9) көмектесу; 10) араласу.

4 Örnek boyunca konuşun.

Оқушылардың бір күні

Үлгі: Оқушылар 12:00-ден 12:15-ке дейін үзіліске шығады.

- 1) 8:30-13:00, сабақтар, сабақтар арасында 5 минут үзіліс
- 2) 10:00-10:15, тамақтану
- 3) 12:00-12:15, үзіліске шығу
- 4) 13:00-13:30, бос уақыт, демалу
- 5) 13:30-14:30, кітапханаға бару, кітап оқу
- 6) 14:30-15:00, үзіліс, ойындар
- 7) 15:00-16:00, үйірмелерге қатысу
- 8) 16:00-16:10, үзіліс
- 9) 16:10-17:00, үй тапсырма жасау
- 10) 17:30, үйге қайту

5 Seminar programı üzerinde sorulara cevap verin.

Құрметті қатысушылар, бүгінгі семинар жұмысы сағат 9:00-дан 17:00-ке дейін жалғасады. Семинар уақытымен таныс болыңыздар.

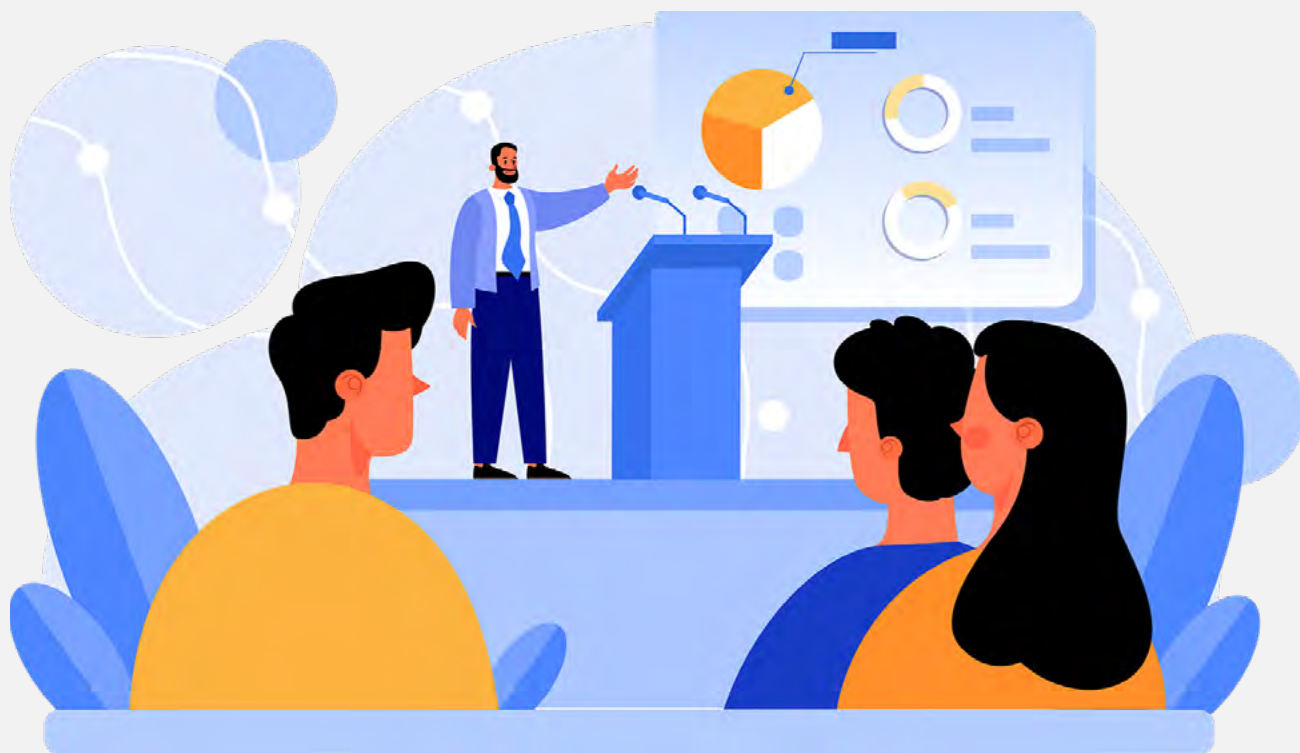
- 1) Семинарға тіркеу нешеде басталады?
- 2) Тіркеу нешеде аяқталады?
- 3) Жалпы лекция қай уақытта өтеді?
- 4) Үзіліс қай кезде болады?
- 5) Секция жұмыстарының жұмыс уақыты ше?
- 6) Әр спикерге неше уақыт беріледі?
- 7) Сұрақ-жауап уақыты нешеде?
- 8) Сертификат тапсыру нешеде басталады?

- Тіркеу: 09:00-09:30
- Лекция: 9:30-13:00
- Үзіліс: 13:00-14:00
- Секциялық отырыс: 14:00-16:00
- Сөз сөйлеу: 10 минут
- Талқылау, сұрақ-жауап, қорытындылау: 16:00-16:30
- Сертификат тапсыру: 16:30-17:00

6

«Biz» şekline değiştirerek metni okuyun.

Мен келесі аптада республикалық конференцияға қатысамын. Конференция тақырыбы: «Үйірмелерді ұйымдастырудың заманауи жолдары». Конференцияда «Үзіліс кезіндегі ойын түрлері» тақырыбында баяндама оқимын. Баяндамада ойын түрлерінің оқу бағдарламасын меңгеруге тигізетін әсері туралы айтамын. Мен осы тақырып бойынша мақала дайындамаймын. Оған көп ізденіс

керек, сондықтан тақырып бойынша тек 10 минуттық слайд жасаймын. Себебі әр спикерге 10 минут уақыт беріледі. Осы уақыт ішінде барлық мәселені айту мүмкін емес, сондықтан тек үстел ойындары туралы айтамын. Өзім осы ойындарды мектепте үнемі өткіземін, сондықтан ойындардың пайдасы туралы нақты ақпарат бере аламын. Әрине, ғалымдардың пікірлерін де келтіремін, бірақ негізінен өз тәжірибеммен бөлісемін.

7

Kendi fikrinizle paylaşın.

- 1) Білім орындарында үзіліс уақыты қалай ұйымдастырылуы керек?
- 2) Халықаралық мектеп пен жергілікті мектептердің айырмашылығы бола ма?
- 3) Конференция ұйымдастыру үшін не істеу керек?

3 BÖLÜM

DÜNYA MUCİZELERİ

- 3.A Müzedeki gece
- 3.B İlginç hikayeler
- 3.C Gizemli yerler
- 3.Ç Bu hakkında duydunuz mu?
- 3.D Tekrarlama

1 Cevap verin.

- 1) Соңғы рет музейге қашан бардыңыз?
- 2) Кіммен бардыңыз?
- 3) Қай музейге бардыңыз?
- 4) Сіздің қалаңызда қандай музейлер бар? Білесіз бе?

Есте
сақтаңыз!

Музей
Мұражай

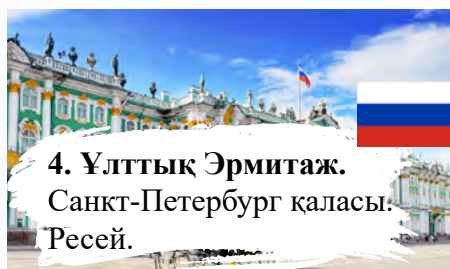
2 Tamamlayın.

A) Tanışın. Cevap verin.

1. Тізімде берілген қай музейді білесіз?
2. Қай музейде болдыңыз?
3. Тізімге қандай музейді қоса аласыз?

B) Örnek boyunca konuşun.

Үлгі: Лувр мұражайы Францияда, Париж қаласында орналасқан.

3 Tanışın.

Қазақстанда 230-дан астам музей бар. Ең үлкен мұражайлар Алматы, Астана қалаларында орналасқан. Толық ақпаратты <https://e-history.kz/kz/historical-education/show/12830/> сайтынан ала аласыз.

Қазақстанның Орталық мемлекеттік мұражайы
Алматы қаласы.
Самал-1,44 үй

Ә. Қастеев атындағы мемлекеттік өнер мұражайы. Алматы қаласы. Сәтпаев көшесі 30а

«Әзірет Сұлтан» мемлекеттік тарихи-мәдени мұражай қорығы. Түркістан қаласы. Төле би көшесі

3. Қазақстан Республикасы Ұлттық музейі. Астана қаласы. Тәуелсіздік даңғылы 54

4

Bilgi verin.

A) link geçin. B) 3 müze seçin. C) örnek boyunca söyleyin.

Үлгі: Қазақстанның Орталық мемлекеттік мұражайы Алматы қаласында орналасқан. Мекенжайы: Самал-1 ықшамауданы, 44-үй.

5

Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz?
İşaretleyin «+»,«-».

☐ жәдігер	☐ қолданбалы өнер	☐ аралау
☐ көрме	☐ мәдениет	☐ қолмен ұстау
☐ көне дәуір	☐ бұйым	☐ суретке түсу
☐ туынды	☐ ағаш бұйым	☐ ұлттық
☐ тарихи	☐ алтын	☐ шебер
☐ заманауи	☐ тас	☐ таңдаулы
☐ сурет	☐ күміс	☐ танымал
☐ сыйлық	☐ дәуір	☐ асыл тас
☐ көркемөнер	☐ ескерткіш	

6 İlgili kelimeyi kullanın.

шеберлердің

жәдігерлер

суретке

тастардан

ағаш

аралау

көркемөнер

дәуір

- 1) Музей қорында 200-ден астам тарихи бар.
- 2) Келесі аптада мұражайда бұйымдарының көрмесі өтеді.
- 3) Музейде түсуге рұқсат етілмейді.
- 4) Көне залында ерекше ескерткіштер сақталған.
- 5) Орталық мұражайдан танымал туындыларын көре аласыз.
- 6) Асыл жасалған бұйымдарды қолмен ұстауға болмайды.
- 7) Мұражайды үшін бірнеше сағат қажет.
- 8) залында таңдаулы суреттер қойылған.

7 Kelimeleri ilgili gruplara ayırın.

- тарихи • туынды • тамашалау • ескерткіш • қолмен ұстау • күміс • танымал
- заманауи • суретке түсу • сыйлық • бұйым • таңдаулы • көру • ұлттық • аралау

Қандай?

1.
2.
3.
4.
5.

Не?

1.
2.
3.
4.
5.

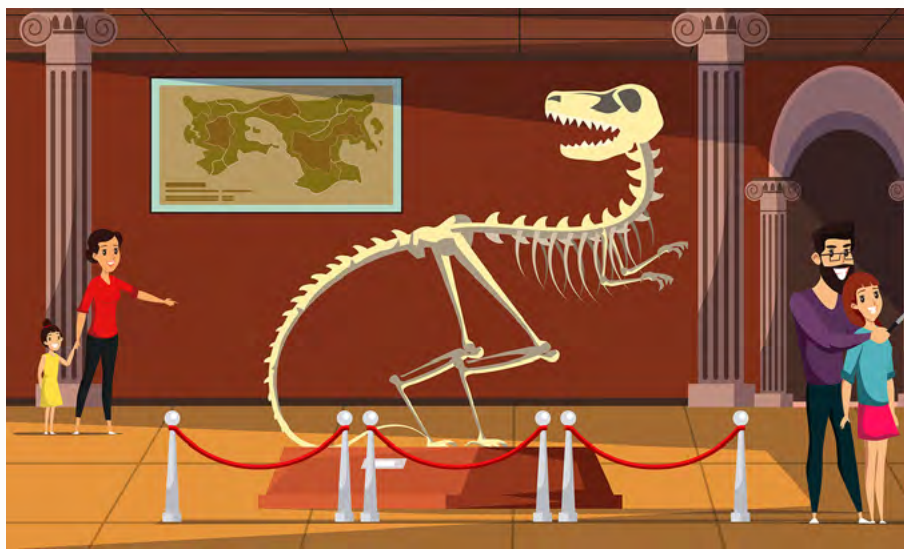
Не істей?

1.
2.
3.
4.
5.

8 Cevap verin.

- 1) Музейде қандай жәдігерлер болады?
- 2) Музейде адамдар не істейді?
- 3) Музейден не көруге болады?
- 4) Музейге не үшін барамыз?

Есте
сақтаңыз!

9

Sorulara cevap verin.

- 1) Сіз қандай музейге барғыңыз келеді?
- 2) Қандай жәдігерлерді көргіңіз келеді?
- 3) Музейде суретке түскіңіз келе ме?
- 4) Музей туралы фильм көргіңіз келе ме?

10

Okuyun. Görevleri tamamlayın.

- A) bilmediğiniz kelimeleri yazın,
посмотрите их в словаре.
- B) metinle ilgili 5 soru hazırlayın.
- C) sınıf arkadaşınıza soru sorun ve cevap alın.

«Музейдегі түн»

(2006-жыл, АҚШ)

Жанры: комедия, фантастика

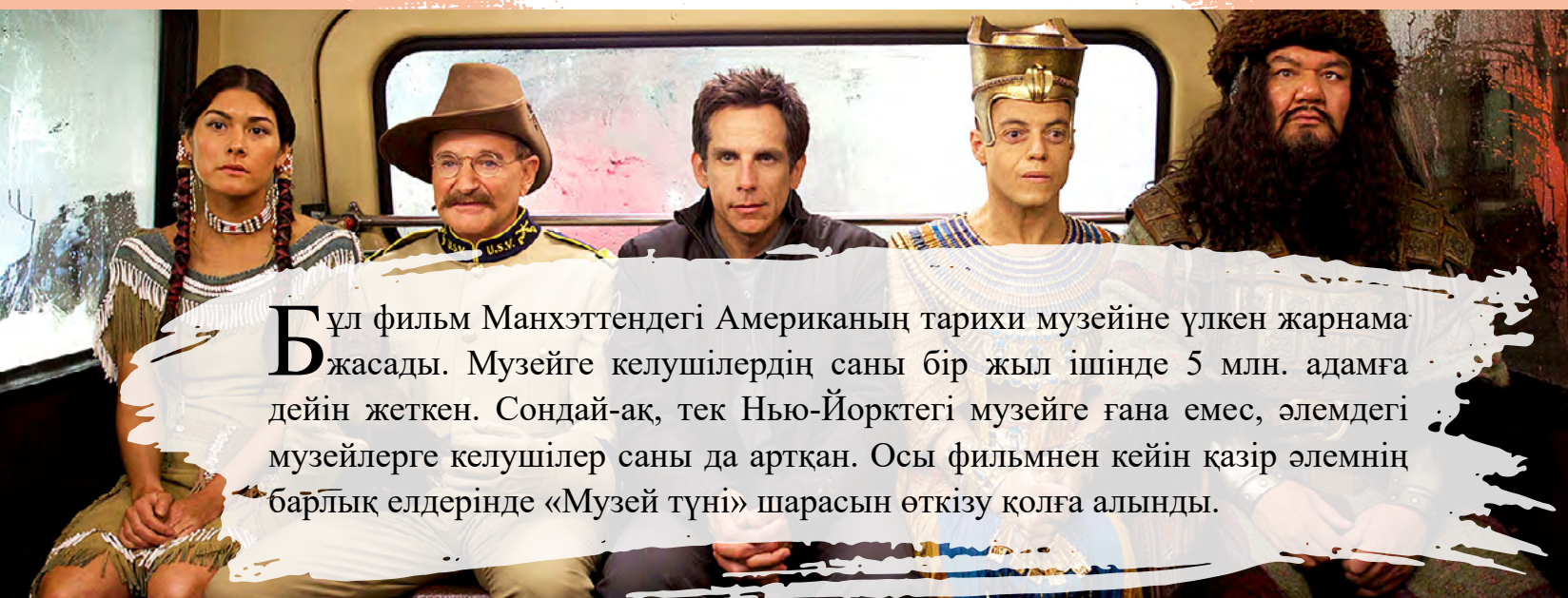
Режиссер: Шон Леви

Ұзақтығы: 108 минут

Басты рөлдерде: Бен Стиллер, Джэйк Черри, Карла Гуджино, Робин Уильямс, Стив Куган, Оуэн Уилсон

Фильмнің басты кейіпкері – Лэрри Дэйли есімді қарапайым азамат. Лэрри музейге күзетші болып жұмысқа орналасады. Қызық оқиға алғашқы түні басталады. Музейдегі жәдігерлер кеш батқанда қайта тіріледі. Мысалы, көрмеге қойылған арыстандар мен маймылдар, түрлі ескерткіштер, Аттила әскерлері. Тираннозаврлар қайта тіріледі, ежелгі адамдар от жағады. Жәдігерлерге әсер еткен алтын пластина еді. Лэрри баласына үлгілі әке, жауапкершілігі мол қызметкер екенін дәлелдеу үшін ғимараттағы осы жағдайды реттеуге кіріседі.

Бұл фильм Манхэттендегі Американың тарихи музейіне үлкен жарнама жасады. Музейге келушілердің саны бір жыл ішінде 5 млн. адамға дейін жеткен. Сондай-ақ, тек Нью-Йорктегі музейге ғана емес, әлемдегі музейлерге келушілер саны да артқан. Осы фильмнен кейін қазір әлемнің барлық елдерінде «Музей түні» шарасын өткізу қолға алынды.

11 Örnek boyunca konuşun.

Үлгі: Мен «Музейдегі түн» фильмін көргім келеді, себебі бұл қызық фильм.
Мен «Музейдегі түн» фильмін көргім келеді, себебі

12 Metin boyunca cevap verin.

- 1) Фильм музейді танымал етті ме?
- 2) Музейде қандай жәдігерлер бар?
- 3) Музей жәдігерлерінің ерекшелігі қандай?
- 4) Сіз «Музей түні» шарасына бардыңыз ба?

13 Cevap verin.

1. Сіз «Музей түні» іс-шарасына барғыңыз келе ме? Неге?
2. «Музей түні» іс-шарасы қандай болу керек?
3. Қандай шаралар жасалу керек?
4. Сізге осындай шара ұйымдастыру тапсырылса, қандай іс-шара ұйымдастырасыз?

1

Dinleyin. Tamamlayın.

Біз өткен 1. «Музей түні» іс-шарасына бардық. Іс-шара Орталық музейде өтті. 2. өте қызық болды. Танымал әншілер, әртістер тарихи адамдардың рөлінде гид болды. Олар музей 3. туралы қызық ақпараттар берді. Сондай-ақ, түрлі лазерлік шоулар болды. Шоуда 4. сөйлеп, би биледі және ән айтты. Осы өте қызық болды. Ескерткіштер келушілерге сұрақ қойды. Дұрыс жауап бергендерге түрлі 5. берді. Мысалы, асыл тастан, ағаштан жасалған 6. көшірмесі. Әдетте, ескерткіштер және 7. бірге суретке 8. болмайды, бірақ сол күні рұқсат етілді. Біз өте көп суретке түстік.

2

Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz?

İşaretleyin «+»,«-».

☐ өткізу	☐ қарт адам	☐ нышан
☐ жылау жарысы	☐ үлгі болу	☐ тілек тілеу
☐ жүлде алу	☐ жайлы климат	☐ ғұмыр
☐ жеңу	☐ күтпеген жерден	☐ ғибадатхана
☐ мәлімет	☐ маңызды	☐ дерек
☐ таңғажайып	☐ рөл атқару	☐ құптау
☐ зейнеткер	☐ мәдениет	☐ ұзақ өмір сүру
☐ зейнетке шығу	☐ тарих	☐ бас жүлде
☐ айтуынша	☐ құрметпен қарау	

3

Örnek boyunca yazın.

Үлгі: Мен жарыста **жүлде алғым келеді** (жүлде алу\келу)

- Олар келесі аптада конференция (өткізу\келу)
- Ол жастарға (үлгі болу\келу)
- Олар тарихта маңызды (рөл атқару\келу)
- Біз тарихи жәдігерлерге (құрметпен қарау\келу)
- Мен саған жақсы (тілек тілеу\келу)
- Әрбір адам ұзақ (өмір сүру\келу)

4

Ifade ve cümleleri kullanarak cevap verin.

1. Сіз қандай мәлімет оқығыңыз келеді?
2. Сіз қайда өмір сүргіңіз келеді?
3. Сіз қайда барғыңыз келеді?
4. Сіз не туралы эссе жазғыңыз келеді?
5. Сіз қандай жүлде алғыңыз келеді?
6. Сіздің кімдерге көмектескіңіз келеді?

бас жүлде

жайлы климатты
жерде

ғибадатханаға

мәдениет туралы

қарт адамдарға

қызық ақпарат

5

Okuyun. Görevleri tamamlayın.

- A) bilmediğiniz kelimeleri yazın.
- B) metinle ilgili 5 soru hazırlayın.
- C) sınıf arkadaşınıza soru sorun.

Жылау жарысы. 1986 жылы Америкада жылау жарысы өткен. Жарыста 19 жастағы Клор Хад есімді қыз төрт сағат жиырма бір секунд жылап, жүлде алған.

Теледидар көру жарысы. Аустралияда өткен бұл жарыста 24 жастағы Деви Уз Синей есімді жігіт 168 сағат (7 тәулік) теледидар көріп, бас жүлдені алған.

Әлемдегі ең жасы үлкен депутаттың есімі – Лизель Хайзе. Ол Германияның Кирххаймболанден қаласында тұрады. Ол 101 жасында зейнеткерлікке шықты. Лизель жасына байланысты емес, көруі және естуі нашарлап, денсаулығына байланысты зейнетке шыққан. Бургомистр Марк Муховтың айтуынша, Хейзе барлық қарт адамдарға үлгі бола алды.

Андорра – Пириней түбегінің шығыс бөлігінде орналасқан. Жерортатеңізіне жақын орналасқандықтан Андорраның климаты жайлы. Әдетте жазда күндізгі ауа температурасы +22 градусқа жетеді, түнде шамамен 10 градус жылы болады, алайда 2020 жылы жаз мезгілінде күтпеген жерден Андорраға қар жауды.

Көптеген халықтың тарихы мен мәдениетінде пілдер маңызды рөл атқарады. Таиланд халқы бұл жануарға аса құрметпен қарайды. Ақ піл – елдің нышаны. Көктемде Пхукет пен Паттайяға демалуға барған туристер мерекеге орай ұйымдастырылатын іс-шараларды көре алады.

Бұл күні пілдерге құрмет көрсетіп, оларға денсаулық пен ұзақ ғұмыр тілеу үшін адамдар ғибадатханаға барады. 13-наурыз Таиландта Пілдер күні ұлттық мейрам ретінде аталып өтіледі.

6

Metinlerde olmayan bilgileri işaretleyin.

☐

жарыс

☐

мәдениет

☐

қыздың өмірі

☐

жануарларға құрмет

☐

телефон ойнау

☐

жастарға үлгі болу

☐

жайлы ауа райы

☐

күтпеген жағдай

☐

мемлекет

☐

зейнеткерлік

7

Metin boyunca bilgi verin.

Клор Хад

1. Не істеді?

Деви Уз Синей

2. Қайда болды?

Лизель Хайзе

3. Қанша уақыт?

Андорра

4. Қашан болды?

Таиланд

5. Кім\не туралы айтылды?

8

Bilgilerle paylaşın.

1. Өз еліңіздің тарихы мен мәдениеті туралы қандай қызық деректер білесіз?
2. Соңғы уақытта әлемде болған қандай қызық мәлімет\жаңалықтарды оқыдыңыз?
4. Мұражай туралы қызық ақпараттар білесіз бе?

9

Cevap verin.

Сіз кім\не туралы қызықты дерек білгіңіз келеді? Неге?

1 Örnek boyunca kendi fikrinizle paylaşın.

Үлгі: «Бір қыл шаш 3 келі салмақты көтере алады» деген ақпарат мен үшін **қызық\ қызық емес.**

1. Бір тал шаш 3 келі салмақты көтере алады.
2. Піл – 4 тізесі бар жалғыз жануар.
3. Акулаларда раққа қарсы иммунитет сақталған.
4. Ұлуларда шамамен 25 000 тіс бар.
5. Көбелектерде асқазан болмайды.
6. Наполеон мысықтардан қатты қорқыпты.

2

**Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz?
İşaretleyin «+»,«-».**

☐ зерттеу жүргізу	☐ орындалу	☐ құпия
☐ тылсым орын	☐ табиғат	☐ аңыз
☐ мүмкін емес	☐ жер кіндігі	☐ орындар
☐ шынымен	☐ орналасқан	☐ халық арасында
☐ сену	☐ маңызды	☐ киелі жер
☐ таңғажайып	☐ ерекшелену	☐ ерекше оқиға
☐ куә болу	☐ мәдениет	☐ қуат алу
☐ жалған мәлімет	☐ тарих	☐ саяхаттау
☐ айтуынша	☐ құрметпен қарау	

3

İlgili kelimeyi kullanın.

оқиғалар

жерлерде

аңыздар

айтуынша

зерттеу

ТЫЛСЫМ

1. Ғалымдар ерекше орындарға жүргізеді.
2. Әлемде көптеген орындар бар.
3. Тылсым орындарда таңғажайып болады.
4. Ғалымдардың, әр жердің өзіндік ерекшелігі болады.
5. Киелі тілектер қабыл болады.
6. Халық арасында киелі орындар туралы көп.

4

Aşağıdaki ifadeleri kullanarak cevap verin.

Сұрақтар

1. Ерекше орындар қалай аталады?
2. Жазда қар жаууы мүмкін бе?
3. Ғаламторда қандай ақпараттар болады?
4. Тылсым орындар туралы не білесіз?

жалған ақпарат

мүмкін\мүмкін емес

киелі\тылсым орын

аңыздар

5

Cevap verin: «evet» veya «hayır».

	иә	жоқ
1. Тылсым орындар әдемі бола ма?	☐	☐
2. Тылсым орындарға сенесіз бе?	☐	☐
3. Тылсым оқиғаға куә болдыңыз ба?	☐	☐
4. Киелі орындарға құрметпен қарау керек пе?	☐	☐
5. Халық арасында аңыздар көп пе?	☐	☐
6. Киелі жерлерден қуат алуға бола ма?	☐	☐
7. Ерекше орындарға саяхат жасадыңыз ба?	☐	☐

Есте сақтаңыз!

Есімше
(анықтауыштық қызметі)

Қандай?
-атын\етін\йтын\йтін (итын\итін)

Олар – зерттеу жүргізетін
ғалымдар.

Бұл – тілек орындалатын киелі
жер.

Бұл – мен оқитын университет.
Біз зерттейтін тақырып өте қызық.

6

Cevap verin.

1. Сіз қай мемлекетте тұрасыз?

.....

.....

2. Сіз тұратын елде ерекше орындар бар ма?

.....

.....

3. Ол орындар туралы аңыз білесіз бе?

.....

.....

4. Ол жерлерге бардыңыз ба?

.....

.....

7

Örnek boyunca fiilleri değiştirin. Cümle kurun.**Үлгі:**а) мақала оқу- **оқитын** мақала\\ Біз **оқитын** мақала тылсым жерлер туралы.

ә) орындалу- орындалатын\\ Ол тілектер орындалатын киелі жер.

1) зерттеу жүргізу -

2) куә болу -

3) қуат алу -

4) саяхаттау -

5) құрметпен қарау -

6) демалу -

8

Örnek boyunca cevap verin.**Үлгі:** Асқар – студент. Ол университетте оқиды – Ол университетте **оқитын** студент.

1. Бұл жерге туристер көп келеді –

2. Тылсым жерлер адамдарды қызықтырады –

3. Бұл жерде өсімдіктер өспейді –

4. Бұл тауларда жануарлар мекендемейді –

5. Бұл көлге адамдар суға түспейді –

9

Okuyun. Görevleri tamamlayın.

Қазақстандағы тылсым орындар

Өмірде көптеген таңғажайып оқиғалар болып тұрады. Ондай оқиғалар, әсіресе, ерекше орындарда болады. Ондай орындарды «тылсым орындар», «ерекше орындар» деп атайды. Осындай орындар Қазақстан аумағында да көптеп кездеседі. Сондай орындардың бірнешеуін назарларыңызға ұсынып отырмыз.

Үңгіртас

Үңгіртас Алматы облысында орналасқан. Бұл аймақ «Жер кіндігі» деген атауымен халық арасында белгілі киелі жер. Үңгіртас түрлі ауруларды емдеуге, тілектердің орындалуына әсер етеді.

Мұнда биоэнергетикамен айналысатын адамдар да, жерден қуат алғысы келетін туристер де әлемнің түкпір-түкпірінен келеді. Адамдардың айтуынша, әр тас өзінше бөлек қызмет атқарады, яғни, әр тас әр ауруды емдейді екен.

Өлікөл

Талдықорғанда орналасқан бұл көлдің суы қысы-жазы мұздай суық болып тұрады. Қазақстандағы басқа көлдерден сонысымен ерекшеленеді. Көлде балық жоқ. Тіпті, балдырлар да өспейді, су жәндіктері мекендемейді. Су түбінен бөлінген улы газ барлық тірі ағзаны өлтіреді екен.

Оның басты құпиясы – суда жүзу, су астына сүңгу мүмкін емес. Тіпті, газ балонымен суға түскен адам да су астында бес минуттан артық тұра алмай, белгісіз себеппен тұншығады. Одан қалса, судан шығу үшін де бірнеше адамның көмегі қажет болады.

Аққұм-Қалқан

«Әнші тау» – Алтын-Емел саябағында орналасқан. Қазақстандағы мистикалық жерлердің үздік үштігіне кіреді. Оның себебі құм ерекше дыбыс шығарады. Дыбыс бірнеше шақырымға дейін естіледі. Бұл дыбыс ауа-райына байланысты өзгеріп отырады.

Жел соққанда әнші таудан жылаған дауыс естіледі. Аңыз бойынша, дәл осы жерде атақты Шыңғыс ханның денесінің қалдығы жатыр екен. Ал басқа аңыздарға сүйенсек, бұл жерде шайтанның өзі Құдайдан қорқып, жасырынып қалған.

A) metinden bu kelimelerin eş anlamlılarını bulun.

орын

аймақ

қасиетті

ықпал ету

B) ішбу сүмлелері өрнек бойынса сөйлейін.

Үлгі: Ондай оқиғалар, әсіресе, ерекше орындарда болады - **болмайды**.

1. Ондай орындарды «тылсым орындар», «ерекше орындар» т.б. атайды.
2. Осындай орындар Қазақстан аумағында да көптеп кездеседі.
3. Үңгіртас тілектердің орындалуына әсер етеді.
4. Туристер де әлемнің түкпір-түкпірінен келеді.
5. Көлдің суы мұздай суық болып тұрады.
6. Құм ерекше дыбыс шығарады.
7. Әнші таудан жылаған дауыс естіледі.

C) Ішбу сүмлелері өрнек бойынса сөйлейін.

Үлгі: Үңгіртас түрлі ауруларды **емдейді**. - Үңгіртас – түрлі ауруларды **емдейтін** жер.

1. Үңгіртас тілектердің орындалуына әсер **етеді**.
2. Үңгіртасқа туристер әлемнің түкпір-түкпірінен **келеді**.
3. Өлікөлде су жәндіктері **мекендемейді**.
4. Аққұм-Қалқан ерекше дыбыс **шығарады**.
5. Әнші таудан жылаған дауыс **естіледі**.

Ç) Ішбу yerlerin 3 özelliğini yazın.

Үңгіртас

Өлікөл

Аққұм-Қалқан

0. *жер кіндігі*

1.

2.

3.

0. *мұздай су*

1.

2.

3.

0. *үздік үштікке кіреді*

1.

2.

3.

10

Cevap verin.

Сіз қай жерге барғыңыз келеді\келмейді? Неге?

Мен Үңгіртасқа барғым келеді\келмейді, себебі

.....

.....

Мен Өлікөлге барғым келеді\келмейді, себебі

.....

Мен Аққұм-Қалқанға барғым келеді\келмейді, себебі

.....

11

Cevap yazın.

Сіз қандай ерекше орынды білесіз?

Ол қайда орналасқан?

Оның ерекшелігі қандай?

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

1 Dinleyin. İlgili kelimeyi yazın.

таңғажайып

ғибадатханалар

ТЫЛСЫМ

саяхатшылар

қорықпайтын

байқалатын

құбылыстарға

аңыз

әңгімелермен

1..... құбылыстармен байланысты орындардың қалай пайда болғаны әлі күнге дейін белгісіз. Жер шарында мұндай 2..... әрі сиқырлы жерлер өте көп. Мысалы, ежелгі қалашықтар мен 3....., ормандар, қорқынышты 4..... байланысты ғимараттар немесе аномалиялық құбылыстар жиі 5..... жолдар, рухтар күзететін өзен-көлдер бар.

Мұндай жерлердегі 6..... ғалымдар да нақты түсініктеме бере алмайды. Олар туристер мен 7..... арасында үлкен сұранысқа ие. Қорқынышты оқиғалардан 8..... адамдар осындай орындарға саяхаттайды. Ел арасындағы 9..... – әңгімелер олардың саяхатқа деген қызығушылығын арттырады.

2 Cevap verin.

1. Тылсым орындардың пайда болуы анықталды ма?
2. Қандай орындар тылсым орындарға жатады?
3. Халық арасында орындар туралы қандай әңгімелер бар?
4. Ондай жерлерге туристер бара ма?

3 Askar'ın yolculuğu hakkında bilgi verin.

Ол өткен жылы АҚШ-тың Калифорния штатында Рейстрэк-Плайя өзеніне барды. Ол өзен туралы қысқаша ақпарат жазды. Қандай ақпарат деп ойлайсыз? Өз сөзіңізбен айтыңыз.

Өзен шөлге айналу

Тастар жылжу

Өсімдік жоқ

Тастар туралы аңыздар

Магниттік тартылыс

Ғалымдардың зерттеу жүргізуі

Ғалымдардың құпия ашуы/тырысуы

4

**Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz?
İşaretleyin «+»,«-».**

☐ қоғамдық тәртіп

☐ патша

☐ саяхатшы

☐ заң

☐ заң бұзушылық

☐ әскер

☐ мүмкін емес

☐ шара

☐ орындар

☐ шынымен

☐ тәртіп бұзу

☐ халық арасында

☐ сену

☐ рұқсат ету

☐ кептеліс

☐ ақпарат

☐ ерекшелену

☐ ереже

☐ сағыз шайнау

☐ көпқабатты

☐ жауапқа тарту

☐ қоқыс тастау

☐ құтқару

☐ төтенше жағдай

☐ айыппұл

☐ азамат

5

Görevleri tamamlayın.

A) İfadeler kurun.

B) Onlarla cümle kurun.

C) Cümle boyunca sorular hazırlayın.

Ç) Sınıf arkadaşınıza sorun ve cevap alın.

1. ақпарат	☐	☐ а) өткізу	
2. айыппұл	☐	☐ ә) бару\алу	
3. шара	☐	☐ б) тарату	
4. қоғамдық	☐	☐ в) салу	
5. әскерге	☐	☐ г) сену	
6. ереже	☐	☐ ғ) орын	
7. ақпаратқа	☐	☐ д) бұзу	

6 Cevap verin: «evet» veya «hayır».

	ИӘ	ЖОҚ
1. Сіз қоғамдық тәртіпті сақтайсыз ба?	☐	☐
2. Үнемі қоғамдық тәртіпті сақтау мүмкін бе?	☐	☐
3. Сіз айыппұл төледіңіз бе?	☐	☐
4. Сіз көпқабатты үйде тұрасыз ба?	☐	☐
5. Сіз әскерге бардыңыз ба?	☐	☐
6. Сіздің қалаңызда көлік кептелісі бола ма?	☐	☐
7. Сіздің қалада адамдар көшеге қоқыс тастай ма?	☐	☐
8. Сіздің қалаңызда көшеде сағыз шайнауға бола ма?	☐	☐

7 Okuyun. Görevleri tamamlayın.

- A) yeni kelimeleri yazın, sözlüklerden bakın;
- B) metinle ilgili 5 soru hazırlayın;
- C) sınıf arkadaşınıza sorun ve cevap alın.

Мұндайды естідіңіз бе?

Әлем елдерінде қоғамдық тәртіп орнататын арнайы заңдар бар. Кейбір заңдар тіпті қызық. Сондай заңдар туралы шағын ақпаратты назарларыңызға ұсынамыз.

Сингапурде көшеде сағыз шайнауға болмайды. Егер сізді полиция ұстаса, 400 доллар айыппұл салады.

Таиландта ұлттық ақшаны, тиынды басуға болмайды, себебі ақшада патшалардың суреті бар. Сондай-ақ ақшаны шалбардың артқы қалтасына салу да заң бұзушылық болып саналады.

Ұлыбританияда велосипедпен жүретін жолмен жүрген азаматтарға 100 евро айыппұл салады.

Германияда ірі тас жолдарда автокөліктерге тоқтауға болмайды, тіпті жанармайы бітіп қалса да. 100 евро айыппұл. Бұл – үлкен жолдарда кептеліс болдырмау үшін жасалған шара.

Қытайда денесінде 2 см-ден асатын татуировка болса, әскерге алынбайды. Олар әскердегі тәртіпті бұзады деп қорқатын болуы керек. Сонымен қатар суға батып бара жатқан адамның өмірін құтқаруға рұқсат етілмейді. Бұл біреудің тағдырына араласу, кедергі келтіру деп танылып, жауапқа тартады.

Швейцарияда көпқабатты үйлерде түнгі сағат 10.00 кейін дәретхананың суын ағызуға болмайды. Ал егер дәретханаға барсаңыз, суын ағызуды таң атқанға дейін күтуге тура келеді.

АҚШ-тың Флорида штатында ғимараттар мен үйлердің сыртқы есіктері сыртқа қарай ашылуы керек. Ішке қарай ашылса, айыппұл төлейсіз. (Төтенше жағдай болса, ішіндегі адамдардың далаға шығуына оңай болу үшін жасалған шара).

8

Örnek boyunca konuşun. Ortaç formunu kullanın.

Үлгі:

Сингапурде көшеде сағыз **шайнау**

Сингапурде көшеде сағыз **шайнайтын** адамдарға айыппұл салады.

1. **Таиландта** ақшаны шалбардың артқы қалтасына салу\азамат
2. **Германияда ірі тас жолдарда тоқтау\көлік** жүргізушісі
3. **Қытайда** денесінде татуировка **салу\жігіттер**
4. **АҚШ-тың Флорида штатында** есіктері сыртқа **ашылу** үйлердің **несі**

9

Kendi fikrinizle paylaşın.

1. Қай елдің заңы қызық деп ойлайсыз? Неге?
2. Сіз осындай қызық заңдарды білесіз бе?

1 Fiilleri örnek boyunca değiştirin ve cümle kurun.

Үлгі: аралау – Менің қаладағы мұражайларды аралағым келеді, себебі мұражайларда тарихи ақпараттар көп.

1. суретке түсу –
2. жүлде алу –
3. тілек тілеу –
4. ұзақ өмір сүру –
5. саяхаттау –

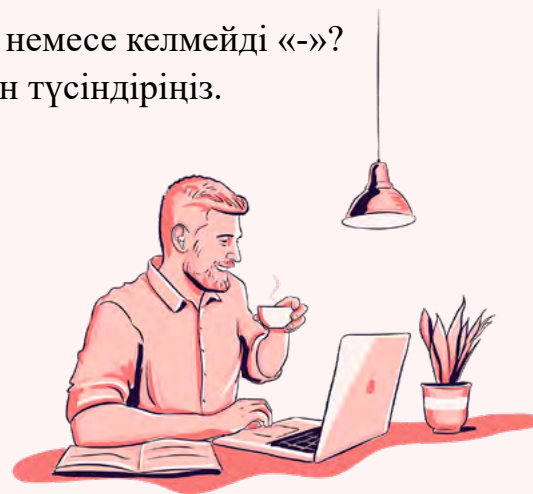

2 Samat hakkında bilgi verin.

Самат мұражайлар туралы жоба жасағысы келеді.

1. Ол өз жобасына қандай ақпарат қосқысы келеді «+» немесе келмейді «-»?
2. Неге ол ақпараттарды қосқысы келетінін/келмейтінін түсіндіріңіз.

«+»	«-»
Көне дәуір тарихы	Заманауи өнер түрлері
Қолданбалы өнер	Асыл тастар туралы
Ұлттық қолөнер	Ескерткіш авторлары
Танымал суретшілер	Ағаш бұйымдар

3 Fiilleri örnek boyunca değiştirin ve onları yazın.

Үлгі: зерттеу жүргізу – зерттеу жүргізетін

1. сену –
2. куә болу –
3. ерекшелену –
4. құрметпен қарау –
5. орындалу –
6. қуат алу –
7. рұқсат ету –
8. тәртіп бұзу –
9. жауапқа тарту –

4

Bilgi verin.

1. Қандай тақырыпта қызықты оқиғаларды білесіз?

- жануарлар туралы;
- адамдар туралы;
- дәстүр жайлы;
- мемлекет туралы

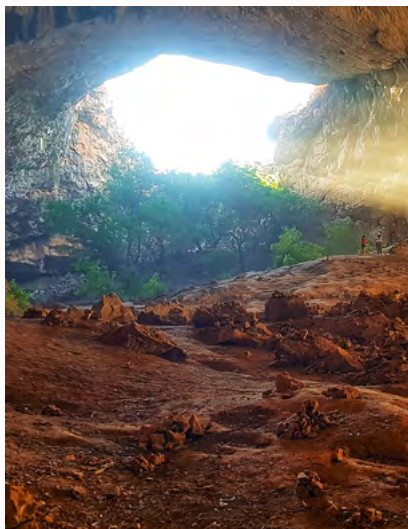
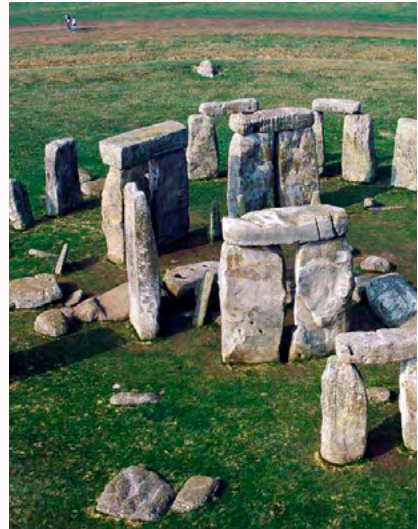
2. Өз өміріңізде қандай қызықты оқиға болды?

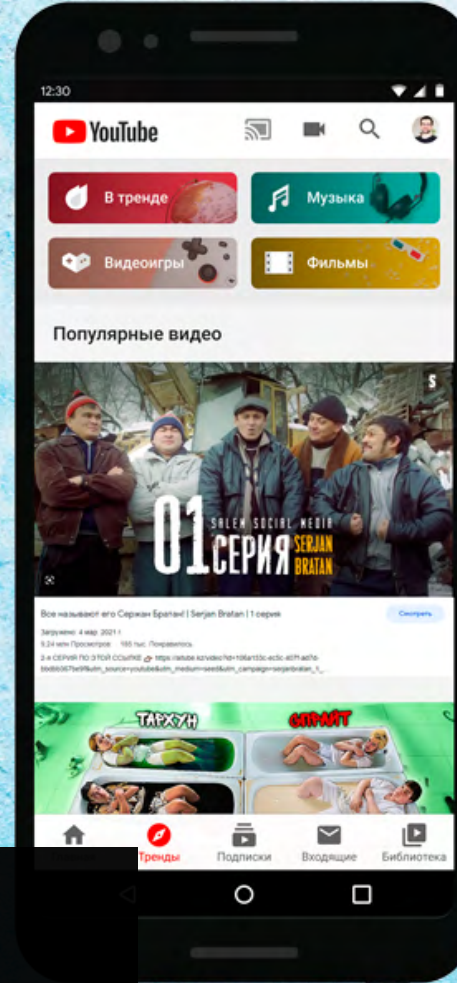

5

Resim boyunca konuşun.

1. Суреттегі жерлер тылсым орындар деп ойлайсыз ба? Неге?
2. Адамдар осы жерлерге не үшін барады?
3. Сіз қандай тылсым орындарға бардыңыз?

4 BÖLÜM

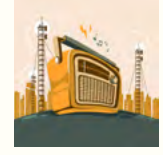
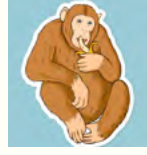
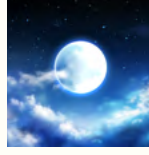
SOSYAL AĞLAR

- 4.A Ben TikTokçu'yum
- 4.B İş yönetme yöntemleri
- 4.C «Youtube»
- 4.Ç Bilgi akışı
- 4.D Tekrarlama

1

Eşyaların isimlerinin baş harfinden başlanacak kelimeler bulun. Bu kelimelerle 5 cümle kurun.

.....

1.
2.
3.
4.
5.

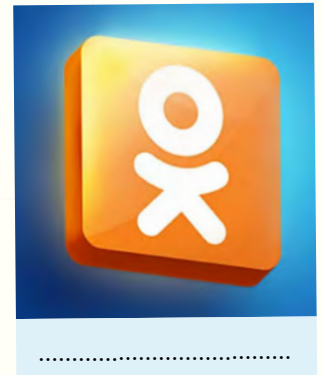
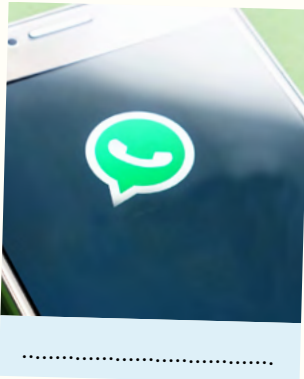
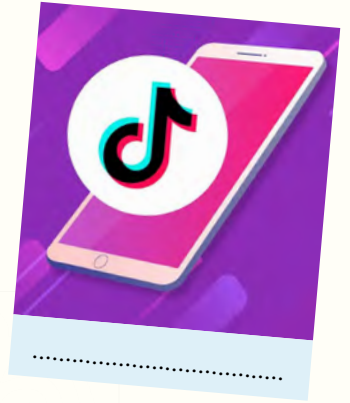

2

Tamamlayın.

A) Sosyal ağların adlarını yazın.

B) Hangi sosyal ağı sık kullanıyorsunuz? Neden?

3

Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz?

İşaretleyin «+»,«-».

☐ әлеуметтік желі	☐ тіркелу	☐ пайдалану
☐ қолдану	☐ сақтау	☐ бөлісу
☐ хабарлама	☐ бақылау	☐ қолданушы/
☐ бейнеролик түсіру	☐ қадағалау	пайдаланушы
☐ алмасу	☐ қосымша	☐ бұғаттау
☐ жүктеу	☐ тікелей эфир	☐ қауіпсіздік
☐ лүпіл	☐ қаралым	☐ тақырып
☐ пікір	☐ табыс көзі	☐ насихаттау
☐ бейне жазу	☐ танымалдылық	☐ қызығушылық

**Есте
сақтаңыз!**

ТикТок әлеміндегі сөздер!

TikTok

Рекке шығу - көп қаралым жинау

Трендке айналу - танымал болу

Челлендж - сайыс, байқау, жарыс

Бан - аккаунтты бұғаттау, жабу

4

Görevleri tamamlayın.

A) Eşini bulun.

1. қаралым ☐	☐ а) бұғаттау
2. эфирге ☐	☐ ә) тіркелу
3. видео ☐	☐ б) жинау
4. лүпіл ☐	☐ в) жазу
5. пікір ☐	☐ г) түсіру
6. желіге ☐	☐ ғ) басу
7. акаунтты ☐	☐ д) шығу

B) İfadeleri kullanarak 5 cümle kurun.

1.
2.
3.
4.
5.

**Есте
сақтаңыз!**

5 Kelimeleri kullanarak cevap verin.

ән

пікір

қаралым

сурет

бейнеролик

эфир

1. Сіз кеше кімге/ неге лүпіл бастыңыз?

2. Сіз кімге/неге пікір жаздыңыз?

6

**Samal hakkında geçmiş zamanda bilgi verin.
4a görevinde kullanılan ifadeleri kullanın.**

Үлгі: Өткен аптада Самал ТикТокқа тіркелді.

Барыс септік

-ға/ге/қа/ке/на/не/а/е

Неге? (қайда?)

Мен ТикТок**қа** тіркелдім.

Ол бейнеролик**ке** лүпіл басты.

Біз бейнеролик**ке** пікір жаздық.

тіркелу

қолдану

сурет

хабарлама алу

бейнеролик

5000 лүпіл

10000
қаралым

рекке шығу

пікір жазу

.....

.....

.....

.....

.....

7 Dinleyin. Görevleri tamamlayın.

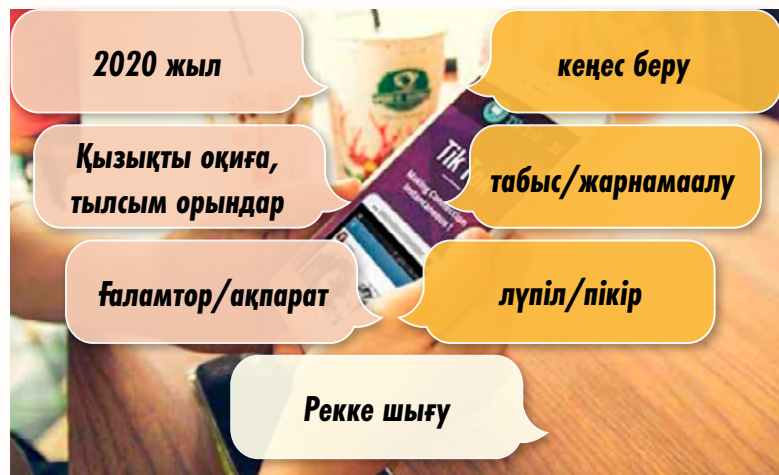
1. Кейіпкерлер не туралы сөйлесті?
2. Сұхбат қайда болды деп ойлайсыз?
3. Қай кейіпкер танымал? Ол қалай танымал болды?
4. Кім әлеуметтік желі арқылы табыс табады?
5. Жаңа қолданушыларға қандай кеңес айтты?

8

Daha bir kere dinleyin.
Sırım hakkında bilgi
verin.

9

Okuyun. Görevleri tamamlayın.

- A) Koyu yazılan kelimelere dikkat edin;
- B) Bu kelimelerle soru hazırlayın;
- C) Sınıf arkadaşınıza sorun ve cevap alın

10

Tabloyu doldurun.

Сіздің ойыңызша Тик-токтың қандай
пайдасы және зияны бар?

Пайдасы	Зияны
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

11

Cevap verin.

1. Сізде Тик-Ток аккаунты бар ма?

- а) Егер бар болса, сіз қандай материал жүктейсіз?
- ә) Егер жоқ болса, неге тіркелгіңіз келмейді?

2. Tik-tok sosyal ağını diğerleriyle karşılaştırm, pozitif ve negatif taraflarından bahsedin.

ТикТок — қытайлық әлеуметтік желі. Ол қысқа музыкалық бейнероликтерді түсіруге, түрлі хабарлармен алмасуға мүмкіндік береді. ТикТокты кішкентай баладан, үлкен адамдарға дейін қолданады. ТикТок туралы әркімнің ойы әртүрлі. Бір адамдар мақтайды, енді бір адамдар бос уақыт өткізу деп ойлайды. ТикТок арқылы табыс тауып жатқан адамдар да аз емес. Олар әуендерге би билеу, ән салу, түрлі тақырыпта бейнежазбалар түсіру, түрлі өнімдерді жарнамалау, тікелей эфирге шығу арқылы қаралым жинайды. Қолданушылар оларға лүпіл басып, пікір жазады кейде сыйлықтар береді. Аккаунт иесі сол сыйлықтарды ақшаға айналдырады. Егер бейнежазбалар рекке шықса, қолданушының танымалдығы артады, яғни, табыс көзі де көбейеді. Сондықтан әрбір тиктокер көп қаралым жинауға тырысады.

ТикТоктың пайдалы жағымен қатар зиян жағы да бар. Ол жерде көптеген материалдар белгілі орындармен қадағаланбайды. Яғни, әркім өз ойындағы материалды жүктейді. Ондай материалдардың кейбірі жастар мен балалар тәрбиесіне кері әсерін тигізеді. Дегенмен ТикТоктың белгілі бір ережелері де бар. Егер қолданушының материалы сол ережелерге сай болмаса, ТикТок ондай аккаунттарды бұғаттайды.

ТикТокпен бірге тілімізге жаңа сөздер енді. Мысалы, «рекке шығу», «банға кету», «трендке айналу» т.б. Бұл сөздер жастар арасында жиі қолданыла бастады және тіліміздің сөздік қорына енді.

1 Okuyun. «О» zahirini kullanarak bilgi verin.

Үлгі: Мен өткен аптада ТикТокқа тіркелдім. // Ол өткен аптада ТикТокқа тіркелді.

Мен өткен аптада ТикТокқа тіркелдім. Өте қызық қосымша екен. Ол жерде қызық бейнежазбалар, суреттер және түрлі танымдық видеолар көрдім. Өзіме ұнаған жазбаларға лүпіл бастым, пікір қалдырдым. Өзім де бір-екі сурет және видео жүктедім. Менің видеоларыма 10 адам лүпіл басып, 3 адам пікір жазыпты. Әрине, қазірге қаралым өте төмен, бірақ болашақта қызықты видеолар саламын. Сол кезде қаралым көбейеді. Менің аккаунтым танымал болады деп ойлаймын.

2 Kendi fikrinizi yazın.

Әлеуметтік желіде бизнес жасау үшін:

1. <i>тіркелу керек</i>	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.
5.	5. <i>рекке шығу қажет</i>

**3 Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz?
Işaretleyin «+», «-».**

☐ жарнамалау	☐ қолжетімді	☐ бөлісу
☐ отандық	☐ уақыт үнемдеу	☐ блог жүргізу
☐ хабарлама	☐ тиімді	☐ шеберлік сабақ
☐ бейнеролик түсіру	☐ қайырымдылық	☐ белсенді болу
☐ алмасу	☐ кәсіп	☐ кеңес беру
☐ парақша	☐ тікелей эфир	☐ аудитория жинау
☐ ақша төлеу	☐ қаралым	☐ ұсыныс
☐ тапсырыс	☐ табыс көзі	☐ жауап беру
☐ өнім	☐ танымалдылық	
☐ жоғары рейтинг	☐ оқырман	

4

Cevap verin: «evet» veya «hayır». Koyu yazılan kelimelere dikkat edin.

«Иә»

«жоқ»

☐
☐

1. Сізде Инстаграм **парақшасы** бар ма?

☐
☐

2. Сіз Фейсбукте **хабарлама** жазасыз ба?

☐
☐

3. Инстаграмнан **тікелей эфир** қарайсыз ба?

☐
☐

4. Әлеуметтік желі **уақытты** үнемдей ме?

☐
☐

5. Сіз әлеуметтік желіде **бизнес жасайсыз** ба?

☐
☐

6. Әлеуметтік желіде **белсенді болу** керек пе?

☐
☐

7. ТикТок арқылы **шеберлік сабақ** өтуге бола ма?

☐
☐

8. Фейсбук арқылы **қайырымдылық жасауға** бола ма?

☐
☐

9. Әлеуметтік желі арқылы **ақпарат алмасуға** бола ма?

☐
☐

10. Фейсбук арқылы **блог жүргізуге** бола ма?

5

Okuyun. «Ben» zamirini kullanarak bilgi verin.
Koyu yazılan kelimelere dikkat edin.

Үлгі: Оның инстаграм **парақшасы** бар // Менің инстаграм **парақшам** бар.

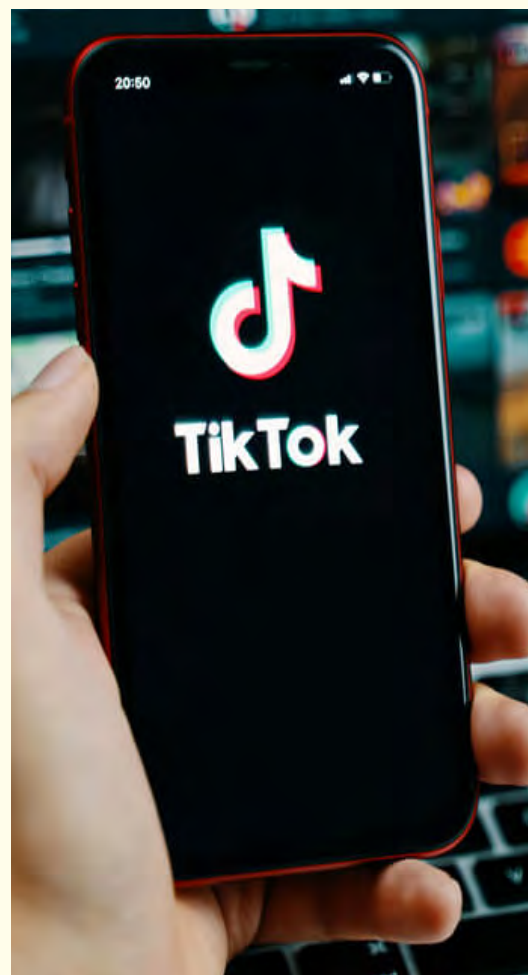
Есте сақтаңыз!

**себебі, өйткені,
сол себепті, сондықтан**

Мен тікелей эфирге шығамын, себебі **шеберлік сабақтар** жүргіземін.

Мен **шеберлік сабақтар** жүргіземін, сондықтан тікелей эфирге шығамын.

Оның инстаграм **парақшасы** бар. Ол инстаграмда **бизнес жасайды**. Ол үнемі тікелей эфирге шығады және оның **оқырмандары** көп. Ол оқырмандарымен **шеберлік сабақтар жүргізеді**, оларға **кеңес береді** және оқырмандарының **хаттарына үнемі жауап береді**. **Пайдалы ақпараттармен** бөліседі, сондықтан оның бейнежазбаларының **қаралымы** және рейтингі өте жоғары. Оған **отандық компаниялар тапсырыс береді**, себебі ол желіде өте белсенді. Ол компанияның **өнімін жарнамалайды**, сол себепті компания оған көп **ақша төлейді**. Кейде ол **қайырымдылықпен** айналысады.

6 Eşini bulun.

1. Мен паракша аштым, ☐	☐ а) сондықтан ол белсенді болды.
2. Компания маған тапсырыс берді, ☐	☐ ә) өйткені шеберлік сабақ өткізді.
3. Ол тікелей эфирге шықты, ☐	☒ б) себебі бизнес жасағым келеді.
4. Желіде қаралым өте төмен, ☐	☐ в) себебі менің оқырмандарым көп.
5. Ол уақытын үнемдегісі келді, ☐	☐ г) сол себепті оған көп тапсырыс береді.
6. Оның оқырмандары көп, ☐	☐ ғ) сондықтан онлайн бизнес ашты.
7. Оның видеосы рекке шықты, ☐	☐ д) себебі өте қызық тақырыппен бөлісті.

7

Cevap verin. «себебі, өйткені, сол себепті, сондықтан» (çünkü, bu sebeple, bu yüzden) bağlaçlarını kullanın.

1. Әлеуметтік желіде неге бизнес жасау тиімді?
2. Әлеуметтік желіде не үшін аудитория жинау қажет?
3. Оқырмандардың хатына не себепті уақытында жауап беру керек?
4. Қаралымды көп жинаудың қандай пайдасы бар?

10

8

Dinleyin. Karakter hakkında bilgi verin.

Есімі:

Аккаунт аты:

Оқырман саны:

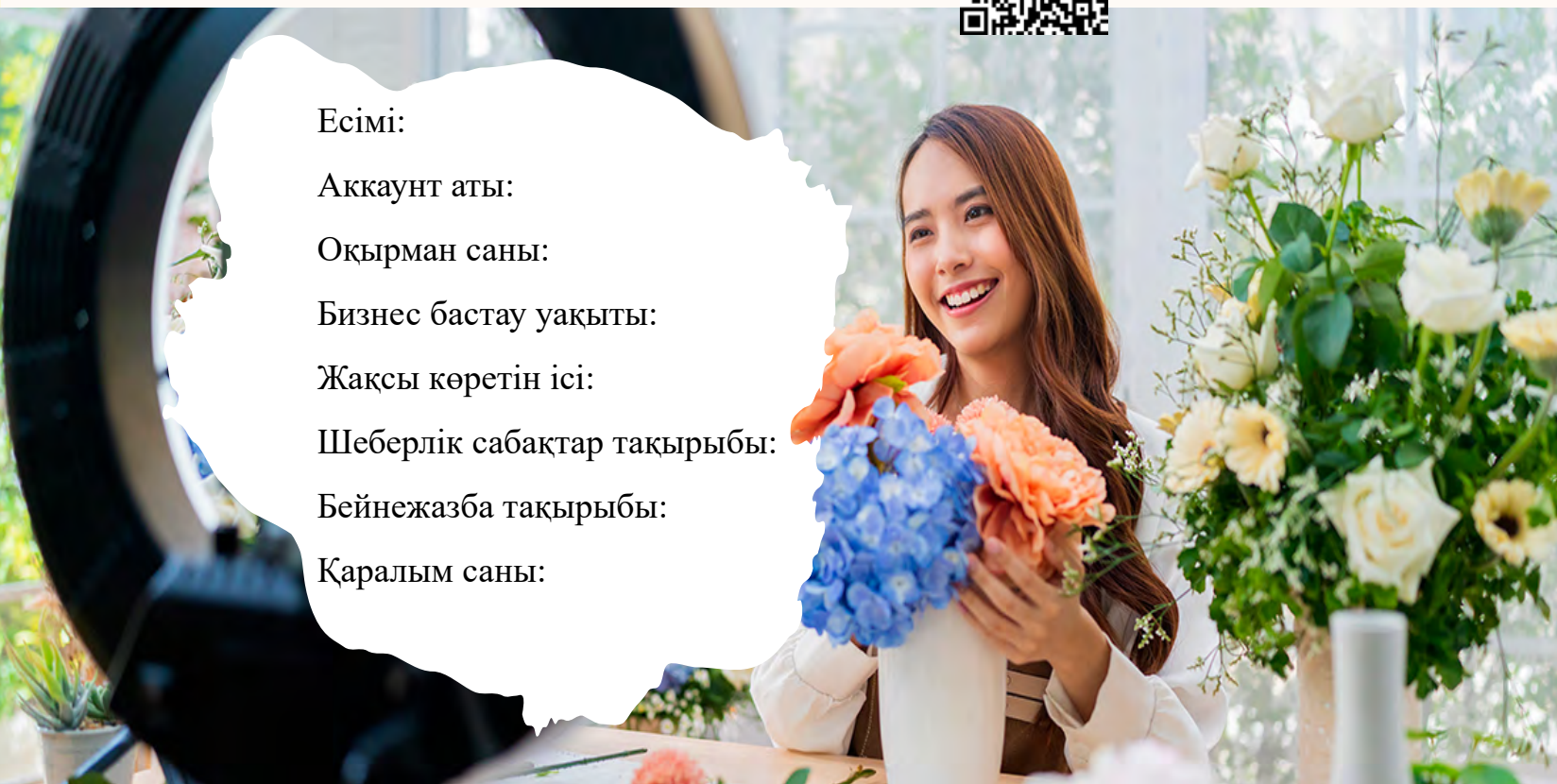
Бизнес бастау уақыты:

Жақсы көретін ісі:

Шеберлік сабақтар тақырыбы:

Бейнежазба тақырыбы:

Қаралым саны:

9

Arujan'ın tavsiyelerini okuyun.

Әлеуметтік желіде бизнес жасау үшін:

1. Парақшаны белсенді жүргізу үшін үнемі тақырыпқа сай мәтін жазып тұру;
2. Оқырман пікірлеріне белсенді жауап беру;
3. Шеберлік сабақтарын өткізу;
4. Қолжетімді бағада өнім ұсыну;
5. Пайдалы ақпараттармен бөлісіп отыру.

10

Tavsiye verin. Sebebini yazın.

Әлеуметтік желіде табыс табу үшін не істеу керек?

Үлгі: Қызықты тақырыпта блог жүргізу керек, себебі блогты көп адамдар оқиды.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1

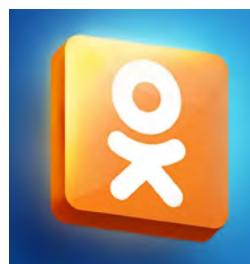
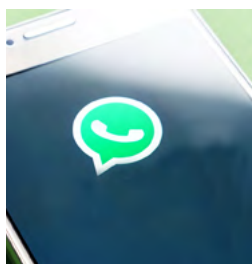
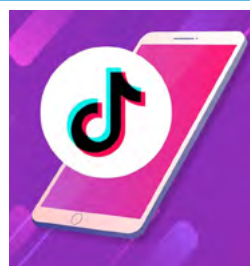
Değerlendirin.

Қай әлеуметтік желі бірінші орында деп ойлайсыз? Неге?

Үлгі: *Менің ойымша, инстаграм бірінші орында, себебі оны қолдану оңай және көп адамдар пайдаланады.*

Есте сақтаңыз!

Монетизация - ютуб арнасы арқылы табыс табу, қаралымды ақшаға айналдыру

Есте сақтаңыз!

Менің ойымша,
Менің пікірімше,
Менің көзқарасымша,

2

**Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz?
İşaretleyin «+»,«-».**

☐ жоба ашу

☐ мәселе

☐ кедергі

☐ анықтау

☐ жүйелі

☐ пайда табу

☐ қазақша контент

☐ сапалы

☐ ақы төлеу

☐ ең негізгі

☐ тұрақты

☐ ресми

☐ тарату

☐ сәйкес

☐ нарық

☐ екі есе

☐ көрсеткіш

☐ жалған

☐ ақпарат таратушы

☐ кіру

☐ күнделікті

☐ орнына

☐ телебағдарлама

☐ жеке арна

☐ насихаттау

☐ тыйым салу

☐ көрілім

☐ дамыту

3 Görevleri tamamlayın.

A) İfadeler kurun. Onları yazın.

1. кедергі	☐	☐ а) жинау	1.
2. сапалы	☐	☐ ә) ақпарат	2.
3. көрілім	☐	☐ б) келу	3.
4. жалған	☐	☐ в) келтіру	4.
5. арнаға	☐	☐ г) көтеру	5.
6. мақсатты	☐	☐ ғ) ақпарат	6.
7. сәйкес	☐	☐ д) жазылу	7.
8. мәселе	☐	☐ е) аудитория	8.

B) Bu ifadelerle cümle kurun.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.

C) Devam edin. Sebebini yazın. Koyu yazılan kelimelere dikkat edin.

1. Олар «YouTube» **арнасында** жоба ашты, себебі
2. Оның арнасының **көрілімі** төмен, өйткені
3. Ол **жеке арна** ашу үшін **нарықты** зерттеді,
4. Бұл **ақпаратты таратуға тыйым салынды**, сондықтан
5. Адамдар **телебағдарламаларды** «YouTube» арнасында көреді, өйткені.

Ç) Azamat hakkında konuşun. O kendi «youtube» sayfasını açmak istiyor. Onun için ne yapmalı?

Нарық зерттеу

Қызықты жоба

Жарнамалау

Насихаттау

Қазақша контент

Блогерлерге
жазылу

Тікелей эфир

4

Okuyun. Görevleri tamamlayın.

A) Koyu yazılan kelimelere dikkat edin;

B) Metindeki sayıları kelimelerle yazın

**Есте
сақтаңыз!**

**алайда, бірақ,
дегенмен, ал**

Ол YouTube платформасына бейнежазба салды, **алайда** оның қаралымы төмен.

Еліміздегі медианарықтағы негізгі жарнама беру құралы телеарналар, **алайда** көрермендердің көбі YouTube платформасын қарайды. Соңғы 8 жыл ішінде телекөрермендер саны екі есеге азайды, **ал** YouTube қолданушылары соңғы 2 жылда жоғары көрсеткішке жетті. Соңғы статистика бойынша, YouTube-қа Қазақстанда айына 10 миллион адам кіреді. Әр қолданушы шамамен 40-60 минут уақытын күнделікті YouTube-қа арнайды. Бұның екі себебі бар: біріншісі, адамдар мәтінді бейне арқылы көруге ауысты және теледидардың орнына YouTube-ті қолданады. Екінші себебі, Қазақстандағы 4G интернеттің жақсы жұмыс істеуі, интернетке қолжетімділік. Қазақстандағы интернет қолданушылар YouTube-қа телебағдарламаларды, клиптерді көруге, ән тыңдауға көбірек кіреді,

бірақ отандық видеоконтент өте аз. Жеке арнасын ашып, пайда тапқысы келетін азаматтар үшін мүмкіндік көп. Сонымен YouTube-те жеке арна ашу және арна көрілімі жоғары болу үшін не істеу керек? Төменде бірнеше қарапайым кеңестерді назарларыңызға ұсынамыз.

1. YouTube арнасына тіркеліңіз. Тіркелу тегін.
2. Нарықты зерттеңіз. Өзекті әрі көпшілікке қызықты тақырып таңдаңыз.
3. Авторлық видеоларыңызды жүктеңіз. YouTube-та әркім өзінің форматы бойынша видео түсіреді, дегенмен ол танымдық, қызық және қоғамға пайдалы болуы керек. Қазақ тілді арналар саны әзірге аз, сондықтан іске кірісіңіз. Табыс – аккаунтыңызға тіркелуші,

теріс немесе оң көзқарастар және көрілім санына тікелей байланысты.

Өнімнің қызықты әрі ерекше болуы шарт.

Контент жасақтау – маңызды қадам.

4. YouTube-тегі парақшаңыздың монетизациялануы.

Қаралым уақыты 4000 сағат пен жазылушы саны 1000 адамға жеткенде, Google компаниясына монетизацияға қосу туралы өтінім жіберу керек. Сол уақыттан бастап, әрбір қаралымға ақша түсіп тұрады.

5. Көрермен тарту. Ашылған арнаның бағытына сай өз жазылушыларыңызды көбейтіңіз. Жазылушының көптігі мен қаралым саны да сәйкесуі керек.

6. Жарнама берушіні тартыңыз. Сапалы контент сіздің барлық шығыныңызды жауып, табыс әкеледі.

5 **Метін бойынша соруларға cevap verin.**

1. Мәтінде қандай статистика берілген?
2. YouTube арнасының қандай артықшылықтары бар?
3. YouTube арнасында табыс табу үшін не істеу керек?
4. Мәтінде қандай мәселе туралы айтылады?

6**Samat youtube sayfasını açmak irtiyor. Onun için Samat ne yapmalı? Metne kendi düşüncenizi ekleyin. Samat için 10 tavsiye yazın.**

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

7 **Cevap verin.**

1. Сіз YouTube арнасын көресіз бе?
2. YouTube-тен қандай ақпаратты көп қарайсыз?
3. Қандай YouTube арналарды білесіз?
4. YouTube-тің телеарналардан қандай артықшылығы бар?

8**Düşünceye devam edin.**

YouTube арнасы ыңғайлы платформа, алайда
YouTube-тен кино көру ыңғайлы, бірақ

9**Youtube'un 5 pozitif, 5 negatif tarafını yazın.**

YouTube артықшылықтары	YouTube кемшіліктері
1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.
5.	5.

1 Devam edin.

1. Мен жаңалықтарды әлеуметтік желілерден оқимын, себебі
2. Мен фильмдерді YouTube арнасынан көремін, өйткені
3. Мен жаңалықтарды YouTube арнасынан көрмеймін, себебі
4. YouTube арнасында қазақша бағдарламалар аз, алайда

Есте сақтаңыз!

ақпарат, мағлұмат, мәлімет, дерек – синоним сөздер.

2 Dinleyin. Doğru cevabı işaretleyin.

Мектеп туралы	☐
Университет жайлы	☐
Сауда туралы	☐
Елдер туралы	☐
Тіл үйрену	☐

3 Cevap verin.

Сіз ғаламтордан қандай ақпараттарды жиі оқисыз?

4

Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz? İşaretleyin «+»,«-».

ақпарат ағыны	☐	бейресми	☐	теріс ақпарат	☐
сала	☐	жастар	☐	тәрбие	☐
қарым-қатынас	☐	таратушы	☐	сену	☐
білім алу	☐	талдау	☐	адастыру	☐
бәсекеге қабілетті	☐	сараптау	☐	пайдалы	☐
артық ақпарат	☐	насихат жүргізу	☐	танымдық	☐
хабардар болу	☐	шынайы	☐	ғылыми	☐
сенімді	☐	бақылау	☐	ресми	☐
сенімсіздік	☐	жою	☐		
нақты	☐	мүлдем	☐		

4

Cevap verin: «evet» veya «hayır». Koyu yazılan kelimelere dikkat edin.

Иә

Жоқ

☐
☐

1. Ғаламторда ақпараттар ағыны көп пе?

☐
☐

2. Әлеуметтік желі арқылы қарым-қатынас жасауға бола ма?

☐
☐

3. Инстаграм арқылы білім алуға бола ма?

☐
☐

4. Ғаламтордағы барлық ақпарат сенімді ме?

☐
☐

5. Whatsapp арқылы үнемі ресми ақпарат таратыла ма?

☐
☐

6. Ғаламтор арқылы насихат жүргізу дұрыс па?

☐
☐

7. Ғаламтордағы жалған ақпаратты жоюға мүмкіндік бар ма?

☐
☐

8. Whatsapp чатты ақпараттарға сенесіз бе?

Есте
сақтаңыз!

«-мас/мес/пас/пес/бас/бес
бұрын»
«-ар/ер/р алдында»

Ақпаратты тарат**пас** бұрын
оны тексеру қажет.

Ақпаратты тарат**ар** алдында
тексеру қажет.

5

«Ақпарат» (bilgi) kelimesiyle birlikte kullanılabilir kelimeleri işaretleyin.

☐

сенімді

☐

жалған

☐

жастар

☐

таратушы

☐

талдау

☐

ресми

☐

ғылыми

☐

шынайы

☐

тәрбие

☐

сала

6

İlgili kelimeyi yazın. Nasıl bir bilgi?

1. Әлеуметтік желіде ақпарат таратылды.
2. Газет, телеарналарда ақпарат беріледі.
3. «Ғалым және біз» журналында ақпарат жазылған.
4. Мекеме құжаттарында ақпарат жазылады.

7

Devam edin.

1. Ғаламтордағы ақпаратты басқа адамға жібермес бұрын
2. Әлеуметтік желіде бизнес бастар алдында
3. Балаларға YouTube арнасын көрсетпес бұрын
4. Бейресми ақпаратпен бөлісер алдында
5. Зерттеу жүргізбес бұрын
6. Шеберлік сабақтардан білім алар алдында

8 Cevap verin.

1. Көлік сатып алмас бұрын
2. Бір елге саяхатқа шығар алдында
3. Бизнес бастамас бұрын
4. Тілдік курсқа жазылар алдында
5. Пәтер сатып алмас бұрын

не істейсіз?

9 Okuyun. Görevleri tamamlayın.

- A) Koyu yazılan kelimelere dikkat edin;
- B) Bu kelimelerle soru hazırlayın.
- Ç) Sınıf arkadaşınıza sorun ve cevap alın.

Ғаламторда түрлі **салаға** байланысты ақпарат іздеген адамға мыңдаған дерек табылады, себебі қазір ақпарат ағыны көп. Білгің келген нәрсенің жауабын ғаламтордан жылдам әрі оңай табуға болады. Осы ақпараттардың қайсысы дұрыс, қайсысы бұрыс екенін көп адамдар біле бермейді. Соның салдарынан кейбір адамдарда **сенімсіздік** пайда болады. Осыған байланысты желілердегі ақпараттар адамға пайдасын да, зиянын да тигізеді. Кейбір **мәліметтер ресми** әрі шынайы, **нақты** болса, ал кейбір деректер **жалған**, бейресми болады. Сонымен қатар **теріс ақпараттар** ағыны жастар **тәрбиесіне** кері әсерін тигізеді және адамдарды **адастырады**. Ондай **мағлұматтарды** үнемі бақылап, оларды **жою** мүмкін емес. Ақпараттардың жалған немесе өтірік екенін білу үшін бірнеше қарапайым қадамдарды есте сақтау керек.

1. ақпаратты сенімді сайттардан қараңыз;
2. **бейресми** ақпаратты тексеріңіз, авторын іздеңіз, басқа сайттардан қараңыз;
3. әлеуметтік желідегі барлық ақпаратқа **сенбеңіз**;
4. чаттардан келген хабарламаларды бірден **таратпаңыз**;
5. егер сіз бір ақпаратты таратушы болсаңыз, сіз сол ақпаратқа жауаптысыз. Осыны естен шығармаңыз!

10

Metin boyunca cevap verin.

1. Ғаламтордың артықшылығы қандай?
2. Адамдарда сенімсіздік қашан пайда болады?
3. Ақпараттардың бәрі пайдалы ма?
4. Теріс ақпараттарды үнемі қадағалау мүмкін бе?
5. Ақпараттың шын немесе жалған екенін қалай анықтауға болады?

11

Tavsiye verin.

Сіз белгілі журналиссіз. Сізді мектепке «Ақпараттар ағыны және біз» атты кездесуге шақырды. Тәжірибелі маман ретінде оқушыларға қандай кеңес берер едіңіз? Кеңестеріңізді жазыңыз.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

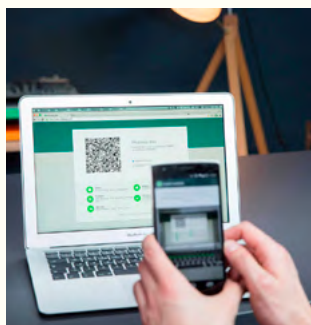
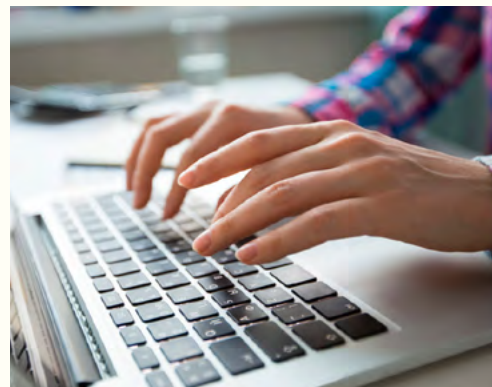
.....

1 Askar hakkında bilgi verin.

Ол әлеуметтік желіні не үшін пайдаланады?

2 5 cevap yazın.

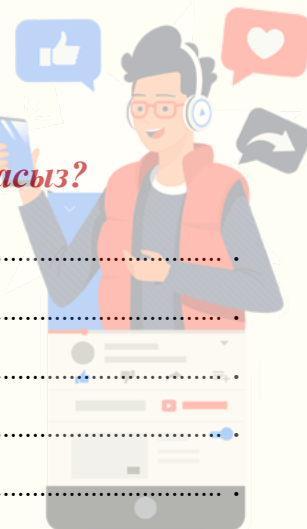
Сіз әлеуметтік желіні қандай мақсатта қолданасыз?

1.
2.
3.
4.
5.

3 Kelimelerin anlamını yazın.

1. Рекке шығу-
2. Трендке айналу-
3. Челлендж-
5. Бан-
6. Монетизация-

4

«Тіркелуден танымалдыққа дейін» (каыттан popülerліге, sosyal aғ boyunca) konusu boyunca 7 adım yazın.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

5

Kendi fikrinizle paylaşın. Sebebini anlatın.

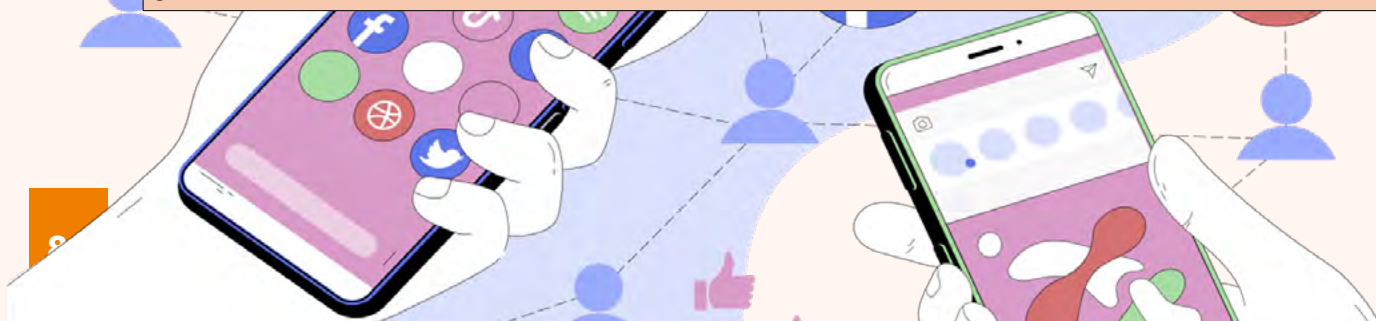
Әлеуметтік желінің 5 пайдасы және 5 зияны

Пайдасы

1.
2.
3.
4.
5.

Зияны

1.
2.
3.
4.
5.

6 Röportaj yapın.

- A) Arkadaşınıza soru sorun;
B) Onun cevaplarını yazın;
C) Cevapları sınıfta okuyun.

- Қандай әлеуметтік желіні жиі қолданасыз? Неге?

.....

.....

- Әлеуметтік желінің қандай артықшылықтары бар?

.....

.....

- Жастарға әлеуметтік желінің теріс ықпалы бар ма?

.....

.....

- Әлеуметтік желі арқылы білім алуға бола ма?

.....

.....

- Әлеуметтік желідегі бизнеске салық салыну керек пе?

.....

.....

7 Verilen gramer formlarına göre sosyal ağ konusuyla ilgili cümleler yazın.

-ға\ге\қа\ке

.....

.....

себебі, сондықтан

.....

.....

алайда, дегенмен

.....

.....

-мас бұрын \ - ар алдында

.....

.....

5

BÖLÜM

SPOR

- 5.A Spor dünyası
- 5.B Olimpiyat oyunları
- 5.C «GGG» ve Kazakistan sporu
- 5.Ç Ulusal oyunlar
- 5.D Tekrarlama

1

**Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz?
İşaretleyin «+», «-»..**

☐ спортпен айналысу	☐ жаяу қыдыру	☐ мән беру
☐ спортпен шұғылдану	☐ жүзу	☐ белсенділік
☐ футбол ойнау	☐ демалу	☐ ағза
☐ жүгіру	☐ таза ауа	☐ артық салмақ
☐ секіру	☐ тырысу	☐ күшейту
☐ велосипед тебу	☐ шаршау	☐ дене бітімі
☐ жаттығу жасау	☐ жүзу бассейні	☐ күресу
☐ тауға шығу	☐ кейде, анда-санда	☐ денсаулық
☐ серуендеу	☐ көңіл-күй	

2

«айналысу» (yarmak) kelimesini ilgili formda yazın.

- Мен спортпен айналысамын, сіз спортпен айналысасыз ба?
- Иә, мен спортпен
- Жоқ, мен спортпен
- Сіз спортпен айналысасыз, ол спортпен айналыса ма?
- Иә, ол спортпен
- Жоқ, ол спортпен

3

Cevap verin: «evet» veya «hayır».

	Иә	Жоқ
1. Футбол ойнайсыз ба?	☐	☐
2. Велосипед тебесіз бе?	☐	☐
3. Бассейнге барасыз ба?	☐	☐
4. Шаңғы тебесіз бе?	☐	☐
5. Коньки тебесіз бе?	☐	☐
6. Асық ойнайсыз ба?	☐	☐
7. Таңертең жаттығу жасайсыз ба?	☐	☐
8. Таза ауада серуендейсіз бе?	☐	☐
9. Таңертең жүгіресіз бе?	☐	☐
10. Дене бітіміңізге көңіл аударасыз ба?	☐	☐

4 **Yazma.**

- A) «сен» (sen) formunda verilmiş kelimelerle soru hazırlayın
B) sınıf arkadaşınıza sorun ve cevap alın;
C) sınıf arkadaşınızın cevaplarını sınıfta okuyun. «ол» (o) formunu kullanın.

Үлгі: спортпен айналысу – *Сен спортпен айналысасың ба? // Ол спортпен айналысады\айналыспайды.*

1. баскетбол ойнау –
2. кешке қарай жүгіру –
3. жұмыстан шаршау –
4. денсаулыққа мән беру –
5. жаман әдетпен күресу –
6. саябақта серуендеу –
7. үнемі жаттығу жасау –

Есте сақтаңыз!

**үнемі, кейде,
анда-санда, жиі,
мүлдем**

Мен **үнемі** таңертең жаттығу жасаймын.

Ол **кейде** бассейнге барады.

Ол **мүлдем** спортпен шұғылданбайды.

«Үнемі, кейде, анда-санда, жиі, мүлдем» (her zaman, bazen, sık, asla) kelimelerini kullanarak kendiniz hakkında 10 bilgi yazın.

Сіз үнемі не істейсіз? Сіз кейде не істейсіз? Сіз мүлдем не істемейсіз?

Үлгі: *Мен үнемі таңертең ерте тұрамын, сосын жаттығу жасаймын.*

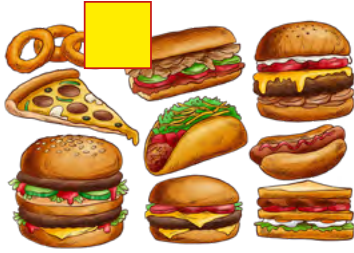
1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

6

İşaretleyin. Sağlık için hangisi yararlı? ✓ Hangisi zararlı? ✗

12

7

Dinleyin. Cevap verin.

1. Қандай спорт түрлері туралы айтылды?
2. Спортпен айналысатын адам қандай болады?
3. Қандай спорт түрлері жеңіл болып саналады?
4. Балалық шақта қандай спортпен айналысу керек?
5. Жасөспірімдерге қандай спорт пайдалы?

8 Okuyun. Görevleri tamamlayın.

- A) Koyu yazılan kelimelere dikkat edin;
- B) Bu kelimelerle soru hazırlayın;
- Ç) Sınıf arkadaşınıza sorun ve cevap alın;
- D) Listeye sporun 5 avantajını ekleyin.

Спортпен айналысу **денсаулыққа** пайдалы. Осы сөз тіркесі сіз үшін аксиома болып кеткен жоқ па? Ендеше, спорттың өміріңізге **оң әсер етуінің** 10 себебін ұсынамыз. Бұл жерде сіз аса мән бере бермейтін пайдалы жақтары да бар.

1. Үнемі спортпен **шұғылданатын** адамның көңіл-күйі отырып жұмыс істейтіндерден көтеріңкі болады. Байқамадыңыз ба?

2. Спорттың **ағзаға** оң әсерінің арқасында адамның ментальды денсаулығы да жақсарады.

3. Спортпен үнемі айналысу проблемалардан және **күйзелістен** құтқарады.

4. Спорт нәтижесінде өзіңіздің сыртқы келбетіңізге және **дене бітіміңізге** көңіліңіз толатын болады.

5. Физикалық **белсенділік** күнделікті бірқалыпты өмірге өзгерістер енгізеді.

6. Спорт – **артық салмақпен** күресудің ең дұрыс жолы.

7. Қимыл-қозғалыс тамақтану жүйесін қалыпқа келтіреді.

8. Күнделікті жасалған жаттығулар қандағы холестериннің деңгейін төмендетуге көмегін тигізеді.

9. Спорт **есте сақтау** және **шығармашылық** қабілетті дамытады.

10. Жаттығулар ағзадан токсиндерді шығаруға көмектеседі. Соның арқасында тері әдемілігін сақтайды.

- 11.
- 12.
- 13.
- 14.
- 15.

9 Tavsiye verin.

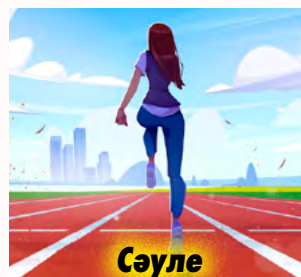
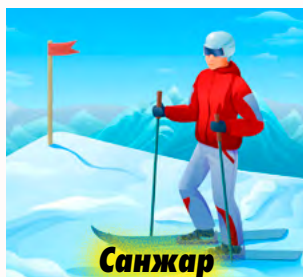
Сіз спорт комментаторысыз. Сізді мектепте өтетін «Спорт және біз» атты кездесуге шақырды. Оқушыларға спорттың пайдасы туралы айтып беріңіз.

1 Cevap verin.

Кім қандай спортпен айналысады?

2 Cümle kurun.

Мен	бокс үйірмесіне	жақсы ойнайды.	айналысасың?
барасың ба?	Сен	Сен	
ұнатамын.	Ол	қандай	
шаңғы тебуді	футболды	спортпен	

.....

.....

.....

.....

3

**Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz?
İşaretleyin «+», «-».**

☐ садақ ату	☐ төрт жылда бір рет	☐ өнер көрсету
☐ күрес	☐ ойындар	☐ құрлық
☐ көркем гимнастика	☐ қоссайыс	☐ ауыр/жеңіл атлетика
☐ зілтемір көтеру	☐ бессайыс	☐ ойлап табу
☐ семсерлесу	☐ зәйтүн ағашы	☐ сынға түсу
☐ жұлделі орын	☐ жеңімпаз	☐ қарсылас
☐ халықаралық	☐ қысқы	☐ құрама
☐ кешенді	☐ жазғы	☐ орын алу
☐ жарыс	☐ сақина	

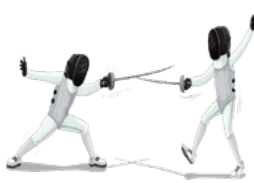
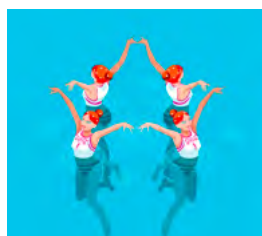

4

Dinleyin. Spor türlerini yazın.

1. 2. 3. 4. 5.

6. 7. 8. 9. 10.

5

Örnek boyunca konuşun.

шахмат

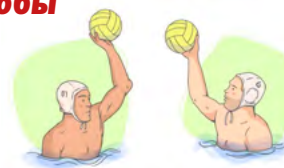
Олимпиада ойындарына

кірмейді.

су добы

Олимпиада ойындарына

кірмейді.

6

Dmitriy hakkında konuşun.

Үлгі: Ол өткен 2016-жылы *жазгы олимпиада* ойындарына қатысты.

Жазгы олимпиада

жүзу/өнер көрсету

алтын медаль/бірінші

2014 жылғы Азия ойындары

Бразилия, Рио-де-Жанейро

жүзу/тұңғыш чемпион

7 İlgili kelimeyi kullanın.

сынайды жеңімпаз өнер құрамасы қысқы ойлап

1. Қазақстандық спортшылар Токиода өткен жазғы олимпиада ойындарына спорттың 27 түрінен көрсетеді.
2. Су добынан ерлер командалық ойын түрлерінен жарысқа қатысатын қазақстандық жалғыз құрама.
3. Қазақстанның үш велошабандозы топтық жарыста бақ
4. Қазақстан алғаш қатысқан олимпиада ойындарында шаңғы тебуден Владимир Смирнов бір алтын алқа, екі күміс және бір қола медаль алды.
5. 2000-жылғы жазғы олимпиада жеңіл атлетикадан Ольга Шишигина атанды.
6. Олимпиадалық ойындарды 1912-жылы Пьер де Кубертен алғаш тапты.

8 Cümleleri geçmiş zamanda söyleyin.

1. XXX Олимпиада ойындарының жеңімпаздары мемлекеттік наградаларға ұсынылады.
2. Қазақстан тәуелсіздігін алғаннан кейін жеке құрама ретінде олимпиада ойындарына қатыса бастады.
3. Қазақстан 1994-жылы Норвегияда өткен қысқы Олимпиада ойындарына қатысты.
4. 1998-жылы қысқы олимпиада Жапонияның Нагано қаласында өтті.
5. 2012-жылғы жазғы олимпиадада Қазақстан медаль саны бойынша 24- орынды алды.

9 Kendiniz hakkında bilgi verin.

Үлгі: Мен бұрын спортпен айналысқанмын, қазір айналыспаймын.

1.
2.
3.
4.
5.

-ған/ген/қан/кен
Бұрынғы өткен шақ

Қазақстандық
спортшылар олимпиада
ойындарында өнер
көрсеткен.

Олимпиадалық
ойындарды 1912-жылы
Пьер де Кубертен алғаш
ойлап тапқан.

10

Okuyun. Görevleri tamamlayın.

- A) Koyu yazılan kelimelere dikkat edin;
- B) Metindeki sayıları kelimelerle yazın;
- C) Geçmiş zaman cümlelerini bulun ve yazın.

Олимпиада **ойындары** немесе Олимпиада – төрт жылда бір рет өткізілетін ең ірі халықаралық **кешенді** спорттық жарыс.

Олимпиадалық ойындарды 1912-жылы Пьер де Кубертен алғаш **ойлап тапқан**. Бес сақинаны белгі ретінде ұсынған. Бес дөңгелек дүниенің бес бөлігін білдіреді: Америка, Еуропа, Азия, Африка және Мұхиттар.

Солтүстік және Оңтүстік Америка бір құрлық ретінде қаралса, Антрактида ол кезеңде назарда болмаған көрінеді. Олимпиадалық бес **сақина** 1914- жылы заңды түрде қабылданып, 1920-жылы Бельгиядағы Олимпиадада **сынға түсті**. Дегенмен ойындардың тарихы бұрында жатыр.

Алғашқы ойындар Зевс құдайының құрметіне б.з.д. 776-жылдан бастап төрт жылда бір рет Олимпия қаласында өткізілген. Кейін б.з. 394-жылы Византия императоры Федосий І-дің бұйрығы бойынша тоқтатылған. Бұл ойындарда әскери дайындық, дене шынықтыру өнерін көрсету байқаулары, дәстүрге айналған ақындар мен шешендер айтысы, әртүрлі өнер көрмелері ұйымдастырылған. Олимпиада ойындары кезінде соғыстар тоқтатылып, қасиетті тыныштық орнайтын дәстүр қалыптасқан. Осы кезде бір айдан үш айға дейін бүкіл Эллада жерінде қару жұмсауға, тіпті ойынды тамашалаушыларға қару-жарақпен келуге тыйым салынған. Ол кезде олимпиада ойындары бес күн өткізілген, бағдарламасына **жүгіру, күрес, ат жарысы, қоссайыс, бессайыс** сияқты спорт түрлері кірген.

Жеңімпаздарға **зәйтүн** **ағашының** жапырағынан өрілген алқа берілген.

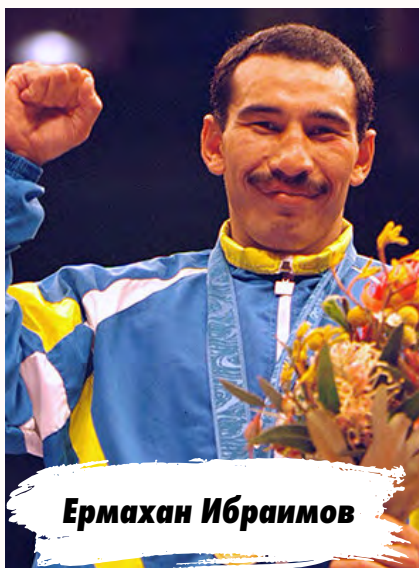
11 Metin boyunca cevap verin.

- 1) Олимпиада ойындарының шығу тарихы туралы қандай ақпарат берілді?
- 2) Олимпиаданың қандай нышандары туралы айтылды?
- 3) Қандай спорт түрлері туралы айтылды?
- 4) Қазіргі және ежелгі олимпиада ойындарының қандай айырмашылығы бар?
- 5) Ежелгі Византияда олимпиада ойындары кезіндегі жағдай қандай?

12 Bilgi verin.

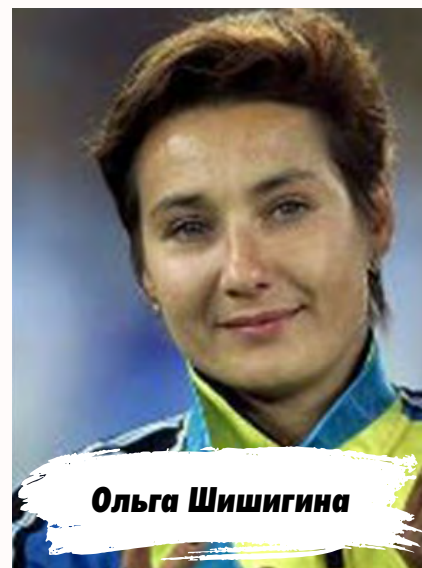
İnternet sayfalarından çampionlar hakkında bilgi arayın. Sınıfa bilgilerinizle paylaşın.

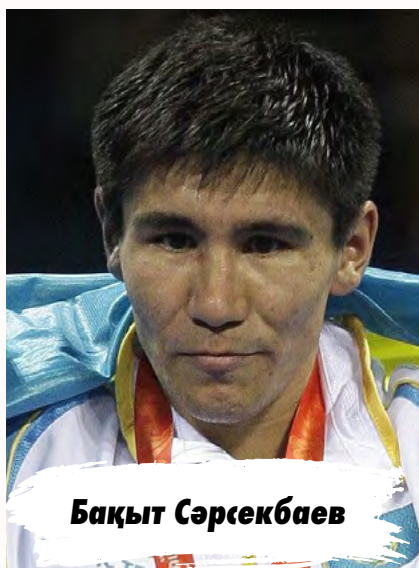
Ермахан Ибраимов

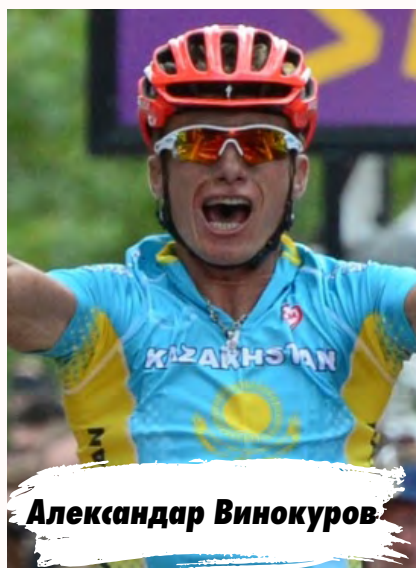
Бекзат Саттарханов

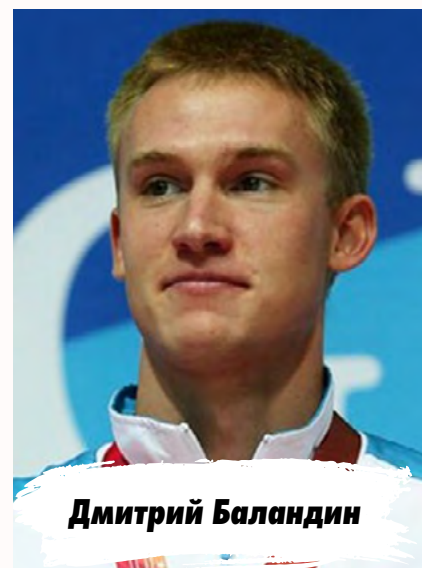
Ольга Шишигина

Бақыт Сәрсекбаев

Александар Винокуров

Дмитрий Баландин

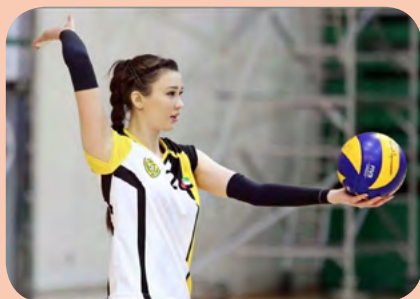

1

Bilgi verin.

Bir sporcu hakkında konuşarak, diğer sporcu hakkında yazarak bilgi verin.

Үлгі: Оның аты-жөні – Ақжүрек Таңатаров. Ол 1986-жылы Тараз қаласында дүниеге келген. Ол күреспен айналысады. Оның бойы 172 см. Ол 74 кг салмақтағы топта өнер көрсетеді.

Сабина Алтынбекова

Туған жылы: 1996 жыл

Туған жері: Ақтөбе

Спорт түрі: волейбол

Әкесі: Абай

Бойы: 182 см

Салмағы: 59 кг

Илья Ильин

Туған жылы: 1988 жыл

Туған жері: Қызылорда

Спорт түрі: атлетика

Әкесі: Александр

Бойы: 174 см

Салмағы: 105 кг

Геннадий Головкин

Туған жылы: 1982 жыл

Туған жері: Қарағанды

Спорт түрі: бокс

Әкесі: Геннадий

Бойы: 179 см

Серік Сәпиев

Туған жылы: 1983 жыл

Туған жері: Қарағанды облысы

Спорт түрі: бокс

Әкесі: Жұманғали

Бойы: 179 см

Бақтияр Артаев

Туған жылы: 1983 жыл

Туған жері: Тараз

Спорт түрі: бокс

Бойы: 183 см

Салмағы: 75 кг

Ермахан Ибраимов

Туған жылы: 1972 жыл

Туған жері: Жамбыл облысы

Спорт түрі: бокс

Әкесі: Сағи

2

Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz?**İşaretleyin «+»,«-».**

☐ сүйікті	☐ жағдай жасау	☐ кәсіби
☐ бәсекеге қабілетті	☐ танымал ету	☐ әлемдік арена
☐ қолдау	☐ нәтиже	☐ бедел
☐ назар аудару	☐ намысын қорғау	☐ екі дүркін
☐ басты міндет	☐ ауқымды	☐ әлеуметтік
☐ дүниежүзі	☐ қамтамасыз ету	☐ командалық есеп
☐ сенім білдіру	☐ қабылдау	☐ атану
☐ әйгілі	☐ жанкүйер	☐ жетістік
☐ дамыту	☐ әуесқой	

3

Geçmiş zamana dönüştürün.

1. Әрбір мемлекет өз спортшыларын (*қолдау*)
2. Халық денсаулығын жақсарту үшін спортқа (*назар аудару*)
3. Олимпиада ойыншыларына халық (*сенім білдіру*)
4. Спортшыларға барлық (*жағдай жасау*)
5. Лондон олимпиадасына спортшылар елімізді (*танымал ету*)
6. Ол бокстан еліміздің (*намысын қорғау*)
7. Осы жарыста барлық құралдармен (*қамтамасыз ету*)

4

İlgili kelimeyi kullanın.

ауқымды

әуесқой

жанкүйерлерімен

нәтиже

есепте

басты

кәсіби

дүркін

1. Біздің міндетіміз – елдегі спортты дамыту.
2. Әйгілі спортшылар өз кездесті.
3. Көп дайындықтың арқасында спортшылар жақсы көрсетті.
4. Спорт күніне орай шаралар ұйымдастырылды.
5. Ол спорт түрімен айналысады.
6. Спортпен түрде айналысу бала кезден басталу керек.
7. Біздің спортшылар командалық жеңіске жетті.
8. Ол фристайлдан екі әлем чемпионы атанды.

5 Cevap verin: «evet» veya «hayır».

	Иә	Жок
1. Мемлекет спортшыларға қолдау көрсету керек пе?	☐	☐
2. Балалар спортына назар аудару қажет пе?	☐	☐
3. Үнемі ауқымды спорттық шаралар өткізу қажет пе?	☐	☐
4. Спорт үйірмелеріне жағдай жасау қажет пе?	☐	☐
5. Кәсіби спортпен айналысу пайдалы ма?	☐	☐
6. Әйелдер спортын дамыту қажет пе?	☐	☐

6 Kendi fikrinizle paylaşın.

Мемлекет не үшін спортшыларға қолдау көрсету керек? Себебі?

Біріншіден, Екіншіден, Үшіншіден,

7 Okuyun.

A) Koyu yazılan kelimelere dikkat edin.

Геннадий Головкин 1982-жылы 8 сәуірде Қарағандыда дүниеге **келген**. Әкесі – Геннадий Иванович кенші **болған**. Анасы – Елизавета Сергеевна химиялық зертханада лаборант болып жұмыс **істеген**. Геннадий – егіздің сыңары, Максим екеуі үйдің кенжесі. Ата-анасы егіздерді бокс үйірмесіне **береді**. Ал Головкин бала кезінде баскетбол мен футболды жақсы **көрген**. Генаның егізі Максим де жастар арасындағы бокстан чемпион **атанды**. Тіпті, Афинадағы олимпиадаға жолдама алуға мүмкіндігі болған, бірақ ол одан бас **тартқан**. Рингте сыңары Генаға қарсы шыққысы **келмеді**. Геннадий Қарағандыдағы №65 орта мектепте **оқыған**. Ол биология мен медицинаға ерекше көңіл бөлген сыныпта білім **алды**.

Головкин кәсіби бокста 40 рет өнер көрсетіп, оның 38-інде жеңіске **жеткен**, 34 жекпе-жекте қарсыласын нокаутқа **түсірген**. Өзі ешқашан нокаутқа түсіп **көрмеген**. Афина олимпиадасында Головкин 69 келі салмақта өнер көрсетуі тиіс **болатын**. Бірақ одан ауыр салмаққа өтіп, өз жолын орта салмақтағы Бақтияр Артаевқа **берген**. Осындай ұтымды шешімнің арқасында Артаев олимпиада чемпионы **атанды**. Ол қазір «GGG» деген атпен танымал спортшы.

B) «ып\ip\п» formu ile G.G. Golovkin hakkında bilgi verin.

1. Дүниеге келуі
2. Отбасы туралы
3. Балалық шағы
4. Білім алуы
5. Кәсіби спорт

8 Okuyun. Görevleri tamamlayın.

- A) Koyu yazılan kelimelere dikkat edin;
- B) Bu kelimelerle soru hazırlayın;
- C) Sınıf arkadaşınıza sorun ve cevap alın.

Спорт қазіргі кезде мемлекеттің әлеуметтік-экономикалық дамуы мен елдің әлемдік аренадағы беделіне зор әсер етеді. Соған байланысты мемлекеттің басты міндеті – спортты дамыту, спортшыларға жағдай жасау және қаржылай қамтамасыз ету. Мемлекет кәсіби және әуесқой спортшыларға сенім білдіріп, спортшыларға жан-жақты қолдау көрсетуде. Кез келген ел осы бағытқа көңіл бөліп, халықтың дене шынықтыру саласына ғана емес, спортшылардың әлемдік жетістіктеріне де назар аударады. Бұған спортшылардың әлемдік жарыстары мен олимпиада ойындарындағы көрсеткен өнерлерін қосуға болады. Оған дәлел ретінде қазақстандық спорттық нәтижелерді алуға болады. Мысалы, 2012-жылғы Лондон олимпиадасында командалық есепте біздің спортшылар 12-орында болды. Әлемдегі ең атақты штангашы, қазақстандық спортшы, екі дүркін олимпиада чемпионы – Илья Ильин. Ол үш мәрте 2005, 2006 және 2014-жылдары әлемнің үздік штангашысы атанды. Үздік қазақстандық кәсіби боксшы, WBA (Super), WBC (Interim), IBF и IBO нұсқасы бойынша орта салмақтағы әлем чемпионы Геннадий Головкин. 2014 жылы Назым Кызайбай Оңтүстік Кореяда өткен әйелдер арасындағы бокс бойынша әлем чемпионатының жеңімпазы атанды. Қазақстандық спортшылардың жеңістері туралы бұл аз ғана мысал.

9 Bağımsız iş.

- A) Bir konuyu seçin. «Қазақ спортшысы» (Kazak sporcusu), «Қазақстанның спорттық жетістіктері» (Kazakistan'ın spor dünyasındaki başarıları).
- B) İnternet sayfalarından bilgi arayın ve onları geçmiş zamanda yazın.

.....

.....

.....

1 Cevap verin.

1. Өз ұлтыңыздың қандай ұлттық ойындарын білесіз?
2. Сіз қай ойынды ойнай аласыз?
3. Қай ойынды көрдіңіз?

2 Dinleyin. Ilgili oyun türün yazın.

1. 2. 3. 4.

5. 6. 7. 8.

3 Cevap verin.

1. Қазақтың қандай ойындарын білесіз?
2. Қай ойынды көрдіңіз?
3. Қай ойын түрін ойнап көргіңіз келеді?

4

Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz?
İşaretleyin «+», «-».

- ☐ ежелгі заман
- ☐ дәстүрлі
- ☐ тарих
- ☐ байланысты
- ☐ зеректік
- ☐ ептілік
- ☐ көңіл көтеру
- ☐ той
- ☐ мереке

- ☐ ұйымдастырылу
- ☐ сайыс
- ☐ ат жарату
- ☐ мергендік
- ☐ жетілдіру
- ☐ ой-өріс
- ☐ жаһандану
- ☐ құндылық
- ☐ шапшандық

- ☐ төзімділік
- ☐ жақын
- ☐ электронды нұсқа
- ☐ қызығушылық
- ☐ себепші болу
- ☐ кеңінен таралу
- ☐ түрлі заттар
- ☐ ұлттық мұра

5 Örnek boyunca konuşun.

Ұлттық спорт

ептілікті

Асық

Арқан тарту

Қыз қуу

Алтыбақан

Теңге ілу

дамытады.
қалыптастырады.

6 İlgili kelimeyi kullanın.

ежелгі

сайысында

жаһандану

көтеру

жетілдіру

қызығушылығын

құндылықтарға

дәстүрлі

мұрасы

нұсқасын

1. Ұлттық ойындар заманда пайда болған.
2. Әр ұлттың өз мерекелері мен ойындары болады.
3. Кейбір ойындар тойларда көңіл үшін ұйымдастырылады.
4. Өткен аптада Көкпар біздің команда жеңімпаз атанды.
5. Ұлттық ойындарды заман талабы.
6. дәуірінде ұлттық ойынды ойнау азайып барады.
7. Балалардың ойынға деген арттыру маңызды.
8. «Тоғызқұмалақ» – түркі халықтарының ұлттық
9. Ұлттық спорттық ойындар да жатады.
10. Ойындардың электронды шығару үшін қаржы бөлінді.

7 Dinleyin. Görevleri tamamlayın.

1. Олар қандай ойындар туралы айтты?
2. Қандай ойын көп дайындықты керек етеді?
3. Ат ойындары қандай қабілеттерді дамытады?
4. Асық ойыны туралы қандай ақпарат берілді?

8 Asan hakkında bilgi verin.

«Көкпар» ойыны

Екі дүркін чемпион

Алтын медаль

Ұлттық құрама
команда

ат жарату

Ұзақ уақыт
дайындықБала кезден
жақсы көру

9 Okuyun. Görevleri tamamlayın.

- A) Koyu yazılan kelimelere dikkat edin;
- B) Geçmiş zaman cümlelerini belirleyin;
- C) Ulusal oyunların avantajını bulun;
- Ç) Metindeki problemi belirleyin;
- D) Problem çözme yollarına dikkat edin.

Қазақтың ұлттық ойындары – ежелгі заманда пайда болған. Ғалымдардың пайымдауынша, тоғызқұмалақ, асық секілді ойын түрлері Азия елдерінде өте кеңінен таралған. Қазақтың ұлттық ойындары бес түрге бөлінеді. Олар: аңға байланысты, малға байланысты, түрлі заттармен ойналатын, зеректікті, ептілікті және икемділікті қажет ететін, соңғы кезде қалыптасқан ойындар. Олардың негізгілерінің өзі жүзден астам. Назарларыңызға «Алтыбақан», «Ат сайысы», «Асық ойындары» туралы шағын ақпарат ұсынып отырмыз.

Алтыбақан. Бұл – жастардың бас қосып, ән айтып, домбыра тартып, бір-бірімен әзілдесіп көңіл көтеретін ойын түрі. Қазір де үлкен тойларда алтыбақан ойналады.

Ат сайысы ойындары. Оның түрлері: көкпар тарту, теңге алу, қыз қуу, бәйге т.б. Олар үлкен тойларда ұйымдастырылады. Сайысқа түсетін аттар алдын-ала жаратылады және қатысушыларда алдын ала дайындықтан өтеді. Ат сайысындағы кейбір ұлттық ойындар олимпиада ойындарының жоспарына енгізілген. Мысалы, бәйге.

Асық ойындары қазақтың мергендік мектебі деп айтуға болады. Ойын баланың ептілігін, шапшандығын жетілдіреді. Мамандардың дәлелдеуінше, асық баланың ой-өрісін кеңейтеді. Мінезін төзімділікке, қозғалысын дәлдікке үйретеді. Көздің көру қабілетін арттырады.

Қазіргі таңда ұлттық ойындарды үлкен мерекелер мен тойларда ғана көреміз. Бұл – үлкен мәселе. Осы мәселені шешу үшін төмендегідей шараларды атқару керек.

Біріншіден, бүгінгі жаһандану дәуірінде ұлттық құндылықтарымызды технология

алмастырғаны белгілі. Қазіргі балаларға ұлттық ойындардан гөрі Sony PlayStation, iPhone, iPod, iPad жақынырақ. Ендеше, ұлттық ойындардың компьютерлік және планшеттік нұсқасын шығарсақ тамаша болар еді. Виртуалды асық, тоғызқұмалақ ойыны жас ұрпақтың қызығушылығын оятып, ұлттық құндылықтарымызға жақындата түседі. Екіншіден, анимациялық мультфильмдер арқылы насихаттау. Яғни, аниме арқылы ойындардың кең өріс алуына себепші болу. Сондай-ақ, ойынның түрлеріне қатысты комикстік топтама әзірленсе де артық болмас. (ғаламтор материалдарынан)

10 Бағымсыз іш.

- A) Bir ulusal oyun seçin;
- B) Oyunun avantajlarını yazın;
- C) Oyun geliştirilmesinin 3 yolunu tavsiye edin.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1 Tabloyu doldurun. Ilgili kelimeleri yazın.

тебу	ойнау	шығу	серуендеу
<i>велосипед</i>	<i>асық</i>	<i>тауға</i>	<i>саябақта</i>
.....			
.....			
.....			

2 Karakterler hakkında bilgi verin.

Үлгі: Азамат кейде асық ойнайды.

Спорт түрлері	Азамат	Сырым	Айдар
Асық	кейде	жиі	мүлдем
Футбол	үнемі	кейде	жиі
Көкпар	мүлдем	анда-санда	кейде
Алтыбақан	кейде	кейде	кейде
Теннис	жиі	үнемі	мүлдем
Жаттығу жасау	анда-санда	жиі	жиі
Жүгіру	жиі	кейде	үнемі
Жүзу	мүлдем	үнемі	анда-санда

3 Fiilleri geçmiş zamanda kullanarak cümleleri yazın.

Үлгі: Бұрынғы заманда ұлттық ойындар үшін атты бір ай бойы жаратыпты\жаратқан.

0. ат жарату

1. спортпен айналысу –
2. футбол ойнау –
3. жүгіру –
4. жаттығу жасау –
5. себепші болу –
6. кеңінен таралу –
7. ұйымдастырылу –
8. қамтамасыз ету –
9. сенім білдіру –
10. жағдай жасау –

4 Görevleri tamamlayın.

- A) Her karaktere isim verin;
B) Yaptığı spor türün yazın;
C) Onun bu spordaki başarılarını yazın.

Үлгі: Қайрат ұлттық күреспен бала кезінен бері айналысады. Ол әлем чемпионатының екі дүркін чемпионы. Бірнеше сайыстарда қола, алтын медаль жеңіп алған.

1. *Қайрат*

2.

3.

4.

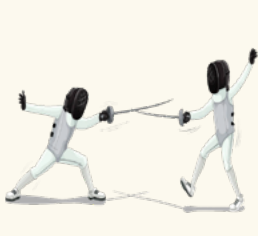
5.

6.

7.

8.

9.

10.

5 Kendi fikrinizle paylaşın.

1. Спорттың адам өміріне қандай пайдасы бар?
2. Мемлекет спортқа қалай көңіл бөлуі тиіс?
3. Ұлттық ойындардың маңызы қандай? Оларды не үшін насихаттауымыз керек?

6 BÖLÜM

SİZ INANIYOR MUSUNUZ?

- 6.A Sayı sırları
- 6.B Burçlar
- 6.C İnançlar
- 6.Ç Avuç içi sırları söyler (el falı)
- 6.D Tekrarlama

1 Cevap verin.

- 1) Сандар мен адам өмірі тығыз байланысты деп ойлайсыз ба?
- 2) Сіздің сүйікті саныңыз бар ма? Не себепті ол санды жақсы көресіз?
- 3) Сізге ұнамайтын сан бар ма? Себебі неде?
- 4) Сандар сиқырлы, қасиетті болады деген пікірмен келісесіз бе?
- 5) Сіздің жұмысыңыз сандармен байланысты ма?

16

2 Dinleyin. Görevleri tamamlayın.

a) Kelimeleri sıralayın. Cümle kurun.

үйретеді

сандар

әлемді

қалай

басқармайды

басқару

бірақ

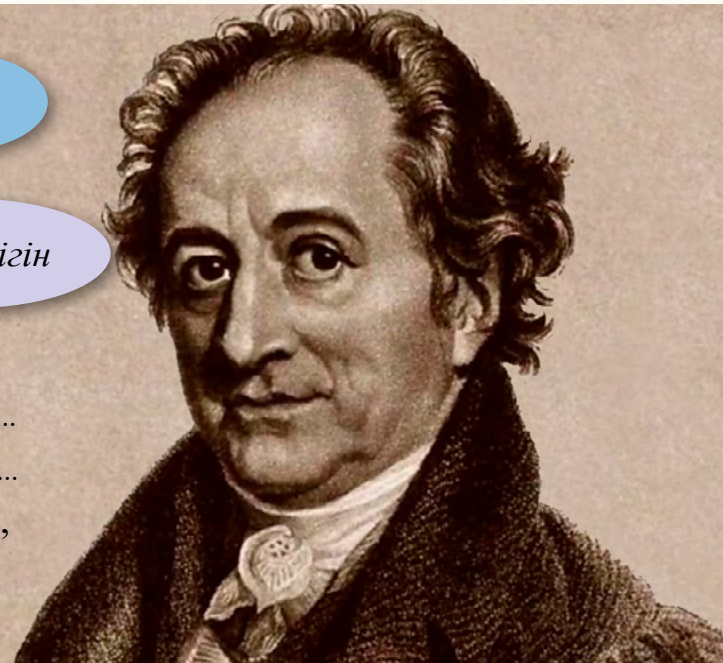
керектігін

Ойшыл әрі ақын Гете: «.....»

.....

.....»,

- деп айтқан екен.

b) Düşünür Goethe'nin söylediklerine katılıyor musunuz/katılmıyor musunuz? Neden?

c) Örnek boyunca söyleyin. «Бірақ», «дегенмен», «алайда»(ama, fakat, ancak) kelimeleriyle konuşun.

Үлгі: Менің нақты сүйікті саным жоқ. 5 саны көбірек ұнайды. – Менің нақты сүйікті саным жоқ, бірақ 5 саны көбірек ұнайды.

- 1) Менің жұмысым сандармен байланысты емес. Есептеу қатты ұнайды.
- 2) Математика пәнін жақсы көрмеймін. Күнделікті өмірде қосу, алу ең көп кездесетін нәрселер.
- 3) Сандар сиқырлы болмайды. Оларға қатысты жұмбақ жағдайлар жиі ұшырасады.
- 4) «Математика – барлық ғылымның атасы». Бұл пікірмен толық келіспеймін.
- 5) Маған 2 саны онша ұнамайды. Себебін нақты білмеймін.

3

Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz?
İşaretleyin «+»,«-».

- ☐ қазіргі таңда
 ☐ жалған мәлімет
 ☐ есептеу
- ☐ көрсеткіштер
 ☐ дерек
 ☐ атқаратын рөлі
- ☐ нәтижені құптау
 ☐ дұрыс пікір
 ☐ салыстыру
- ☐ болжам
 ☐ салыстырып айту
 ☐ адамның тұла бойы
- ☐ сену
 ☐ сандар әлемі
 ☐ елестету қиын
- ☐ қызықты оқиға
 ☐ ықпал ету
 ☐ сандарға тәуелді
- ☐ таңғалу
 ☐ халықтың айтуынша
 ☐ анықтау
- ☐ ештеңе шықпайды

4

İlgili kelimeyi kullanın.

- анықтау

есептеу

деректер

сандар әлемі
- көрсеткіштер

халықтың айтуынша,

ықпал етеді

атқаратын рөлі

- Халық санын үшін математиканың көмегі керек.
- Сандардың адам өмірінде өте маңызды.
- адамға қатысты түрлі құпияның бетін ашып береді.
- Зерттеулер бойынша былтырғы қазір жарамсыз болып табылады.
- Кейбір адамдар тағам калориясын керек дейді.
- Адамның туған күні оның мінезіне екен.
- Сандар сиқыры мен киесі туралы түрлі бар.
- жеті саны – киелі сан.

5

Kelimeleri ilgili gruplara ayırın.

Қандай?	Не?	Не істей?
1.	1.	1.
2.	2.	2.
3.	3.	3.
4.	4.	4.
5.	5.	5.

маңызды, есептеу,
 дерек, сандар әлемі,
 құпия, сену, сиқырлы,
 көрсеткіш, киелі, әлемді
 басқару, математика,
 қиын, ықпал ету,
 салыстыру, болжам

6

Okuyun. Görevleri tamamlayın.

- Bilmediğiniz kelimeleri yazın, sözlükten bakın.
- Metin boyunca 5 soru hazırlayın.
- Sınıf arkadaşınıza soru sorun.

Қазіргі таңда сандардың адам өмірінде маңызды орын алатыны бәрімізге де белгілі. Алайда «Сандар біздің өмірімізде қандай рөл атқарады?» деген сұраққа бірден жауап бере аласыз ба? Иә, адамның тұла бойынан бастап, жүріп-тұруы, еңбегі мен демалысы барлығы да сандарға тәуелді, дегенмен оған мән бере бермейміз. Математика бәріне бірдей ұнайды деу жалған дерек, әйтсе де есепсіз өмірімізді елестету тағы мүмкін емес.

Тауарды сатып алу, қандай да бір затты сату, қарыз алу немесе басқа да іс-әрекеттер белгілі сандармен бекітілген нөмірлер арқылы жүзеге асырылады. Ақпараттық заманда кез келген хабар, мәтін белгілі сандардан құралған код арқылы жеткізіледі. Осы көрсеткіштердің бәрі де сандардың қаншалықты маңызды екендігінің дәлелі. Сіз әр адамның өзіне ғана тән жеке саны болады деген деректі естіген боларсыз, дегенмен осы пікірге біреулер сенеді, ал біреулер сенімсіздікпен қарайды.

Ал қазіргі таңда сөйлеу тілінде сандар кездеспейтін ұлт, халық бар деген дерекке сенесіз бе? Бұл жалған мәлімет, ондайды елестетудің өзі қиын дейсіз бе? Бірақ асықпаңыз, ондай ел бар екен! Бразилия ну ормандарында тұратын пирахан үнді халқының тілінде сан есімдер мүлдем жоқ! Олар «аздап», «шамалы» немесе «көптеу», «көп» деген сөздерді қолданады.

Яғни тілдік құралдар арқылы бір затты жұбынан ажыратып, нақты көрсетіп айтпайды. Зерттеуші ғалым Дэниел Эверетт бірнеше ай бойы пирахан халқын онға дейін санауға, 1+1 деген ең қарапайым амалды үйретуге тырысқан. Алайда онысынан ештеңе де шықпайды. Пирахан елінің тілінде түс атаулары да жоқ екен. Олар бір затты екіншісінен ажыратып айту үшін екінші затпен салыстырып айтады. Мысалы: қызыл түсті «қан сияқты» деген тіркесті қолданады.

Есте
сақтаңыз!

Қарсылық мәнді шылаулар

Шылаулары: *бірақ, алайда, дегенмен, сонда да, әйтсе де*

Сөйлемдер арасына
үтір (,) қойылады.

Мен сандардың
сиқыры туралы ештеңе
білмеймін, **бірақ**
ғылыми дәлелдерді оқу
өте қызықты.

7 Metin boyunca sorulara cevap verin.

1. Барлық адам сандардың атқаратын рөлін біле ме?
 2. Сандар адам өмірінің қандай саласында кездеседі?
 3. Адамдар қандай пікірлерге сенбейді?
 4. Сөйлеу тілінде сандарды қандай сөзбен алмастыруға болады?
- Және ол қай халықта кездеседі?
5. Зерттеуші ғалымның әрекеті нәтижелі болды ма?

8 Görevleri tamamlayın.**a) Eşlerini bulun.**

1. сандарға	☐	☐ 1. бермеу	1.
2. басқаруды	☐	☐ 2. сан	2.
3. көз	☐	☐ 3. заманда	3.
4. мән	☐	☐ 4. шықпайды	4.
5. салыстырып	☐	☐ 5. үйрену	5.
6. ақпараттық	☐	☐ 6. айту	6.
7. белгілі	☐	☐ 7. үйретеді	7.
8. ештеңе	☐	☐ 8. тәуелді	8.

b) İfadeleri kullanarak 5 cümle yazın.

1.
2.
3.
4.
5.

9 Örnek boyunca söyleyin. «бірақ, алайда, дегенмен, сонда да, әйтсе де» (ama, fakat, ancak) bağlaçları kullanın.

Үлгі: Менің сандар туралы көп ақпарат іздегім келеді, бірақ қазір уақытым жоқ.
Менің сандар туралы көп ақпарат іздегім келеді, алайда

1 Ekleyin. Okuyun.

Сандар сиқыры қайдан басталды?

Жалпы сандар 1..... көне антикалық дәуірден бері адам өмірінде маңызға ие. Ежелгі ғалымдар сандардың 2..... әрі таңғажайып 3..... ие екенін зерттеп шыққан. Бұл үрдіс діни 4..... да көрініс тапты. 5..... жазбаларда болашақта болатын оқиғалар мен қилы тағдырлар жайы сандар құпиясымен жеткізілген. Алғаш рет сандардың сиқырлы қасиетін ежелгі мысырлықтар, үндістер және халдейлер 6..... Бірақ олар өздерінің жаңалықтарының бәрін 7..... ете бермеген. Антикалық иудейлердің «Жаратылыстың бастауы» кітабындағы бейнелеулерге 8..... сандар мен әріптер арқылы әлем жаратылған.

2 Görevleri tamamlayın.

a) ifade kurun.

1. сандар	☐	☐ 1. сиқыры	1.
2. антикалық	☐	☐ 2. рет	2.
3. болашақта	☐	☐ 3. табу	3.
4. ежелгі	☐	☐ 4. дәуір	4.
5. сандардың	☐	☐ 5. ғалымдар	5.
6. алғаш	☐	☐ 6. құпиясы	6.
7. көрініс	☐	☐ 7. болатын оқиғалар	7.

b) Cümle kurun, «бірақ», «дегенмен», «алайда», «әйтсе де» (ama, fakat, ancak) bağlaçları kullanın.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

c) ifadelerle soru hazırlayın.

3

Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz?

İşaretleyin «+»,«-».

☐ болжам жасау	☐ бүге-шегесіне дейін	☐ күнделікті жұлдызжорамал
☐ бикеш	☐ жауапкершілік	☐ мінез-құлыққа әсері
☐ сарышаян	☐ көңілі қалау \ қаламау	☐ мазасыз
☐ арыстан	☐ жаңа жағдайға үйренісу	☐ шәлкес мінезді
☐ тауешкі	☐ бойын аулақ салу	☐ адамның көңілін таба білу
☐ мерген	☐ қабілетті	☐ әсерге берілгіш
☐ жұлдызжорамал	☐ тоқты	☐ жапа шегу
☐ жолы болғыш	☐ торпақ	☐ бейім жан
☐ алған бетінен қайтпау	☐ егіздер	☐ тіл табысу
☐ қырсық	☐ таразы	☐ икемді
☐ жанын салып жұмыс істеу	☐ балық	☐ зерігіп кету
☐ бір орнында отыра алмау	☐ сукұйғыш	☐ шешімді тез қабылдау
☐ бостандықты шектеу	☐ шаян	

4

4. Görevi tamamlayın. İfadeleri anlamı boyunca sıralayın.

1. Жанын салып жұмыс істеу	☐	☐ 1. мазасыз, ұшқалақ	1.
2. көңілі қалау	☐	☐ 2. ұрысқақ, тәлпіш	2.
3. тіл табысу	☐	☐ 3. бар ынтасымен істеу	3.
4. шәлкес мінезді	☐	☐ 4. жақсы көру	4.
5. бір орнында отыра алмау	☐	☐ 5. тез жалығып кету, қызығушылығын жоғалту	5.
6. зерігіп кету	☐	☐ 6. қиналу, қиын жағдайда қалу	6.
7. жапа шегу	☐	☐ 7. адамдармен жақсы сөйлесу, көпшіл	7.

5 Görevleri tamamlayın.

- A) Sınıf arkadaşınıza soru sorun;
- B) Onun cevaplarını yazın;
- C) Cevaplarını sınıfta okuyun.

1. Сіз жанын салып жұмыс істейтін адамсыз ба?
2. Сізді «шәлкес мінезді адам» деп айтуға бола ма?
3. Сіз адамдармен тез тіл табыса аласыз ба?
4. Сіз сабырлысыз ба, әлде бір орында отыра алмайтын мазасыз адамсыз ба?
5. Денсаулығыңызды зиян әдеттерден аулақ ұстайсыз ба?
6. Сіз қырсық адамсыз ба?
7. Жаңа жағдайға тез үйренісіп кетесіз бе?
8. Жеке өміріңізге қатысты шешімді тез қабылдайсыз ба?

6 Verilmiş kelime ve ifadeleri kullanarak cümle kurun.

жалқау

бейім жан

мазасыз

алған бетінен
қайтпау

тіл табысу

1.
2.
3.
4.
5.

7 Sorulara cevap verin.

- 1) Сіздің туған күніңіз қай айда?
- 2) Өз жұлдызнама атауыңызды білесіз бе?
- 3) Жұлдызжорамалға сенесіз бе? Әлде сенбейсіз бе?
- 4) Күнделікті жұлдызжорамал оқисыз ба?

8 Yukarıdaki soruları sınıf arkadaşınıza sorun.

**Есте
сақтаңыз!**

**Ыңғайлас мәнді
шылаулар**

**Шылаулары: да, де, та, те,
және, әрі.**

Ол қырсық **әрі** мазасыз адам.

Сен адаммен тез тіл
табысасың және ақкөңілсің.

9 Burçları sırasıyla numaralandırın.

1. 7.
2. 8.
3. 9.
4. 10.
5. 11.
6. 12.

10 Okuyun.

ЖҰЛДЫЗНАМА БОЙЫНША СІЗ КІМСІЗ?

ТОҚТЫ (21 наурыз – 20 сәуір)

Зодиак белгілерінің жұлдыз жорамалын Тоқты ашады. Жұлдыздардың пайымдауынша, олар аса еңбекқор әрі бақытты адамдар. Олар өте белсенді және дербес болып келеді. Сол себепті, ата-анасынан бөлек тұруды ерте бастайды. Тоқтылар бір орында отыра алмайды: олар әрдайым көшбасшы болғысы келеді. Оған қоса, бұл зодиактың өкілдері тез ашуланшақ, қырсық және әсерге берілгіш болып табылады.

ТОРПАҚ (21 сәуір – 21 мамыр)

Торпақтар аса қырсық. Егер бұл зодиакқа жататын адамдардың ойына бір нәрсе келсе, оларды алған бетінен қайтару мүмкін емес. Сонымен қатар, Торпақтар - өте адал жандар. Олар үй жайлылығы мен жылулығын жақсы көреді. Аса баяу, жалтақ мінезді және жаңа жағдайларға өте ауыр үйреніседі.

Егіздер

(22 мамыр – 21 маусым)

Егіздер – нағыз мейрамның адамы. Олар бар жерде әрдайым шулы әрі көңілді отырыстар өтеді. Егіздер тез зерігіп кететіндіктен, үнемі жаңа әсер ізденісінде жүреді. Екіжақты болуы салдарынан олардың жақын адамдары жапа шегіп жатады. Сонымен қатар, егіздер жеңілтек, түсініксіз, қу болып келеді. Оған қоса, олар аса ақылды.

Шаян

(22 маусым – 22 шілде)

Шаян белгісінде туғана адамдар сипаттамасы бойынша, көбіне уайымшылдау болып келеді. Жұлдызнаманың бұл өкілдері көп жағдайда өз-өзіне аса сенімсіз әрі өте сезімтал. Олар өз үйінде, отбасының ортасында уақыт өткізгенді ұнатады. Аналарына аса жақын болып, тыныш, жайлы өмір сүруді таңдайды. Оған қоса, астролог мамандардың болжамынша, Шаяндар шәлкес мінезді, арманшыл, нәзік және сезімтал болады.

Арыстан

(23 шілде – 23 тамыз)

Арыстандар - белсенді және білімқұмар жандар. Жұлдызнаманың бұл өкілдері ел-жұрт назарында болғанды қатты жақсы көреді. Оған қоса, олар мақтау сөздерді естігенді жаны сүйеді. Арыстандар беделді, атаққұмар және кішкене өзімшіл болып келеді. Сонымен қатар, олар өзгелерден ештеңе талап етпей-ақ көмектесуге әзір. Бұл зодиак белгісіндегі адамдар мейрамдарды жақсы көреді және көңіл көтеруді біледі.

Бикеш

(24 тамыз – 22 қыркүйек)

Бикеш нақты әрі епті тұлға болып табылады. Бұл белгіде туған адамдар жұмыс істеуді жақсы көреді және жақсы біледі. Олар үнемшілдік пен тәртіпсіздікті көтере алмайды. Бірбеткей болғандықтан адамдармен тіл табысуы өте қиын. Оған қоса, жұлдызнама өкілдері білімқұмар және саяхаттағанды жақсы көреді.

Таразы

(23 қыркүйек – 23 қазан)

Таразы зодиактың аса ақкөңіл белгісі болып табылады. Олар сезімтал, әсерге берілгіш және кейдетым қызбақанды. Таразылар келіспеушілікті жек көреді және мейілінше жағдайды ушықтырмауға тырысады. Жұлдызнаманың бұл өкілдері өте бауырмашыл және икемді болып келеді. Сол себепті, олардың таныстары мен достары өте көп.

Сарышаян**(24 қазан – 22 қараша)**

Сарышаян - өте құмар әрі қызба қанды зодиак белгісі. Жұлдызнама өкілдері көп жағдайда тым әсершіл болып келеді. Алайда, Сарышаяндар аса қатал болуы да мүмкін. Олар әрдайым көшбасшылыққа ұмтылады. Сол себепті, олардан керемет белсенділер мен мықты жетекшілер шығады. Сарышаяндар өршіл, аса белсенді және қайсар мінезді.

Мерген**(23 қараша – 21 желтоқсан)**

Мергендер – өзіне аса сенімді әрі өзімшіл жандар. Олар бостандығын шектейтіндерді ұнатпайды және өте сирек жағдайда ғана адалдық танытады. Бұл жұлдызнама өкілдері ел назарында жүргенді жақсы көреді және керемет әзілқой болып табылады. Мергендер бақталастарының болғанын ұнатпайды. Сол себепті үнемі өзін-өзі жетілдіруге тырысады. Олар өзге адамдарға да осы талаптарды қояды.

Тауешкі**(22 желтоқсан – 20 қаңтар)**

Тауешкілер – аса баяу және көп ойға берілетін адамдар. Олар өзін-өзі сынап, бақылауға бейім болып келеді. Өз эмоцияларын өте сирек шығарады. Көп жағдайда жұлдызнама өкілдері бар әсерін іште сақтауға тырысады. Сырт көзге Тауешкілер көп сөйлемейтін және көңілсіз болып көрінуі мүмкін. Алайда, олар тек танымайтындардың жанында өзін солай ұстайды. Тауешкілер өте адал болып келеді.

Сукұйғыш**(21 қаңтар – 18 ақпан)**

Сукұйғыш зодиак белгісі өзге адамдарға әрдайым ашық. Ол өте бауырмашыл және көпшіл. Кейде шектен тыс жұмсақ мінезді болады. Астрологтардың пайымдауынша, бұл жұлдызнаманың өкілдері жаңа жағдайларға өте нашар бейімделіп, кейбір оқиғаларда кертартпа қылық танытады. Оған қарамастан Сукұйғыш кез келген қиындықтарды жеңе біледі.

Балықтар**(19 ақпан – 20 наурыз)**

Балықтар – өте нәзік әрі арманшыл. Оларды оп-оңай ренжітіп алуға болады. Оған қоса, жұлдызнаманың бұл өкілдері реніштерін ұзақ сақтап, ұзақ қайғырып жүреді. Балықтардың психикасы иілгіш, сол себепті олардың сезімталдығы Балықтардың өміріне кері әсерін тигізбейді. Олар алға қойған мақсаттарына жетуді біледі. Сонымен қатар, Балықтар ырғақ пен үйлесімді ерекше сезінеді.

11 Yukarıdaki metinden kendi burcunuzu bulun. Tabloyu doldurun.

Келісемін, мен туралы
барлығы дұрыс
жазылған, тағы да мен

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Менің жұлдызнама
белгім –

Келіспеймін, мен
туралы дұрыс ақпарат
берілмеген, себебі мен

.....
.....
.....
.....
.....
.....

12 Metni daha bir kere okuyun. Her burç hakkında kısa bilgi yazın.

Жұлдызнама белгісі	Мінезі	Қабілеті
<i>Торпақ</i>		
<i>Тоқты</i>		
<i>Егіздер</i>		
<i>Шаян</i>		
<i>Арыстан</i>		
<i>Бикеш</i>		
<i>Таразы</i>		
<i>Сарышаян</i>		
<i>Мерген</i>		
<i>Тауешкі</i>		
<i>Сұқұйғыш</i>		
<i>Балықтар</i>		

13 Dinleyin. Metin içeriği ile karşılaştırm.

Жұлдызнама белгісі	Не күтіп тұр?	дұрыс	қате
Тоқты	Жаңа киім сатып алады.	☐	☐
Торпақ	Апта соңында қиындықтар болады.	☐	☐
Егіздер	Аптада көп қонақ күтесіз.	☐	☐
Шаян	Мақсатыңызға жету үшін жұмыс істеу керек.	☐	☐
Арыстан	Осы аптада ұқыпты болғаныңыз дұрыс.	☐	☐
Бикеш	Жоспарлаған кездесу жүзеге аспайды.	☐	☐
Таразы	Жұмыста беделіңіз өсуі мүмкін.	☐	☐
Сарышаян	Асықпай, дұрыс шешім қабылдаңыз.	☐	☐
Мерген	Отбасыңызға көңіл бөліңіз.	☐	☐
Тауешкі	Сіздің қолыңыздан бәрі келеді.	☐	☐
Сұқұйғыш	Өзіңізге ұнамайтын адаммен кездесесіз.	☐	☐
Балықтар	Қандай жұмыспен айналыссаңыз да, барлығы сәтсіз болып шығады.	☐	☐

14 Arkadaşınızla konuşun. Siz burç tahminine inanıyorsunuz, arkadaşınız ise inanmıyor. Bakış açınızı tartışın.

Үлгі: Мен жұлдызжорамалға сенбеймін, себебі

1 Doğru cevabı seçin. İşaretleyin ✓ / ✗.

- 1) Мен де ☐ \ және ☒ әкем сарышаянбыз
- 2) Анам биге және ☒ \ мен ☐ әнге бейім адам???
- 3) Менің досым тауешкі де ☐ \ және ☐ ол алған бетінен қайтпайтын адам.
- 4) Кейбір адамдар жұлдызжорамалға та ☐ \ да ☐, жұлдызнамаға та ☐ \ да ☐ сенбейді.
- 5) Өзіңізді икемді әрі ☐ \ әйтсе де ☐ ақкөңіл адаммын деп айта аласыз ба?
- 6) Тоқты да ☐ \ мен ☐ арыстан жұлдызнамалары ерекше ұнайды.
- 7) Адамдармен тез тіл табысып кету әркімге қажет да ☐ \ әрі ☐ пайдалы қасиет.

2 Burç adını bulun.

У С Ы М Б И К Е Ш М И Р С Ы Қ
 С У Д А М А Ж О Қ П А П Н Ң Ы
 У С А Р Р А Т Қ Ы Л А Б Я Ғ З
 Қ А Л А М Д О Л Р Т Ш А А Ң Л
 Ұ М С А Р Ы Ш А Я Н Д А Ш А Ы
 Й Ы Ң Ғ Г Ш Щ Л О Т О Р А П С
 Ғ Р П Т Н Н Ғ Ә І Ы З А Р А Т
 Ы С Т О У Е П А Ң С П Е К Т Ю
 Ш А Ы Қ Ө Г Т П Ғ Е А Ң Р Е Л
 Ы Ғ Ң Т О Р П А Қ К И Т О К Д
 Б А Р Ы С Е П Е Н К У Ы С И М
 Ы Л О Н О М О Н А Т С Ы Р А Е
 Қ Ү І К Ш Е У А Т Т У А С А Й
 А Ш Е Г Е Е Г І З Д Е Р М Е Н

1. 2. 3.
4. 5. 6.
7. 8. 9.
10. 11. 12.

3

Okuyun.

Дүйсенбиде өмірге келген сәби өте мейірімді, сүйкімді келеді. Жанындағыларға адал әрі жақсы дос бола алады. Олардың көңіл-күйі үнемі құбылып тұрады. Өздерін жоғары бағалайды. Үй шаруасына бейім және асты жақсы әзірлейді.

Сейсенбі. Бұл күні өмірге келген адамдар батыл келеді. Олар үнемі қозғалыста болады және күш-қуаты тасып тұрады. Команданы басқарғанды ұнатады. Сейсенбі күні туған адамның жаны әлемді шарлап саяхаттағанды және тарихи кітаптарды оқығанды қалайды.

Сәрсенбі. Сәрсенбі күні көбіне көңілді, өмірге күштар сәбилер дүниеге келеді. Барлық ортада алдыңғы қатарда жүреді және үнемі әзіл-қалжыңның ортасында болуды қалайды. Тігу ісінің шебері. Сауда қызметтерінен де алыс емес. Сезімтал, өзгелердің жанын өзіндей түсінеді. Кез келген кедергіні күліп қарсы алып, күліп шығарып салады.

Бейсенбі. Бұл күні тұрақты, үйдегі берекені сүйетін балалар өмірге келеді. Олардан өте жақсы отағасы не отанасы шығады. Өздері қаламаса да, өзгелердің жүрегін жаралы етеді. Жаңашылдықты жақсы қабылдап, барлығына жеңіл қарайды. Бұл адам тұйықталып, үнсіз жүргенін сирек көресіз. Керісінше, айналасын думанға бөлеп, күлкіге көміп жүреді. Ерекше қасиеті – қырсықтық.

Жұма. Табиғатынан өнер мен сұлулыққа күштар жандар. Үнемі көңілді жүреді. Сыртқы келбетіне көп көңіл бөліп, махаббатты бірінші орынға қояды. Мәдениет, телевизия, өнер саласында қызмет етеді. Тәтті көрсе шыдап тұра алмайды.

Сенбі күні өмір есігін ашқандар барлық жағдайға салмақпен қарайды. Олар не ұстаз, не ғалым болады. Жұмысты егжей-тегжейлі, ынта-шынтасымен істейді. Сондықтан үнемі көздеген мақсатының шыңына жетеді. Бұл еңбекқор адамдар бүгін істей алмаған ісін ертең міндетті түрде үйреніп алады. Сабыр мен еңбек – олардың басты ұраны.

Жексенбі. Үнемі қуанышты, көңілді жүргенді ұнатады, өз сұлулығымен әлемді нұрға бөлейді. Жексенбі күні дүниеге келгендер бақытты болады дейді. Тұрмыстық өмірі сәтті, достары көп. Оптимист болғандықтан өмірден өз орнын адаспай табады. Тың идеялары көп. әзірлейді.

4

Görevleri tamamlayın. «және», «әрі», «бірақ», «алайда» (ve, ama, ancak) bağlaçları kullanın.

Үлгі: Дүйсенбі күні туғандар сүйкімді, мейірімді, өздерін басқалардан жоғары ұстайды. – Дүйсенбі күні туғандар сүйкімді және мейірімді, бірақ өздерін басқалардан жоғары ұстайды.

- 1) Сейсенбі күні дүниеге келгендер
- 2) Сәрсенбі күні дүниеге келгендер
- 3) Бейсенбі күні дүниеге келгендер
- 4) Жұма күні дүниеге келгендер
- 5) Сенбі күні дүниеге келгендер
- 6) Жексенбі күні дүниеге келгендер
- 7) Жоғарыда айтылған мәліметтер

b) Bu bilgiye katılıyor musunuz? Evet ise neden? Hayır ise neden?

c) Okuduğunuz burç tahminleri arasında tesadüf olanları var mı??

ç) Sınıf arkadaşınızdan bu tahmin ile fikrini sorun.

5

Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz? İşaretleyin «+»,«-».

☐ ырым	☐ практикалық жағы	☐ ықтимал
☐ ырымдау	☐ әркімнің өз еркі	☐ философиялық ой
☐ тыйым	☐ ырымдап алу	☐ жақсылық көрсету
☐ тыйым салу	☐ жақсылық тілеу	☐ сақтандыру
☐ ежелгі ырым	☐ дәстүрді құрметтеу	☐ жат әдет
☐ тәртіп орнату	☐ ырымын жасау	☐ кері жүру
☐ көздеген мақсат	☐ жолды кесіп өту	☐ тәрбиелеу
☐ ырымшыл адам	☐ қорқу	☐ жолаушы
☐ сенбеу	☐ күнделікті өмір	

6

İlgili kelimeyi veya ifadeyi kullanın.

ырымшыл • құтты қонақ • ақылға сыймайды • ырым
тыйым • қорыққан • ықтимал • жолаушы

Қазақ халқы бұрын үйге қарай жүгірген адамнан 1..... Сіз 2 адамсыз ба? «Қызға қырық үйден 3» деген. Үйге 4 келсе, қой егіз туады» дейді. Қазіргі уақытта жастар ырымдар мен тыйымдарды 5..... деп есептейді. Қара мысық жолыңды кесіп өтсе, жолың болмауы 6..... мүмкін деген де 7 бар.

**Есте
сақтаңыз!**

Ырым – халықтың сенімінен, жақсы ниетінен, шын көңілінен туған ұлттық ерекшелік. Адамға жақсылық пен жамандықты көрсетеді, ескертеді.

Тыйым – тәлім-тәрбие, ақыл-кеңес береді. Балаларды жаман әдеттен, істерден сақтандырады.

7

Kelime ve ifadeleri kullanarak cümle kurun.

жақсы ырым

әркімнің өз еркі

тәрбие

ырым

кері жүру

1. Сейсенбі күні дүниеге келгендер

.....

2. Сәрсенбі күні дүниеге келгендер

.....

3. Бейсенбі күні дүниеге келгендер

.....

4. Жұма күні дүниеге келгендер

.....

5. Сенбі күні дүниеге келгендер

.....

8 Okuyun. Görevleri tamamlayın.

- a) metinden bilmediğiniz kelimeleri bulun;
- b) anlamını sözlükten bulun veya öğretmenden sorun;
- c) onları sınıf arkadaşınıza anlatın;
- ç) bu kelimeleri kullanarak sınıf arkadaşınıza soru sorun ve cevap alın;
- d) metinden sonraki sorulara cevap verin.

Әр халықтың ырым-тыйымдары болады және олар халықтың күнделікті өмірінде қолданылады. Сондай-ақ, салт-дәстүрінде, әдет-ғұрпында, тұрмыс-тіршілігінде де көрінеді. Ырым мен тыйым адамды тәрбиелеп, жат әдеттерден тыюға бағыттайды. Қазақ тілінде ырымға немесе тыйымдарға сенетін адамды «ырымшыл адам» деп атайды. Қазақ халқы көп нәрсені ырымдап жасайды. Мысалы: балаға ат қою, сыйлық беру, заттар алу т.б. Көптеген ата-аналар атақты адамдарға ұқсасын деген ниетпен балаларына олардың аттарын қояды. Тағы бір мысал, қонаққа барған кезде сол үйден бір затты ырымдап алады. Яғни, ырымдау ол – болашақ жақсы болсын деген ой. Немесе егер сіз шет елге барсаңыз, туыстарыңызға сыйлықтар аласыз. Сыйлықты бергенде: «Саған ырымдап алдым. Сендер де сол жаққа саяхаттап барыңдар» деп айтып, ізгі ниетпен ұсынамыз.

Ырымдармен қатар біздің өмірімізде тыйымдар бар. Яғни, тілдегі «тыйым сөздер» немесе «табулар». Біз балалық шағымызда үлкендерден «олай істеме», «жасама», «тастама» сияқты болымсыз мәнді сөздерді естиміз. Мысалы «нанды бір қолмен үзбе», «нанды баспа», «сынық ыдыспен тамақ ішпе», «кешке қарай қоқыс шығарма», «үйде ысқырма» т.б.

Негізінен тілімізде осындай тыйым сөздер белгілі бір салаға қатысты болады. Олар белгілі бір тәртіпті орнату үшін қолданылады. Мысалы, жол ережелерін алатын болсақ, олар да белгілі бір дәрежеде тыйым сөздер. Яғни, істеуге болмайтын әрекеттер. Егер оны істесең салдарды жаман болады. Мәселен, «жолдан жүгіріп өтпе» т.б. Жоғарыда айтылған ырымдар мен тыйымдардың философиялық ойымен қатар практикалық мәні де бар. Мысалы, «сынық ыдыстан тамақ ішпе» тыйымын алып қарайық. Егер сіз қонаққа сынық ыдыстан тамақ берсеңіз, ол қонақты сыйламау болып саналады. Ал, практикалық жағынан қарасақ, ондай ыдыстан тамақтану қауіпті, себебі жарақаттанып қалуыңыз мүмкін. Сондықтан әрбір ырым мен тыйымның екі мағынасы бар. Танымдық және практикалық. Дегенмен олардың негізгі қызметі:

- адамды жамандықтан сақтандыру;
- баланы жақсы адам етіп тәрбиелеу;
- белгілі бір қоғамдық тәртіп орнату;
- адамның өмір жолын ашық ету;
- адамдарға тек жақсылық тілеу.

Ал, сіз қай мағынасын қолданасыз? Ырым мен тыйымдарға сенесіз бе? Күнделікті өмірде қолданасыз ба?

9

Aşağıdaki örneklere hangi inançların karşılık geldiğini yazın.

1. Жақсы адамның қасиеттері
жұғысты болсын деген ырым
2. Атақты адамға ұқсасын деген
ниеттен туған ырым
3. Тағамға деген құрмет
4. Қауіптен сақтандыру

10

Örnek boyunca söyleyin.

Үлгі: Менің ойымша, ырым адамға жақсы тілек тілеу мақсатында жұмсалады.
Мысалы, «ырымдап ат қою».

11

Модерн inançlarla tanışın.

- 1) Кешке қоқыс шығаруға болмайды.
- 2) Сынық айна ұстауға болмайды.
- 3) Қара мысық өткен жолмен жүруге болмайды.
- 4) Көшеде жатқан тиынды алуға болмайды.
- 5) Күйеу жігіт тойға дейін қалыңдық көйлегін көруге болмайды.

12

Görevleri tamamlayın.

- 1) 11 görevde verilmiş inançların anlamını anlatın. Örnek: neden akşamleyin çöp atmamalıyız?
- 2) Arkadaşlarınızın fikirlerini sorun.

Ырым мен тыйымға
қатысты көзқарасы

Оның білетін
ырым-тыйымдары

Айжан
Ғалым
Майра

- 3) Kendiniz bildiğiniz birkaç inançları sıralayın ve anlatın.

- 4) İnanç üzerinden oluşturduğunuz bir hikaye anlatın.

1

Кенді фікрінізле пейлашын. Келімері кулланын.

Ырым мен тыйымның мақсаты қандай?

2

Görevleri tamamlayın.

- a) sınıf arkadaşınızla bu konu ve bilgiler hakkında röportaj yapın;
- b) sınıf arkadaşınızdan cevapları alın ve onları sınıfta okuyun.

Тақырып: «Ырым мен тыйымдар»

Ырым мен тыйым туралы әңгімелеңіз:

Берілетін ақпарат:

- не үшін ырымдарды қолданамыз;
- тыйымның қандай пайдасы немесе зияны бар;
- заманауи ырым-тыйымдарды айтыңыз.

3

Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz?
İşaretleyin «+»,«-».

☐ алақан сызығы	☐ икем	☐ денсаулық сызығы
☐ ерте заман	☐ қаржылық жағдай	☐ сезім сызығы
☐ ілім	☐ бағдар беру	☐ тағдыр сызығы
☐ жазбалар	☐ таптырмайтын құрал	☐ сәттілік сызығы
☐ құпия	☐ алдағы өмір	☐ өзгеріске ұшырау
☐ келеңсіздік	☐ бастап кездесу	☐ ғылыми тұрғыда
☐ денсаулықтың қыр-сыры	☐ өмір сызығы	☐ айналысу
☐ сыр беру	☐ білім сызығы	☐ тұжырым
☐ өз-өзін іздеу	☐ жас сызығы	

4

Görevleri tamamlayın.

- a) rollere göre diyalogu okuyun;
b) okurken hareketleri yapmaya çalışın.

- Айгүл, сен жұлдызжорамалға сенесің бе?
- Аса сенбеймін, бірақ кейде қызық үшін оқимын. Өзің ше?
- Мен оқимын, алайда сенбеймін, кейде біраз ақпараттар сәйкес келеді.
- Иә, мен де соны байқадым. Жақында мен хиромантия ілімі туралы бір мақала оқыдым. Өте қызық екен!
- Иә, хиромантия ілімі ежелден келе жатқан ғылым ғой. Мен ол туралы студент кезімде реферат жазғанмын. Содан бері осы ілімге сенемін.
- Иә, Жазира!? Мен білмеппін. Осы туралы ғылыми мақалалар болса, маған берші.
- Жарайды. Мен өзім де айтып бере аламын (күледі). Телефонымда сурет болған көрсетейін.
- Қайсы? Көрсетші.
- Міне қара, жалпы біздің алақанымызда осындай сызықтар болады.
- Маған Whats App-қа жіберші.
- Жарайды, жарайды. Қызықтырып жібердім-ау деймін.
- Иә, өзім туралы ақпарат оқып көрейін.

5

Durum.

- a) sınıf arkadaşınızla röportaj yapın (soruları kullanın);
b) onun cevaplarını yazın;
c) cevaplarının temelinde sınıf arkadaşınızın düşünceleri hakkında kısa bir metin yazın.

Алақанға қарап	адам денсаулығы туралы білуге бола ма?
	алдағы өмірді болжауға сенесің бе?
	адам өз-өзін тани ала ма?
	адам туралы айту ғылымда қалай аталады?
Алақандағы сызықтар	адамға бағыт-бағдар бере ме?

6

Görevleri tamamlayın.

- aşağıdaki resme bakarak avucunuzun içindeki çizgileri belirleyin;
- hangi çizginin ne anlama geldiğini yazın;
- örnek boyunca söyleyin.

Менің алақанымда өмір сызығы білім сызығына карағанда ұзын\қысқа\анық\анық емес.

7

Okuyun. Görevleri tamamlayın.

- Metni olumsuz şekile değiştirin. Örnek: arttırmak-azaltmak;
- Metin boyunca 5 soru hazırlayın;
- Sınıf arkadaşınıza soruları verin;
- Sınıf arkadaşınız yazılı cevap hazırlamalı;
- Cevaplarını kontrol edin.

Алақан сызығына қарап бәрін айтуға бола ма?

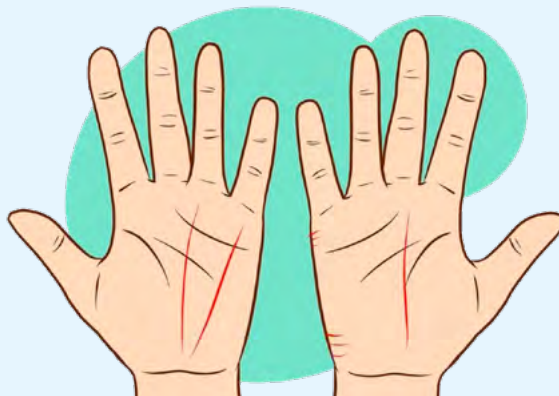
Қазіргі кезде алақанға қарап алдағы өміріне болжам жасайтындар қатары көбеюде. Ал бұл әдісті адамдар ерте заманнан бастап қолданған. Хиромантия ілімі ежелгі үнді жазбаларынан бастап кездеседі. Алақан сызықтары арқылы нені анықтауға болады? Адам саусақтары қандай құпияларға толы?

Адамның алақанындағы сызықтарға қарап, көптеген нәрсені анықтауға мүмкіндік бар. Осы арқылы адамды алдағы келеңсіздіктерден сақтандырып, жақсылықтармен қуантуға болады. Мұның бәрі кітапта жазылған ілім.

Алақанға қарап нені анықтауға болады? Ең бірінші кезекте денсаулықтың қыр-сырын білеміз. Өйткені, алақан сызықтарынан адамның қай жері ауыратынын, қай жері сыр беріп тұрғанын оңай анықтауға мүмкіндік

бар. Адамның психологиясы мен мінезін де алақаны айтып бере алады. Қазір көптеген адам өзін-өзі іздеумен жүр. Қандай іске икемі барын, қандай салаға бейім екенін білгісі келеді. Қай тетікті бассам, қаржылық жағдайым реттеледі дейтіндер бар. Міне, осының бәрін алақан сызықтары арқылы бақылап, бағдар беруге болады. Баланың алақан сызықтары мен саусақтарына қарап та оның мінезін, не нәрсеге икемді екенін анықтау оңай. Мұның адамға пайдасы зор.

Мамандардың айтуынша, адамның қолын қалай ұстағанына қарап, оның мақсатын, ойын білуге болады. Хиромантияда мұның бәрі есептелген. Адамның мінезін, жұртпен қарым-қатынасын анықтау үшін де алақан сызықтары - таптырмайтын құрал.

8

Cevap yazın.

Алақан сызықтары арқылы нені білуге болады?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

9

Okuyun. Tamamlamaya çalışın.

1. Жүрек сызығына қарап болжам жасау.

- a) Сызық қысқа, түзу болса – романтик және аса сезімтал жан.
- b) Өмір сызығымен түйіскен болса – махаббатқа тұрақсыз адам.
- c) Түзу, білім сызығымен параллель болса – көңіл-күйінің құбылысын жақсы ұстап тұра алатын адам.
- ç) Сызық ортасында шеңбер болса – күйзеліске тез түсетін адам.

2. Білім сызығына қарап болжам жасау:

- a) Сызық тым қысқа болса – дене қимылдарын жақсы көретін адам.
- b) Сызық түзу болмаса – шығармашылық адамы.
- c) Өмір сызығынан бөлек тұрса – шым-шытырық оқиғаларға құштар, шынайы өмір сүргенді қалайтын адам.
- ç) Толқынды сызық – қиыншылықтармен ұзақ күресуге шыдамсыз, бір нәрсені көбірек ойлануға төзімі жетпейтін жан.
- d) Терең әрі ұзын сызық – ойы анық әрі нақты адам екенін білдіреді.

1

Görevi tamamlayın. «бірақ», «дегенмен», «алайда» (ama, fakat, ancak) bağlaçları ekleyerek cümleinin ikinci bölümünü tamamlayın.

- 1) Сандардың қандай да бір құпиясы бар деп ойламаймын,
- 2) «Сәтті» және «сәтсіз» сандар жоқ,
- 3) Сандарсыз өмір сүруге болатын шығар деп ойлаймын,
- 4) Адам ауызекі сөйлеуде сандарды мүлдем қолданбайды деп ойламаймын, ол мүмкін емес,
- 5) Кейбіреулер туған күнінің санына мән береді,
- 6) Барлық адам математика пәнін жақсы көрмейді,

18

2

Dinleyin. Tabloyu doldurun.

Жұлдызнама белгісі	Кемшілігі
Тоқты	
Торпақ	
Егіздер	
Шаян	
Арыстан	
Бикеш	
Таразы	
Сарышаян	
Мерген	
Тауешкі	
Суқұйғыш	
Балықтар	

3

Okuyun. İnançları anlamına göre eşleştirin.

1. Тырнақты түнде алуға болмайды.	☐	☐ а) баласыз қалу мүмкін
2. Бос бесікті тербетуге болмайды.	☐	☐ ә) ол астың ең үлкені болып табылады.
3. Қыз баланың шашын жайып жүруіне болмайды.	☐	☐ б) Қолыңды жарақаттап алуың мүмкін.
4. Қолды жуған соң сілкуге болмайды.	☐	☐ в) ол сыйлықты алған адаммен ұрысып қаласың.
5. Тізеңді құшақтап отырма.	☐	☐ г) тек жоқтау айтқанда әйел адам шашын бос қоятын болған.
6. Жақын адамыңа пышақ сыйлама.	☐	☐ д) жасы ұзақ болады.
7. Нанды лақтыруға, басуға болмайды.	☐	☐ е) береке қашады дейді.
8. Жасы үлкен кісіден бата алу.	☐	☐ ж) жалғыз қаласың.

4

Okuyun.

Ғылыми зерттеулер жұлдызнамашылық сонау темір дәуірі мен қола дәуірі мәдениетінде пайда болған дейді. Оған дәлел – алуан-алуан обалар, түрлі үңгірлер, жерлеу орындары. Алтын Орда заманы мен оған дейінгі уақытта тарихта аты қалған әл-Хорезми, әбу Райхан әл-Бируни, әбу Әли ибн-Сина, әбу Насыр әл-Фараби секілді ғалымдар жұлдызшы да болған. Атақты Ұлықбек те ұстаздары секілді аспан әлемін зерттеуге бет бұрады. Өзбекстанның бүгінгі мақтаныштарының бірі – Ұлықбек обсерваториясы. Джордано Бруно, Николай Коперник, Галилео Галилей Ұлықбектің еңбектерін пайдаланып, өз ілімдерін жетілдірген.

5

Görevi tamamlayın. Aşağıdaki bilgi metin içeriğine uygun mu? Cevap verin: «evet» veya «hayır».

ИӘ ЖОҚ

Жұлдызнамышылық қазақ жерінде жиырма бірінші ғасырда пайда болған.

☐
☐

Қазақ жерінде аспан әлемін зерттеген ғалымдар ежелгі дәуірде өмір сүрген.

☐
☐

Ұлықбек – жұлдызжорамалшы.

☐
☐

Ұлықбектің ғылыми зерттеулерін өзге де ғалымдар пайдаланған.

☐
☐

6

Cevap verin.

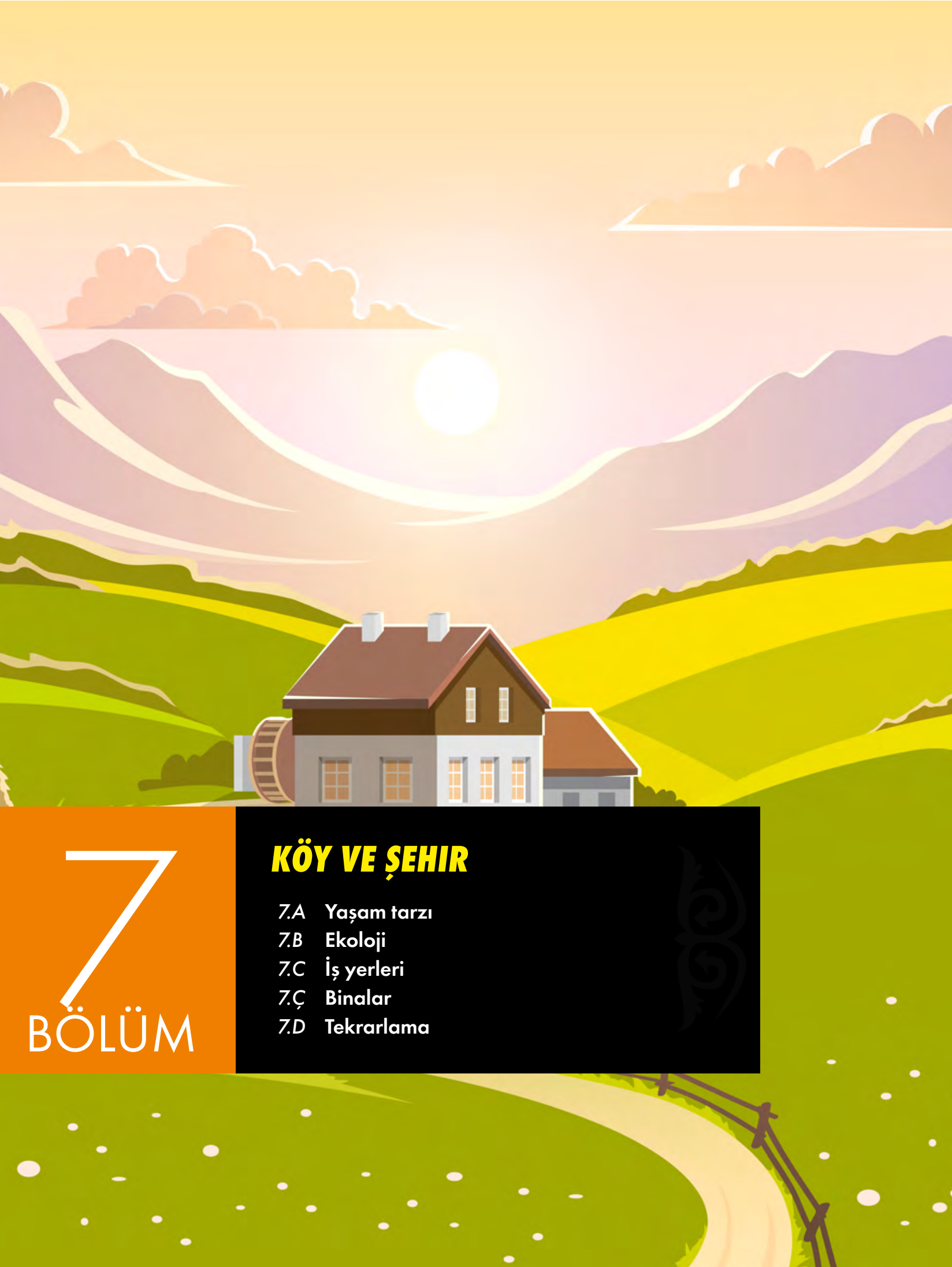
1. Қазіргі кезде әлеуметтік желілер арқылы қандай жарнаманы жиі кездестіресіз?

- a) нумерологтар туралы;
- b) жұлдызшылар жөнінде;
- c) хироманттар туралы;
- ç) ырым-тыйымдар жайлы.

2. Осындай жарнамаларға сенуге бола ма?

3. Сіз өзіңіз сондай жарнама арқылы хабарластыңыз ба?

7 BÖLÜM

KÖY VE ŞEHİR

- 7.A Yaşam tarzı
- 7.B Ekoloji
- 7.C İş yerleri
- 7.Ç Binalar
- 7.D Tekrarlama

1

Yazın.

Қандай зодиак белгілері?

21 наурыз – 20 сәуір	24 қыркүйек – 23 қазан
21 сәуір – 21 мамыр	24 қазан – 22 қараша
22 мамыр – 21 маусым	23 қараша – 21 желтоқсан
22 маусым – 23 шілде	22 желтоқсан – 20 қаңтар
24 шілде – 23 тамыз	21 қаңтар – 19 ақпан
24 тамыз – 23 қыркүйек	20 ақпан – 20 наурыз

2

Cevap verin.

1. Сіз жұлдызнама оқисыз ба?
2. Қандай ерекше сандарды білесіз?
3. Сіз болжамдарға сенесіз бе?
4. Қандай ырым мен тыйым сөздер білесіз?

3

Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz?
İşaretleyin «+»,«-».

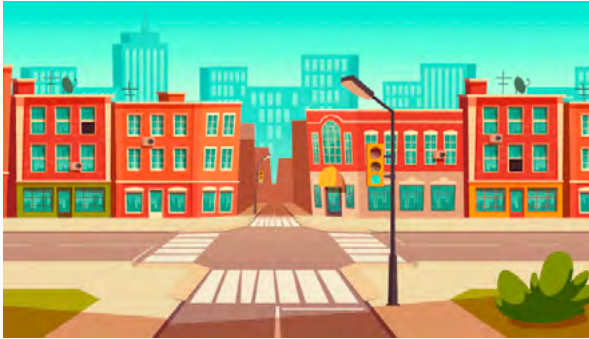
☐ өмір сүру салты	☐ көлік кептелісі	☐ сауда орталығы
☐ ауылдық жер	☐ шу	☐ мәдени орын
☐ қалалық	☐ қоғамдық өмір	☐ тарихи орын
☐ шағын	☐ қылмыс деңгейі	☐ жұмысқа орналасу
☐ елді мекен	☐ азық-түлік	☐ халық саны
☐ тыныш	☐ ауыл шаруашылығы	☐ қоныс аудару
☐ артықшылық	☐ пәтер жалдау	☐ заманауи
☐ кемшілік	☐ төлем	☐ қызмет түрлері
☐ қарбалас	☐ ойын-сауық	

4

Resimlerle ilgili kelimeleri işaretleyin. Neden o kelimeyi işaretlediğinizi anlatın.

тыныш • шулы • кептеліс • қарбалас • пәтер жалдау
заманауи • мәдени орындар • тарихи орындар • сауда орталығы

Қалалық жер

.....

.....

.....

Ауылдық жер

.....

.....

.....

Есте
сақтаңыз!

-ға\ге\қа\ке қарағанда

Ауылға қарағанда
қалалық жер шулы.

Қалаға қарағанда
ауылда халық саны аз.

5

İlgili kelimeyi kullanın.

шағын • заманауи • қоныс • қарбалас
мәдени • сұру салты • саны • жұмысқа

1. Әр адамның өмір әртүрлі.
2. Олар қаладан ауылдық жерге аударды.
3. Біздің ауыл елді мекен болып саналады.
4. Қала өмірі үнемі
5. Қалалық жерлерде орындар өте көп орналасқан.
6. Ауылдық жерлерде ғимараттар салынуда.
7. Қаладағы халық күн сайын өсіп келеді.
8. Қалалық жерлерде орналасу оңай.

6

Қарşıластырın.

Ауыл мен қала

Үлгі: Ауылға қарағанда қалалық жерлерде жұмысқа орналасу оңай.

1. өмір сүру	4. ойын-сауық орталығы
2. азық-түлік	5. тарихи орын
3. шағын	6. қылмыс деңгейі

7

Okuyun. Görevleri tamamlayın.

- a) Koyu yazılan kelimelere dikkat edin;
- b) Köyün avantajlarını yazın;
- c) Köyün kötü taraflarını bulun;
- ç) Bu kelimelerle ilgili 5 soru hazırlayın;
- d) Sınıf arkadaşınıza soru sorun ve cevap alın.

Әр адамның **өмір сүру салты** әртүрлі. Біреулер үлкен қалалардың **қарбаласын** ұнатса, басқалары ауылдық жерлердегі **бейбіт өмір салтын** ұнатады. «Қандай өмір салты жақсы?» деген сұраққа нақты жауап жоқ. Меніңше, бәрі адамға байланысты. Мысалы, **адамның мінезіне, отбасылық жағдайына** т.б.

Мен тыныш әрі **қарбаласы** аз жерде тұруды ұнатамын. Сол себепті 2 жыл бұрын ауылдық жерге қоныс аудардым. Бұрын үлкен қалада тұрғанмын. Қазір қала шетіндегі **шағын ауылда** тұрамын. Өз жеке кәсібім бар. Көптеген адамдар ауылдық жерде тұру қиын деп ойлайды. Меніңше қазіргі **технология дамыған заманда** адам кез келген мүмкіндіктерге ие бола алады. Бұрынғы ауылдармен салыстырғанда қазіргі ауылдар әлдеқайда **дамыған**. Әрине, барлық ауылдарда ондай мүмкіндік жоқ шығар. Ауылдық жерде тұрудың көптеген **артықшылықтары** бар. Ауылдық жерде сіз қаланың **қарбалас тіршілігінен аулақ бола** аласыз. **Көлік кептелісі, шу немесе жаппай ластану** жоқ. Осылайша, ауылдық жерде өмір

тыныш. Ауылдағы **қоғамдық өмір** қаладан мүлде өзгеше. Әдетте ауылдық жерлерде **адамдар бір-бірін таниды**; олар мейірімді және ашық және бір-біріне көмектесуге дайын. Себебі мұнда **халық саны** қалаға қарағанда аз. Қалаға қарағанда ауылдық жерлерде қылмыс деңгейі төмен. Ауылдық жерде әртүрлі өнімдерді ұсынатын көптеген сауда кешендері болмаса да, **табиғи өнім** барлық адамдарға қолжетімді. Осылайша, ауылдық жерде тұру салауатты өмір салтын насихаттайды. Алайда, ауылдық жерде өмірдің кейбір **кемшіліктері** болуы мүмкін. Мысалы, ауылдық жерде сіз **заманауи медицина** мен дамыған көлік сияқты заманауи қондырғыларға қол жеткізе алмайсыз. Сонымен қатар, ауылдық жерлерде жұмысқа орналасу мүмкіндігі шектеулі. Сондықтан ауылдан көптеген адамдар үлкен қалаларға **қоныс аударады**. Жалпы, әр жердің өз артықшылығы мен кемшілігі болады. Сіз қалай ойлайсыз? Ауылда тұру жақсы ма, әлде үлкен қалаларда тұру жақсы ма?

8 Bu düşüncelere katılıyor musunuz?

1. Ауылда ірі кинотеатрлар жоқ, сондықтан жаңа шыққан фильмдерді көру мүмкін емес.
2. Қалада жаңа піскен көкөністер мен жемістерді табу қиын.
3. Ауылда таза ауада серуендеу мүмкіндігі көп, сондықтан саябаққа бару міндетті емес.
4. Қалада жұмысқа үнемі кешігесің, себебі көлік кептелісі жиі болады.
5. Қалада көршілер бір-бірін таниды, жақсы араласады.
6. Ауылда ауыл шаруашылық өнімдері арзан әрі табиғи.
7. Қалада пәтер жалдап тұру тым қымбат.

9 Tabloyu doldurun.

Ауылдың артықшылығы

.....

.....

.....

.....

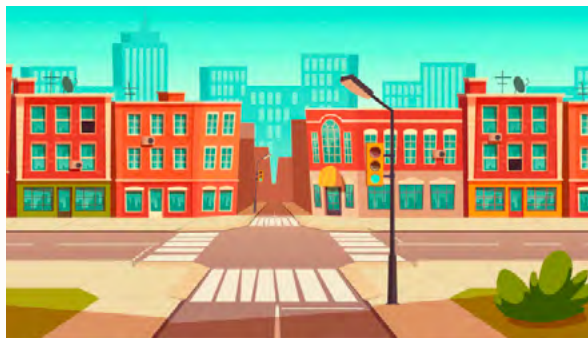
Ауылдың кемшілігі

.....

.....

.....

.....

Қаланың артықшылығы

.....

.....

.....

.....

Қаланың кемшілігі

.....

.....

.....

.....

10 Cevap verin.

Сізге қайда тұру ұнайды? Ауылда ма, әлде қалада ма? Неліктен?

1

Kendi fikrinizle paylaşın.

Суреттерден нені байқадыңыз?

2

**Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz?
İşaretleyin «+», «-».**

☐ ауыз су	☐ түтін	☐ оттегі
☐ табиғи өнім	☐ аурулар	☐ көмірқышқыл газы
☐ таза ауа	☐ зиян қалдық	☐ құрылыс
☐ ластанған ауа	☐ жылу станциясы	☐ жасыл энергия
☐ өнеркәсіп	☐ автокөлік	☐ көгілдір отын
☐ өзен	☐ көмір жағу	☐ қоғамдық көлік
☐ көл	☐ экологиялық жағдай	☐ экологиялық ахуал
☐ қауіп	☐ тыныс алу жолдары	☐ экобелсенді
☐ денсаулық	☐ көгалдандыру	

3

Cevap verin: «evet» veya «hayır». Koyu yazılan kelimelere dikkat edin.

1. Ауылдық жерлерде **ауыз су** мәселесі бар ма?
2. Қалада **табиғи өнімдер** қымбат па?
3. Ауылдың **ауасы таза** бола ма?
4. Қалалық жерлерде **өнеркәсіптер** көп пе?
5. Ауылда **өзен, көл, ормандар** бола ма?
6. Жылу станциялары ауаға **зиян қалдықтар** шығара ма?
7. Ластанған ауа адам **денсаулығына** зиян ба?
8. Автокөліктер **оттегі** газын шығара ма?
9. Ағаштар **көмірқышқыл** газын бөле ме?
10. Ауылда **көгілдір отын** пайдалана ма?

4

Örnek boyunca söyleyin.

Үлгі: Автокөліктер ауаға зиянды газдар **шығармайды**.

- *Жоқ, көліктер зиянды газдар **шығарады**.*

1. Қалада ауыз су мәселесі бар.
2. Нашар экология адам денсаулығына зиян емес.
3. Ластанған ауа тыныс алу жолдарына пайдалы.
4. Үлкен қалаларда құрылыс орындары аз.
5. Ауылдық жерлерде көмір жақпайды.
6. Ірі қалаларда газдардан түтін пайда болмайды.
7. Қоғамдық көлік экологияға кері әсерін тигізбейді.
8. Қазіргі кезде жасыл энергияны пайдаланамыз.
9. Экобелсенділер табиғатты қорғамайды.

5

Listeye devam edin.

Экологиялық ахуалды төмендететін факторлар:

1. <i>қоқыс тастау</i>	6.
2.	7.
3.	8.
4.	9.
5.	10.

6

Dinleyin. Görevleri tamamlayın.

a) Sorulara cevap verin.

1. Сұхбат қай жерде болды деп ойлайсыз?
2. Сұхбатқа кімдер қатысты?
3. Олар қандай тақырыпта сөйледі?

b) Karakter hakkında söyleyin. Bilgileri kullanın.

c) Cevap verin.

1. Сұхбатта қандай мәселе айтылды?
2. Мәселені шешудің қандай жолы туралы айтылды?
3. Сұхбатта айтылған акцияға барлық адам қатыса ма?

«Жасыл ел» клубы

Университет

Экологиялық қор

Қызметі

Аты-жөні

7

Okuyun. Görevleri tamamlayın.

- a) koyu yazılan kelimelere dikkat edin;
- b) metindeki ana problemi belirleyin;
- c) havayı kirleten yeri, aracı, eylemi belirleyin;
- ç) eko-aktivistlerin teklifini bulun.

Еліміздің ірі қаласының бірі – Алматының **экологиялық ахуалы төмен**. Экобелсенділер ауаның ластануы **денсаулыққа қауіпті** екенін айтуда. Олардың айтуларынша, атмосфераға таралатын **зиянды қалдықтар түрлі аурулардың санын арттыруда**. Қара түтін мен улы газға толы қаланың экологиялық мәселесін шешудің жолы қандай?

Алматы халқының саны артып келеді. Тиісінше, көлік саны да көбеюде. Қазір қалада **600 мыңнан астам** автокөлік ресми тіркелген болса, **300 мыңға жуық** көлік күн сайын қала аумағына кіріп-шығады. «ЭкоСервис-С» мәліметінше, **қала ауасын ластауда бірінші орында – осы автокөліктер**. Олар қоршаған ортаға зиян заттардың 65 пайызын таратады. Одан кейінгі орында №2 Жылу электр стансасы тұр. Ол ауаға **зиян қалдықтардың 26 пайызын** шығарады.

Ал **өнеркәсіп нысандары мен көгілдір отынға қосылмаған жер үйлер үшінші** орында. Қалада 3 мыңнан астам жер үйлер көмір жағу арқылы үйлерін жылытады. Жеке үйлер көп салынған Алатау ауданы – Алматыдағы ауасы ең лас аудан. Экобелсенділердің айтуынша, қазіргі уақытта ластанудың қауіпті деңгейі туралы **халықты хабардар ету жүйесі жоқ**. Ауа сапасы туралы ақпарат көпшілікке **күнделікті қолжетімді болуы** тиіс. Көптеген елдерде ауа сапасы туралы мәлімет **ауа райы туралы ақпаратпен бірге** беріледі немесе халыққа **смс хабарламалар жіберілуі** тиіс. Мысалы, Лондонда тұрғындарға ауаның сапасы мен денсаулығына қатысты **хабарлама телефондарына жіберіледі**. Соған қарап адамдар демалыстарын жоспарлайды. Егер зиян қалдықтардың мөлшері көп болса, **тыныс алу жолдары ауруы бар адамдар сыртқа шықпай, үйде отырады**.

8

Durum.

Siz eko-aktivistsiniz, şehir ekolojisini korumak için hangi teklifte bulunurdunuz. 3 tavsiyenizi söyleyin. Bu teklifin gerçekleşmesi için ne yapılmalı?

BİRİNCİ,

İKİNCİ,

ÜÇÜNCÜ,

9

Жоғарыдағы мәтінді қайта оқыңыз. Сұраққа жауап беріңіз. Нақты 4 жауап және оның себебін айтыңыз.

Ауылдың экологиясы неге таза?

Үлгі: Біріншіден, ауылдық жерлерде көлік саны аз, сол себепті ауаға көмірқышқыл немесе зиянды газдар тарамайды.

1 Durum.

Arman şehirden köye taşındı. Sebebi ne diye düşünüyorsunuz? Kelimeleri kullanarak kendi fikrinizle paylaşınız.

тыныш өмір • көлік кептелісі • табиғат • таза ауа • нашар экология
денсаулық • қарбалас өмір • жеке кәсіп • шаршау • отбасы жағдайы

2 Cevap verin.**Қай қатар ауылға, ал қай қатар қалаға байланысты?**

Үлгі: Біріншіден, ауылдық жерлерде көлік саны аз, сол себепті ауаға көмірқышқыл немесе зиянды газдар тарамайды.

	қала	ауыл
Медициналық көмектің қолжетімділігі	☐	☐
Инфрақұрылымдар	☐	☐
Білім	☐	☐
Жан тыныштығы	☐	☐
Табиғатпен байланыс	☐	☐
Жұмыспен қамту мүмкіндіктері	☐	☐
Ластану	☐	☐
Халықтың тығыздығы	☐	☐
Өнер, мәдениет және бос уақыт	☐	☐

3 Cevap verin.

1. Сіз қайда жұмыс істейсіз?

2. Мамандығыңыз қандай?

4 10 iş yerini ve 10 meslek adını yazın.

0. <i>мектеп</i>	<i>мұғалім</i>
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	

5 Cevap verin.

Қай мамандық бойынша

ауылда
қалада

жұмыс табуға болады\болмайды?

6

Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz?
İşaretleyin «+»,«-».

☐ жас маман	☐ жұмыспен қамту	☐ жаңа жұмыс орны
☐ жұмысшы	☐ айлық жалақы	☐ егін егу
☐ білікті маман	☐ денсаулық сақтау	☐ мал шаруашылығы
☐ жұмыссыздық	☐ білім беру	☐ кеңсе
☐ кәсіпкер	☐ қаржы	☐ мансап
☐ жеке шаруа	☐ медицина	☐ үнемдеу
☐ шаруа қожалығы	☐ жәрдемақы	☐ жұмыс беруші
☐ ауыл шаруашылығы	☐ жұмыс жағдайы	☐ сауда
☐ бәсекелестік	☐ баспана	

7

Görevleri tamamlayın.

a) İlgili mesleği yazın. Okuyun.

0. <i>Dәрігер</i>	<i>медицина</i>
1.	білім беру
2.	құрылыс
3.	қаржы
4.	сауда
5.	мәдениет
6.	спорт
7.	ауыл шаруашылығы
8.	мал шаруашылығы
9.	IT

саласында жұмыс істейді.

b) Cevap verin.

Сіз қай салада жұмыс істейсіз?

8

Sorulara cevap verin.

1. Сіз жас мамансыз ба?
2. Сіз білікті мамансыз ба?
3. Сіздің қалаңызда жұмыссыздық мәселесі бар ма?
4. Сіз кәсіпкерсіз бе?
5. Сіз шаруа қожалығында болдыңыз ба?
6. Ауыл шаруашылығында жұмыс істейтін танысыңыз бар ма?
7. Жұмыспен қамту орталығына бардыңыз ба?
8. Жұмыс жағдайыңыз жоғары ма?
9. Мемлекеттен жәрдемақы аласыз ба?
10. Айлық жалақыңыз жоғары ма?

9

Okuyun. Görevleri tamamlayın.

- a) Koyu yazılan kelimelere dikkat edin;
- b) Metindeki meslek türlerini belirleyin;
- c) Metin boyunca 5 soru hazırlayın, Sınıf arkadaşınıza soru sorun ve cevap alın.

Жетістікке жетудің арнайы жазылған заңы жоқ. Ол үшін барлық мүмкіндіктер жасалған қалада тұру да міндетті емес. Ауылдық жерлерде де **табыс көзін тауып**, белгілі бір кәсіппен айналысуға болады. Сондай-ақ, жаңа жұмыс орындарын ашып, **жұмыссыздық мәселесін** шеше аламыз.

Жұма Дархан,
26 жаста

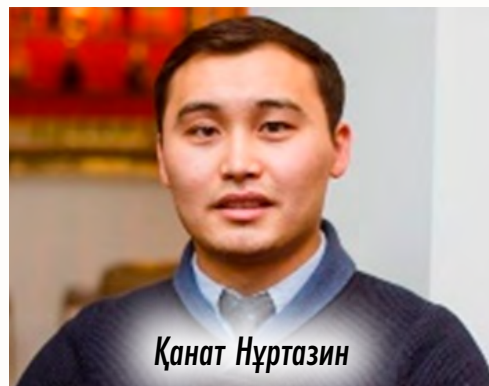
Ауылда тұрудың үлкен пайдасы әрі мүмкіндігі – жеке **шаруа қожалығымен айналысу**. Ауыл адамдарының қала азаматтарына қарағанда **жеке кәсіп** ашуына мүмкіндігі көбірек деп ойлаймын, себебі қалада қаржы жағынан қиындықтар көп. Ал ауылда кәсіп бастап көруге болады. Меніңше, қай жерде болса да жұмыс табуға болады. Ең бастысы, ұмтылу және іздену керек. Өзімнің **құрылыс материалдарын** шығарумен айналысатын зауытым бар. Техникалық және құрылыс саласындағы мамандарды **жұмыспен қамтып** отырмын. Айлық жалақылары да жаман емес.

Қанат
Қабжамитов

Павлодар қаласының жанындағы «Жаңа ауыл» атты ауылда отбасылық **шағын кәсібім** бар. Бүгінде қымыз сатумен айналысамын. Ата-анам бұл кәсіпті 2000-жылдардың басында бастаған, сондықтан қымыз дайындау технологиясын жақсы білемін. Біріншіден, ата-анама жәрдемдесу үшін, екіншіден, денсаулыққа пайдасы бар өнім болғандықтан осы кәсіп түрін таңдадым. Басында салық төлеу бойынша қиындықтар болды, себебі мен есепші емеспін. Кейін жұмысқа есепші алдым. Қазір бірнеше адамға **жұмыс тауып беріп** отырмын. Ең бастысы қиындықтарға шыдау және соны жеңе білу керек.

Халықаралық бизнес менеджмент саласында бакалавр дәрежесін «Asia Pacific University of Technology and Innovation» университетінде бітірдім. Қазір Назарбаев Университетінде аға менеджер болып жұмыс істеймін. Қабылдау тестін ұйымдастыруға, мектептің маркетингіне жауап беремін.

Ауыл жастары оқумен қатар, тұрмыстық шаруаларды да атқаруға жауапты. Оның ішінде **мал бағу, ауланы тазалау** және тағы басқа жұмыстар бар. Қала балаларының ауыл жастарынан артықшылығы – ақпаратқа, басқа ресурстарға қолжетімді болуы. Сондықтан болар, ауылдағы жастардың шығармашылық пен өз-өзін дамытуға уақыты жетпейді. Ауыл және қала жастарына берілетін мүмкіндіктер бірдей емес.

Қанат Нұртазин

10

Cevap verin.

1. Ауылдық жерлерде қандай жұмыс орындарын ашуға болады?
2. Мамандарды ауылдық жерге тарту үшін не істеу керек?
3. Егер жақсы жұмыс болса, ауылға немесе қалаға көшесіз бе?

1 Dinleyin. Görevleri tamamlayın.

a) Cevap verin.

- 1) Кейіпкер қайда тұрады?
- 2) Ол қай салада жұмыс істейді?
- 3) Ол қандай үйде тұрады?

b) Karakterin yaşam tarzını tanımlayın. Neyi seviyor?

c) Müstakil evde yaşamının avantajlarını yazın.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2

**Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz?
İşaretleyin «+», «-».**

☐ жанында	☐ өрт сөндіру	☐ мәдени-тұрмыстық
☐ артында	☐ заманауи	☐ тұрғын үй
☐ қарама-қарсысында	☐ пәтерақы	☐ климаттық жағдай
☐ ғимараттар	☐ автотұрақ	☐ темір-бетон
☐ жер үй	☐ әуежай	☐ құрылыс технологиялары
☐ жекеменшік үй	☐ кітапхана	☐ зәулім
☐ көпқабатты үй	☐ спорт кешені	☐ бірқабатты
☐ пәтер	☐ кірпіш	☐ алдында
☐ көрші	☐ ағаш	

3 İşaretleyin.

Şehirdeki ve köydeki binaları işaretleyin.

Listeyi devam edin.

Şehirdeki binalar «+», köydeki binalar «++», ikisi de «+++».

☐ автотұрақ	☐ мейрамхана	☐ өрт сөндіру орталығы
☐ жабық аялдама	☐ тойхана	☐ емхана
☐ мектеп	☐ сауда орталығы	☐ диірмен
☐ дәріхана	☐ мұражай	☐ дүкен
☐ жер үй	☐ театр	☐ супермаркет
☐ көп қабатты үй	☐ мекеме	☐ қонақ үй

Есте
сақтаңыз!

Көмекші сөздер:
*алдында, артында,
қасында, ортасында,
қарсысында*

Ауылдық емхана
орталық мектептің
қасында орналасқан.

Қалалық әкімдік
Орталық концерт
залы мен мұражайдың
ортасында орналасқан.

4 Cevap verin.

Сіздің үйіңіздің жанында\артында\қарсысында қандай ғимарат бар?

Үлгі: Менің үйімнің **жанында** екі қабатты гүлдер дүкені орналасқан.

5 Görevleri tamamlayın.

а) Düşünceyi devam edin.

Үлгі: Қалалық жерлерде халық саны көп, сондықтан көп қабатты үйлер салынады.

жер үйлер көп, себебі
театр ғимараты жоқ, себебі
зәулім ғимараттар аз, себебі
тойханалар көп, себебі
әуежай жоқ, себебі

теміржол бекеті көп, өйткені
 мейрамханалар көп,
 емхана ғимараттары көп,
 жер үйлер аз, себебі
 әуежай жоқ, себебі

b) Siz nasıl düşünüyorsunuz? Neden şehir ve köyde binalar farklı oluyor?

6

Okuyun. Cevap verin.

**Ауылдық жер мен қала ғимараттары
неге әртүрлі болады?**

Сіз қалай ойлайсыз?

Қазіргі дамыған заманда ауылда да, қалада да түрлі архитектурадағы ғимараттарды көруге болады. Бұл құрылыс саласының және технологияның дамуымен тікелей байланысты. Мысалы, шарға, жұмыртқаға, кітапқа т.б. заттарға ұқсас ғимараттарды көруге болады. Мұндай ғимараттарды салудың мақсаты сол жердің әдемілігін арттыру және ерекше ету. Ең бастысы – оның салыну мақсаты. Мысалы, қалада көпқабатты үйлерді салудың негізгі себебі: халық санының көп болуы және жер телімдерінің аздығы. Ал ауылдық жерлерде халық саны аз болса да, жер көлемі көп. Сондықтан ол жерде көпқабатты үйлер салудың қажеттілігі жоқ. Сонымен қатар, көпқабатты үйлер үшін жылу стансалары, орталықтандырылған су, электр жүйесі қажет. Ал мұндай мүмкіндік көптеген ауылдарда жоқ.

7

Tanışın.

Әлемдегі ең ерекше ғимараттар

Патша мұнарасы

Орналасқан елі: Араб әмірлігі.
Ғимаратта қонақ үй, кеңселер
және обсерватория бар.

Шанхай мұнарасы

Орналасқан елі: Қытай.
Ғимаратта қонақ үй, кеңселер бар.

«Харпа» концерт залы

Орналасқан елі: Исландия.

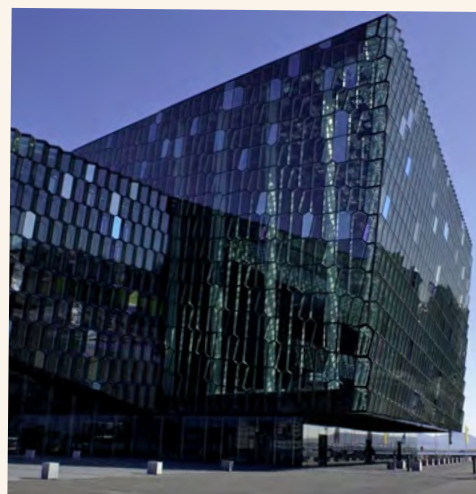
«Абсолютті әлем» кешені

Орналасқан елі: Канада.
Көп қабатты үй және
обсерватория бар.

«Нұр Әлем» кешені

Орналасқан елі: Қазақстан.
Мұражай, конференция залдары.

Президент кітапханасы

Орналасқан елі: Қазақстан.
Мұражай, конференция залдары

8

Cevap verin.

1. Сіз қандай ерекше ғимаратты білесіз? Ол қайда орналасқан? Оның ішінде не бар?
2. Осындай ерекше ғимараттар қандай мақсатта салынады деп ойлайсыз?

1 Görevleri tamamlayın.

- a) Tabloyu doldurun;
- b) Kelime ve ifadeleri kullanarak cümle kurun;
- c) Kelime ve ifadeleri kullanarak soru hazırlayın;
- ç) Sınıf arkadaşınıza soru sorun ve cevap alın.

**Ауылдық жерге қатысты
сөздер/сөз тіркесі**

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.

**Қалалық жерге қатысты
сөздер/сөз тіркесі**

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.

2 Görevleri tamamlayın.

- a) resimdeki binalara (kuruluşlara) isim verin.
- b) onların yerini yazın.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3 Aıdar hakkında ilgi verin.

Үлгі: Ол қала сыртындағы шағын ауылда тұрады.
Ауылдың ауасы таза әрі табиғаты тамаша.

шағын ауыл

шаруа қожалығы

көкөністер өсіру

қой, сиыр бағу

жұмыс беру (әртүрлі мамаар)

кәсіпкер

екі қабатты жер үй

балық аулау

бақша

аула тазалау

тыныш өмір

өнім сату

таза ауа

табиғат

4 Görevleri tamamlayın.

- Azamat hakkında bilgileri kullanarak soru hazırlayın.
- Sınıf arkadaşınıza soru sorun ve cevap alın.

Үлгі: Ол жұмысқа немен барады?

қоғамдық көлік

такси

көлік кептелісі

ластанған ауа

күйзеліс

қарбалас өмір

дұрыс тамақтанбау

жұмысқа кешігу

көпқабатты үй

бос уақыт

пәтер жалдау

нашар экология

қымбатшылық

шаршау

саябақ

8 BÖLÜM

HİZMET ALANI

- 8.A Güzellik salonu
- 8.B Teknik onarımı
- 8.C Alo, efendim!
- 8.Ç Siparişleri kabul ediyoruz
- 8.D Tekrarlama

1 Siz nasıl düşünüyorsunuz?

Сұлулық салоны ауылда көп табыс таба ма немесе қалада көп табыс таба ма?

2 Sınıf arkadaşınızdan cevap alın. Onun cevaplarını sınıfa anlatın.

Сіз сұлулық салонына/шаштаразға жиі барасыз ба?

Үлгі: Ол сұлулық салонына айына бір рет барады.

3

Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz? İşaretleyin «+», «-».

☐ шаштараз	☐ тырнақ жасау	☐ бет күтімі
☐ сұлулық салоны	☐ кірпікті ұзарту	☐ шашты бұйралау
☐ ерлер/әйелдер шебері	☐ массаж	☐ емдік массаж
☐ шаш қидыру	☐ қызмет түрлері	☐ бос орын
☐ мереке	☐ алдын-ала жазылу	☐ сәл
☐ күнделікті	☐ бет әрлеу	☐ көмек
☐ шаш бояу	☐ қас жұлу	☐ кәсіби
☐ иіс су себу	☐ сақал-мұрт түзеу	☐ шаш өсіру
☐ жұмыс кестесі	☐ шаш үлгісі	

21

4

Dinleyin. Görevleri tamamlayın.

a) Sorulara cevap verin.

1. Салон қалай аталады?
2. Келуші қай шеберге жазылғысы келеді?
3. Оған қандай қызмет түрі керек?
4. Тұтынушыға ыңғайлы уақытта шебер бос па?
5. Салон менеджері қай уақытты ұсынды?
6. Мақсатқа ұсынылған уақыт қолайлы ма?

b) Sorulara kendi cevaplarınızı yazın.

Сіздерде ерлер шебері бар ма?

Жақсы, қай уақытта жазылғыңыз келеді?

Сағат 12:00-ге бола ма?

Жазыласыз ба?

Кім деп жазайын? Атыңыз кім?

5 Sorulara cevaplarını seçin.1. Шашыңызды қалай қидырасыз? ☐2. Шашыңызды жуасыз ба? ☐3. Шашыңызды боятасыз ба? ☐4. Иіс су себейін бе? ☐☐ 1. Жоқ, маған осы түс ұнайды.☐ 2. Иісі жақсы ма? Сәл ғана себіңіз.☐ 3. Өте қысқа емес, орташа.☐ 4. Иә, егер мүмкін болса.**6 Örnek boyunca söyleyin.****Үлгі:** жазылу – *Мен салонға жазылайын деп едім.*

1. Шаш қидыру –

2. Шаш қысқарту –

3. Кірпікті ұзарту –

4. Тырнақ бояту –

5. Сақал түзету –

6. Шеберге жазылу –

7. Ақысын төлеу –

8. Массаж жасату –

9. Мерекелік шаш үлгісін жасату –

10. Шаш үлгілерін таңдау –

**Қалау мәнді
сөйлемдер****«-айын/ейін/иын/
ін деп едім»**Мен шашымды
қиды**айын** деп едім.Шебердің кестесін
қар**айын**.Тырнақ жасауға
жазы**лайын** деп едім.**7 Cevap verin.****Шебер:** - Сізге қандай көмек керек?**Сіз:** 1.

2.

3.

4.

8 Okuyun. Görevleri tamamlayın.

- Koyu yazılan kelimelere dikkat edin;
- Bilmediğiniz kelimeleri yazın, sözlükten anlamını bulun;
- Metin boyunca 5 soru hazırlayın, Sınıf arkadaşınıza soru sorun.

Біздің салонымыз шаштараз қызметінің барлық түрлерін ұсынады. Мысалы, ер және әйел адамдардың, балалардың шашын қию, шашты бұйралау, өсіру, мерекелік шаш үлгісін жасау, шаш бояу. Біздің шаштараздар – арнайы оқыған кәсіби мамандар. Сонымен қатар, салонымыз тырнақ күтімі, бет күтімі, қас жұлу және кірпік жасау, сақал-мұрт түзеу қызметтерін ұсынады. Тағы бір ерекшелігіміз, салонда Қытайдан келген маман емдік, классикалық массаж жасайды. Салон дүйсенбі күннен басқа күндері сағат 10:00-ден кешкі 21:00-ге дейін жұмыс істейді. Өз уақытыңызды үнемдегіңіз келсе, шеберге алдын-ала телефон немесе сайт арқылы жазылуға болады. Сондай-ақ, шеберді үйге шақыру қызметі де қолжетімді. Қызмет түрлерінің орташа бағасы 1500 теңгеден басталады. Төмендегі кестеден қызмет түрлерінің толық құнын көре аласыз.

Шаштараз қызметі

• Ер адамдардың шашын қию	1500 т.
• Әйел адамдардың шашын қию	2000 т.
• Балалардың шашын қию	1000 т.
• Шашты бұйралау	6500 т.
• Шаш өсіру – бір тұтамына	800 т.
• Мерекелік шаш үлгісі	6500 т.
• Шашты әдемілеу	2000 т.
• Шаш өру	3000 т.
• Шаш бояу	6500 т.

Өзге қызмет түрлері

• Классикалық маникюр	1500 т.
• Классикалық педикюр	3500 т.
• Классикалық массаж	5000 т.
• Емдік массаж	5000 т.
• Бетті тазалау	5000 т.
• Қас жұлу	1000 т.
• Кірпік өсіру	4000 т.
• Сақал-мұрт түзеу	2000 т.

9

Rol çalışması.

A) Tablo boyunca diyalog kurun;

B) Diyalogu sınıfta okuyun.

Cіз: тұтынушы**Cіз:** салон менеджері**Cіз:** тұтынушы**Cіздің мақсатыңыз:**Бет күтіміне алдын-ала
жазылу**Cіздің мақсатыңыз:**Тұтынушыға уақыт
ұсыну және жазу**Cіздің мақсатыңыз:**Қызмет түрінің құнын
білу**Cіз білмейсіз:**Шебер// сейсенбі жұмыс істеу
(сағат 15:00-ге дейін)**Cіз білмейсіз:**Тұтынушыға ыңғайлы
уақытты**Cіз білмейсіз:**Қалай төлеу, карта
немесе қолма-қол

10

Durum.***Sizin güzellik salonunuz var. Siz reklam yapmalısınız.******Reklamı nerede ve nasıl yapardınız?***

1

Resimler boyunca kelimeleri ve ifadeleri söyleyin.

1. Ерлер шебері
2. Шаш қию
- 3.
- 4.

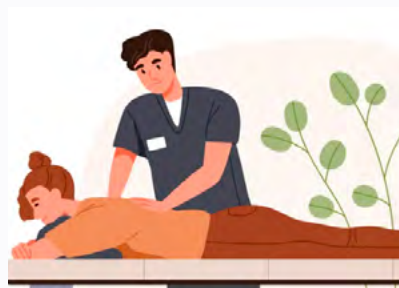
1.
2.
3.
4.

1.
2.
3.
4.

1.
2.
3.
4.

1.
2.
3.
4.

1.
2.
3.
4.

2

Rol çalışması.

A) Tablo boyunca diyalog kurun;

B) Dyalogu sinıfta okuyun.

Сіз: тұтынушы**Сіздің мақсатыңыз:**

Теледидар жөндету

Сіз білмейсіз:

Шеберхананың жұмыс уақытын

Сіз: менеджер**Сіздің мақсатыңыз:**

Тұтынушыға жұмыс уақытын айту

Сіз білмейсіз:

Теледидар моделін

Сіз: тұтынушы**Сіздің мақсатыңыз:**

Қызмет түрінің құнын білу

Сіз білмейсіз:

Қалай төлеу, карта немесе қолма-қол

3

Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz?
İşaretleyin «+», «-».

☐ теледидар	☐ кір жуғыш машина	☐ жуу
☐ тоңазытқыш	☐ шаңсорғыш	☐ кепілдік
☐ сағат	☐ үтік	☐ жылыту
☐ ұялы телефон	☐ электр пеші	☐ мұздатқыш
☐ қысқа толқынды пеш	☐ құрылғы	☐ перне
☐ желдеткіш	☐ тұрмыстық техника	☐ сақтау
☐ бұзылу	☐ сым	☐ кептіру
☐ күйіп кету	☐ ысыту	☐ тазалау
☐ ауыстыру	☐ салқындату	

4

Resimde verilmiş ev aletlerinin isimlerini yazın.

1.	6.
2.	7.
3.	8.
4.	9.
5.	

5 Okuyun. İlgili isimleri yazın.

1. бұл салқындату камералары бар, азық-түлікті сақтауға арналған құрылғы. Бұнда әдетте екі камера болады. Бірі аздап салқындатады, ал екіншісі мұздатып салқындатады. Екіншісінің аты мұздатқыш, бұнда мұздатпай сақтала алмайтын заттар сақталады, мысалы ет пен балық немесе балмұздақ.
2. жуылған кір қолмен жуғаннан артық болады. Қолмен соншама қатты жылдамдыққа жете алмайсыз. Машинаның арқасында киімде ұнтақтың қалдықтары қалмайды, киім таза әрі хош иісті болады. Бұндай мәшинелер ата-анамыздың еңбегін жеңілдетті, баяғы заманда аналарымыз түнге дейін кірді жуып отырған. Ал қазір мәшинеге салып пернені бассаңыз болғаны! Кірді өзі жуып береді. Кейбірі кірді кептіреді, ал басқалары тіпті үтіктей де алады!
3. дегеніміз бұл үйдегі немесе ғимараттардағы бөлмелерді шаң мен кірден тазалайтын құрылғы. Бұны атынан-ақ білуге болады.
4. арқасында киімдер тегістеледі. Оның ішінде қыздырушы зат бар, бұл электр арқасында қызады. Үйдегі шам сияқты, шамды тоққа қосқанда шам қызып жарық шашады. Жылу бөледі. Бұл да тұрмыстық техниканың бір түрі және адамға аса қажеттісі, себебі көйлек пен шалбарды үтіктемей жүру ұят.

6 Metni bir daha tekrar okuyun. Görevleri tamamlayın.

a) «-у үшін» (mastar fiil + için) formunu kullanarak her aletin hizmetini anlatın.

Үлгі: Кофе машина тез әрі дәмді американо, лате кофелерін дайындау үшін қолданылады.

b) «-ның арқасында» (İlgi eki +sayesinde) formunu kullanarak her aletin avantajlarını anlatın.

Үлгі: Кофе машинаның арқасында үйде кофе дайындауға болады. Ол арзан әрі ыңғайлы.

7

Dinleyin. Sorulara cevap verin.

1. Ол қайда телефон шалды?
2. Қандай мәселе бойынша телефон шалды?
3. Бірінші қоңырау бойынша мәселе шешілді ме?
4. Оның техникасын қай күні жөндейді?

8

Grup çalışması.

- a) bir öğrenci - kullanıcı, diğeri - işletmeci;
- b) kullanıcı merkezi arıyor;
- c) bu problem hakkında diyalog kurun.

Problem: теледидар жұмыс істемей, экранда сызық бар, даусы шықпай (televizyon çalışmıyor, ekranda bir çizim var, ses yok).

ç) işletmeci merkez hakkında aşağıdaki bilgileri tanıtır.

Есте
сақтаңыз!

«-у үшін/-нің
арқасында»

Кір жуғыш машина
киімдерді жуу үшін өте
пайдалы құрал.

Кір жуғыш машинаның
арқасында киімдерді тез
жуамыз.

Тегін
диагностика

Шеберді
шақыру тегін

365 күнге
кепілдік

1 күнде
жөндеу

Кәсіби
мамандар

365 күнге
кепілдік

СІЗБЕН 30 СЕКУНДТАН
КЕЙІН ХАБАРЛАСАМЫЗ!

9

Çevrimiçi başvuru doldurun.

Сіздің электр пешіңіз істемей қалды. «Шебер» орталығының сайтына өтінім қалдырыңыз.

Электр пеш моделі:

Шыққан жылы:

Мәселелер:

Телефон нөміріңіз:

Мекенжайыңыз:

Ыңғайлы уақыт:

ЖІБЕРУ

1 Dinleyin. Görevleri tamamlayın.

A) ilgili kelimeyi yazın;

a)

- Алло, сәлеметсіз бе! 1..... тұрмын.
- Алло, бұл техника 2..... орталығы ма?
- Кешіріңіз, сіз нөмерден 3..... Бұл – дәмхана.
- Ой, кешіріңіз.

б)

- Алло, сізді тыңдап тұрмын.
- Кешіріңіз, бұл техника жөндеу 4..... ма?
- Иә, сізге қандай 5..... керек?
- Сіздер қысқа толқынды пеш 6..... ме?
- Иә, бірақ

b) Cevap verin.

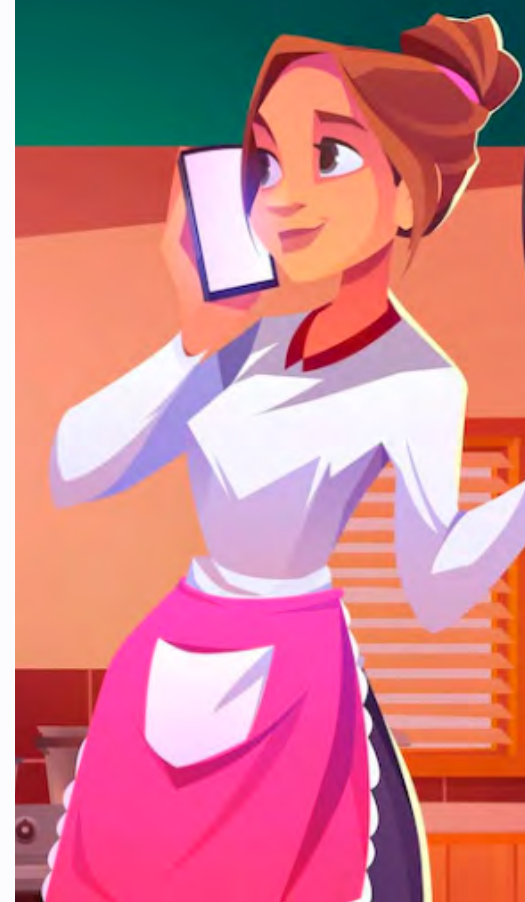
Сізде осындай жағдай болды ма?

c) Sorulara cevap verin.

1. Сіз біреуге немесе мекемеге қоңырау шалғанда қандай сөздерді жиі қолданасыз?
2. Мекемеге қоңырау шалғанда хатшы/менеджер қандай сөздерді жиі қолданады?

Сіздің сөздеріңіз

Менеджердің сөздері

2

Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz?

İşaretleyin «+», «-».

☐ тыңдап тұрмын	☐ телефон алу	☐ амандасу
☐ бір минут	☐ сақтау	☐ қызмет көрсету аясы
☐ күте тұрыңыз	☐ жазып алу	☐ тыс жер
☐ өкінішке орай	☐ қайта теру	☐ қате теру
☐ қателесу	☐ аздан кейін	☐ телефон көтеру
☐ шатастыру	☐ желі	☐ қосу
☐ маңызды	☐ тұра тұру	☐ сөндірулі
☐ көмек	☐ тұтқаны қою/қоймау	☐ қайта
☐ ішкі нөмір	☐ хабарласу	

Есте
сақтаңыз!

«-ып тұр едім»

Кешіріңіз, мен
жарнама бойынша
хабарласып **тұр едім**.

Мен «Крыша»-дан
хабарласып **тұр**
едім. («Крыша»
– Қазақстандық
тұрғын үй сату, алу,
жалдау туралы ірі
сайт)

3

İlgili kelimeyi kullanın.

тыңдап • аясынан • кейін • сөндірулі • қате
нөмірін • хабарласып • тұруыңызды • алмайды • күте

1. Сізді «Сая» орталығы тұр. Есімім – Ардақ. Қандай көмек керек?
2. Бір минут күте өтінемін, қазір қарайын.
3. Өкінішке қарай, сіз нөмірді тердіңіз.
4. Ол бөлімнің ішкі білесіз бе?
5. Біраздан хабарласа аласыз ба? Қазір менеджерлер бос емес еді.
6. Кешіріңіз, сізге OLX-тен тұр едім.
7. Шақырылып отырған абонемент қызмет көрсету тыс жерде.
8. Немесе оның ұялы телефоны Қайта хабарласыңыз.
9. Мен орталыққа бірнеше рет қоңырау шалдым, алайда ешкім телефон
10. Қазір нөмірді жазып алайын, тұрыңыз.

4 Grup çalışması. Görevleri tamamlayın.

- a) sağlanan siteleri kullanarak reklam boyunca arayın;
- b) bir öğrenci reklam boyunca arıyor, diğeri – reklam sahibi;
- c) örneği kullanın.

Үлгі:

- Алло, тыңдап тұрмын.

- Мен «Крыша»-дан хабарландыру бойынша телефон шалып **тұр едім**. Пәтерді көрейін деп едім.

Сайт

MARKET

Хабарландыру

Кирби шаңсорғышын жөндеу ☆

Кирби шаңсорғышын сапалы жөндеу жасаймыз. Сынған тетіктерін алмастыру және ішкі сыртқы бөліктерін тазалаймыз. Тек —...

Атырау 7 сентября 2022 г. 1472

Үй сату

Фундамент 1 м. Су, газ, свет бар. Кәріз жүйесі жүргізілген. Қасында мектеп бар. Келісімді баға.

Алматы

2022 г. 199

5 Cevap verin.

1. Сіз қандай сайттарды жиі пайдаланасыз?
2. Қандай қызмет түрлері бойынша жиі қоңырау шаласыз?
3. Сіз хабарландыру бересіз бе?

6 Okuyun. Görevleri tamamlayın.

- a) Koyu yazılan kelimelere dikkat edin;
- b) Metin boyunca 5 soru hazırlayın.
- c) Sınıf arkadaşınıza soru sorun, cevap alın.
- ç) Telefon konuşması hakkında nasıl bir teklifte bulunursunuz?

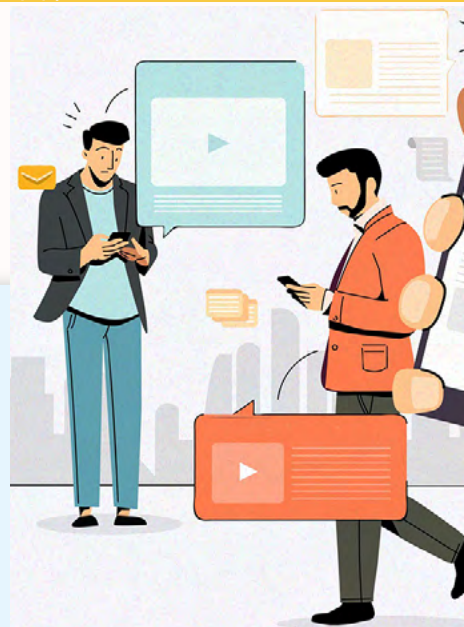
Ұялы телефон – сымсыз байланыстың ең озық әрі қолжетімді түрі. Қазіргі кезде қалта телефоны зор маңызға ие. Телефонның мүмкіндіктері көп. Телефон арқылы **қарым-қатынас жасау** кезінде нақты әрі **қысқа сұрақ** қойып, **жауап** берген дұрыс. Тәжірибеге сүйенсек, телефонмен сөйлесе білу этикасының бірден-бір маңызды қағидалары бар: Олар мынадай:

- егер қоңырау шалған адам **сізді танымайтын** болса, алдымен өзіңізді **таныстыруды** және не **мәселе туралы** хабарласып тұрғаныңызды айту маңызды;
- сіздің телефон шалуыңызды **күтіп отырса**, хабарласпау – өрескел қателік;
- мүмкіндік болған кезде **бірден қоңырау шалу** керек;
- егер әңгіме ұзақ болса, онда сөйлесушімен асықпай сөйлесе алатын уақытта **хабарласуға келіскен дұрыс**;
- тамақтанып отырып ешқашан сөйлеспеңіз;
- егер сіз бір телефонмен сөйлесіп жатқан уақытта екінші қоңырау келіп жатса, ең дұрысы алғашқы әңгімені **мүмкіндігінше аяқтап**, содан кейін ғана екінші қоңырау **шалушыңызбен хабарласқан дұрыс**.

7 Cevap verin.

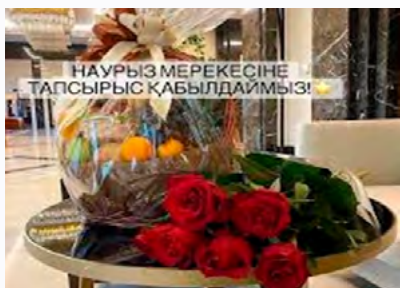
Сіз не істер едіңіз?

1. Сізге біреу қателесіп қоңырау шалды.
2. Сіз қоңырау шалған адам телефонды алмады және қайта хабарласпады.
3. Сіз желіде ұзақ күтіп қалдыңыз.
4. Сіз сөйлесушімен амандасуды ұмытып кеттіңіз.
5. Мекеменің ішкі нөміріне хабарласа алмадыңыз.
6. Сөйлесуші қоңырауды үзіп тастады.

1 Görevleri tamamlayın.

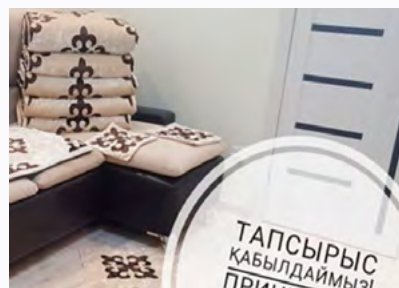
- a) bir resim seçin;
 b) arkadaşınızın telefon numarasını yazın;
 c) arkadaşınıza numaranı söyleyin;
 ç) arkadaşınız sizi arıyor;
 d) «-ып тұрмын» formunu kullanarak cevap verin;
 e) telefon konuşması etiğine göre konuşun;
 f) faaliyet konusunda bilgi verin;
 g) rollerinizi değiştirin.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2

Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz?
 İşaretleyin «+», «-».

- ☐ тапсырыс беру
☐ жеткізу
☐ төлем жасау
☐ сапа
☐ уақыт
☐ келісу
☐ кепілдік беру
☐ дайын болу
☐ шақыру

- ☐ дайындау
☐ алдын-ала
☐ қолдан жасалған
☐ тұрақты
☐ сапалы
☐ тегін
☐ қала ішінде
☐ республика бойынша
☐ қалааралық

- ☐ сәлемдеме
☐ пошта арқылы
☐ кешіктіру
☐ алдын-ала төлем
☐ жылдам
☐ сенімді
☐ жеңілдік
☐ қалған ақша

3 Cevap verin.

1. Сіздерде жеткізу тегін бе?
2. Төлемді қалай жасаймын?
3. Қашан дайын болады?
4. Пошта арқылы салуға бола ма?
5. Қала ішінде тапсырыс қабылдайсыздар ма?
6. Қалааралық жеткізу ұзақ па?
7. Сіздерде жеңілдік бар ма?
8. Сіздер алдын-ала тапсырыс аласыздар ма?
9. Тауар сапалы ма?
10. Басқа қалаға сәлемдеме аласыз ба?

4 Görevleri tamamlayın.

- a) Rol Çalışması;
 - b) koyu yazılan ifadelerе dikkat edin;
 - c) örneğe göre diyalog kurun. Kendinize gerekli hizmet veya ürünleri sipariş edin.
- Қайырлы күн!
 - Сәлеметсіз бе! Айта беріңіз, сізді тыңдап тұрмын.
 - Гүлге тапсырыс берейін деп едім.
 - Жақсы. Сізге қандай гүл қажет?
 - Раушандар неше теңгеден?
 - Бір данасы 1000 теңге. Сізге қай күнге қажет?
 - Ертеңге, 40 дана.
 - Қандай түстер қажет?
 - Қызыл және ақ. 20 қызыл, 20 ақ.
 - Жақсы, ертең қай уақытқа дайын болсын?
 - Кешкі сағат 18:00-ға. Сіздерде жеткізу тегін бе?
 - Иә, қала ішінде тегін, бірақ қала сыртына 2000 теңге.
 - Ааа, жақсы. Мен қаланың ішінде тұрамын. Төлем Каспий арқылы ма?
 - Иә, осы нөмірге қазір 10 000 теңге салсаңыз, қалған ақшасын гүлді алғанда төлейсіз.
 - Жақсы, рақмет! Қазір жіберемін.
 - Төлем түбіртегін осы нөмірдегі Whats App-қа жіберерсіз.
 - Келістік.
 - Сау болыңыз!

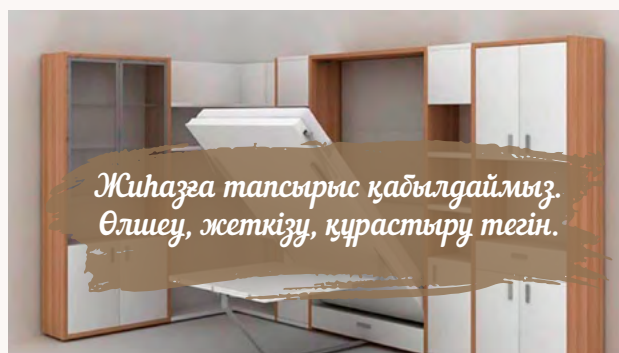

5 Görevi tamamlayın.

- <https://www.youtube.com/shorts/bmq5zCBwrnY> bağlantısını arayın;
- Hangi faaliyet alanına sipariş alıyor?
- Telefon numarasını yazın.

6 Görevleri tamamlayın.

- ilanı okuyun;
- benzer reklamları bulun;
- kendiniz gereklilikler uyarınca 4 reklam yazın:
 - 1) қызмет түрі;
 - 2) бағасы;
 - 3) артықшылықтар;
 - 4) мекенжай;
 - 5) телефон нөмірі.

1.

.....

.....

.....

3.

.....

.....

.....

2.

.....

.....

.....

4.

.....

.....

.....

1

Cevap verin: «evet» veya «hayır».

	иә	жоқ
1. Сіздерде емдік массаж бар ма?	☐	☐
2. Ерлер шебері бос па?	☐	☐
3. Бүгінге бос орын бар ма?	☐	☐
4. Теледидар жөндейсіздер ме?	☐	☐
5. Қызмет түріне кепілдік бересіздер ме?	☐	☐
6. Алдын-ала төлем жасау керек пе?	☐	☐
7. Ол телефонға жауап берді ме?	☐	☐
8. Сіздер тапсырыс қабылдайсыздар ма?	☐	☐
9. Пошта арқылы жеткізуге бола ма?	☐	☐
10. Қала ішінде жеткізу тегін бе?	☐	☐

2

Formları kullanarak 10 cümle yazın.

1. «-айын/ейін/иын/иін деп едім»
2. «-у үшін/ -нің арқасында»
3. «-ып тұр едім»

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

3 Durum.

1) Siz düğüne gitmelisiniz. Güzellik salonuna gidin. Aşağıdaki bilgileri öğrenin.

- 1) Мерекелік шаш үлгісі;
- 2) бос орын;
- 3) жазылу уақыты;
- 4) төлем туралы.

2) Sizin buzdolabınız bozuldu. Onun onarımı için siz bakım onarım merkezine başvurduunuz. Çalışan size aşağıdaki soruları sordu. Cevap verin.

- 1) Тоңазытқыштың моделі қандай?
- 2) Қандай мәселе болып тұр?
- 3) Қай уақыт ыңғайлы?

3) Sizin doğum gününüz. Kafede masa rezervasyonu yapmalısınız. Kafeyi arayın ve sipariş edin. İşletmeciye aşağıdaki bilgileri verin.

- 1) Күні;
- 2) уақыты;
- 3) адам саны;
- 4) ас мәзірі

4 Görevleri tamamlayın.

a) bu sitelerin linklerini açın:

<https://www.olx.kz/>

<https://krisha.kz/>

<https://market.kz/>

b) her siteden bir reklam seçin;

c) reklamı yazın;

ç) metni arkadaşınıza verin;

d) reklam metni boyunca sınıf arkadaşınıza soru sorun ve cevap alın;

e) yerlerinizi değiştirin

.

9

BÖLÜM

KOLEKTİF

- 9.A Benim meslektaşlarım
- 9.B Siz hangi bölümde çalışıyorsunuz?
- 9.C Üye etkinlikleri
- 9.Ç Toplantı ne zaman olacak?
- 9.D Tekrarlama

1 Sorulara cevap yazın.

1) Сұлулық салонына не үшін барасыз?

.....

2) Үйдегі теледидарыңыз істемей қалды. Қайда хабарласасыз?

.....

3) Салқындату камералары бар, азық-түлікті сақтауға арналған құрылғы қалай аталады?

.....

4) Қандай қызмет түрлері бойынша жиі қоңырау шаласыз?

.....

5) Көлік сататын болсаңыз, хабарландыруда қандай мәліметтер берілуі тиіс?

.....

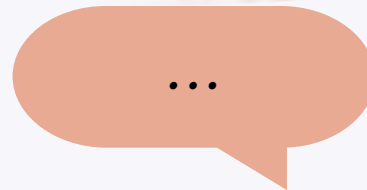
2

Cevanın. «Сұлулық салонында жұмыс істегеннің ...» cümlesini tamamlayın.

Тиімді жақтары

Тиімсіз жақтары

3

Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz?
İşaretleyin «+», «-».

☐ әріптес / қызметтес / жұмыстас

☐ ұжым

☐ арақашықтық сақтау

☐ адамгершілік

☐ өзін-өзі ұстай білу

☐ ұстамды

☐ қарсылық

☐ артықшылық

☐ кемшілік

☐ бәсекелестік

☐ жағымды

☐ жағымсыз

☐ ұйымшыл

☐ мансап

☐ сөзқұмарлық

☐ басыну

☐ ойына келгенді айту

☐ жеке өмір

☐ талқылау

☐ абырой

☐ беделді

☐ кемсіту / кемсітіп сөйлеу

☐ құпия сақтау

☐ қолұшын беру

☐ тәулік / тәулік бойы

☐ жұмыс орны

☐ жеке тұлға

☐ мансапқор

☐ шаш өсіру

☐ шаш өсіру

4

Tablodan ifadelerin anlamını belirten kelimeleri bulun ve yazın.

1. Өзіңізбен бірге жұмыс істейтін адам.
2. Бұл адам ешқашан ашуланбайды, айғайламайды.
3. Әрқашан көмек беріп жүреді.
4. 24 сағаттық уақыт.
5. Ешкім ұнатпайды.
6. Біреудің айтқан сырын сақтау.
7. Мағынасыз, көп сөйлейтін адам.
8. Тек өзінің пайдасы үшін, бастыққа жақсы көріну үшін жұмыс істейтін адам

5

İlgili kelimeyi kullanın.

жұмыстас • кемшілік • ұйымшыл • адамгершілік
күпия сақтау • жеке тұлға • талқылау • беделді

1. Әр адамның өзіңізге сеніп тапсырған сырын ешкімге айтпай, өте маңызды.
2. Олар бір-біріне болып келеді.
3. Біздің қызметтестеріміз жиналыста қызу жүргізді.
4. Әркімнің жеке өміріне араласа беру үлкен болып саналады.
5. Әрбір жеке адам екенін естен шығармаңыз.
6. Менің әкем жұмыс орнында қызметкерлердің бірі.
7. Ұжым болса, жұмыстағы әр күнің қызықты өтеді.
8. кез келген адамға қажет қасиет.

**Ойды нақтылау\
жалғастыру\
салыстыру**

арқылы, жайында, үшін, туралы, сайын, тәрізді, сияқты, дейін, шейін, таман, қарай, жуық, тарта, кейін, соң, гөрі, бері, бұрын, әрі, қатар, қабат, бірге.

Қызметкерлер **жайында** толық ақпарат кадрлар бөлімінде болады.

Сәуле **мен арқылы** құжаттарды бастыққа беріп жібергісі келді.

6

**Kendi fikrinizle paylaşın.
Sınıf arkadaşınızdan cevap alın.**

- 1) Әріптес деген кім?
- 2) Әріптестеріңізбен қарым-қатынасыңыз қандай?
- 3) Сіз қайда жұмыс істейсіз: кеңседе, білім беру мекемесінде, мемлекеттік қызметкер, фрилансер, кәсіпкер?
- 4) Сізге жұмысыңыз ұнай ма?

**ӘРІПТЕС –
ҚЫЗМЕТТЕС,
ЖҰМЫСТАС**

7

Okuyun.

Әріптестеріңізбен жақсы тіл табықып жүрсіз бе?

Жұмыста адам бір тәулік уақытының жартысынан астам бөлігін өткізеді. Сол себепті әріптеспен бірге ұжым да бәріміз үшін маңызды. «Адам адамға жолдас және бауыр», дегенмен кейде ұжымнан өз орнымызды таба алмаған соң, белгілі бір қиындықтарға ұшырап жататынымыз құпия емес. Неліктен?

Бірінші себебі – **бәсекелестік**. Әр қызметкер абыройлы әрі беделді болу үшін бәсекеге қабілетті бола алуы тиіс. Маман өз ісін сапасыз орындауының кесірінен бүкіл ұжымды артқа тартуы мүмкін. Сондықтан жұмыс орнында бір-біріне қолдау көрсетіп, адамгершілік танытқан дұрыс.

Екінші себебі – **көре алмаушылық**. Ұжымдағы белгілі бір адамның жетістігі болған сайын, кейбіреулер оның кемшілігін іздеп, қалай да табуға тырысады. Содан кейін оны кемсітіп, психологиялық қысым көрсете бастайды.

Тағы бір себебі – **мансапқорлық**. Біреулер жұмыс істеуге тек жоғары мансап үшін келеді. Ол мансаптың жолында бәрін құрбан етуге даяр. Басшылардың көзіне түсу үшін жұмыстан соң тым кеш қайтуға да дайын болады.

Сол себепті жұмыс орнында әр қызметкер өз жұмысын ұқыпты орындап, әріптестерін сыйлағаны дұрыс. Сіз ұжымдағы әріптестеріңізбен тіл табысып жүрсіз бе?

8 Durum.

Şirketinize yeni çalışan lazım. Siz reklam yaptınız Birkaç aday geldi.

Görev:

- gruplara ayrılın;
 - her grupta 3 öğrenci olmalı;
 - adaylara aşağıdaki soruları sorun ve birini seçin;
 - neden o adayı seçtiğinizi anlatın
- Siz күніне 12 сағат жұмыс істейсіз бе?
 - Siz үшін әріптестеріңіз маңызды адамдар ма?
 - Жұмысыңызда қиындықтарға көп ұшырадыңыз ба?
 - Өзіңізді бәсекеге қабілетті қызметкермін деп есептейсіз бе?
 - Ұжымда сізді, сіздің еңбегіңізді көре алмайтындар болды ма?
 - Sіздің мансапқор әріптесіңіз бар ма?
 - Ұжымыңызда қызметкерлер бір-біріне қолдау көрсетті ме?
 - Әріптестеріңізбен тез тіл табысып кете аласыз ба?

9 Cevap verin. Arkadaşınızla konuşun.

*Сіздің басшы болғыңыз келе ме? Не себепті болғыңыз келеді?
Не үшін басшылық қызмет атқарғыңыз келмейді?*

Менің басшы болғым келеді, себебі

Менің басшы болғым келмейді, өйткені

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10

Okuduğunuz metin hakkında aşağıdaki bağlaçları kullanarak kendi fikrinizi yazın.

үшін

сонымен қатар

бірге

кейін

-
-
-
-

11

Dinleyin. Görevleri tamamlayın.

A) Hangi bilgi birinci söylendi? Sırayla numaralamalısınız.

№ ____

«Сен қателесің»

Сөйлеп жатқан әріптесіңізді тоқтатып, осылай деуге болмайды. Бұл кеңсе этикетіне жат. Оның сөйлеп біткенін күтіңіз, тек сосын ғана: "Менің ойымша, басқаша істеуге де болатын сияқты. Сіз қалай ойлайсыз? Егер" деп сыпайы диалог құру керек.

№ ____

«Бұл тек бір минут уақыт алады»

Әріптесіңізге бір минутта бітеді деп, одан да көп уақытын алсаңыз, ыңғайсыз жағдайға тап болуыңыз мүмкін. Одан да диалог басында: «Бұл жұмыс осынша уақыт алады» деп нақты айтқаныңыз дұрыс.

№ ____

«Менің шаруам емес»

Бұл өте дөрекі сөз. Жұмысыңыз қанша көп болса да, әдептен озбай, сыпайы ғана жауап беруге тырысыңыз. Оның орнына: «Бұл жұмыспен менің әріптесім айналысады, сол кісіге барғаныңыз жөн» деп көмектесіп жіберіңіз.

№ ____

«Менің уақытым болмады»

Не үшін орындамағаныңызға жалған сылтау іздемей, тапсырманы нақты қашан орындайтыныңызды айтып, кешірім өтінген жөн.

№ ____

«Мен қолымнан келгеннің бәрін істедім»

Жұмысқа деген құлшынысыңызды бұлай жауып тастаудың орнына: «Келесіде жақсы нәтижеге жету үшін нені жетілдіру керектігін айтсаңыз» деп алға жылжуға ұмтылыңыз.

B) Son bölümdeki cümle ne hakkında?

.....

.....

C) Meslektaşlarınızdan sık sık yardım ister misiniz? «Evet». «Hayır». Neden?

Иә

Жоқ

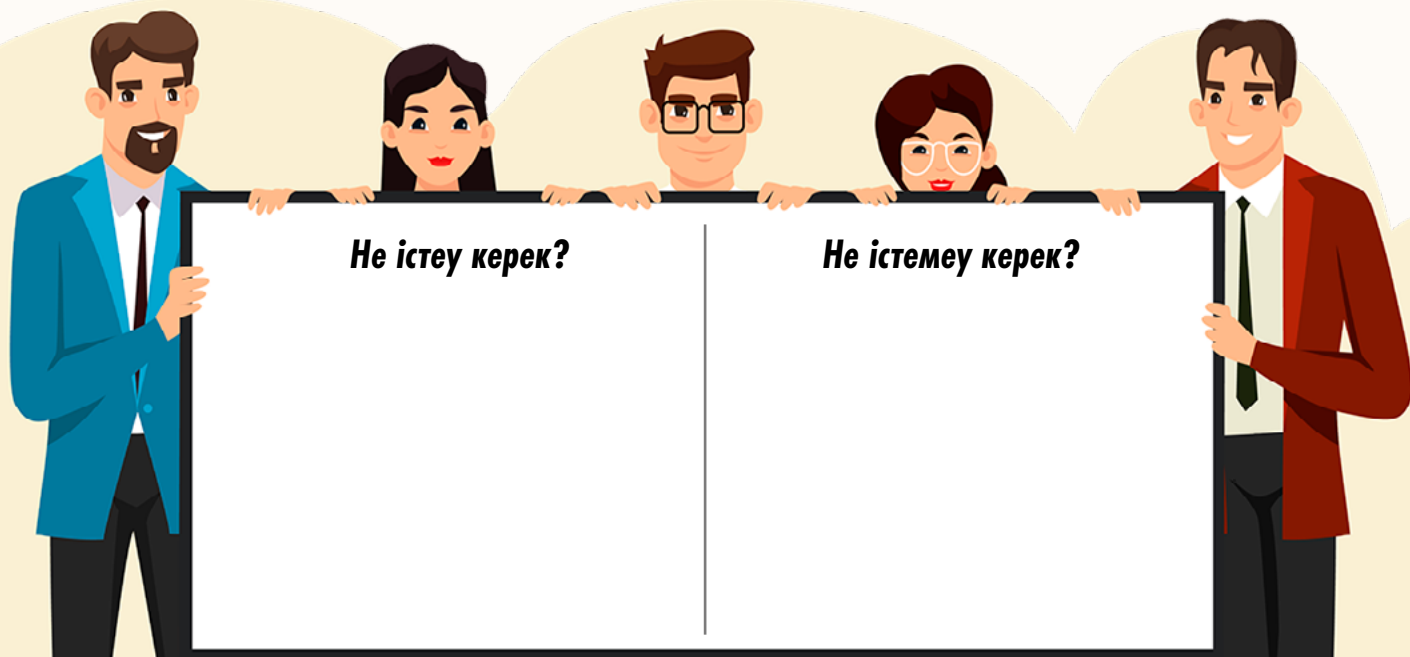
Siz hangi bölümde çalışıyorsunuz?

1

Siz nasıl düşünüyorsunuz? Kendi fikrinizi sınıf arkadaşınızın fikriyle karşılaştırm.

Өз жұмыс орныңызда беделді, абыройлы қызметкер / әріптес болу үшін

2

Ішбу келімелерле сөмле курун.

сөзжұмар

әріптес

өзін-өзі ұстай білу

жағымсыз

жұмыс орны

кемсіту

қолұшын беру

абыройлы

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)
- 6)
- 7)
- 8)

3

Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz?

İşaretleyin «+», «-»..

☐ қызметкерлерді басқару бөлімі	☐ қаржы бөлімі	☐ талап қою
☐ есептеу бөлімі	☐ ден қойып тыңдау	☐ уақытында жүзеге асыру
☐ тұтынушылармен жұмыс бөлімі	☐ тұтынушы	☐ екіжүзділік
☐ бақылау бөлімі	☐ сыртқы келбет	☐ ұқыптылық
☐ жеткізу бөлімі	☐ лайықты болу	☐ жауапкершілікпен қарау
☐ жөнелту бөлімі	☐ бағынышты адам	☐ жарасады
☐ бәсекеге қабілетті	☐ сараптау бөлімі	

4

İlgili kelimeyi kullanın.

жеткізу бөлімі • ұқыптылық • жөнелту бөлімі • ден қойып тыңдау
талап қою • лайықты болу • уақытында жүзеге асыру • екіжүзділік

1. Қаржы бөлімінде жұмыс істейтін қызметкерлерге өте қажет қасиет.
2. Тұтынушыға тауарды қызметкерлері жібереді.
3. Басшының тапсырмасын, әсіресе, маңызды, керісінше болған жағдайда жұмысыңызды аяқтай алмайсыз.
4. – ешкімге жараспайтын жағымсыз қасиет.
5. Ұжым бастығы қызметкерлеріне ескерту жасады.
6. Жұмыс орнында барлық жұмысты керек.
7. Кез келген қызметте орынды іс, керісінше болған жағдайда сапа жоғалады.
8. Ең беделді және абыройлы қызметкер атына үшін аянбай еңбек ету керек.

5

Vurgulanan kelimelerin karşılıklarını bulun.

- 1) Біздің фирмамыздың тауарын алуға келген **әрбір** адам өте маңызды.
- 2) Жұмыс орнына бірінші келген қызметкердің **бет-жүзі, үстіндегі киімі** бірден көзге түседі.
- 3) Басшыны көрген кезде оның **қол астындағы қызметкері** бірінші болып сәлемдеседі.
- 4) **Жалған сөйлеп, өтірік мақтау айтып жүретін** адам ешкімге ұнамайды.
- 5) Нарық заманында жұмыс орныңызды сақтап қалу үшін өзге қызметкерлерден **пысық, білімді** болуыңыз қажет.
- 6) Бұл бөлім қызметкерлердің іс-әрекетін, фирмаға кіріп-шыққан келушілерді **тексеріп отыратын** бөлім.

сыртқы келбеті

бағынышты адам

екіжүзді

бақылау бөлімі

бәсекеге

тұтынушы

6

Cevap verin. Sınıf arkadaşınızın cevabını dinleyin.

- 1) Сіздің мамандығыңыз кім?
- 2) Қандай бөлімде жұмыс істейсіз?
- 3) Сіз тұтынушылармен жұмыс істейсіз бе?
- 4) Жұмысыңызда қандай бөлімге жиі барасыз? (есептеу бөлімі, жеткізу бөлімі, қызметкерлерді басқару бөлімі және т.б.).
- 5) Әріптестеріңізбен қарым-қатынасыңыз жақсы ма?
- 6) Жеке кабинетте отырасыз ба, әлде өзге әріптестеріңізбен бірге отырасыз ба?

7

Okuyun.

- Сәлеметсіз бе, Айым Тұрарқызы! Менің есімім – Раушан, «Адам және қоғам» журналының тілшісімін.

- Қайырлы күн, Раушан! Танысқаныма қуаныштымын!

- Айым Тұрарқызы, сұхбат беруге келіскеніңіз үшін рақмет!

- Оқасы жоқ!

- Қызметкерлерді басқару бөлімінің басшысы болғаныңызға неше жыл?

- Бес жыл уақыт болды. Оған дейін басқа бөлімдерде жұмыс істеп, тәжірибе жинақтадым.

- Қазір оқу орнынан кейін жұмыс іздеп жүрген жастар өте көп. Оларға жұмысқа орналасу бойынша қандай ақыл-кеңес берер едіңіз?

- Әрине, қазір өзіңе ұнайтын

жұмыс табу қиын. Кейбір жастар қарапайым жұмыс әдебін білмейді. Көбіне жоғары жалақы керек, жеке кабинет керек.

- Әр мекеменің ішкі заңдылықтары бар дейсіз ғой?

- Иә, солай. Егер маман қаржы бөліміне жұмысқа тұрса, ұқыптылық қабілеті маңызды. Сонымен қатар қаржылық құпияны сақтау қажет. Жөнелту және жеткізу бөліміндегі қызметкерлер өз міндеттерін уақытында орындаулары тиіс. Жалпы кез келген мекемеде әріптестер арасында екіжүзділік, бәсекелестік жиі кездеседі. Осындай жағдайларды болдырмау үшін қызметкерлермен үнемі

кездесу өткізіп, олардың мәселелерін тыңдап, қолдау көрсетуге тырысамыз.

- Жоғары оқу орнын бітіріп келген мамандарды жұмысқа аласыздар ма?

- Әрине! Жас мамандар қажет. Әсіресе тұтынушылармен жұмыс істейтін бөлімге. Әр жас маманға тәжірибелі қызметкерлер көмек беріп, бір ай қолдау көрсетеді.

- Керемет мүмкіндіктер екен! Сіздің мекеме туралы өз журналымызда жас мамандарды жұмысқа шақырып, хабарландыру береміз. Айым Тұрарқызы, мекемелеріңізге табыс пен жетістік тілеймін. Сұхбатыңызға рақмет!

- Сізге де рақмет!

8 Cevap verin.

1. Сұхбатта қандай мәселе сөз болды?
2. Жас мамандардың қандай кемшіліктері туралы айтылды?
3. Сұхбат беруші қандай мекемеде жұмыс істейді?
4. Жас мамандарға қандай көмек көрсетіледі?

9 Röportajda geçmeyen bilgiyi işaretleyiniz.

№	Ақпарат	Сұхбатта жоқ
1.	Сұхбатты тілші алды.	☐
2.	Қаржы бөліміндегі жұмыс қиындықтары.	☐
3.	Адамдардың жұмыссыздығы.	☐
4.	Жас мамандардың қоятын талаптары.	☐
5.	Тұтынушылармен жақсы сөйлесу керек.	☐
6.	Жастарды жұмысқа алмауға тырысамыз.	☐
7.	Журнал да хабарландыру таратып көмек береді.	☐

10

Siz Müşteri İlişkileri bölümünün başkanısınız. Yeni bir çalışanı işe almak üzeresiniz. Bunun için hangi gereksinimleri yerine getirirsiniz? 5 gereksinim yazın ve nedenlerini açıklayın.

.....

.....

.....

.....

.....

11 Durum. Kendi fikrinizle paylaşın.

Sevkiyat bölümünde çalışıyorsunuz. Meslektaşınız malları alıcıya haftada iki kez yanlış zamanda teslim etti. Bu durumu müdürünüze anlatır mısınız? Ne yapacaksınız? Cevabınızda aşağıdaki kelimeleri kullanın.

кедергі келтіру

Көңіл қойып тыңдау

мансапқорлық

Қолдау көрсету

адамгершілік

Қолұшын беру

1 Kelimeleri bulun.

Ә	І	Қ	Ы	Л	Ы	Т	П	Ы	Қ	Ұ	Ш
К	П	І	И	Т	З	Ө	Ж	Ф	И	С	О
Е	Р	Е	О	Л	Д	У	М	Т	И	Ы	Й
М	А	Р	О	Қ	П	А	С	Н	А	М	Ю
С	Л	П	Б	Д	Ю	З	Ө	Ұ	Қ	Ы	У
І	Д	Е	К	І	Ж	Ұ	З	Д	І	П	А
Т	А	Д	А	Л	Е	Р	Ы	П	А	Ы	С
У	У	О	П	А	Т	Е	М	Ы	С	А	Ы
Ы	Ы	Ө	У	Р	К	К	Ы	Р	Ы	П	Ш
С	М	Қ	П	А	І	Т	М	Д	А	Л	У
А	И	Ұ	Ы	С	З	И	А	О	П	А	Н
Қ	О	Л	Д	А	У	С	Р	Д	А	Л	Ы
А	Б	М	А	Й	М	Ы	А	О	П	А	Т
Р	Я	С	Е	Т	П	І	Р	Ө	Ы	С	Ұ
Ы	Ы	О	Л	Д	У	П	І	И	А	Қ	Т

- 1) Өтірік сөйлеп, әркімге мақтау айтып жүретін адам (8 әріп).
- 2) Қызметте өсу үшін бастығына жағынып жүретін адам (9 әріп).
- 3) Әріптеске көмек көрсету, идеясын жақтау (6 әріп).
- 4) Сіздің компанияңыздың өнімін алатын адам (8 адам).
- 5) Сізбен бірге жұмыс істейтін адам (7 әріп).
- 6) Барлығын уақытымен орындайтын адамға тән қасиет (9 әріп).
- 7) Біреуді көре алмай, оның мінезін, іс-әрекетін жұмыста әңгіме ету (7 әріп).
- 8) Тауарды халыққа апарып беретін бөлім атауы? (7 әріп).

2

Önceki dersteki kelimeleri kullanarak bir çalışanın nasıl olması gerektiğini yazın.

Жағымды мінез	Жағымсыз мінез
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

3

Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz?
İşaretleyin «+», «-».

☐ ұйымшыл ұжым	☐ қарбалас өмір	☐ жұмыстан тыс жағдайда
☐ табысты болудың кепілі	☐ көшбасшылық қасиет	☐ уақытты көңілді өткізу
☐ қарым-қатынасты жақсарту	☐ күйзеліс	☐ шешім қабылдау
☐ сыйластық	☐ ұжымдық шара	☐ дарындылық
☐ біршама өсу	☐ ауызбіршілік	☐ сенімге ие болу
☐ жұмыс тиімділігі	☐ түсіністік таныту	☐ эмоционалдық күйзеліске түсу

4

Görevleri tamamlayın.

- sorulara cevap yazın;
 - cevap kağıdına adınızı yazmayın;
 - cevabı sınıf arkadaşınıza verin;
 - cevapları sınıfta okuyun.
- Өз ұжымыңызды «ұйымшыл ұжым» деп айта аласыз ба?
 - Тапсырманы уақытында орындау жұмыс тиімділігін арттыра ма?
 - Басшы қызметкерлеріне үнемі түсіністік танытуы тиіс пе?
 - Сіздің бойыңызда көшбасшылық қасиет бар ма?
 - Әріптесіңізбен жұмыстан тыс жағдайда кездесесіз бе?
 - Жұмыс орнында уақытты көңілді өткізуге бола ма?
 - «Ауызбіршілік» деген «сыйластық» сөзінің синонимі ме?
 - Ұжымдық шаралардың барлығына қатысасыз ба?

5

Durum. Siz ne yaparsınız?

Size verilen görevi zamanında tamamlamadınız. Bu yüzden bölümünüz ödülü alamadı. Siz ne yaparsınız?

Cevap vermek için şunları kullanın
görev №3'teki verilen kelimeler

6

Aşağıdaki cümlelerde verilmiş kelimelerin anlamını bulun.

№__ – сыйластық

№__ – ұйымшыл ұжым

№__ – күйзеліс

№__ – жұмыстан тыс жағдайда

№__ – көшбасшылық қасиет

Есте сақтаңыз!

**Әрекетке
экспрессивті мән
беретін сөздер**

**тез, ақырын, керемет,
нағыз, тіпті, әдейі**

**Ол жұмысқа әдейі
кешігіп келді.**

**Ол берілген жұмысты
тез әрі сапалы істейді.**

1. Адамдар арасындағы құрмет тек жұмыста ғана емес, күнделікті өмірде де болғаны дұрыс.
2. Мен әріптесіммен жұмыстан кейін теннис ойнауға барамын.
3. Әкемнің жұмыс орнындағы қызметкерлер үнемі бір-біріне қолдау көрсетіп жүреді.
4. Жұмысынан қысқарып қалған адам қиын жағдайға тап болуы мүмкін.
5. Ел бастайтын адам өз артынан халықты ерте алатын қасиетке ие болуы тиіс.

7

Okuyun.

Ұйымшыл ұжым – бүкіл мекеменің табысты болуының кепілі. Сол себептен, үлкен компания басшылары қызметкерлер арасындағы қатынасты жақсарту үшін әртүрлі ұжымдық шаралар ұйымдастырып тұрады.

Соңғы жылдары «West Dala» ұжымының саны біршама өсті. Ұжымның ішінде жұмыс тиімділігін арттыру, жаңадан келген қызметкерлермен жұмыстан тыс жағдайда танысу, уақытты командамен және көңілді өткізу мақсатында компания басшылығы ұжымдық тимбилдинг ұйымдастыру туралы шешім қабылдады. Көптеген әріптестер

бұл ұсынысқа бірден қолдау білдіріп, тимбилдингке белсене қатысты.

Қызметкерлердің балалары бір-бірімен тез танысып, ата-аналарымен бірге уақытты көңілді өткізді. Бұл балалар үшін бір мезет қаланың қарбалас өмірінен, барлық гаджеттерден босап, керемет өткізген демалыс болды.

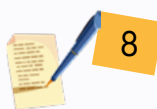
Ұжымдық тимбилдинг мақсаты – жемісті және тиімді демалыс ретінде ұжымның ауызбіршілігін көрсету. Мұндай шаралар әріптестердің жеке қасиеттері мен дарындылығын, кей жағдайларда тіпті көшбасшылық қасиеттерін ашуға көмектесетін керемет мүмкіндік. Сонымен қатар командамен жұмыс істеу, жауапкершілікті болу, бір-біріне деген сенімге ие болу және ұжымдық рухты көтеру мүмкіндігін сыйлайды.

Ал сіздің ұжымыңызда осы тектес шаралар өткізіліп тұра ма?

**Есте
сақтаңыз!**

«Тимбилдинг»
— бұл әлеуметтік-психологиялық тренинг, оның негізгі мақсаты — қызметкерлер ортасында берік достық қарым-қатынасты және өзара көмек көрсету, эмоционалдық күйзелісті төмендету, түрлі жағдайларда тиімді шешімдер қабылдай алатын дағдыларды дамыту принциптерін құру болып табылады.

8

Görevi tamamlayın. Metin içeriği temelinde «doğru» veya «yanlış» diye cevap verin.

Ақпарат

дұрыс

бұрыс

Ұжымның ұйымшыл болуы тек кері әсерін тигізеді.

☐
☐

Қызметкерлердің қарым-қатынасын жақсарту үшін көбірек ұжымдық шаралар ұйымдастырған дұрыс.

☐
☐

«West Dala» ұжымының саны кәдімгідей азайып қалды.

☐
☐

Компания басшысы тимбилдинг өткізбейміз деп шешті.

☐
☐

Әріптестердің отбасылары бірге келіп, көңілді уақыт өткізді.

☐
☐

Ұжымдық шаралар ешкімге де ұнамайды.

☐
☐

9

Sorulara cevap verin.

- 1) Ұжымның ұйымшыл болуы үшін мекеме басшылары қандай іс-шараларды жүзеге асырады?
- 2) «West Dala» компаниясы не себепті тимбилдинг өткізді?
- 3) Тимбилдинг арқылы көздеген мақсаттарына қол жеткізе алды ма?
- 4) Әдепті сөйлеудің, сыйластықтың ұжымдағы қарым-қатынасқа қандай әсері бар деп ойлайсыз?
- 5) Сіз ұжым басшысысыз. Қызметкерлеріңіз ұйымшыл болуы үшін сізге компания ережесін жазу керек. Қандай ереже жазар едіңіз?

1

Kendi kolektifiniz hakkında anlatın.

Ұжымымдағы ең ұнайтын
нәрселер,

біріншіден, ...

Маған ұжымымда ұнамайтын
нәрселер,

біріншіден, ...

Ұйымшыл ұжым болу үшін
мынадай ұсыныс айтар едім:

1) ...

2) ...

3) ...

2

Röportajo okuyun. Teambuilding organizatörüne ne tavsiye edersiniz?

- Айгүл, сенен көмек сұрауға бола ма?
- Әрине, тыңдап тұрмын. Айта бер.
- Басшылық маған келесі аптада тимбилдинг өткізуді тапсырды. Қалай өткізсем болады? Жаксы идея бар ма?
- Интернетте ақпарат көп емес пе? Қарап көрдің бе?
- Қарадым, бірақ ұнамады.
- Оның дұрыс, бір ұйымға арналған іс-шара екінші ұйымға сай келмеуі мүмкін.
- Не істесем болады?
- Өткенде мен «Бір ұйым – бір отбасы» деген тренингке қатыстым. Өте пайдалы болды. Сол жердегі ойындарды берейін. Өзің тандап аларсың.
- Жаксы болды ғой, поштаға жібере аласың ба?
- Жарайды.
- Негізі тренинг қызметкерлер арасындағы қарым-қатынасты жақсарту, ауызбіршілікті дамыту және жұмыс тиімділігін арттыру бойынша өтті.
- Яғни, негізгі мақсаты ғой?
- Иә, сен де сондай бір мақсаттарды таңда, сосын түрлі ойындар ұйымдастыруға болады.

3

Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz?
İşaretleyin «+», «-».

☐ лездеме \ жиналыс

☐ сөз жүзінде қалдырмау

☐ жауапкершілікті
арттыру

☐ тиімді шешім

☐ жиналыс ұзақтығы

☐ пікір алмасу

☐ нәтижелі жұмыс

☐ қорытынды жасау

☐ шұғыл мәселелерді
талқылау

☐ ауқымды тақырып

☐ үздік идея

☐ іріктеп алу

☐ уақытты зая кетірмеу

☐ мәселенің шешімін ұсыну

☐ күн тәртібі

☐ уақытты тиімді
пайдалану

☐ бір апта көлемінде

☐ шолу жасау

☐ іске асыру

☐ орындалу мерзімі

4

Üç nokta yerine uygun ifadeleri kullanın.

уақытты тиімді пайдалануы • тиімді шешім • лездеме • қорытынды жасау
пікір алмасты • күн тәртібі • бір апта көлемінде • іске асыру

- 1) Бүгінгі берілген тапсырманы жүзеге асыруымыз қажет.
- 2) Әр қызметкер тиіс, тек сол кезде барлық жұмыс уақытында орындалады.
- 3) Осы мәселеге қатысты қабылдадық деп ойлаймын.
- 4) Дәл қазір 5 минуттық өткізіп жіберейік.
- 5) Талқыланған мәселелердің барлығын керек.
- 6) Жиналыс барысында әріптестер
- 7) Жиналыстың еліміздегі сайлауға байланысты болмақ.
- 8) Жиналыс соңында керек.

5

Tablodaki verileri ve ifadeleri kullanarak sorulara cevap verin.

1. Осы айтылған жоспар қашан жүзеге асырылуы тиіс?
2. Бастық сізден не сұрады?
3. Лездемеде қандай мәселелер сөз болады?
4. Істің бәрін жүзеге асыру үшін не істемеу керек?
5. Мына тапсырмалардың барлығын бүгін орындау керек пе?
6. Тауардың сапасын жақсарту үшін не істеу керек деп ойлайсыз?

- Шұғыл мәселелерді талқылау
- сөз жүзінде қалдырмау
- бір апта көлемінде
- үздік идея
- іріктеп алу
- жауапкершілікті арттыру

6

Sorulara cevap verin.

- 1) Жұмысыңызда жиналыс жиі өте ме?
- 2) Жиналыс қанша уақытқа созылады: 1 сағат немесе одан да көп бола ма?
- 3) Жиналыстың «Лездеме» түрінде, яғни «5 минуттық жиналыс» ретінде өткені тиімді деп ойлайсыз ба?
- 4) Ұжымда жиналыс қаншалықты жиі өткізілуі тиіс: аптасына 1 рет, айына бір рет әлде мүлдем өтпегені дұрыс па?

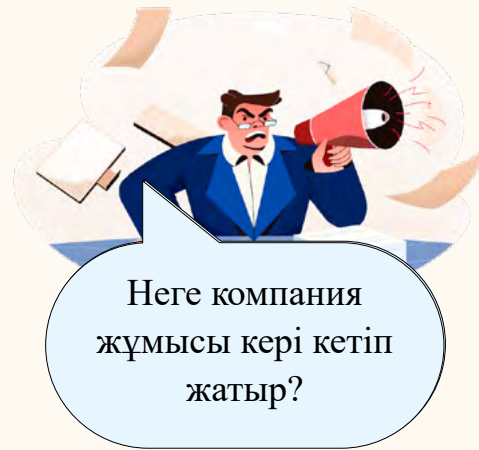

7

Her resime yorum yapın. Arkadaşınızın fikrini sorun.

Ұйықтап алайын,
жиналыста маңызды
ештеңе айтылмайды
бәрібір

Тағы да жиналыс
па?!.....Не керегі бар?

Неге компания
жұмысы кері кетіп
жатыр?

8

Okuyun.

Кез келген кәсіпорын, мекеме өз жұмысын дұрыс жүргізу, пікір алмасу, мәселелерді талқылап, шешімін табу, іс барысын қадағалау үшін жиналыс өткізеді. Кейде жиналыстар тез әрі жылдам өтсе, енді бірде бірнеше сағатқа созылуы мүмкін. Дұрыс жоспарланбаған әрі сапалы түрде дайындалмаған жиналыстар адамның өте көп уақытын зая кетіреді.

Жиналыстың тиімділігін арттыратын сегіз жол бар:

1. Жиналыстың ұзақтығын алдын-ала белгілеп алыңыз.
2. «Жиналыс өткізуге қажеттілік бар ма?» деген сұрақ қойылу қажет. Алып бара жатқан қажеттілігі болмаса, одан бас тартыңыз. Кейде барлық қызметкердің қатысуы міндетті болмаса, бәрін жиналысқа шақырмаңыз.
3. Күн тәртібін белгілеп қойыңыз. Жиналыстың мақсатын, талқыланатын сұрақтардың тізімін жазып алыңыз.
4. Жиналыстың басталу

және аяқталу уақытын қатаң белгілеңіз. Кешіккен адамдарды күтпеңіз.

5. Ең маңызды, кезек күтпейтін сұрақтарды талқылаңыз.
6. Әрбір сұрақты талқылап болған соң қысқаша қорытынды жасап отырыңыз. Барлық көзқарастарды ортаға сала отырып, шешім шығарыңыз.
7. Қабылданған шешімге байланысты атқарылатын істерге жауапты адам тағайындаңыз.
8. Жиналыстың шешімін, қарастырған мәселелерді міндетті түрде қағаз бетіне түсіріп, қызметкерлеріңізге таратып беріңіз. Бұл істің өнімділігін арттыра түседі.

Есте
сақтаңыз!

**Кенес және бұйыру
мәнді құрылымдар**

Бүгін жұмысты
ертерек
аяқтағаныңыз **жөн**.
Сіз бүгін жиналысқа
қатысыңыз.

Ертең жөнелту
бөлімі қызметкерлері
келсін. Сіз барыңыз!
Бала кетсін. Ол
жаққа барма!

9

Sorulara cevap verin.

- 1) Жиналысты күнделікті өткізудің қажеті бар ма?
- 2) Жиналысқа ұжымның барлық қызметкері түгел қатысуы тиіс пе?
- 3) Әр мәселені талқылаған соң, шешім қабылдау керек пе?
- 4) Жиналыс шешімімен қызметкерлер таныс болуы қажет пе?
- 5) Жиналыста не айтылатынын компания басшысы алдын-ала жоспарлап ала ма?

10 Cümlede belirtilen fikri kendi görüşünüzle tamamlayın.

- 1) Жиналыстың ұзақтығын алдын-ала белгілеп алыңыз, себебі
- 2) Кешіккен адамдарды күтпеңіз, өйткені
- 3) Қабылданған шешімді орындайтын адамды белгілеңіз,
- 4) Күн тәртібін белгілеп алыңыз,
- 5) Тек маңызды және шұғыл мәселе болса ғана жиналыс өткізіңіз,

11 Dinleyin. Sorulara cevap verin.

- 1) 5 минуттық жиналыс өткізу тиімді деп ойлайсыз ба?
- 2) Неге 5 минуттық жиналыста адамдар түрегеп тұрады деп ойлайсыз?
- 3) Неге 5 минуттық жиналысты өткізетін адам күн сайын ауысып отыруы тиіс?
- 4) Жиналыс қанша кезеңнен тұрады?

12 Cümleleri okuyun. Cevap verin: «evet» veya «hayır».

Ақпарат

	ИӘ	ЖОҚ
1. Жиналысты тек компания басшысы ғана өткізеді.	☐	☐
2. Жұмыстағы мәселенің барлығын жазу қажет.	☐	☐
3. Жиналыс ұзақтығы 20-25 минуттан аспауы тиіс.	☐	☐
4. Жиналыста айтылған тапсырманы жүзеге асырудың қажеті жоқ.	☐	☐
5. Жиналыс аптасына 1 рет өткізіледі.	☐	☐
6. Жиналыста ешкім қимылдамайды.	☐	☐

13 Kendi fikrinizle paylaşın.

Kolektif üyesi olarak «Etkili bir toplantı için yöntemler» konulu öneriler hazırlayın.
Teklif sayısı en az 10 olmalıdır.

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)
- 6)
- 7)
- 8)
- 9)
- 10)

1

**Kendi fikrinizle paylaşın. Siz nasıl düşünüyorsunuz?
Sınıf arkadaşınızın düşüncesi ile karşılaştırın.**

Адам өз жұмысын
жақсы істесе болды. Ал
мінезі маңызды емес,
әріптестерімен қарым-
қатынасына әсер етпейді.

Адамның мінезі
әріптестерімен
қарым-қатынасына
әсер етеді.

2

Görevleri tamamlayın.

- düşüncelerle tanışın;
- görüşleri olumsuz biçimde ve olumlu biçimde yapmak;
- katıldığınız ve katılmadığınız iki görüşü seçin;
- neden katılıyorsunuz, neden katılmıyorsunuz? Açıklayın.

№	Ақпарат
1.	Қызметкер жұмысқа кез келген киім киюге ерікті.
2.	Басшының айтқаны әрқашан заң.
3.	Жұмысқа кешігіп келуге болады, тек тапсырманы аяқтау керек.
4.	Жиналысқа бармауға болады, маңызды мәселе айтылмайды.
5.	Жиналыс кезінде өз пікіріңді айтуға болады.
6.	Өз әріптестеріңмен үнемі пікірталас ұйымдастырған пайдалы.
7.	Өз жұмысыңды уақытыңда орындасаң, ұжымың саған рақмет айтады.
8.	Жаңадан келген әріптеске қолдау көрсеткен жөн.

3

Bir kurumun başkanı olarak ne yapardınız? Sağlanan 3 yorumdan birini seçin. Düşüncelerinizi yazın.

Қызметкерлер бірін-бірі жақсы тануы үшін жиналысты жиі өткізген дұрыс.

Ұжым ұйымшыл әрі ұжымшыл болуы үшін

Ұжымды бір-біріне таныстыру үшін жұмыстан тыс уақытта жинап, командалық ойындар ойнаған тиімді.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

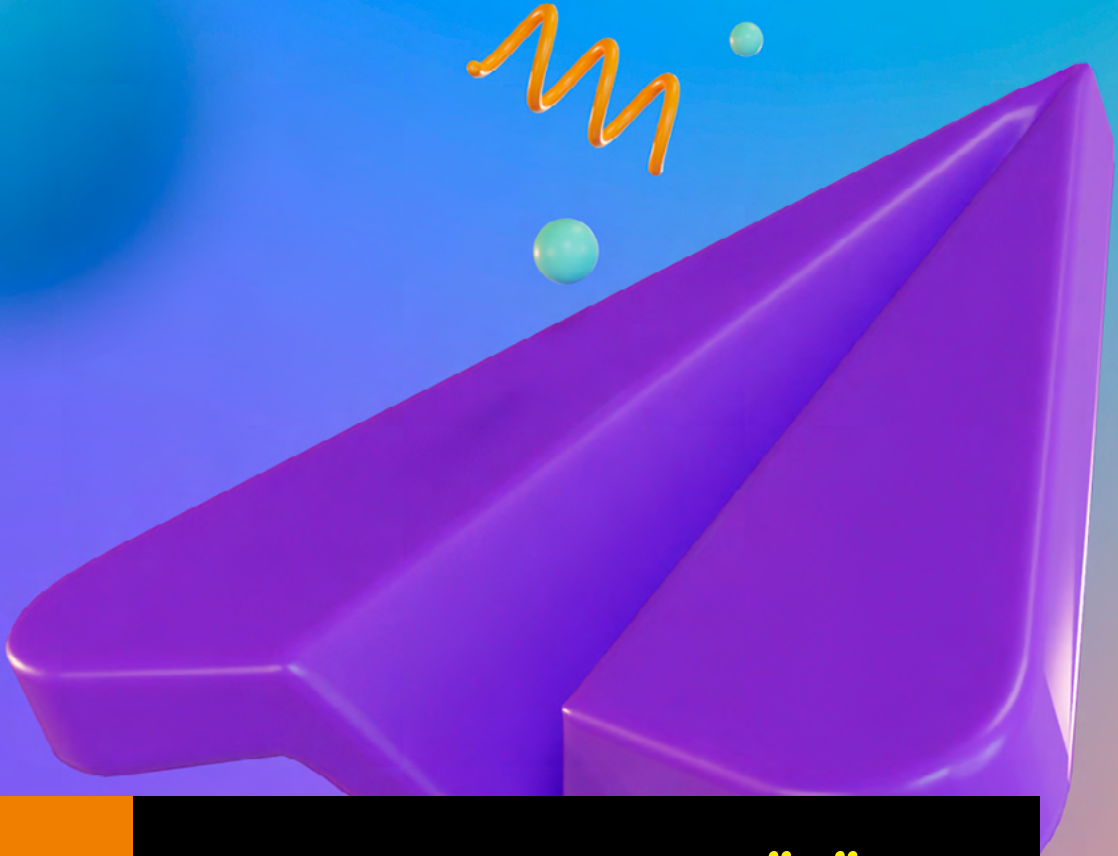
4

Hangi işyerini seçerdiniz? Neden? Seçiminizi açıklayın.

Бұл жұмыстың айлық жалақысы өте жоғары. Бірақ ұжымы ұйымшыл емес. Әркім тек ақша табуды ойлайды.

Бұл жұмыстың жалақысы аса жоғары емес. Бірақ ұжымы өте тату, ұйымшыл. Жиі жұмыстан басқа уақытта бірге бас қосып тұрады.

10

BÖLÜM

%1 YETENEK %99 İŞ GÜCÜ

- 10.A Hayaller gerçekleşiyor
- 10.B İş dünyasındaki kadınlar
- 10.C XXI yüzyılın olanakları
- 10.Ç XXI yüzyıl ve biz
- 10.D Tekrarlama

1 Sorulara cevap yazın.

- 1) Әріптестеріңізбен бас қосқанда қандай тақырыпта сөйлесесіз?
.....
- 2) Жұмыс орнында ешкіммен дос болуға болмайды деген пікірмен келісесіз бе?
«Иә». «Жоқ». Неге?
.....
- 3) «Мансапқорлық» жақсы қасиет пе?
.....
- 4) «Уақытты зая кетірмеу» деген сөзді қалай түсінесіз?
.....
- 5) Сіздің пікіріңізше, ұжымның ұйымшыл болуына әсер ететін қандай 3 нәрсені айтуға болады?
.....

2 Cevap verin.

Жақсы әріптес деген кім?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Жақсы әріптес болу үшін мен не істей аламын?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3 Tabloyu doldurun.

**Ұйымшыл емес ұжым
қызметкерлерінің іс-әрекеті**

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4**Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz?
İşaretleyin «+»,«-».**

☐ мақсатқа қол жеткізу	☐ қызығушылығын жоғалтып алмау	☐ табандылық таныту
☐ тұрақтылық	☐ қызығушылығын ояту	☐ уақыттың қадірін түсіну
☐ жетістікке жету	☐ қағаз бетіне түсіру	☐ жылжымалы асхана
☐ тәуекелге бел буу	☐ еңсесін түсіру	☐ қолжетімді баға
☐ тәуекелге бару	☐ беріліп істеу	☐ қағыс қалмау
☐ тәуекелшіл болу	☐ тайсалмау	☐ табыс кілті
☐ мүмкіндікті жіберіп алмау	☐ бастан кешіру	☐ меңгеру
☐ жігерлі	☐ құлшыныс	☐ қаймығу
☐ ынталану	☐ ісі оңға басу	

5**İki sütundaki ifadeleri eşleştirin.**

1. қағыс қалмау	☐	☐ а) көңілі түсу	
2. ісі оңға басу	☐	☐ ә) қорқу, жүрексіну	
3. қағаз бетіне түсіру	☐	☐ б) шын ниетімен істеу	
4. қаймығу	☐	☐ в) қымбат емес	
5. еңсесін түсіру	☐	☐ г) үйрену	
6. беріліп істеу	☐	☐ ғ) назардан тыс қалдырмау	
7. қолжетімді баға	☐	☐ д) қағазға жазу	
8. меңгеру	☐	☐ е) жұмысының табысты болуы	

6**Konuşmanın cevabında verilen kelimeleri ve cümleleri kullanın.**

тәуекелге бару керек • меңгеру • қызығушылықтарын ояту керек • ісі оңға басу • тайсалмау

1) - Айбектің жаңадан ашқан кәсібінің жұмысы қалай жүріп жатыр?

-

2) - Кез келген істе табысқа жету үшін не істеу керек?

-

3) - Бұл жұмысқа жастарды қалай тартамыз?

-

4) - Айым осы жобаны қалай жеңіп шықты?

-

5) - Шетелдік компаниялармен жұмыс істеу үшін не істеу керек?

-

**Есте
сақтаңыз!****Шарт мәнді құрылым
-са (-се)**

Мен жұмыстан ерте
кет**сем**, тапсырмам
аяқталмай қалады.

Кәсіпті дамытқың кел**се**,
үздіктерден үйрен. Егер
бойынды жалқаулық
билес**се**, ешқандай ісіннен
нәтиже күтпе.

7

Sorulara cevap verin.

- 1) Сіз өзіңіз армандаған кәсіппен айналысасыз ба?
- 2) Өзіңіздің табысыңызды өзгелермен көп салыстырасыз ба?
«Иә». «Жоқ». Неге?
- 3) Табысты, бизнесте жолы болған, үздік кәсіпкерлерден
үйрену, тәжірибе жинау керек деген пікірмен келісесіз бе?
- 4) Табысты болу үшін білім керек пе?

8

Okuyun.

**ДАРХАН КӘРІМОВ, ЖАС КӘСІПКЕР:
«ТАБЫСТЫ БОЛУ ҮШІН БІЛІМ КЕРЕК».**

**– Дархан, жақында «Foodtruck» бизнес-жобасын қолға алдыңыз.
Бизнес-жобаңыз туралы айтып берсеңіз.**

– Менің кәсібім – жылжымалы, яғни көліктегі асхана – Foodtruck. Бұл тамақ дайындаудың креативті түрі, бізге қарағанда шетелде қатты дамыған. Foodtruck-тың отаны АҚШ-та мұндай мобильді асхананың саны 3 миллионнан асатын болса, бұл – еліміздегі алғашқы бизнес.

– Кәсібіңіздің қоғамға қандай пайдасы бар?

– Біріншіден, тұтынушы асханаға өзі барса, мұнда Foodtruck мобильді, тұтынушының келуін күтпейді. Яғни, кісі аяғы үзілмейтін жерлерге барып, жылжымалы асхана өз өнімін ұсынады. Аспазбен байланыс – Foodtruck-тың екінші басты ерекшелігінің бірі. Егер тамақтың дайындалу процесін тұтынушылар өз көзімен көрсе, бұл бизнеске оң көзқарастың тууына әкеледі. Бұған қоса, тағам да дәмді, жылдам, ыңғайлы әрі бағасы да қолжетімді болады. Әрине, дизайн, қызмет көрсету, қорап сияқты басқа да мәселелер қағыс қалмайды.

– Кәсіпті бастау барысында қандай да бір қиындықтар болды ма?

– Қиындық болмаса, арманыңа қол жеткізе алмайсың. Әр минуттың қадірін білетін болдым. Күнделікті уақытымды жоспарлап, пайдасыз нәрселерден қашатын күйге жеттім.

– Егер адам өз кәсібін ашқысы келсе, оған табыс табу үшін қанша уақыт керек және қанша қаржы жеткілікті болады?

– Бұған нақты жауап беру қиын. Қаржының көлемі ашқысы келетін кәсібінің саласына байланысты деп ойлаймын. Меңгеру уақыты да әртүрлі. Ең бастысы – ешқашан берілмеу керек. Ерік-жігерің мықты болса, қате жасаудан қорықпай, тәуекелге барсаң, табандылық танытсаң – түбі жеңіске жетесің! Жақында бір журналдан әлемге әйгілі киноактер Брюс Лидің мынадай сөзін оқыдым: «Мен соққы жасаудың он мың тәсілін меңгерген адамнан емес, бір тәсілді он мың рет қайталаған адамнан қаймығамын». Сол себепті, кәсіпкерге ең басты табандылық қажет. Табандылық – табыстың кілті! Сондай-ақ, бизнесте табысқа тезірек жеткің келсе, өзіңді дамыт, білім ал.

9 Sorulara cevap verin.

- 1) Мәтін кейіпкері қандай кәсіппен айналысады?
- 2) Кәсіпкердің бизнесі қоғамға пайдалы ма?
- 3) Кәсібінде табысқа жету үшін кейіпкер не істеді?

10 Metnin içeriğine uyarak cümleyi tamamlayınız.

Дархан Кәрімов кәсіп бастап, табысқа жету үшін «.....»
.....» - керек деді.

11 . Sizin düşünceniz. Arkadaşınız ne düşünüyor? Yazın.

Қандай адам табысты бола алады?	НЕГЕ?	Қандай адам табысты бола алмайды?
жігерлі	Себебі	жігерсіз
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		

1 Cümleyi tamamlayın.

- 1) Өз кәсібінді дамытқың келсе,
- 2) Егер қандай да бір іске деген қызығушылығыңды жоғалтып алсаң,
- 3) Егер қандай да бір тауардың тез сатылып кеткенін қаласаң,
- 4) Егер ештеңеден қорықпай, тәуекелге бел бусаң,
- ...
- 5) Жұмыста әріптестерің қолдау көрсетсе,
- 6) Осындай керемет мүмкіндікті жіберіп алсаң,
- 7) Армандарыңның орындалғанын жан-тәніңмен қалайтын болсаң,
- 8) Жиналысқа кешігіп қалсаң,

2

**Kendi fikrinizle paylaşın. Sınıf arkadaşınızı fikrini dinleyin.
Kendi cevabınız ile karşılaştırın**

«Қазіргі таңда жаңа кәсіп ашу үшін қаражатың болса жеткілікті деп ойлаймын».

«Өз кәсібінді өте аз ақшамен де бастауға болады. Бастысы, ақша емес. Ең басты нәрсе – білімің мен тәжірибеңнің болуы».

3

**Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz?
İşaretleyin «+»,«-».**

☐ басқару	☐ тіркеу	☐ кенеттен
☐ тиесілі	☐ шағын және орта кәсіп	☐ серіктес
☐ біртіндеп арту	☐ еншісінде екен	☐ келіссөз жүргізу
☐ шыңдалу	☐ кәсіпкер	☐ ұстаным
☐ тәжірибе жинақтау	☐ әлеуметтік желі	☐ негізін қалаушы
☐ жеке кәсіпкерлік	☐ артықшылық	☐ жауапкершілікті
мойныға алу
☐ үлес	☐ шешім қабылдау	

4

Kelimeleri sıralayın ve cümle kurun.

1) Жеке \ барлық \ кәсіпкер \ мойныға \ болсаң, \ жауапкершілікті \ аласың.

.....

.....

2) осы \ болады \ қысқасы, \ кісі \ серіктесіміз.

.....

.....

3) қажетті \ басшы \ бойынша \ шешім \ мәселе \ қабылдайды.

.....

.....

4) үшін \ тәжірибең \ келіссөз \ мол \ жүргізу \ керек \ болуы.

.....

.....

5) қалаушы \ кәсіпорынның \ менің \ негізін \ әкем.

.....

.....

6) үлес \ зор \ дамытуға \ осы \ тігін \ цехын \ қосты.

.....

.....

7) бизнесті \ әлеуметтік \ желі \ дамытуда \ көп \ береді \ көмек.

.....

.....

8) тәжірибе \ бұл \ жинақтадым \ мен \ жыл \ үш \ ішінде.

.....

.....

5 Verilen kelimelerle cümle kurun.

артықшылық

үлес

серіктес

шешім қабылдау

біртіндеп арту

басқару

әлеуметтік желі

табан астында

кәсіпкер

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)
- 6)
- 7)
- 8)

Есте
сақтаңыз!

Ойды жалғастыру/
дәлелдеу құрылымдары

әрине, әлбетте, рас,
шынында, шынын айту
керек, сірә, мүмкін,
шамасы, меніңше, өкінішке
орай, ең алдымен, екінші
жағынан, біріншіден, т.б.

Біріншіден, кәсіп ашу және
оны дамыту оңай емес.

Қалған серіктес кешігіп
келетін болар, шамасы.
Бірден шешім қабылдау,
әрине, мен үшін қиынға
соқпады.

6

Kendi fikrinizle paylaşın. Sınıf arkadaşınızın fikrini dinleyin.
Kendi cevabınız ile karşılaştırın.

Әйел адамның жеке
кәсіпкер болғаны дұрыс
емес. Ол бала тәрбиесімен
айналысып, отбасына
қарауы тиіс.

Қай пікірді қолдайсыз?
Неге? Себебін түсіндіріңіз.

Әйел адамның жеке
кәсіпкер болғаны дұрыс.
Осы арқылы ол өзін-өзі
дамытады.

7**Okuyun.**

Бизнестегі әйелдердің үлесі қандай?

Ұлттық статистика бюросының мәліметі бойынша, шағын және орта кәсіпкерлікте 3,4 миллион адам жұмыс істесе, соның 1 миллионнан астамы – әйелдер. Жеке кәсіпкерлік саласында әйелдер үлесі айтарлықтай көбірек: Тіркелген 856 мың жеке кәсіпкерліктің 450 мыңы (53 пайызы) әйелдердің еншісінде екен.

Банк саласында да әйелдер үлесі жыл санап артып келеді. «БанкЦентрКредит» басқарма төрағасының айтуынша, дәл қазір қаржы институтында жалпы саны 3,8 миллион тұтынушы бар болса, соның 1,8 миллионы – әйелдер. Ал банктің мобильді қосымшасын ерлерге карағанда, әйелдер көбірек пайдаланады (52 пайыз).

«Globalink Logistics Group Ltd» бас директоры Сиддик Ханның сөзінше, әйелдер бизнесте табысқа жетуі үшін әлеуметтік желіде барынша белсенді болып, заманауи маркетинг технологияларын меңгеруі тиіс.

«Әйел кәсіпкерлердің артықшылығы, ең алдымен, олар өз қызметкерлерін таңдандыра алады және бәсекелестіктен қорықпайтынын айта аламын. Алайда, өкінішке орай, әйелдер ерлермен салыстырғанда бір шешімді қабылдау үшін ұзақ ойланады. Кей жағдайда бұл пайдалы болуы мүмкін. Алайда табан асты шешім қабылдау қажет болғанда ондай ұзақ ойлану пайдасыз болады», – дейді ол.

ҰРО Kazakhstan басшысы, кәсіпкер Ғайһар Қаппарова екі дипломы мен отбасылық тәжірибесінің бизнесте көмектесе алмағанын айтады. «Қоймадағы заттарды сұрыптау да, құжаттарды тексеру де, серіктестермен келіссөз жүргізу де өз мойнымда болды. Шынын айту керек, сол арқылы ысылып, шыңдалдым», - дейді.

Ал «Lendonomy» қаржылық стартапының негізін қалаушы Анжелика Османова: «Бизнесті нөлден бастап үйрендім. «Мен – әйелмін» дегенді ұмытып, «Мен – бизнесменмін» деген ұстанымды меңгердім. Қысқасы, бар жауапкершілікті мойныға алуға тура келеді. Сонда ғана өз мақсатыңа жетесің», - дейді Анжелика.

8 Sorulara cevap verin.

- 1) Қазіргі таңда кәсіппен айналысатын әйелдер саны көп пе?
- 2) Мәтін мазмұнына сәйкес банк саласына қатысты әйелдердің ерлерден қандай айырмашылығы көрсетілген?
- 3) Жеке кәсіппен айналысу барысында әйелдер мен ерлер арасында қандай өзгешеліктер байқалады?
- 4) Кәсіп жүргізген кезде жұмысты өзге адамға тапсырып қоюға бола ма?
- 5) Мәтін кейіпкері мақсатқа жетуге қатысты қандай пікір айтты?

9 Metinde bu sayılar hangi bilgilere uygulandı?

1. 3 400 000
2. 1 миллионнан астам
3. 856 000
4. 1 800 000
5. 53 пайыз
6. 3 800 000
7. 52 пайыз

10 Fikir alışverişi.

- 1) Sınıf arkadaşınıza soru sorun.
- 2) Cevaplarınızı karşılaştırın.

Жеке кәсіппен айналысып жүрген кәсіпкер әйел адамды білесіз бе?

Ол қандай кәсіппен шұғылданады?

Оның отбасы жұмысына қолдау көрсете ме?

11 Dinleyin. Sorulara cevap verin: «evet» veya «hayır».

Ақпарат

ИЭ

ЖОҚ

1. Сұхбат кейіпкерінің есімі – Айман.	☐	☐
2. Кәсіпкер өз кәсібін мектеп оқып жүргенде бастаған.	☐	☐
3. Кейіпкер өз әкесін үлгі тұтады.	☐	☐
4. Қазіргі таңда сән үйінің басшысы.	☐	☐
5. Әкесінің бауырмалдығы ұнайды.	☐	☐
6. Шет елге барған кезде тек қана демалады.	☐	☐
7. Болашақта өзінің жеке тігін цехын ашқысы келеді.	☐	☐
8. Бастаған істі аяқтау керек деген пікір айтты.	☐	☐

12 Diyalogu tekrar dinleyin. Sorulara yazılı olarak cevap verin.

Сұхбат кейіпкерінің ең алғашқы кәсібі қандай болды?

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

13

Fikir alışverişinde bulunun. Bir sınıf arkadaşınızın fikrini dinleyin ve cevabınızla karşılaştırm.

- Сіз бала кезіңізде қандай да бір кәсіппен айналыстыңыз ба?
- Сіз жеке кәсіпкер бола аламын деп ойлайсыз ба?

1 İlgili kelimeyi kullanın.

келіссөз жүргізу

басқару

табан астында

кәсіпкер

үлес

тәжірибе жинақтау

ұстаным

тіркеу

- 1) Қазіргі таңда ер адамдармен қатар бизнес әлеміндегі әйелдер саны біртіндеп артып келеді.
- 2) Кәсіпорынды үшін терең білім қажет.
- 3) Кез келген жағдайда басшының ұтымды шешім таба алғаны дұрыс.
- 4) Егер сіздің жеке кәсібіңіз болса, оны міндетті түрде керек.
- 5) Әріптесім үшін шетелдегі серіктестерімізге ұшып кетті.
- 6) Еліміздегі шағын және орта бизнесті дамытуға қосқанымыз дұрыс.
- 7) үшін адамдардың пікірін тыңдап, әдепті сөйлегенің пайдалы болмақ.
- 8) Ешқашан өтірік айтпау және бизнесті адал жүргізу – менің осы.

2 1. Kendi fikrinizle paylaşın.

1) Bir kadının hangi 3 mesleğini yapmasını önerirsiniz? Neden?

Ұсынушы	1-кәсіп	2-кәсіп	3-кәсіп
Мен			
Досым			

2) Sınıf arkadaşınızın düşüncesini dinleyin. Karşılaştırın.

ұқсастықтар

айырмашылықтар

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3

**Okuyun. Hangi kelime ve ifadeleri biliyorsunuz?
İşaretleyin «+», «-».**

☐ ұрпақ	☐ заңдылық	☐ тиімді қолдану
☐ заманға сай	☐ қарабайыр	☐ виртуалды әлем
☐ жетілу / жетілдіру	☐ заманауи	☐ ғасыр
☐ ілесіп отыру	☐ жанталасу	☐ заман
☐ қатардан қалмау	☐ хабардар болу	☐ ажырата білу
☐ дабыл қағу	☐ алдыңғы қатарлы	☐ заман талабы
☐ әсер қалдыру	☐ жағдай жасау	

4

Ешleştirin.

1. жанталасу	☐	☐ а) қарапайым
2. ілесіп отыру	☐	☐ ә) белгі беру, ескерту
3. виртуалды әлем	☐	☐ б) жүз жыл
4. дабыл қағу	☐	☐ в) асығу, қарбаласу
5. қарабайыр	☐	☐ г) қиялдағы жоқ әлем
6. ғасыр	☐	☒ ғ) еру, бірге жылжу
7. заман	☐	☐ д) білу, есту
8. хабардар болу	☐	☐ е) уақыт

5

İlgili kelimeyi kullanın.

жетілу • ұрпақ • хабардар • әлем • ажырата білу • тиімді • жағдай • заманауи

- 1) Мемлекет халықтың дамуына жасап отыр.
- 2) Қазіргі жастар техниканы жақсы білуі тиіс.
- 3) Виртуалды адам санасын билеп алады.
- 4) Заман ағымынан қалмай, бірге дамып, керек.
- 5) Күнделікті жаңалықтардан болған өзіңізге пайдалы.
- 6) Интернет дамыған ғасырда оны пайдалану мүмкіндігін жіберіп алмаңыз.
- 7) Бүгінде жас жаңа кәсіп ашудан қорықпайды.
- 8) Жақсы мен жаманды өте маңызды.

6

Sorulara cevap verin.

- 1) XXI ғасыр сізге қандай мүмкіндіктер берді?
- 2) Виртуалды әлемнің адам үшін қандай зиян жағы бар деп ойлайсыз?
- 3) Күнделікті жаңалықтарды газеттен оқисыз ба, әлде интернетті қолданасыз ба?
- 4) Өзіңізді заман талабына сай жетілдіріп отырасыз ба?
- 5) Алдыңғы қатарлы техника құралдарын сатып аласыз ба?
- 6) Бір ғасырда қанша жыл бар?
- 7) «Қарабайыр адам» деген сөзді қалай түсінесіз?
- 8) Өз уақытыңызды тиімді қолданасыз ба?

Есте
сақтаңыз!

Ойды\затты \құбылысты күшейту сөздері

ең , тым , өте , аса , орасан, зор, т.б.

Ол біздің тарихымызды мүлдем білмейді.

Жұмыстан әбден шаршаған.

Алға қарай сәл жүр.

Тілге шешен, керемет сөйлейді т. б.

7 Okuyun.

XXI ғасыр – жаңа мүмкіндіктер ғасыры. Әр күн сайын бір нәрсе өзгеріп жатыр, әр күн сайын жаңалықтар ашылуда, ғылым дабыл қағуда. Біріккен ұлттар ұйымының шешімімен «**XXI ғасыр – ақпараттандыру ғасыры**» деп аталды.

Қазіргі уақытта жастарға да, ересек адамдар мен мектеп оқушыларына да орасан зор мүмкіндіктер беріп отырған нәрсе ол – интернет. Үйден шықпай-ақ табыс табуға болатынына біреулер сенсе, екіншілері сенбейді. Жалпы интернет-бизнестің пайдасы неде?

1. Интернет-бизнесті құру, дамыту өте оңай. Ол үшін кеңсе іздеудің қажеті жоқ. Үйіңізде отырып жұмыс істей аласыз.

2. Аса қажетті нәрсе – заман талабына сай компьютерді жақсы білуіңіз керек.

3. Интернет-бизнесті үйде, далада, демалыс орнында, жолда, ұшақта – кез келген жерде пайдалана аласыз. Ең бастысы желіге қосылуға мүмкіндік болса болғаны.

4. Ең маңыздысы – сіздің бастығыңыз

болмайды. Тек тұтынушымен арадағы байланыс қана.

Интернет-бизнес арқылы не істеуге болады?

- Интернет арқылы онлайн дәрістер өткізуге болады. Алдыңғы қатарлы мамандар оны өте ұтымды пайдаланады. Дәріс құнын өзіңіз белгілейсіз.

- Сатуға арналған ең заманауи, ең ұтымды заманауи стартап түрлерін ойластыру мүмкіндігі бар.

- Математикаға, физикаға арналған көмекші құрал ретінде онлайн-есептеу құрылғысын құрастыруға болады.

- Онлайн-биржа құра аласыз.

- Төлем жасауға болатын түрлі онлайн мүмкіндіктер тудыру.

- Түрлі шеберлік сабақтарын ұйымдастыру: киім тігу, тәттілер пісіру, бақша егу.

Интернет арқылы заман талабына сай, қатардан қалмай, ең озық тәжірибелерді пайдаңызға жаратыңыз.

8

Altı çizili sözcükleri aşağıdaki sözcüklerle değiştirin.

1. **Әр күн сайын** бір нәрсе өзгеріп жатыр.
2. Адамдарға **зор мүмкіндіктер беріп** отырған нәрсе ол – интернет.
3. Интернет-бизнеспен айналысқан **пайдалы** ма?
4. **Қазіргі уақытқа қарай** компьютерді жақсы білуіңіз керек.
5. **Ең үздік** мамандар оны өте ұтымды пайдалануда.
6. Сатуға арналған **жаңашыл** стартап түрлерін ойластыру.

Алдыңғы қатарлы

заманауи

күнделікті

жағдай жасап

тиімді

заман талабына сай

9

Sorulara cevap verin.

- 1) Интернет-бизнестің қандай пайдасы бар?
- 2) XXI ғасыр адамына қандай талаптар қойылады?
- 3) Қазіргі таңда интернет-бизнеспен айналысып жүргендер бар ма?
- 4) Интернет арқылы қандай кәсіппен айналысуға болады?

10

Kendi fikrinizle paylaşın. Sınıf arkadaşınızın fikrini dinleyin. Kendi cevabınız ile karşılaştırın.

XXI-ғасырда адамдар күрт өзгерді. Технология дамып, өмір сүру жеңілдеді. Оларға ешкімнің көмегі керек емес, бір-біріне жылы қабақ танытпайды. Әркім өзімен-өзі.

XXI-ғасыр - керемет мүмкіндіктер заманы. Жеке кәсіп ашуға, шетелде білім алуға жол ашық.

«XIX- ғасыр балалары өте ақылды. Келесі ғасыр толығымен технология дәуірі болады.»

СІЗ НЕ ДЕЙСІЗ?
ПІКІРЛЕРМЕН
КЕЛІСЕСІЗ БЕ? «ИӘ».
«ЖОҚ». НЕГЕ?

XIX-ғасыр адамдары сезімсіз. Отбасы, махаббат, сыйластық деген екінші орында. Көбінің уақыты телефон, гаджет ойнаумен кетіп жатыр.

1 Sorulara cevap verin.

- 1) XXI-ғасыр мүмкіндіктерін қаншалықты пайдаланып жүрсіз?
- 2) Күнделікті ақпараттар мен жаңалықтарды газеттен оқисыз ба? Әлде гаджетті таңдайсыз ба?
- 3) Технология заманына айналған XXI-ғасыр адамзат үшін пайдалы ма? Әлде зияны көп пе?
- 4) XXI-ғасыр әйел адамдар үшін мүмкіндіктер уақыты деп ойлайсыз ба?
- 5) Заманауи технология адамның іс-әрекетіне, мінез-құлқына әсер етеді деген пікірмен келісесіз бе?
- 6) Өзіңізді XXI-ғасырдың заманауи адамы деп санайсыз ба?
- 7) «XXI-ғасыр мамандығы» деп қандай мамандық түрін айта аласыз?
- 8) Қазіргі таңдағы өзгерістер, технологиялық даму сіздің отбасыңызға өз әсерін тигізді ме?

2 Cevap verin. Bir sınıf arkadaşınızla fikir alışverişinde bulunun.

**Қай ғасырдың
артықшылықтары көп?
Қалай ойлайсыз?**

Уақыт	Артықшылықтары	Кемшіліктері
XX-ғасыр		
XXI-ғасыр		

3 Diyalogu tamamlayın.

-?
- Интернет-бизнес мен үшін жаңа нәрсе, көп ақпарат білмеймін.
-?
- Менің ойымша, ноутбук немесе телефоның болса, интернет-бизнеспен айналысуға болады.
-?
- Онлайн бизнеспен айналыссаң, уақытыңды тиімді пайдаланып үйренуің керек.
-?
- XXI-ғасыр технология да, адамзат та дамыған уақыт деп айтар едім.

4

Okuyun. Hangi kelimeleri veya ifadeleri biliyorsunuz?
İşaretleyin «+»,«-».

☐ бәсеке	☐ жұмысбасты	☐ тыңдау
☐ бәсекеге түсу \ бәсекелесу	☐ алаңдаушылық білдіру	☐ мақтану
☐ қиын заман	☐ озып шығу	☐ әлеуметтанушы
☐ білекті \ күшті	☐ заман талабы	☐ алаңдау
☐ бағалау	☐ хабардар болу	☐ бақталасу
☐ сыртқы келбет	☐ болмауы мүмкін	☐ бүліну

5

Uygun kelimeyi veya cümleyi seçin.

бақталасу • білекті • бәсеке • бағалау • озып шығу
• тыңдау • хабардар болуы • жұмысбасты

- 1) Екі компания бір-бірінен үшін жанталасып жатыр.
- 2) Соңғы жаңалықтарға өте маңызды.
- 3) адам өзінің күшіне сенеді.
- 4) Жастардың көпшілігі қазір болып кеткен.
- 5) Қызметкерінің еңбегін адамгершілікке жатады.
- 6) Кәсіпорын жұмысын алға жылжыту үшін басшы барлық нәрседен керек.
- 7) Қазіргі заманда әрекеті жас мамандар арасында жиі кездесетін болған.
- 8) Ірі компаниялар арасындағы ешқашан тоқтамайды.

6

Kelimeleri eşleştirin.

1. бәсеке	☐	☐ а) бәсекеге қабілетті
2. жұмысбасты	☐	☐ ә) уайымдау
3. заманауи	☐	☐ б) жарыс
4. сыртқы келбет	☐	☐ в) ұту, жеңіп кету
5. алаңдаушылық білдіру	☐	☐ г) белгісіз, нақты емес
6. озып шығу	☐	☐ ғ) көреалмаушылық, қызғану
7. мүмкін емес	☐	☐ д) шамадан тыс көп жұмыста болу
8. бақталасу	☐	☐ е) адамның түрі

7 Okuyun.

- Самат, сен XXI-ғасырға қандай анықтама берер едің?
- Меніңше, техниканың, мәдениет пен өнердің дамыған ғасыры. Ең бастысы, «бәсеке» заманы.
- «Бәсеке заманы» дегенді қалай түсінуге болады?
- Ол оңай. Дәл қазір адамның білімі болмаса, жетістікке жетуі қиын. Бұл – заман талабы.
- Ал, ол үшін не істеу қажет?
- Кез келген техниканың мүмкіндіктерін тиімді қолданып, жоғары технологиядан хабардар болып жүргеніңіз жөн. Маңызды жаңалықтарды үнемі тыңдаңыз, оқыңыз, сонда біліміңіз мол болады.
- Сонда үнемі жұмыс істеу қажет пе?
- Міндетті емес. Уақытты

тиімді пайдалану керек. Америкалық әлеуметтанушылар бүгінгі заман адамдарының тым жұмысбасты болып кеткендеріне алаңдаушылық білдіруде. Алайда жұмысты кім үшін істеп жатқандарын адамдардың өздері де білмейді. Заманауи адамдар бір-бірімен бақталасып, озып шығуы үшін өздерін құрбан етеді.

- Яғни, адам жұмыс пен жеке өмірді қатар алып жүруі тиіс. Сонда табысқа жетуі оңай бола ма?

- Әрине, заманға ілесемін деп, жеке өміріңізді, отбасыңызды ұмытып кетпеуге тырысыңыз. Тепе-теңдікті сақтауды үйреніңіз.

- Сұхбатыңызға рақмет!

8 Diyalog ісeрігіне uygun olarak cevap verin.

- 1) XXI-ғасыр туралы қандай ой айтылды?
- 2) Қазіргі уақытта адамдар қалай өмір сүруде?
- 3) Ғалымдар нені уайымдайды?
- 4) Шектен тыс жұмыс істеу адам денсаулығына зиян ба?

9 Görevleri tamamlayın.

- a) görüşleri okuyun;
- b) görüşleri olumsuz ve olumlu biçimde yapın;
- c) iki görüşü seçin, bakış açınızı paylaşın.

№ Ақпарат

- 1. Қазіргі заманда техника жетілмеген.
- 2. Күшті болсаң, жеңіс сенікі.
- 3. Заман талабы – білімді болу.
- 4. Киімнің еш маңызы жоқ.
- 5. Заманауи жастар күндіз-түні жұмыс істейді.
- 6. Жұмысбастылық отбасындағы татулықты сақтайды.
- 7. Қазіргі таңда адамдар бақталасу дегенді білмейді.
- 8. Барлық уақытта тепе-теңдікті сақтаған жөн.

10

Fikir alışverişinde bulunun. Bir sınıf arkadaşınızın fikrini dinleyin ve cevabınızla karşılaştırın.

**Өзіңізді заманға сай адаммын
деп айта аласыз ба? Неге?**

**Заманға сай болу үшін не істеу
керек деп ойлайсыз?**

11

Tavsiyeleri devam edin.

XXI-ғасырда табысқа жету үшін не істеген жөн?

Біріншіден, *үнемі жаңалықтарды оқып, тыңдағаныңыз жөн.*

Екіншіден,

.....

Үшіншіден,

.....

Сосын,

.....

Содан кейін,

.....

1

Kelimeleri bulun.

Ә	Қ	Қ	Ы	Л	Ы	Т	П	Ы	Қ	Ұ	Ш
К	А	І	И	У	А	Н	А	М	А	З	О
Е	Р	Е	О	Л	Д	У	М	Т	И	Ы	Й
М	А	Р	О	Қ	П	А	У	Н	Ж	М	Ю
С	Б	П	Б	Д	Ю	З	Р	Ұ	Ұ	Ы	Ғ
І	А	Е	К	І	Ж	Ұ	Е	Д	М	П	А
Т	Й	Д	А	Л	Е	Р	Г	П	Ы	Ы	С
У	Ы	О	П	А	Т	Е	Ң	Ы	С	А	Ы
Ы	Р	Ө	У	Р	К	К	Е	І	Б	П	Р
С	М	Қ	П	А	І	Т	М	Т	А	Л	У
К	Ә	С	І	П	К	Е	Р	К	С	А	Н
Қ	О	Л	Д	А	У	С	Р	Е	Т	Л	Ы
А	Ь	М	А	Й	М	Ы	А	Л	Ы	А	Т
Р	Я	С	Е	Т	П	І	Р	І	Ы	С	Ұ
Ы	С	А	Л	А	Т	Қ	А	Б	А	Қ	Т

- 1) Екі адамның бірін-бірі көреалмаушылығы, жарыс (8 әріп).
- 2) Тек өзінің күшіне ғана сенетін адам (7 әріп).
- 3) Жүз жылды басқаша қалай айтуға болады? (5 әріп).
- 4) Өте қарапайым, сәнді емес (9 әріп).
- 5) Бір нәрсені үйреніп алу (7 әріп).
- 6) Өзінің кәсібі, бизнесі бар адам (8 әріп).
- 7) «Қазіргі заманға сай» деген мағынаны білдіретін сөз (8 әріп).
- 8) Көп жұмыс істейтін адам (10 әріп).

2

Фикр алысверішінде bulunun. Bir sınıf arkadaşınızın fikrini dinleyin ve cevabınızla karşılaştırm.

- 1) Адам қазіргі таңда табиғаттан тым алыстап кетті. Оған кінәлі технологияның дамып кетуі.
- 2) Қазір адамдар жалқау болып кетті. Оған себеп – заманауи технология.
- 3) Негізі, заман өзгермейді, адам өзгереді.

3

Fikir alışverişinde bulunun. Bir sınıf arkadaşınızın fikrini dinleyin ve cevabınızla karşılaştırın.

-
1. Öziñizge ne ұнайды, соны анықтап, алыңыз. Бұл ең бастысы әрі ең маңыздысы.
 2. Спорт әдетіңізге айналсын.
 3. Шет тілдерін
 4. Уақыттың әрбір сәтін және әрбір адамды үйренуге пайдаланыңыз.
 5. Айналаңызды адамдармен қоршаңыз. Өзін құрметтейтін және бір нәрсеге үйренуге болатын адамдармен көп уақыт өткізіңіз.
 6. қағазға жазыңыз. Мақсат болса, міндетті түрде жетуге ұмтыласыз.
 7. Шешімді тез, бүгінгі істі «ертеңге» қалдырмаңыз. Өзіңіздің «жайлы режіміңізден» шығыңыз, білім-танымыңызды және көзқарасыңызды кеңейтіңіз.
 8. Өз шығындарыңызды, кірістерді есептеңіз.
 9. Қажеті жоқ нәрселерден құтылыңыз. Компьютерлік ойындардан бас тартыңыз. Теледидар көретін уақытты қысқартыңыз.
 10. Ұйқыдан ерте тұрыңыз. Адамға 7 сағат жетеді.

4

«XXI yüzyıl - fırsatlar yüzyılı» konferansında bir sunum yapmalısınız. Aşağıdaki sorulara cevap olarak kısa bir tez yazınız. Aşağıdaki yorumları tezinizde kullanabilirsiniz.

XXI-ғасыр адамы қандай болуы керек?

XXI-ғасыр дамимын, жетілемін деген адамға орасан зор мүмкіндіктер ұсынады. Тек мансап қуып, адамгершілікті ұмытып кетпеңіз.

Әр уақыттың жақсы да, жаман да жақтары болады. Тек уақытты зая кетірмей, пайдалы іс жасауға ұмтылу қажет.

Адамның өзін-өзі дамытуына қандай мүмкіндіктер беріліп жатыр деп ойлайсыз?

Шет тілдері мен техника тілін меңгеруге назар аударған дұрыс.

Онлайн-бизнес түрлерімен танысқан дұрыс. Отбасыңыздан алыстамай, өз кәсібіңізді жүргізуге мүмкіндік береді.

I BÖLÜM. ANKETE KATIL**1.A Kendin hakkında konuş ...**

отбасы
мекенжай
тұру
мамандық
туған жер
ұлт
бос уақыт
әуес іс
жұмыс істеу
мемлекет
саяхат
тіл
келбет
мінез
тағам
сүйікті
әнші
тіл білу

1.B Geçen haftada ...

оқу
үйрену
жазу
сөйлесу
жасқа толу
жазылу
келу
өткен
кір жуу
кеше
кешке қарай
күндіз
туралы
жайлы
түстен кейін
машина жуу
семинарға қатысу
машина жөндеу

I BÖLÜM. ANKETE KATIL

1.C Benim yakınlarım

отбасы
туысқан
дос
көрші
әріптес
бауыр
сөйлесу
туралы
түстен кейін
ең жақын
араласу
қонаққа шақыру
көмектесу
жайлы
күндіз
үйрену
әңгімелесу
хабарласу
өткен аптада
жұмыс істеу

1.Ç İş, iş yeri, iş

кеңсе
туысқан
жұмыс уақыты
бөлім
әріптес
жұмыс күндері
демалыс күндері
жиналыс
кездесу
мекеме
араласу
сағат
көмектесу
жекеменшік
шаршау
мамандық
лауазым
мемлекеттік
бастық
көмекші

II BÖLÜM. EĞİTİM

2.A Teneffüs

үзіліс
 демалу
 ойындар
 кітапхана
 ұйымдастыру
 сөйлесу
 сабақ арасында
 үзіліс уақыты
 үстел ойындары
 уақыт өткізу
 көңіл көтеру
 қызметкер
 ауысым
 бағдарлама
 ойлау
 есте сақтау
 тамақтану
 көмектесу
 араласу
 қажет
 тиімді
 мүмкіндік беру
 сергу
 жаттығу жасау
 түскі үзіліс
 қоңырау\сабақ кестесі

2.B Uluslararası okul

үзіліс
 мектеп
 халықаралық
 ақылы
 ұйымдастыру
 мектеп бітіруші
 білім сапасы
 үзіліс уақыты
 шет тілі
 уақыт өткізу
 көңіл көтеру
 түлек
 ауысым
 бағдарлама
 әдіс
 пән
 оқу тілі
 білім
 емтихан тапсыру
 жергілікті
 заманауи
 мүмкіндік беру
 білікті
 құрал
 үйірме
 қоңырау\сабақ кестесі

II BÖLÜM. EĞİTİM

2.C Geleceğin mesleği

мамандық
 маман
 халықаралық
 сұранысқа ие
 ұйымдастыру
 мектеп бітіруші
 білім сапасы
 қажетті
 жұмысқа орналасу
 мамандық таңдау
 кеңсе
 түлек
 ғылым
 келісу
 жетістік
 ақпараттық технология
 бағдарламашы
 қарқынды даму
 қайта даярлау
 ізденіс
 жергілікті
 заманауи
 сала
 қаржы
 болашақ
 жойылу
 бәсекелестік
 ой\пікір

2.Ç Konferansa çağırıyoruz

мәселе
 арналған
 халықаралық
 ғылыми-тәжірибелік
 ұйымдастырушы
 конференция бағыттары
 білім сапасы
 тақырып
 мақсат
 жұмыс тілі
 өткізу уақыты
 шақыру
 ғалым
 ереже
 жетістік
 ақпараттық технология
 тіркелу
 байланыс телефоны
 республикалық
 ізденіс
 мақала
 заманауи
 талқылау
 сөз сөйлеу
 болашақ
 жауап беру
 бәсекелестік
 ой\пікір алмасу

III BÖLÜM. DÜNYA MUCİZELERİ

3.A Müzedeki gecce

жәдігер
көрме
көне дәуір
туынды
тарихи
заманауи
сурет
сыйлық
көркемөнер
қолданбалы өнер
мәдениет
бұйым
ағаш бұйым
алтын
тас
күміс
дәуір
ескерткіш
аралау
қолмен ұстау
суретке түсу
ұлттық
шебер
таңдаулы
танымал
асыл тас

3.B İlginç hikayeler

өткізу
жылау жарысы
жүлде алу
жеңу
мәлімет
таңғажайып
зейнеткер
зейнетке шығу
айтуынша
қарт адам
үлгі болу
жайлы климат
күтпеген жерден
маңызды
рөл атқару
мәдениет
тарих
құрметпен қарау
нышан
тілек тілеу
ғұмыр
ғибадатхана
дерек
құптау
ұзақ өмір сүру
бас жүлде

III BÖLÜM. DÜNYA MUCİZELERİ

3.C Gizemli yerler

зерттеу жүргізу
 тылсым орын
 мүмкін емес
 шынымен
 сену
 таңғажайып
 куә болу
 жалған мәлімет
 айтуынша
 орындалу
 табиғат
 жер кіндігі
 орналасқан
 маңызды
 ерекшелену
 мәдениет
 тарих
 құрметпен қарау
 құпия
 аңыз
 орындар
 халық арасында
 киелі жер
 ерекше оқиға
 қуат алу
 саяхаттау

3.Ç Bu hakkında duydunuz mu?

қоғамдық тәртіп
 заң
 мүмкін емес
 шынымен
 сену
 ақпарат
 сағыз шайнау
 қоқыс тастау
 айыппұл
 патша
 заң бұзушылық
 шара
 тәртіп бұзу
 рұқсат ету
 ерекшелену
 көпқабатты
 құтқару
 азамат
 саяхатшы
 әскер
 орындар
 халық арасында
 кептеліс
 ереже
 жауапқа тарту
 төтенше жағдай

IV BÖLÜM. SOSYAL AĞLAR

4.A Ben TikTokçu'yum

жоба ашу
 мәселе
 кедергі
 анықтау
 жүйелі
 пайда табу
 қазақша контент
 сапалы
 ақы төлеу
 ең негізгі
 тұрақты
 ресми
 тарату
 сәйкес
 нарық
 екі есе
 көрсеткіш
 жалған
 ақпарат таратушы
 кіру
 күнделікті
 орнына
 телебағдарлама
 жеке арна
 насихаттау
 тыйым салу
 көрілім
 дамыту

4.B İş yönetme yöntemleri

жарнамалау
 отандық
 хабарлама
 бейнеролик түсіру
 алмасу
 парақша
 ақша төлеу
 тапсырыс
 өнім
 жоғары рейтинг
 қолжетімді
 уақыт үнемдеу
 тиімді
 қайырымдылық
 кәсіп
 тікелей эфир
 қаралым
 табыс көзі
 танымалдылық
 оқырман
 бөлісу
 блог жүргізу
 шеберлік сабақ
 белсенді болу
 кеңес беру
 аудитория жинау
 ұсыныс
 жауап беру

IV BÖLÜM. SOSYAL AĞLAR

3.C «Youtube»

жоба ашу
 мәселе
 кедергі
 анықтау
 жүйелі
 пайда табу
 қазақша контент
 сапалы
 ақы төлеу
 ең негізгі
 тұрақты
 ресми
 тарату
 сәйкес
 нарық
 екі есе
 көрсеткіш
 жалған
 ақпарат таратушы
 кіру
 күнделікті
 орнына
 телебағдарлама
 жеке арна
 насихаттау
 тыйым салу
 көрілім
 дамыту

3.Ç Bilgi akışı

ақпарат ағыны
 сала
 қарым-қатынас
 білім алу
 бәсекеге
 артық ақпарат
 хабардар болу
 сенімді
 сенімсіздік
 нақты
 бейресми
 жастар
 таратушы
 талдау
 сараптау
 насихат жүргізу
 шынайы
 бақылау
 жою
 мүлдем
 теріс ақпарат
 тәрбие
 сену
 адастыру
 пайдалы
 танымдық
 ғылыми
 ресми

V BÖLÜM. SPOR**5.A Spor dünyası**

спортпен айналысу
спортпен шұғылдану
футбол ойнау
жүгіру
секіру
велосипед тебу
жаттығу жасау
тауға шығу
серуендеу
жаяу қыдыру
жүзу
демалу
таза ауа
тырысу
шаршау
жүзу бассейні
кейде, анда-санда
көңіл-күй
мән беру
белсенділік
ағза
артық салмақ
күшейту
дене бітімі
күресу
денсаулық

5.B Olimpiyat oyunları

садақ ату
күрес
көркем гимнастика
зілтемір көтеру
семсерлесу
жұлделі орын
халықаралық
кешенді
жарыс
төрт жылда бір рет
ойындар
қоссайыс
бессайыс
зәйтүн ағашы
жеңімпаз
қысқы
жазғы
сақина
өнер көрсету
құрлық
ауыр/жеңіл атлетика
ойлап табу
сынға түсу
қарсылас
құрама
орын алу

V BÖLÜM. SPOR

5.C «GGG» ve Kazakistan sporu

сүйікті
 бәсекеге қабілетті
 қолдау
 назар аудару
 басты міндет
 дүниежүзі
 сенім білдіру
 әйгілі
 дамыту
 жағдай жасау
 танымал ету
 нәтиже
 намысын қорғау
 ауқымды
 қамтамасыз ету
 қабылдау
 жанкүйер
 әуесқой
 кәсіби
 әлемдік арена
 бедел
 екі дүркін
 әлеуметтік
 командалық есеп
 атану
 жетістік

5.Ç Ulusal oyunlar

ежелгі заман
 дәстүрлі
 тарих
 байланысты
 зеректік
 ептілік
 көңіл көтеру
 той
 мереке
 ұйымдастырылу
 сайыс
 ат жарату
 мергендік
 жетілдіру
 ой-өріс
 жаһандану
 құндылық
 шапшаңдық
 төзімділік
 жақын
 электронды нұсқа
 қызығушылық
 себепші болу
 кеңінен таралу
 түрлі заттар
 ұлттық мұра

VI BÖLÜM. SIZ INANIYOR MUSUNUZ?

6.A Sayı sırlar

қазіргі таңда
көрсеткіштер
нәтижені құптау
болжам
сену
қызықты оқиға
таңғалу
жалған мәлімет
дерек
дұрыс пікір
салыстырып айту
сандар әлемі
ықпал ету
халықтың айтуынша
есептеу
атқаратын рөлі
салыстыру
адамның тұла бойы
елестету қиын
сандарға тәуелді
анықтау
ештеңе шықпайды

6.B Гороскоп

болжам жасау
бикеш
сарышаян
арыстан
тауешкі
мерген

жұлдызжорамал
жолы болғыш
алған бетінен қайтпау
қырсық
жанын салып жұмыс істеу
бір орнында отыра алмау
бостандықты шектеу
бүге-шегесіне дейін
жауапкершілік
көңілі қалау \ қаламау
жаңа жағдайға үйренісу
бойын аулақ салу
қабілетті
тоқты
торпақ
егіздер
таразы
балық
сукұйғыш
шаян
күнделікті жұлдызжорамал
мінез-құлыққа әсері
мазасыз
шәлкес мінезді
адамның көңілін таба білу
әсерге берілгіш
жапа шегу
бейім жан
тіл табысу
икемді
зерігіп кету
шешімді тез қабылдау

VI BÖLÜM. SIZ INANIYOR MUSUNUZ?

6.C İnançlar

ырым
ырымдау
тыйым
тыйым салу
ежелгі ырым
тәртіп орнату
көздеген мақсат
ырымшыл адам
сенбеу
практикалық жағы
әркімнің өз еркі
ырымдап алу
жақсылық тілеу
дәстүрді құрметтеу
ырымын жасау
жолды кесіп өту
қорқу
күнделікті өмір
ықтимал
философиялық ой
жақсылық көрсету
сақтандыру
жат әдет
кері жүру
тәрбиелеу
жолаушы

6.Ç Avuç içi sırları söyler (el falı)

алақан сызығы
ерте заман
ілім
жазбалар
құпия
келеңсіздік
денсаулықтың қыр-сыры
алдағы өмір
бастап кездесу
өмір сызығы
білім сызығы
жас сызығы
денсаулық сызығы
сезім сызығы
сыр беру
өз-өзін іздеу
икем
қаржылық жағдай
бағдар беру
таптырмайтын құрал
тағдыр сызығы
сәттілік сызығы
өзгеріске ұшырау
ғылыми тұрғыда
айналысу
тұжырым

VII BÖLÜM. KÖY VE ŞEHİR**7.A Yaşam tarzı**

өмір сүру салты
ауылдық жер
қалалық
шағын
елді мекен
тыныш
артықшылық
кемшілік
қарбалас
көлік кептелісі
шу
қоғамдық өмір
қылмыс деңгейі
азық-түлік
ауыл шаруашылығы
пәтер жалдау
төлем
ойын-сауық
сауда орталығы
мәдени орын
тарихи орын
жұмысқа орналасу
халық саны
қоныс аудару
заманауи
қызмет түрлері

7.B Ekoloji

ауыз су
табиғи өнім
таза ауа
ластанған ауа
өнеркәсіп
өзен
көл
қауіп
денсаулық
түтін
аурулар
зиянды қалдық
жылу станциясы
автокөлік
көмір жағу
экологиялық жағдай
тыныс алу жолдары
көгалдандыру
оттегі
көмірқышқыл газы
құрылыс
жасыл энергия
көгілдір отын
қоғамдық көлік
экологиялық ахуал
экобелсенді

VII BÖLÜM. KÖY VE ŞEHİR

7.C İş yerleri

жас маман
жұмысшы
білікті маман
жұмыссыздық
кәсіпкер
жеке шаруа
шаруа қожалығы
ауыл шаруашылығы
бәсекелестік
жұмыспен қамту
айлық жалақы
денсаулық сақтау
білім беру
қаржы
медицина
жәрдемақы
жұмыс жағдайы
баспана
жаңа жұмыс орны
егін егу
мал шаруашылығы
кеңсе
мансап
үнемдеу
жұмыс беруші
сауда

7.Ç Binalar

жанында
артында
қарама-қарсысында
ғимараттар
жер үй
жекеменшік үй
көпқабатты үй
пәтер
көрші
өрт сөндіру
заманауи
пәтерақы
автотұрақ
әуежай
кітапхана
спорт кешені
кірпіш
ағаш
мәдени-тұрмыстық
тұрғын үй
климаттық жағдай
темір-бетон
құрылыс технологиялары
зәулім
бірқабатты
алдында

VIII BÖLÜM. HİZMET ALANI

8.A Güzellik salonı

шаштараз
сұлулық салоны
ерлер/әйелдер шебері
шаш қидыру
мереке
күнделікті
шаш бояу
иіссу себу
жұмыс кестесі
тырнақ жасау
кірпікті ұзарту
массаж
қызмет түрлері
алдын-ала жазылу
бет әрлеу
қас жұлу
сақал-мұрт түзеу
шаш үлгісі
бет күтімі
шашты бұйралау
емдік массаж
бос орын
сәл
көмек
кәсіби
шаш өсіру

8.B Teknik onarımı

теледидар
тоңазытқыш
сағат
ұялы телефон
қысқа толқынды пеш
желдеткіш
бұзылу
күйіп кету
ауыстыру
кір жуғыш машина
шаңсорғыш
үтік
электр пеші
құрылғы
тұрмыстық техника
сым
ысыту
салқындату
жуу
кепілдік
жылыту
мұздатқыш
перне
сақтау
кептіру
тазалау

VIII BÖLÜM. HİZMET ALANI

8.C Alo, efendim!

тыңдап тұрмын
 бір минут
 күте тұрыңыз
 өкінішке қарай
 қателесу
 шатастыру
 маңызды
 көмек
 ішкі нөмір
 телефон алу
 сақтау
 жазып алу
 қайта теру
 аздан кейін
 желі
 тұра тұру
 тұтқаны қою/қоймау
 хабарласу
 амандасу
 қызмет көрсету аясы
 тыс жер
 қате теру
 телефон көтеру
 қосу
 сөндірулі
 қайта

8.Ç Siparişleri kabul ediyoruz

тапсырыс беру
 жеткізу
 төлем жасау
 сапа
 уақыт
 келісу
 кепілдік беру
 дайын болу
 шақыру
 дайындау
 алдын-ала
 қолдан жасалған
 тұрақты
 сапалы
 тегін
 қала ішінде
 республика бойынша
 қалааралық
 сәлемдеме
 пошта арқылы
 кешіктіру
 алдын-ала төлем
 жылдам
 сенімді
 жеңілдік
 қалған ақша

IX BÖLÜM. KOLEKTİF

9.A Benim meslektaşlarım

Әріптес \ Қызметтес \ Жұмыстас

Ұжым

Арақашықтық сақтау

Адамгершілік

Өзін-өзі ұстай білу

Ұстамды

Қарсылық

Артықшылық

Кемшілік

Бәсекелестік

Жағымды

Жағымсыз

Ұйымшыл

Мансап

Сөзқұмарлық

Басыну

Ойына келгенді айту

Жеке өмір

Талқылау

Абырой

Беделді

Кемсіту \ кемсітіп сөйлеу

Құпия сақтау

Қолұшын беру

Тәулік \ тәулік бойы

Жұмыс орны

Жеке тұлға

Мансапқор

9.B Siz hangi bölümde çalışıyorsunuz?

Қызметкерлерді басқару бөлімі

Есептеу бөлімі

Тұтынушылармен жұмыс бөлімі

Бақылау бөлімі

Жеткізу бөлімі

Жөнелту бөлімі

Бәсекеге қабілетті

Қаржы бөлімі

Ден қойып тыңдау

Тұтынушы

Сыртқы келбет

Лайықты болу

Бағынышты адам

Сараптау бөлімі

Талап қою

Уақытында жүзеге асыру

Екіжүзділік

Ұқыптылық

Жауапкершілікпен қарау

Жарасады

IX BÖLÜM. KOLEKTİF

9.C Üye etkinlikleri

Ұйымшыл ұжым
 Табысты болудың кепілі
 Қарым-қатынасты жақсарту
 Сыйластық
 Біршама өсу
 Жұмыс тиімділігі
 Қарбалас өмір
 Көшбасшылық қасиет
 Күйзеліс
 Ұжымдық шара
 Ауызбіршілік
 Түсіністік таныту
 Жұмыстан тыс жағдайда
 Уақытты көңілді өткізу
 Шешім қабылдау
 Дарындылық
 Сенімге ие болу
 Эмоционалдық күйзеліске түсу

9.Ç Toplantı ne zaman olacak?

Лездеме \ жиналыс
 Тиімді шешім
 Нәтижелі жұмыс
 Ауқымды тақырып
 Уақытты зая кетірмеу
 Уақытты тиімді пайдалану
 Іске асыру
 Сөз жүзінде қалдырмау
 Жиналыс ұзақтығы
 Қорытынды жасау
 Үздік идея
 Мәселенің шешімін ұсыну
 Бір апта көлемінде
 Орындалу мерзімі
 Жауапкершілікті арттыру
 Пікір алмасу
 Шұғыл мәселелерді талқылау
 Іріктеп алу
 Күн тәртібі
 Шолу жасау

X BÖLÜM. %1 YETENEK %99 İŞ GÜCÜ

10.A Hayaller gerçekleşiyor

Мақсатқа қол жеткізу
 Тұрақтылық
 Жетістікке жету
 Тәуекелге бел буу
 Тәуекелге бару
 Тәуекелшіл болу
 Мүмкіндікті жіберіп алмау
 Жігерлі
 Ынталану
 Қызығушылығын жоғалтып алмау
 Қызығушылығын ояту
 Қағаз бетіне түсіру
 Еңсесін түсіру
 Беріліп істеу
 Тайсалмау
 Бастан кешіру
 Құлшыныс
 Ісі оңға басу
 Табандылық таныту
 Уақыттың қадірін түсіну
 Жылжымалы асхана
 Қолжетімді баға
 Қағыс қалмау
 Табыс кілті
 Меңгеру
 Қаймығу

10.B İş dünyasındaki kadınlar

Басқару
 Тиесілі
 Біртіндеп арту
 Шындалу
 Тәжірибе жинақтау
 Жеке кәсіпкерлік
 Үлес
 Тіркеу
 Шағын және орта кәсіп
 Еншісінде екен
 Кәсіпкер
 Әлеуметтік желі
 Артықшылық
 Шешім қабылдау
 Кенеттен
 Серіктес
 Келіссөз жүргізу
 Ұстаным
 Жауапкершілікті мойнына алу
 Негізін қалаушы

X BÖLÜM. %1 YETENEK %99 İŞ GÜCÜ

10.C XXI yüzyılın olanakları

Ұрпақ
 Заманға сай
 Жетілу \ жетілдіру
 Ілесіп отыру
 Қатардан қалмау
 Дабыл қағу
 Әсер қалдыру
 Заңдылық
 Қарабайыр
 Заманауи
 Жанталасу
 Хабардар болу
 Алдыңғы қатарлы
 Жағдай жасау
 Тиімді қолдану
 Виртуалды әлем
 Ғасыр
 Заман
 Ажырата білу
 Заман талабы

10.Ç XXI yüzyıl ve biz

Бәсеке
 Бәсекеге түсу \ бәсекелесу
 Қиын заман
 Білекті \ күшті
 Бағалау
 Сыртқы келбет
 Жұмысбасты
 Алаңдаушылық білдіру
 Озып шығу
 Заман талабы
 Хабардар болу
 Болмауы мүмкін
 Тыңдау
 Мақтану
 Әлеуметтанушы
 Алаңдау
 Бақталасу
 Бүліну

Bölüm	Ders	Görevler	Metin
I	1.A	1	Менің атым – Азамат. Мен Қазақстанда тұрамын. Ұлтым – қазақ. Мен жеке компанияда менеджер болып жұмыс істеймін. 29 жастамын. Туған жерім – Алматы қаласы. Қазір Астана қаласында тұрамын.
I	1.B	1	1. Біз өткен сабақта Салидат туралы мәтін оқыдық. 2. Мәтіннен жаңа сөздер үйрендім. 3. Мен өткен сабақта өзім туралы блог жаздым. 4. Біз өткен сабақта өзіміз туралы сөйлестік. 5. Мен өткен жылы 30 жасқа толдым. 6. Мен өткен аптада қазақ тілі курсына жазылдым. 7. Мен өткен айда Түркиядан келдім.
I	1.C	4	4. Dinleyin. Sorulara cevap verin. Асхат – менің ең жақын досым. Біз университетте бір факультетте оқыдық. Сосын мектепте бірге жұмыс істедік. Қазір ол Алматыда тұрады, мен Астанада тұрамын. Біз бір-бірімізге бауыр сияқтымыз. Ол өткен аптада Астанаға келді. Мен оны үйіме қонаққа шақырдым. Біз әртүрлі тақырыпта әңгімелестік. Жұмыс туралы, достарымыз жайлы сөйлестік.
I	1.Ç	4	4. Dinleyin. Görevleri tamamlayın. - Сәлеметсіз бе, келіңіз, отырыңыз. - Сәлеметсіз бе, рақмет! - Бірінші сауалнаманы толтыру қажет. - Ааа, жарайды. - Аты-жөніңіз кім болады? - Балабеков Дәулет Қаленұлы. - Сіз қайда жұмыс істейсіз? - Фирмада. - Мемлекеттік немесе жекеменшік? - Жекеменшік. - Қандай бөлімде жұмыс істейсіз? - Қаржы бөлімінде. - Кім болып қызмет істейсіз? - Қаржыгер. - Фирманың мекенжайы қандай? - Наурызбай даңғылы 52. - Телефон нөмері? - Ұялы телефон бола ма? - Әрине.

Bölüm	Ders	Görevler	Metin
II	2.B	4	4. Dinleyin. Görevleri tamamlayın. - Азамат, сіздің балаңыз қандай мектепте оқиды? - Астана қаласында, халықаралық мектепте. - Мектеп ақылы ма? - Иә, ақылы мектеп, бірақ қымбат емес.
II	2.B	4	- Ол жақсы екен. Балаңыз нешінші сыныпта? - Қазір үшінші сыныпта оқиды. - Балаңызға мектеп ұнайтын шығар? - Иә, әрине. Әсіресе, үйірмелер. - Мектеп бағдарламасы қиын емес пе? - Жоқ, қиын емес, керісінше өте жеңіл әрі қызықты. - Кішкентай балаларға бағдарлама жеңіл болғаны жақсы, қызығып оқиды. - Әрине, сізбен келісемін. Сол себепті осы мектепті таңдадық. - Сабақ нешеге дейін? - Таңғы 8:30-нан 17:00-ге дейін. - Жұмыс істейтін ата-аналарға ыңғайлы екен. - Иә, өте ыңғайлы.
II	2.Ç	6	6. Dinleyin. Görevleri tamamlayın. Құрметті мектеп түлектері, 2022 жылдың 11 наурызында университетімізде мектеп бітіруші түлектер үшін «Мектеп түлектеріне бағыт» атты V республикалық ғылыми-практикалық конференция өтеді. Конференцияға шет елдік және отандық ғалымдар, университет оқытушылары шақырылады. Конференцияға мектеп мұғалімдері және 11-сынып оқушылары қатыса алады. Конференция online форматта өтеді. Конференция қазақ, орыс, ағылшын тілдерінде өткізіледі. Конференцияға қатысу үшін өтінімдер 12-сәуірге дейін қабылданады. Мақала тегін жарияланады. Байланыс телефондарымыз: 8-702-680-55-07

Bölüm	Ders	Görevler	Metin
III	3.B	1	1. Dinleyin. Tamamlayın. Біз өткен аптада «Музей түні» іс-шарасына бардық. Іс-шара Орталық музейде өтті. Бағдарламасы өте қызық болды. Танымал әншілер, әртістер тарихи адамдардың рөлінде гид болды. Олар музей жәдігерлері туралы қызық ақпараттар берді. Сондай-ақ, түрлі лазерлік шоулар болды. Шоуда ескерткіштер сөйлеп, би биледі және ән айтты. Осы өте қызық болды. Ескерткіштер келушілерге сұрақ қойды. Дұрыс жауап бергендерге түрлі сыйлықтар берді. Мысалы, асыл тастан, ағаштан жасалған бұйымдардың көшірмесі. Әдетте, ескерткіштер және мүсіндермен бірге суретке түсуге болмайды, бірақ сол күні рұқсат етілді. Біз өте көп суретке түстік.
III	3.С	1	1. Dinleyin. İlgili kelimeyi kullanın. Тылсым құбылыстармен байланысты орындардың қалай пайда болғаны әлі күнге дейін белгісіз. Жер шарында мұндай таңғажайып әрі сиқырлы жерлер өте көп. Мысалы, ежелгі қалашықтар мен ғибадатханалар, ормандар, қорқынышты әңгімелермен байланысты ғимараттар немесе аномалиялық құбылыстар жиі байқалатын жолдар, рухтар күзететін өзен-көлдер бар. Мұндай жерлердегі құбылыстарға ғалымдар да нақты түсініктеме бере алмайды. Бірақ олар туристер мен саяхатшылар арасында үлкен сұранысқа ие. Қорқынышты оқиғалардан қорықпайтын адамдар осындай орындарға саяхаттайды. Ел арасындағы аңыз-әңгімелер олардың саяхатқа деген қызығушылығын арттырады.
IV	4.A	7	Dinleyin. Cevap verin. Азамат: – Сырым, сіз тик-токқа қай жылы келдіңіз? Сырым: – Ұмытпасам, 2020-жылы. Азамат: – Аз уақыт ішінде танымалдыққа ие болудың құпиясы бар ма? Сырым: – Құпиясы жоқ. Тек сапалы әрі қызық бейнероликтер түсірсеңіз болды. Азамат: – Сіз көбіне қандай тақырыпта бейнероликтер түсіресіз?

Bölüm	Ders	Görevler	Metin
IV	4.A	7	Сырым: – Танымдық, мысалы, әлемдегі қызықты оқиғалар мен тылсым орындар туралы. Азамат: – Сонда сіз көп саяхаттайсыз ба? Сырым: – Үнемі емес, ақпараттарды ғаламтордан аламын. Сол бойынша қызықты әрі сапалы бейнежазбалар саламын. Азамат: – Түсінікті, сіздің барлық ақпараттарыңыз рекке шыға ма? Сырым: – Бәрі емес, бірақ лүпіл саны мен пікірлер көп болады. Азамат: – Ал, пікірлерге жауап бересіз бе? Сырым: – Бәріне емес, маңызды сұрақтарға жауап беруге тырысамын. Азамат: – Тик-ток арқылы қанша табыс табасыз? Сырым: – Әр кезде әрқалай. Негізгі табыс көзі жарнамадан келеді. Азамат: – Енді бастаған тик-токерлерге қандай кеңес бересіз? Сырым: – Ең бастысы сапалы, қызықты және заманауи ақпарат жүктеу керек. Азамат: – Сұхбатыңызға рақмет! Сау болыңыз!
IV	4.B	8	8. Dinleyin. Karakter hakkında bilgi verin. Менің есімім – Аружан Өмірхан. Мен – студентпін. Инстаграм әлеуметтік желісіне aruzhan.miro атауымен тіркелгенмін. Парақшамда 55 мыңнан астам оқырманым бар. Мен өз бизнесімді пандемия кезінде бастадым. Карантин кезінде уақытымды бос өткізгім келмеді. Бала кезімнен тәттілер пісіргенді жақсы көремін, сол себепті түрлі кондитерлік өнімдер пісірумен айналысамын. Сол бойынша көпшілікке шеберлік сабақтарын ұйымдастырамын. Басқа адамдар да үйренсін деген оймен қыз-келіншектерге арналған видео түсіріп, әлеуметтік желіге жүктей бастадым. Парақшамдағы бейнежазбаларым көп қаралым жинағандықтан, аз уақыттың ішінде танымал болдым.
IV	4.Ç	2	2. Dinleyin. Doğru cevabı seçin. Қазіргі кезде ғаламторда, әлеуметтік желілерде ақпарат саны өте көп. Әр адам өзі ұнататын ақпаратты оқи алады. Өзім жоғары білім, тіл үйрену, бизнес, экономика туралы ақпараттарды оқимын.

Bölüm	Ders	Görevler	Metin
V	5.A	7	7. Dinleyin. Cevap verin. Әрбір адам спортпен айналысу керек. Өйткені спортпен үнемі айналысқан адамның дені сау, көңіл-күйі көтеріңкі болады және денсаулығы жақсарады. Спорттық ойындардың түрлері өте көп: футбол, баскетбол, волейбол, теннис, хоккей, шаңғы тебу, суда жүзу, т.б. Адам ағзасына күш түсірмейтін әрі хобби болып есептелетін би, жүзу және таза ауада коньки, шаңғы, шана тебу өте пайдалы. Алайда әрбір спорт адам жасына сай таңдалу қажет. Балалық шақта жүзу, доп ойнау, күресу секілді спорт түрімен айналысуға болады. Жасөспірім кезде командалық спорт түрлерімен ойнаған жақсы. Ал егер командалық спорт түрімен айналысқысы келмесе, онда жүзу, гимнастика және жеңіл атлетикамен айналысса болады.
V	5.B	4	4. Dinleyin. Spor türlerini yazın. 1. Садақ ату 2. Күрес 3. Көркем гимнастика 4. Зілтемір көтеру 5. Мәнерлеп сырғанау 6. Су добы 7. Синхронды жүзу 8. Үстел теннисі 9. Семсерлесу 10. Суға секіру
V	5.Ç	2	2. Dinleyin. İlgili oyun türünü yazın. 1. Асық. 2. Тоғызқұмалақ. 3. Бәйге. 4. Көкпар. 5. Қыз қуу. 6. Арқан тарту. 7. Алтыбақан. 8. Теңге ілу.
V	5.Ç	7	7. Dinleyin. Sorulara cevap verin. - Асан, сіз қазақтың қай ұлттық ойынын ойнай аласыз? - Мен, негізі, кәсіби көкпаршымын, алайда атпен ойналатын ойындардың бәрін ойнай аламын. - Мысалы, қандай ойындар? - Мәселен, «Қыз қуу», «Аударыспақ», «Теңге ілу». - Ол ойындарды ойнау үшін көп дайындық керек шығар?

Bölüm	Ders	Görevler	Metin
V	5.Ç	7	- Әрине, ат ойындары көп дайындықты қажет етеді. - Ал, ол ойындар адамның қандай қабілеттерін дамытады? - Көптеген. Негізінен шыдамдылықты және шапшаңдықты. - Балалар ойындарын да ойнай алатын шығарсыз? - Әрине, мен бала кезімде асық және тоғызқұмалақ ойнауды жақсы көретінмін. Қазір уақыт болғанда балаларыммен ойнаймын. - Жауабыңызға рақмет! Сау болыңыз! - Сау болыңыз!
VI	6.A	2	2. Dinleyin. Görevleri tamamlayın. А) Ойшыл әрі ақын Гёте: «Сандар әлемді басқармайды, бірақ қалай басқару керектігін үйретеді», - деп айтқан екен.
VI	6.B	13	13. Dinleyin. Metin içeriğine uygun olarak karşılaştırın. Тоқты Еңбегіңіздің жемісін көресіз. Жақындарыңызбен қарым-қатынасыңыз жақсарып, жаныңыз жайдарыланып, бір сергіп қаласыз. Апта дүкен аралап, киіміңізді жаңартуға қолайлы уақыт. Торпақ Апта басы қауырт басталғанымен, ортасына қарай барлығы реттеледі. Қала аралап, қыдырып қайтуыңызға немесе кинотеатрға барып, уақытыңызды қызықты етіп өткізуіңізге болады. Бастысы жоспар бойынша әрекет етіңіз. Егіз Аптада жаңа адаммен жолығып, тың жаңалық естисіз. Дәл қазір алға қойған мақсатыңыздың жүзеге асуы ортаңызбен тікелей байланысты. Табысқа жету үшін өзгелермен серіктес болу керек. Апта қуанышты жаңалық әкеледі. Шаян Үлкен нәтижеге жету үшін көп күш жұмсау керегі айдан анық. Сондықтан қолға алған ісіңіздің барынша нәтижелі болуын қаласаңыз, аянып қалмаңыз. Алтын уақытты қадірлеп, әр сәтті тиімді жұмсай біліңіз.

Bölüm	Ders	Görevler	Metin
VI	6.B	13	Арыстан Болашаққа тек оң көзқараспен қарап, бәрінің жақсы болатынына сеніңіз. Айналаңызда орын алып жатқан жайттарға мұқият болыңыз. Ұсақ-түйектен де үлкен мәселенің шығуы мүмкін екенін есте ұстаңыз. Бикеш Жоспарланған жұмыстарыңыз өзіңіз ойлағандай болмауы мүмкін. Белгісіз жағдайларға байланысты кездесуіңізді кейінге қалдырасыз. Алайда оған бола алаңдамаңыз. Апта сәтті өтеді. Таразы Болашағыңызға жоспар құрып алыңыз. Беделіңіз өсуі мүмкін. Достарыңыздың ақыл-кеңесіне құлақ асыңыз. Жалғыздықта қалып, ойлануыңызға болады. Ең бастысы уақытында шешім қабылдаңыз. Сарышаян Қаржылық жағдайыңызды реттегіңіз келсе, қандай да бір істі қолға алмас бұрын жан-жақты ойланыңыз. Әсерге беріліп, қолыңыздағы бар нәрседен айрылып қалмаңыз. Мерген Қаржылық жағдайыңыз біраз қиындыққа ұшырауы мүмкін. Сондықтан да ақшаңызды ойланбай жұмсауға болмайтынын есте ұстаңыз. Уақытты жанұяңызға арнап, жақыныңыздың жанында болыңыз. Тауешкі Жолы болғыш бұл жандар кез келген іспен қуана айналысады. Ал жеке өмірде ашулану, еркелеу сынды мінезден аулақ болыңыз. Өзгелердің пікіріне қосылуға міндетті емессіз. Бастысы қолыңыздан көп іс келетініне бәрінен бұрын өзіңіз сеніңіз.

Bölüm	Ders	Görevler	Metin
VI	6.B	13	Балық Бір істі оңай орындай алсаңыз, қуаныңыз. Жақыныңыздың сөзіне құлақ асыңыз. Жоспарыңыздың жүзеге асуы сол адамға тікелей байланысты болмақ. Жаңа іспен айналысудан бас тартпаңыз. Алдыңызда тек жақсы күн күтіп тұр. (https://old.aqmeshit-zhastary.kz/zanalyk/habarlandiry/5897-bgng-knge-zhldyz-zhoramal.html)
VII	7.B	6	6. Dinleyin. Görevleri tamamlayın. - Қайырлы күн, Асан мырза! Эфирімізге қош келдіңіз! - Қайырлы күн! Рақмет! - Құрметті көрермендер, бүгінгі қонағымыз белгілі экобелсенді – Асан Айдарұлы. Бүгін қала және ауыл мәселесі, оның ішінде экологиясы туралы айтатын боламыз. - Асан мырза, экологиялық мәселелермен қашаннан бері айналысып жүрсіз? - Студент кезімнен бастап. Университетте «Жасыл ел» клубының президенті болдым. - Қазір еліміздегі ең ірі экологияны қорғау бойынша қордың мүшесісіз. Қордың негізгі жұмысы қандай? - Қор негізінен қалалық жерлердегі экологиялық мәселелермен айналысады. - Мысалы, қандай мәселелер? - Автокөліктердің, өнеркәсіптердің көп болуына байланысты ауа ластануы. - Ол мәселелерді шешу жолдары бар шығар? - Әрине, бар, бірақ көп адам сол шараларға қатысқысы келмейді. - Мысалы? - Мысалы, «Көліксіз бір күн» акциясын өткізу арқылы қаланың ауасын ластанудан сақтауға болады. Барлық адам сол күні қоғамдық көлік немесе велосипед пайдаланса, өте үлкен жетістік болар еді. - Әрине, мұндай шараны ұйымдастыру қиын шығар. - Қиын емес, бірақ (дауыс бәсеңдеп кетеді)

Bölüm	Ders	Görevler	Metin
VII	7.Ç	1	1. Dinleyin. Görevleri tamamlayın. Мен қалалық жерде тұрамын, алайда жер үйде тұрамын. Өзім қаржы саласында жұмыс істеймін. Жұмысым кеңседе болғандықтан, үйге келген соң аулада түрлі жұмыстармен айналысамын. Мысалы, қыста қар тазалау, көктемде көкөністер отырғызу, ал жазда ауланы тазалау, көкөністерге, гүлдерге су құю, күз айларында бақшаны жапырақтардан тазалау. Мұндай жұмыстарды бала күнімде ауылда да істегенмін, сондықтан осындай шаруаларды істеу өзіме ұнайды. Бір жағынан дене шынықтыру болып табылады. Күні бойы кеңседе отыру кейде адамды шаршатады. Ал арнайы спортпен айналысуға кейде уақыт жетпейді. Қаланың қарбалас өміріне үлгеру, көлік кептелісі т.б. факторлар әсер етеді. Кейбір таныстарым көпқабатты үйде тұрады, кейде олардың өміріне қызығасың. Себебі көпқабатты үйде барлық жағдай жасалған. Дегенмен жер үйге жетпейді. Жаз айларында өз бақшанда демалу керемет емес пе?! Ал сізге қандай үйде тұрған ұнайды? Жер үйде немесе көпқабатты үйде?
VIII	8.A	4	4. Dinleyin. Görevleri tamamlayın. - Сәлеметсіз бе, сіз «Әдемі» салонына хабарластыңыз, тыңдап тұрмын. - Қайырлы күн! Сіздерде ерлер шебері бар ма? - Әрине, бар. - Мен жұма күніне шаш қиюға жазылайын деп едім. - Жақсы, қай уақытта жазылғыңыз келеді? - Сағат 12:00-ге бола ма? - Қазір бір минут... шебердің кестесін қарайын. Кешіріңіз, сағат 13:00 бос орын бар екен. Жазыласыз ба? - Жақсы, маған ыңғайлы уақыт. - Кім деп жазайын? Атыңыз кім? - Мақсат. - Жақсы, онда жұма күні сағат 13:00-де күтеміз. - Рақмет! Сау болыңыз! - Жұма күні кездескенше!

Bölüm	Ders	Görevler	Metin
VIII	8.B	8	8. Dinleyin. Sorulara cevap verin. - Қайырлы күн! - Сәлеметсіз бе, бұл сервис орталық па? - Иә, тыңдап тұрмын. Сізге қандай көмек керек? - Сіздер тоңазытқыш жөндейсіздер ме? - Қандай модель? - Самсунг. - Өкінішке орай, біз тек Тошиба моделдерін жөндейміз. - Ааа, жақсы. Рақмет! Қай орталықта жөндейтінін білмейсіз бе? - Кешіріңіз, білмедім. - Жақсы, сау болыңыз. (аз уақыттан кейін) - Сәлеметсіз бе, сіздер Тошиба тоңазтқышын жөндейсіздер ме? - Әрине, қай жылғы модель? - 2021 жылғы. - Істемей қалды ма? - Жоқ, істеп тұр, бірақ дұрыс суытпайды. - Жақсы, түсінікті. Орталыққа алып келе аласыз ба? - Сіздер үйге келіп қызмет көрсете аласыздар ма? - Иә, бірақ қазір шеберлер бос емес. Тек келесі аптаға жазылуға болады. - Жақсы, қай күнге? Мен сағат 20:00-ге дейін жұмыста едім. - Дүйсенбі сағат 21:00 ыңғайлы ма? - Иә, иә. Сол күнге жазыңызшы. - Жақсы. Аты-жөніңізді және мекенжайыңызды айтып жіберіңіз. (дауыс бәсеңдеп кетеді)
VIII	8.C	1	1. Dinleyin. Görevleri tamamlayın. A) - Алло, сәлеметсіз бе! Тыңдап тұрмын. - Алло, бұл техника жөндеу орталығы ма? - Кешіріңіз, сіз нөмерден шатастыңыз. Бұл – дәмхана. - Кешіріңіз.

Bölüm	Ders	Görevler	Metin
VIII	8.C	1	Ә) - Алло, сізді тыңдап тұрмын. - Кешіріңіз, бұл техника жөндеу орталығы ма? - Иә, сізге қандай көмек керек? - Сіздер қысқатолқынды пеш жөндейсіздер ме? - Иә, бірақ (дауыс бәсеңдеп кетеді)
IX	9.A	11	5 Dakikalık Toplantı Rehberi Қандай жағдай, қандай адам болмасын, әр қызметкер сақтауы тиіс жұмыс әдебі бар. Яғни, әріптестермен тіл табысып кетуіңіз сіздің мінезіңізге, әдеп сақтауыңызға тікелей байланысты. Ендеше, қандай сөздерді айтуға болмайтынына назар аударыңыз. 1) Менің шаруам емес Бұл өте дөрекі сөз. Жұмысыңыз қанша көп болса да, әдептен озбай, сыпайы ғана жауап беруге тырысыңыз. Оның орнына «бұл жұмыспен менің әріптесім айналысады, сол кісіге барғаныңыз жөн» деп көмектесіп жіберіңіз. 2) «Сен қателесесің» Сөйлеп жатқан әріптесіңізді тоқтатып, осылай деуге болмайды. Бұл кеңсе этикетіне жат. Оның сөйлеп біткенін күтіңіз, тек сосын ғана «Менің ойымша, басқаша істеуге де болатын сияқты. Сіз қалай ойлайсыз? Егер» деп сыпайы диалог құру керек. 3) «Менің уақытым болмады» Не үшін орындамағаныңызға жалған сылтау іздемей, тапсырманы нақты қашан орындайтыныңызды айтып, кешірім өтінген жөн. 4) «Мен қолымнан келгеннің бәрін істедім» Жұмысқа деген құлшынысыңызды бұлай жауып тастаудың орнына «келесіде жақсы нәтижеге жету үшін нені жетілдіру керектігін айтсаңыз» деп алға жылжуға ұмтылыңыз. 5) «Бұл тек бір минут уақыт алады» Әріптесіңізге бір минутта бітеді деп, одан да көп уақытын алсаңыз, ыңғайсыз жағдайға тап болуыңыз мүмкін. Одан да диалог басында «бұл жұмыс осынша уақыт алады» деп нақты айтқаныңыз дұрыс. (ақпарат https://tirshilik-tynysy.kz/kogam/7092-zhmysta-aytua-bolmaytyn-5-sz.html сайтынан өңделіп алынды)

Bölüm	Ders	Görevler	Metin
IX	9.Ç	11	Руководство по проведению 5-минутного собрания 5 минуттық жиналыс дегенді естігеніңіз бар ма? Оның қандай пайдасы бар? Ендеше, тыңдаңыз. Бұл жиналыста барлық адам тұрып тұрады. Жиналыс күнде өткізіледі. Жиналысты өткізуші адам әр күн сайын ауысып отырады. Жиналыстың ұзақтығы 15 минуттан асып кетпеуі тиіс. 5 минуттық жиналыс 3 кезеңнен тұрады. 1-кезең – жаттығу. Жеңіл дене жаттығулары орындалады. Отырып тұру, бір орында секіру, белді айналдыру сияқты. 2-кезең – күн тәртібінің басты мәселесі. Ұзақтығы – 5 минут. Жиналысты жүргізуші адам ұжымға бір мәселені айтады. Әр адам сол мәселеге қатысты өз ойы мен идеясын айтып шығады. Үздік идея, ұсыныс бір апта көлемінде орындалуы қажет. 3-кезең – мәселе/шешім. Ұзақтығы – 3-4 минут. Жұмыс орнындағы орын алған барлық мәселені жазып шығады. Мысалы, факс жұмыс істемейді. Таза су таусылып қалды. Кабинет тазаланбаған және т.б мәселер. Мәселені жазған адам қасына шешімді де жаза кетеді. 4-кезең — ойын. Ұзақтығы — 5 минут. Кез келген ойын түрін ойнауға болады. Логикалық, адамды сергітетін ойын түрін таңдаған дұрыс. Жиналысты өткізуші адам бүгінгі күнге сәттілік тілеп қорытындылайды. (ақпарат http://balbal.kz/bilip-jur/5-minuttyi-zhinalyis-tkizu-bouyinsha-n-s-aulyi/ сайтынан өңделіп алынды).
X	10.D	3	XXI ғасырда өмір сүруге қажетті 10 кеңес: 1. Өзіңізге не ұнайды, соны анықтап, түсініп алыңыз. Бұл ең бастысы әрі ең маңыздысы. 2. Ағзаңа зиян келтіретін тамақ пен сусындардан бас тартыңыз. Спорт күнделікті әдетіңізге айналсын. 3. Шет тілдерін меңгеріңіз. Оқу-ғылымға жаңа өріс ашылады, мүмкіндіктер көбейеді. Кітап оқыңыз. Оқуға уақыт табылмаса, аудиокітап тыңдаңыз. Өз-өзіңізді дамытуды ешқашан тоқтатпаңыз.

Bölüm	Ders	Görevler	Metin
X	10.D	3	4. Уақыттың әрбір сәтін және әрбір адамды жаңа нәрсе үйренуге пайдаланыңыз. 5. Табысты адамдардың ортасында болуға тырысыңыз. Өзін құрметтейтін және бір нәрсеге үйренуге болатын адамдармен көп уақыт өткізіңіз. 6. Мақсатыңызды қағазға жазыңыз. Мақсат болса, міндетті түрде жетуге ұмтыласыз. 7. Шешімді тез қабылдаңыз, бүгінгі істі ертеңге қалдырмаңыз. Өзіңіздің «жайлылық режиміңізден» шығыңыз, білім-танымыңызды және көзқарасыңызды кеңейтіңіз. 8. Өз шығындарыңызды басқарып, кірістерді есептеңіз. 9. Саяхаттаңыз. Керек емес нәрселерден құтылыңыз. Компьютерлік ойындардан бас тартыңыз. Теледидар көретін уақытты қысқартыңыз. 10. Ұйқыдан ерте тұрып үйреніңіз. Адамға ұйықтауға 7 сағат жетеді. (Ақпарат дереккөзі: https://massaget.kz/layfstayl/zhadnama/13183/ сайтынан өңделіп алынды)

Bölüm	Ders	Görev	Doğru cevaplar
I	1.A	1	атым, тұрамын, туған жерім, ұлтым, жұмыс істеймін, жастамын.
I	1.B	1	1. Оқыдық 2. Үйрендім 3. Жаздым. 4. Сөйлестік. 5. Толдым. 6. Жазылдым. 7. Келдім
I	1.B	4	1. Біз өткен аптада жоба туралы сөйлестік. 2. Біз өткен жұмада семинарға қатыстық. 3. Біз кеше отбасы жайлы фильм көрдік. 4. Біз бүгін түстен кейін эссе жаздық. 5. Біз кеше күндіз шахмат ойнадық. 6. Біз таңертең тамақ жасадық.
I	1.C	2	1. Бардым. 2. Шақырды. 3. Кездестік. 4. Келді. 5. Хабарласты. 6. Араластық. 7. Үйрендім.
I	1.C	4.A	1) Жақын достар туралы. 2) Универсиетет, мектеп, Астана, Алматы, үй
I	1.C	4.B	Оқу, жұмыс істеу, келу, шақыру, әңгімелесу, сөйлесу. Оқыдық, жұмыс істедік, келді, шақырдым, әңгімелестік, сөйлестік.
I	1.Ç	2	1- жұмыс уақыты; 2- жұмыс күндері; 3- демалыс күндері; 4- сағат; 5- мамандық; 6- шаршау
I	1.Ç	4 A)	Сауалнама, бөлім, қайда?, қаржы бөлімі, жекеменшік, мекенжай, қаржыгер, мемлекеттік.
I	1.Ç	6	1. Істеді. 2. Келді. 3. Қатысты. 4. Аяқталды. 5. Істеді. 6. Барды.
II	2.B	2	Үзіліс кезінде, ақылы мектеп, екінші ауысым, білім алу, заманауи әдіс, үйірме ұйымдастыру.
II	2.B	4.A	Бағдарлама, мектеп, үйірме, сабақ уақыты.
II	2.B	4.B	Ақылы мектеп, халықаралық мектеп, үшінші сынып, кішкентай балалар, өте жеңіл, Астана қаласы
II	2.B	4.B	1.3; 2.1; 3.5; 4.2; 5.4
II	2.C	3	1) Сапасы 2) Мамандық 3) Орналасу 4) Бағдарламашы 5) Қарқынды. 6) Ізденіс 7) Даярлау 8) Қаржы
II	2.C	6	1. Алмайды. 2. Оқытылмайды. 3. Жүргізілмейді. 4. Оқымаймын. 5. Болмайсыз. 6. Тамақтанбайды 7. Қатыспайды. 8. Бермейді.
II	2.Ç	2	1. Қатысамын. 2. Сөйлеймін. 3. Жіберемін, 4. Өтеді 5. Болады. 6. Тіркелемін. 7. Шақырады.
II	2.Ç	3	1.2; 2.5; 3.4; 4.3; 5.1; 6.6
II	2.Ç	4	1. а; 2. ә; 3. ә; 4. а

Bölüm	Ders	Görev	Doğru cevaplar																			
II	2.Ç	6 a)	өтеді, шақырылады, қабылданады, қатыса алады.																			
II	2.Ç	6 b)	1) мектеп түлектері. 2) мектеп бітіруші түлектер. 3) ғылыми-практикалық конференция. 4) отандық ғалымдар. 5) конференцияға шақырылады. 6)11-сынып оқушылары қатыса алады. 7) өтінімдер қабылданады. 8) 12- сәуірге дейін																			
III	3.A	6	1) Жәдігерлер. 2) ағаш. 3) суретке. 4) дәуір. 5) шеберлердің. 6) тастардан. 7) аралау. 8) Көркемөнер																			
III	3.A	7	Қандай? тарихи танымал заманауи таңдаулы ұлттық	Не? туынды ескерткіш күміс сыйлық бұйым	Не істеу? тамашалау қолмен ұстау суретке түсу көру аралау																	
III	3.B	1	1. Аптада. 2.Бағдарламасы. 3. Жәдігерлері. 4. Ескерткіштер. 5.Сыйлықтар 6. Бұйымдардың. 7. Мүсіндермен. 8.Түсуге																			
III	3.B	3	1. Өткізгісі келеді; 2.Үлгі болғысы келеді. 3. Рөл атқарғысы келеді. 4. Құрметпен қарағысы келеді. 5. Тілек тілегім келеді. 6. Өмір сүргісі келеді.																			
III	3.B	6	1. Қыздың өмірі. 2. Телефон ойнау. 3. Жастарға үлгі болу.																			
III	3.C	3	1. Зерттеу; 2. Тылсым; 3. Оқиғалар; 4. Айтуынша; 5. Жерлерде. 6. Аңыздар.																			
III	3.C	8.A	орын-жер, аймақ-аумақ, қасиетті-киелі, ықпал ету-әсер ету																			
III	3.C	8.B	1. Атамайды. 2. Кездеспейді. 3. Етпейді. 4. Келмейді. 5. Тұрмайды 6. Шығармайды. 7. Естілмейді.																			
III	3.Ç	1	1. Тылсым. 2. Таңғажайып. 3. Ғибадатханалар. 4. Әңгімелермен. 5. Байқалатын. 6. Құбылыстарға. 7. Саяхатшылар. 8. Қорықпайтын. 9. Аңыз.																			
III	3.Ç	5	Ақпарат тарату, айыппұл салу, шара өткізу, қоғамдық тәртіп, әскерге бару\алу, ереже бұзу, ақпаратқа сену.																			
IV	4.C	3	кедергі келтіру, сапалы ақпарат, көрілім жинау, жалған ақпарат, арнаға жазылу, мақсатты аудитория , сәйкес келу, мәселе көтеру																			
IV	4.Ç	2	<table><tr><td>Мектеп туралы</td><td></td><td></td><td>Елдер туралы</td><td></td></tr><tr><td>Университет жайлы</td><td>+</td><td></td><td>Тіл үйрену</td><td>+</td></tr><tr><td>Сауда туралы</td><td>+</td><td></td><td></td><td></td></tr></table>					Мектеп туралы			Елдер туралы		Университет жайлы	+		Тіл үйрену	+	Сауда туралы	+			
Мектеп туралы			Елдер туралы																			
Университет жайлы	+		Тіл үйрену	+																		
Сауда туралы	+																					

Bölüm	Ders	Görev	Doğru cevaplar			
IV	4.Ç	5	сенімді	+	ресми	+
			жалған	+	ғылыми	+
			жастар		шынайы	+
			таратушы	+	тәрбие	
			талдау	+	сала	
V	5.A	2	айналысамын, айналыспаймын, айналысады, айналыспайды			
V	5.B	2	1. Мен шаңғы тебуді ұнатамын. 2. Сен бокс үйірмесіне барасың ба? 3. Ол футболды жақсы ойнайды. 4. Сен қандай спортпен айналысасың?			
V	5.B	4	1. Күресі. 2. Садақ ату. 3. Көркем гимнастика. 4. Зілтемір көтеру. 5. Мәнерлеп сырғанау. 6. Синхронды жүзу. 7. Үстел теннисі. 8. Семсерлесу. 9. Суға секіру. 10. Су добы.			
V	5.B	7	1. Өнер. 2. Құрамасы. 3. Сынайды. 4. Қысқы. 5. Жеңімпаз. 6. Тапты.			
V	5.B	8	ұсынылған, бастаған, қатысқан, өткен, алған.			
V	5.C	3	қолдаған, назар аударған, сенім білдірген, жағдай жасаған, танымал еткен, намысын қорғаған, қамтамасыз еткен.			
V	5.C	4	1. басты 2. жанкүйерлерімен 3. нәтиже 4. ауқымды 5. әуесқой 6. кәсіби 7. есепте 8. дүркін			
V	5.Ç	6	1. ежелгі 2. дәстүрлі 3. көтеру 4. сайысында 5. жетілдіру 6. жаһандану 7. қызығушылығын 8. мұрасы 9. құндылықтарға 10. нұсқасын			
VI	6.A	2	А) «Сандар әлемді басқармайды, бірақ қалай басқару керектігін үйретеді».			
VI	6.A	4	1) Анықтау. 2) Атқаратын рөлі. 3) Сандар әлемі. 4) Көрсеткіштер. 5) Есептеу. 6) Ықпал етеді. 7) Деректер. 8) Халықтың айтуынша			
VI	6.A	5	Қандай? 1) маңызды 2) құпия 3) сиқырлы 4) киелі 5) қиын	Не? 1) дерек 2) сандар әлемі 3) көрсеткіш 4) математика 5) болжам	Не істеу? 1) есептеу 2) сену 3) әлемді басқару 4) ықпал ету 5) салыстыру	

Bölüm	Ders	Görev	Doğru cevaplar		
VI	6.A	8	1) сандарға 2) басқаруды 3) көз 4) мән 5) салыстырып 6) ақпараттық 7) белгілі 8) ештеңе	1) бермеу 2) сан 3) заманда 4) шықпайды 5) үйрену 6) айту 7) үйретеді 8) тәуелді	1) 1-8 2) 2-7 3) 3-5 4) 4-1 5) 5-6 6) 6-3 7) 7 – 2 8) 8 - 4
VI	6.B	1	1) Сиқырлы. 2) Киелі. 3) Қасиетке. 4) Нанымдарда. 5) Ерекше. 6) Зерттеген. 7) Көзайым. 8) Құлақ ассақ.		
VI	6.B	2	A) сөз тіркесін жасаңыз. 1) сандар 2) антикалық 3) болашақта 4) ежелгі 5) сандардың 6) алғаш 7) көрініс	1) сиқыры 2) рет 3) табу 4) дәуір 5) ғалымдар 6) құпиясы 7) болатын оқиғалар	1) 1-6 2) 2-4 3) 3-7 4) 4-5 5) 5-1 6) 6-2 7) 7-3
VI	6.B	4	1) Жанын салып жұмыс істеу 2) Көңілі қалау 3) Тіл табысу 4) Шәлкес мінезді 5) Бір орнында отыра алмау 6) Зерігіп кету 7) Жапа шегу	1) Мазасыз, ұшқалақ 2) Ұрысқақ, тәлпіш 3) Бар ынтасымен істеу 4) Жақсы көру 5) Тез жалығып кету, қызығушылығын жоғалту 6) Қиналу, қиын жағдай- да қалу 7) Адамдармен жақсы сөйлесу, көпшіл	1) 1-3 2) 2-4 3) 3-7 4) 4-2 5) 5-1 6) 6-5 7) 7-6
VI	6.B	9	1) Тоқты. 2) Торпақ. 3) Егіздер. 4) Шаян. 5) Арыстан. 6) Бикеш. 7) Таразы. 8) Сарышаян. 9) Мерген. 10) Тауешкі. 11) Сукұйғыш. 12) Балықтар.		

Bölüm	Ders	Görev	Doğru cevaplar		
VI	6.B	13	Жұлдызнама белгісі	Не күтіп тұр?	Дұрыс \ Қате
			Тоқты	Жаңа киім сатып алады.	V
			Торпақ	Апта соңында қиындықтар болады.	X
			Егіздер	Аптада көп қонақ күтесіз.	X
			Шаян	Мақсатыңызға жету үшін жұмыс істеу керек.	V
			Арыстан	Осы аптада ұқыпты болғаныңыз дұрыс.	V
			Бикеш	Жоспарлаған кездесу жүзеге аспайды.	V
			Таразы	Жұмыста беделіңіз өсуі мүмкін.	V
			Сарышаян	Асықпай, дұрыс шешім қабылдаңыз.	V
			Мерген	Отбасыңызға көңіл бөліңіз.	V
			Тауешкі	Сіздің қолыңыздан бәрі келеді.	V
			Суқұйғыш	Өзіңізге ұнамайтын адаммен кездесесіз.	X
			Балықтар	Қандай жұмыспен айналыссаңыз да, барлығы сәтсіз болып шығады.	X
VI	6.C	1	Дұрыс жауап: 1) Және 2) Және 3) Және 4) Да, да 5) Әрі 6) Мен 7) Әрі		
VI	6.C	2	1) Тоқты. 2) Торпақ. 3) Егіздер. 4) Шаян. 5) Арыстан. 6) Бикеш. 7) Таразы. 8) Сарышаян. 9) Мерген. 10) Тауешкі. 11) Суқұйғыш. 12) Балықтар.		
			1) Қорыққан. 2) Ырымшыл. 3) Тыйым. 4) Құтты қонақ. 5) Ақылға сыймайды. 6) Ықтимал. 7) Ырым.		
VI	6.C	9	1.	Жақсы адамның қасиеттері жұғысты болсын деген ырым.	• баланы жақсы адам етіп тәрбиелеу;
			2.	Атақты адамға ұқсасын деген ниеттен туған ырым.	• адамның өмір жолын ашық ету;
			3.	Тағамға деген құрмет.	Тағамды сыйлау туралы тыйымдар
			4.	Қауіптен сақтандыру.	адамды жамандықтан сақтандыру;

Bölüm	Ders	Görev	Doğru cevaplar				
VI	6.D	2	Жұлдызнама белгісі	Кемшілігі			
			Тоқты	Олар ашуланшақ, қырсық және әсерге берілгіш болып табылады.			
			Торпақ	Торпақтар аса қырсық. Жұлдызнама өкілдері аса баяу, жалтақ мінезді.			
			Егіздер	Жеңілтек, түсініксіз, қу болып келеді.			
			Шаян	Көбіне уайымшыл, өз-өзіне аса сенімсіз әрі өте сезімтал.			
			Арыстан	Атаққұмар және кішкене өзімшіл болып келеді.			
			Бикеш	Адамдармен тіл табысуы өте қиын.			
			Таразы	Тым әсерге берілгіш және кейде тым қызу қанды.			
			Сарышаян	Қызу қанды, аса қатал.			
			Мерген	Өте өзімшіл.			
			Тауешкі	Көп сөйлемей және түнеріп жүреді.			
			Сукұйғыш	Жаңа жағдайларға өте нашар бейімделеді.			
			Балықтар	Реніштерін ұзақ сақтап, ұзақ қайғырып жүреді.			
VI	6.D	3	1) 1-B. 2) 2-A. 3) 3-Ç. 4) 4-E. 5) 5-G. 6) 6-C. 7) 7-B. 8) 8-D.				
VI	6.D	5	№	Ақпарат	иә	жоқ	
			1.	Жұлдызнамашылық қазақ жерінде ХХІ ғасырда пайда болған.		жоқ	
			2.	Қазақ жерінде аспан әлемін зерттеген ғалымдар ежелгі дәуірде өмір сүрген.	иә		
			3.	Ұлықбек – жұлдызжорамалшы.	иә		
			4.	Ұлықбектің ғылыми зерттеулерін өзге де ғалымдар пайдаланған.	иә		
VII	7.A	5	Дұрыс жауап: 1) Сүру салты. 2) Қоныс. 3) Шағын. 4) Қарбалас. 5) Мәдени. 6) Заманауи. 7) Саны. 8) Жұмысқа.				
VIII	8.A	6	1. Мен шаш қидырайын деп едім. 2. Мен шаш қысқартайын деп едім. 3. Мен кірпігімді ұзартайын деп едім. 4. Мен тырнағымды боятайын деп едім. 5. Мен сақалымды түзетейін деп едім. 6. Мен шеберге жазылайын деп едім. 7. Мен ақысын төлейін деп едім. 8. Мен массаж жасатайын деп едім. 9. Мен мерекелік шаш үлгісін жасатайын деп едім. 10. Мен шаш үлгілерін таңдайын деп едім.				

Bölüm	Ders	Görev	Doğru cevaplar																								
VIII	8.B	5	Электр пеші, кофе машина, үтік, шаңсорғыш, қысқатолқынды пеш, теледидар, кір жуғыш машина, тоңазытқыш, электр шәйнек.																								
VIII	8.B	6	1) Тоңазытқыш. 2) Кір жуғыш машина. 3) Шаңсорғыш. 4.) Үтік.																								
VIII	8.C	1	1) Тындап. 2) Жөндеу. 3) Шатастыңыз. 4) Орталығы. 5) Көмек. 6) Жөндейсіздер.																								
VIII	8.C	3	1) Тындап. 2) Тұруыңызды. 3) Қате. 4) Нөмірін. 5) Кейін. 6) Хабарласып. 7) Аясынан. 8) Сөндірулі. 9) Алмайды. 10) Күт.																								
IX	9.A	4	1) Әріптес \ Қызметтес. 2) Ұстамды, 3) Қолұшын беру. 4) Тәулік. 5) Жағымсыз 6) Құпия сақтау. 7) Сөзқұмарлық, 8) Мансапқор.																								
IX	9.A	5	1) Құпия сақтау. 2) Жұмыстас. 3) Талқылау. 4) Кемшілік. 5) Жеке тұлға. 6) Беделді. 7) Ұйымшыл. 8) Адамгершілік.																								
IX	9.A	11.A	№ 1 – Менің шаруам емес. №2 – Сен қателесесің. №3 – Менің уақытым болмады. №4 – Мен қолымнан келгеннің бәрін істедім. №5 – Бұл тек бір минут уақыт алады.																								
IX		11.B	Бұл тек 1 минут уақытыңызды алады деп әріптесті алдау, әріптестің жеке уақытын пайдалану.																								
IX	9.B	4	1) Ұқыптылық. 2) Жөнелту бөлімі. 3) Ден қойып тыңдау. 4) Екіжүзділік. 5) Жеткізу бөлімі. 6) Уақытында жүзеге асыру. 7) Талап қою. 8) Лайықты болу.																								
IX	9.B	5	1) Тұтынушы. 2) Сыртқы келбеті. 3) Бағынышты адам. 4) Екіжүзді. 5) Бәсекеге қабілетті. 6) Бақылау бөлімі.																								
IX	9.B	9	<table><tr><th>№</th><th>Ақпарат</th><th>Сұхбатта жоқ</th></tr><tr><td>1</td><td>Сұхбатты тілші алды.</td><td></td></tr><tr><td>2</td><td>Қаржы бөліміндегі жұмыс қиындықтары.</td><td>жоқ</td></tr><tr><td>3</td><td>Адамдардың жұмыссыздығы.</td><td></td></tr><tr><td>4</td><td>Жас мамандардың қоятын талаптары.</td><td></td></tr><tr><td>5</td><td>Тұтынушылармен жақсы сөйлесу керек.</td><td></td></tr><tr><td>6</td><td>Жастарды жұмысқа алмауға тырысамыз.</td><td>жоқ</td></tr><tr><td>7</td><td>Журнал да хабарландыру таратып көмек береді.</td><td></td></tr></table>	№	Ақпарат	Сұхбатта жоқ	1	Сұхбатты тілші алды.		2	Қаржы бөліміндегі жұмыс қиындықтары.	жоқ	3	Адамдардың жұмыссыздығы.		4	Жас мамандардың қоятын талаптары.		5	Тұтынушылармен жақсы сөйлесу керек.		6	Жастарды жұмысқа алмауға тырысамыз.	жоқ	7	Журнал да хабарландыру таратып көмек береді.	
№	Ақпарат	Сұхбатта жоқ																									
1	Сұхбатты тілші алды.																										
2	Қаржы бөліміндегі жұмыс қиындықтары.	жоқ																									
3	Адамдардың жұмыссыздығы.																										
4	Жас мамандардың қоятын талаптары.																										
5	Тұтынушылармен жақсы сөйлесу керек.																										
6	Жастарды жұмысқа алмауға тырысамыз.	жоқ																									
7	Журнал да хабарландыру таратып көмек береді.																										

Bölüm	Ders	Görev	Doğru cevaplar																												
IX	9.C	1	1) Екіжүзді. 2) Мансапқор. 3) Қолдау. 4) Тұтынушы. 5) Әріптес. 6) Ұқыптылық. 7) Кемсіту. 8) Жеткізу.																												
IX	9.C	6	1) Сыйластық. 2) Жұмыстан тыс жағдайда. 3) Ұйымшыл ұжым. 4) Күйзеліс. 5) Көшбасшылық қасиет.																												
IX			<table> <tr> <th>№</th><th>Ақпарат</th><th>Дұрыс</th><th>Бұрыс</th></tr> <tr> <td>1</td><td>Ұжымның ұйымшыл болуы тек кері әсерін тигізеді.</td><td></td><td>Бұрыс</td></tr> <tr> <td>2</td><td>Қызметкерлердің қарым-қатынасын жақсарту үшін көбірек ұжымдық шаралар ұйымдастырған дұрыс.</td><td>Дұрыс</td><td></td></tr> <tr> <td>3</td><td>«West Dala» ұжымының саны кәдімгідей азайып қалды.</td><td></td><td>Бұрыс</td></tr> <tr> <td>4</td><td>Компания басшысы тимбилдинг өткізбейміз деп шешті.</td><td></td><td>Бұрыс</td></tr> <tr> <td>5</td><td>Әріптестердің отбасылары бірге келіп, көңілді уақыт өткізді.</td><td>Дұрыс</td><td></td></tr> <tr> <td>6</td><td>Ұжымдық шаралар ешкімге де ұнамайды.</td><td></td><td>бұрыс</td></tr> </table>	№	Ақпарат	Дұрыс	Бұрыс	1	Ұжымның ұйымшыл болуы тек кері әсерін тигізеді.		Бұрыс	2	Қызметкерлердің қарым-қатынасын жақсарту үшін көбірек ұжымдық шаралар ұйымдастырған дұрыс.	Дұрыс		3	«West Dala» ұжымының саны кәдімгідей азайып қалды.		Бұрыс	4	Компания басшысы тимбилдинг өткізбейміз деп шешті.		Бұрыс	5	Әріптестердің отбасылары бірге келіп, көңілді уақыт өткізді.	Дұрыс		6	Ұжымдық шаралар ешкімге де ұнамайды.		бұрыс
№	Ақпарат	Дұрыс	Бұрыс																												
1	Ұжымның ұйымшыл болуы тек кері әсерін тигізеді.		Бұрыс																												
2	Қызметкерлердің қарым-қатынасын жақсарту үшін көбірек ұжымдық шаралар ұйымдастырған дұрыс.	Дұрыс																													
3	«West Dala» ұжымының саны кәдімгідей азайып қалды.		Бұрыс																												
4	Компания басшысы тимбилдинг өткізбейміз деп шешті.		Бұрыс																												
5	Әріптестердің отбасылары бірге келіп, көңілді уақыт өткізді.	Дұрыс																													
6	Ұжымдық шаралар ешкімге де ұнамайды.		бұрыс																												
IX	9.Ç	4	1) Бір апта көлемінде. 2) Уақытты тиімді пайдалануы. 3) Тиімді шешім. 4) Лездеме. 5) Іске асыру. 6) Пікір алмасты. 7) Күн тәртібі. 8) Қорытынды жасау.																												
9	9.Ç	12	1-Жоқ. 2-Иә. 3-Жоқ. 4-Жоқ. 5-Жоқ. 6-Жоқ.																												
X	10.A	5	1) 1-Г. 2)2-Е. 3) 3-Д. 4) 4-Ә. 5) 5-А. 6) 6-Б. 7)7-В. 8) 8-Г.																												
X	10.A	10	Ең бастысы – ешқашан берілмеу қажет. Ерік-жігерің мықты болса, қателіктен қорықпай, тәуекелге барсаң, табандылық танытсаң – түбі жеңіске жетесің!																												
X	10.B	4	1) Жеке кәсіпкер болсаң, барлық жауапкершілікті мойныға аласың. 2) Қысқасы, серіктесіміз осы кісі болады. 3) Мәселе бойынша басшы қажетті шешім қабылдайды. 4) Келіссөз жүргүзі үшін тәжірибең мол болуы керек. 5) Кәсіпорынның негізін қалаушы менің әкем. 6) Осы тігін цехын дамытуға зор үлес қосты. 7) Әлеуметтік желі бизнесті дамытуда көп көмек береді. 8) Мен бұл үш жыл ішінде тәжірибе жинақтадым.																												

Bölüm	Ders	Görev	Doğru cevaplar			
X	10.B	8	1	3 400 000	АДАМ	
			2	1 миллионнан астам	Әйелдер	
			3	856 000	Жеке кәсіпкерлік	
			4	1 800 000	Әйелдер	
			5	53 пайыз	Әйелдер еншісінде	
			6	3 800 000	Тұтынушы	
			7	52 пайыз	Әйелдер көбірек пайдаланады	
X	10.B	10	1) Жоқ. 2) Иә. 3) Иә. 4) Иә. 5) Иә. 6) Жоқ. 7) Иә. 8) Иә.			
			№	Ақпарат	иә	жоқ
			1	Сұхбат кейіпкерінің есімі – Айман.		Жоқ
			2	Кәсіпкер өз кәсібін мектеп оқып жүргенде бастаған.	Иә	
			3	Кейіпкер өз әкесін үлгі тұтады.	Иә	
			4	Қазіргі таңда сән үйінің басшысы.	Иә	
			5	Әкесінің бауырмалдығы ұнайды.	Иә	
			6	Шет елге барған кезде тек қана демалады.		Жоқ
			7	Болашақта өзінің жеке тігін цехын ашқысы келеді.	Иә	
8	Бастаған істі аяқтау керек деген пікір айтты.	Иә				
X	10.B	11	Мектепте фотоға түсіріп, сататын болған			
X	10.C	1	1) Кәсіпкер. 2) Басқару. 3) Табан астында. 4) Тіркеу. 5) Тәжірибе жинақтау. 6) Үлес. 7) Келіссөз жүргізу. 8) Ұстаным.			
X	10.C	4	1) В. 2) F. 3) Г. 4) Ә. 5) А. 6) Б. 7) Е. 8) Д.			
X	10.C	5	1) Жағдай. 2) Заманауи. 3) Әлем. 4) Жетілу. 5) Хабардар. 6) Тиімді. 7) Ұрпақ. 8) Ажырата білу.			
X	10.C	8	1) Күнделікті. 2) Жағдай жасап. 3) Тиімді. 4) Заман талабына сай. 5) Заманауи			
X	10.C	5	1) Озып шығу. 2) Тыңдау. 3) Білекті. 4) Жұмысбасты. 5) Бағалау. 6) Хабардар болуы. 7) Бақталасу. 8) Бәсеке.			
X	10.C	6	1) В. 2) D. 3) А. 4) Е. 5) В. 6) С. 7) Ç. 8) F.			
X	10.D	1	1) Бақталас. 2) Білекті. 3) Ғасыр. 4) Қарабайыр. 5) Меңгеру. 6) Кәсіпкер. 7) Заманауи. 8) Жұмысбасты.			
10	10.D	3	1) Түсініп. 2) Күнделікті. 3) Меңгеріңіз. 4) Жаңа нәрсе. 5) Табысты. 6) Мақсатыңызды. 7) Қабылдаңыз. 8) Басқарып. 9) Саяхаттаңыз. 10) Ұйықтауға.			

KAZAK DİLİ

YURTDIŞINDAKİ KAZAK DIASPORASI İÇİN EVRENSEL DERS KİTABI

ORTA SEVİYE (B1)

Yazarlar: A.K. Balabekov, A.T. Bozbayeva-Hung

Editöryal yazım ekibi: G.K. Rakhimbayeva

ISBN 978-601-7504-71-7

